

FAŞİZME, EMPERYALİZME, FEODALİZME, ŞOVENİZME VE HER TÜR DEN GERİCİLİĞE KARŞI

PARTİZAN

Ağustos 2001

Sayı: 39

Aylık Siyasi Dergi

FİYATI: 1.000.000 TL (KDV dahil)

ISSN: 1303-0078

NEO-LİBERALİZMİN ŞİŞİRDİĞİ BALON: “KÜRESELLEŞME”

NKP(MAOİST)'in II. Ulusal Konferansı tarihi dökümanından alıntılar
**ENTERNASYONAL KOMÜNİST HAREKET VE
ONUN TARİHİ DESLERİ**

UMUT YAYIMCILIK VE BASIM SANAYİ LTD. ŞTİ

Yönetim yeri: Gureba Hüseyin Ağa Mah.
İmam Murat Sok. No:23/2

Aksaray-Fatih/İSTANBUL.

Tel: (0212) 521 34 30, 531 48 53

FAKS: (0212)621 61 33

Genel Yayın Yönetmeni: **Memik HOROZ**

Sahibi ve Yazışleri Müdürü: **Barış AÇIKEL**

Baskı: Kayhan Matbaası

ISSN. 1303-0078

email:

umutyayimcilik@superonline.com

BÜROLAR

❖ **KARTAL:** HAMAM SOK. DEMİRLİ İŞHANI NO:
57/14 KARTAL, TELEFAKS: (0216) 306 16 02
Cep:0535 820 33 96

❖ **ANKARA:** NECATİBEY CAD. NO: 66/4 MALTEPE,
TELEFAKS: (0312) 231 77 05 Cep: 0543 362 53 60

❖ **İZMİR:** GAZİOSMANPAŞA BULVARI, KOÇAŞ
İŞHANI NO: 87, DAİRE:318 KONAK, TELEFAKS:
(0232) 441 93 09 Cep:0535 310 31 84

❖ **MALATYA:** DABAKHANE MAHALLESİ,
BOZTEPE CAD., BABACAN İŞHANI NO:9
KAT:1/16 MALATYA TEL: (0422) 325 78 13
Cep: 0535 314 36 70

❖ **BURSA:** GÜMÜŞÇEKEN CAD. ERKMEN
İŞHANI, NO:7/21, HEYKEL, TEL: (0224) 224 09 98
Cep:0535 975 65 32

❖ **SAMSUN:** KALE MAH., YUSUF KEFELİ
İŞHANI, KAT: 6, NO: 9, TEL: (0362) 435 64 57
Cep: 0535 454 22 50

❖ **TURHAL:** YAVUZ SULTAN SELİM MAH.
TANRI-VERDİ SOK. 19/15 2. NOTER YANI
TURHAL/TOKAT TEL: 0356 276 37 20
Cep: 0533 414 65 54

❖ **AVRUPA MERKEZ BÜRO:** WESELER STR. 93
47169 DUISBURG-DEUTSCHLAND
TEL: 0049 203 40 60 958 FAKS: 0049 203 40 60 959

Hesap Numaraları:

Sakine Dönmez

Ziraat Bankası Aksaray Şb.

Yurtdışı DM hesap no.: 301009-389694

Yapı Kredi Bankası Aksaray İstanbul Şubesi:

Fr. Fr.Şube Kod: 0020 Hesap no: 3013651.5

Yurtiçi TL Hesap No: 85870-4

Vakıfbank Valide Sultan Şb.

Avusturya Şilini hesap no: 345-4018882

PARTİZAN'DAN

Merhaba

Yeni bir sayımızla daha birlikteyiz. Aylık olarak çıkardığımız Parti-
zan dergisi periyodik olarak sizlerle buluşmasına devam edecek. Okur-
larımızın daha dikkatli takip etmesi açısından bu periyodumuzun her
ayın onbeşinden onbeşine olduğunu belirtmeyi gerekli görüyoruz.

Temmuz ayının son günlerinde İtalya'nın Cenova kentinde gerçek-
leştirilen G-8'lerin toplantısı nedeniyle yüzbinlerce kişinin katıldığı, ça-
tışmaların yaşandığı ve bir kişinin katledilerek, onlarca kişinin yaralan-
ması, yüzlerce kişinin ise gözaltına alınarak tutuklanmasına neden olan
anti-emperyalist, anti-kapitalist ya da burjuva ideologlarının kullandığı
tanımlamayla "küreselleşme" karşıtlarının eylemlerine tanık olduk. Bu
eylemler hiç kuşkusuz ki emperyalizmin bu gün içinde bulunduğu du-
rumdan ve emperyalist-kapitalist politikaların sonuçlarına duyulan tep-
kilerden bağımsız değil. Evet kitleler sonuçlardan hareketle de olsa em-
peryalist-kapitalist politikalara karşı yoğun bir tepki duyuyorlar ve bunu
sokaklara inerek, çatışarak dile getiriyorlar. Bu anlamıyla bu hareket
önemlidir ve Marksist-Leninist-Maoist'ler tarafından yönlendirilmeye
muhtaçtır. Bunun yerine getirileceğinden zerre kadar kuşkusuz yoktur.
Nitekim dünya coğrafyası üzerinde gelişen bir diğer olguda Marksist-
Leninist-Maoist partiler önderliğindeki Halk Savaşlarıdır. Her iki hare-
ketin bugün birleşme koşulları her zamankinden daha fazladır.

İşte bu sayımızda; emperyalizmin durumunu ve emperyalist kutup-
laşmaları ortaya koyan "Neo-liberalizmin şişirdiği balon 'küreselleş-
me'" adlı çalışmaya yer verdik. Bunun yanında yukarıda da değindiği-
miz üzere, dünya üzerinde geliştirilen Halk Savaşları'na iyi bir örnek
olan Nepal'de yürütülen Halk Savaşı'nın bugün geldiği aşamayı daha
iyi kavramak açısından, Türkiye devrimci-demokrat kamuoyunun ilgiy-
le takip ettiği Nepal Komünist Partisi (Maoist)'in İkinci Ulusal Konferans-
ı'ndan bir bölüm olan "Enternasyonal Komünist Hareket ve Onun
Tarihi Dersleri" başlıklı çeviri yazısını siz okurlarımıza sunuyoruz.

Yine bu sayımızda Türkiye devrimci-demokrat kamuoyunca yete-
rince tanındığını düşünmediğimiz ya da yanlış tanındığını düşündüğü-
müz (bunda Mao'nun ölümünden sonra iktidarı ele geçiren revizyonist-
lerinde etkisi vardır) komünist kadın önder Çiang Çing'in biyografisine
yer verdik. Biyografi uzun olduğu için iki bölüm halinde yer vermeyi
düşünüyoruz. Komünist bir kadın önderin 10. ölüm yıldönümü vesile-
siyle yayınladığımız bu çalışmanın özellikle kadın ve kuşkusuz ki erkek
okurlarımız için yararlı olacağını düşünüyoruz.

Bu sayımızda dizi halinde yayınladığımız diğer çalışmalara da yer
vermeyi sürdürdük. Bir daha ki sayımızda buluşmak dileğiyle.

Dostlukla....

İÇİNDEKİLER

Neo-liberalizmin şişirdiği balon: "küreselleşme"	2
NKP(Maoist) İkinci Ulusal Konferansı Tarihi Dökümanından Alıntılar	23
Çiang Çing: Komünist bir önderin devrimci emelleri-1	36
Büyük Proleter Kültür Devrimi ve Öğretileri-2	53
Lal Salam Comrades-2	62

Neo-liberalizmin şişirdiği balon: “küreselleşme”

Neo-liberal ekonomi-politika

“Dolayısıyla, “mali servetin yoğunlaşması”nı küreselleşme olarak tanımlamak, emperyalizmin ideolojik-politik özü ve içeriğini neo-liberal şablonla incelterek “küreselleşme” masallarını yumurtlayarak emek ve hammadde kaynaklarına azami saldırının gerçekleştirilmesinden başka bir şey değildir.”

1974’lerde dünyada patlayan “petrol krizi”yle birlikte Keynesci “sosyal devlet” politikası terk edilerek yerine Amerika’lı iktisatçı Fredman’ın monetarist (parasalcı) neo-Liberal ekonomi politikası getirilmişti. ‘74 krizinin esas nedeni elbette ki petrol değildi. Petrol krizi etkileyen bir faktördü yalnızca. Krizin esas sebebi emperyalist-kapitalist sistemin bünyesinde kronik olarak var olan arz talep çelişkisi- dir. Kapitalizm ve plansız üretim, pazardaki alım gücünün talebin düşmesinin nedenidir. Bir başka deyişle krizin esas nedeni dünya emekçilerinin yoksullaşarak arzı (tüketim nesnelere) karşılayamayacak duruma gelmesidir. ‘74 krizinin nedenini tam da bu gerçeklik üzerine oturtmak gerekiyor.

Emperyalistler bu kriz üzerine “devletin ekonomi üzerindeki kollayıcı rolü”nün ifadesi

olan Keynesci ekonomi politikayı bir kenara atarak, “ithal ikameci sanayileşme modeli”ne geçişi tanımlayan monetarist, Neo-liberal ekonomi politikaya geçmişlerdir. Bu politikaya göre emperyalist tekeller kendileri açısından pahalıya mal olan sanayilerini ucuz hammadde kaynaklarına (yarı-sömürgelere) kaydırarak, a- Hammaddeleri kendi ülkelerine götürerek yapmış oldukları masraflardan kurtuluyorlar. Böylelikle direkt yarı-sömürgelerde hammaddeleri alıp trans-ulaşım masraflarından kurtularak Fason Üretim yapıyorlar. b- Yarı-sömürge ülkelerdeki çok ucuz olan, emek gücünden yararlanılarak, sağlık, sosyal güvenlik vb. haklardan yoksun bırakılan emekçiler üzerinden devasa boyutlarda kazançlar sağlanıyor. c- Emperyalist-kapitalist ülkelerde çok yüksek olan vergiler,

yarı sömürgelerde çok az olduğu için tekeller vergi sorunundan neredeyse muaf tutulmuş olunuyor. d- Çevre kirliliği vb. sorunlar yarı-sömürgelerin üzerine yıkılıyordu.

Neo-liberalizm aynı zamanda yaygın özelleştirme programıyla yarı-sömürgelerin tüm yeraltı ve yerüstü zenginliklerini emperyalist tekellere ve bir avuç kompradora peşkeş çekilmesini içeriyor.

Türkiye’de 24 Ocak Kararları IMF ve Dünya Bankası (DB)’nin bu politikalarının yaşama geçirilmesinden başka bir şey değildi. 1980’lerde neo-liberal politikaların yaşama geçirilmesi için Türkiye’de, Arjantin’de, G. Kore’de vb. ülkelerde Amerikancı askeri faşist darbeler gerçekleştirilerek, neo-liberal politikaların yaşama geçirilmesinin önündeki “engeller” ortadan “kaldırılmıştır”. Dolayısıyla, Türkiye’de, Arjantin’de, G. Kore’de gerçekleştirilen darbelerle neo-liberal ekonomi-politikaların yaşama geçirilmesi için toplumsal muhalefetin “hizaya” getirilmesi hedeflenmiştir.

1997’lere geldiğimizde G. Kore, Tayvan ve diğer Güneydoğu Uzak Asya ülkelerinde büyük bir ekonomik kriz patlak verdi. Bu krizle “Asya Kaplanları” diye şişirilen bu ülkelerin, kaplanlıklarının gerçekte bir balon olduğu tüm çıplaklığıyla görülmüş oldu. Bu krizi değerlendiren burjuva analistleri ve iktisatçıları krizin gerçek nedenine bir türlü eğilmeden hep kenarında dolaşarak lafı ağızlarında geveleyip durmuşlardır. Joseph Stiglitz, bu krizin “uluslararası spekülâtorlerin sıcak parayı vur-kaç yöntemiyle bu ülkelere sokup- ve aniden geri çekmesinden kaynaklandı-

ğı”ndan dem vururken, bazıları da “para oranlarının yüksek olmasından kaynaklandığı”nı, diğer bazıları da “borç yükünün fazlalığından” olduğunu söylediler. Sorunun özüne eğilmek yerine, hep kenarından dolaştılar. “Trabzon’a gelmek yerine” başka kıyılarda dolaşmak, kitlelerde bilinç bulanıklığı yaratmaktan başka bir işlev ve amaç taşımıyordu.

Kapitalist üretim, pazara yönelik kar için üretimi önüne koyar. Kar için üretim plansızdır ve kitlelerin alım gücünü gözletmez. Kapitalistler kar için üretim yaptıklarından dolayı sürekli birbirleriyle rekabet halindedirler. Bu durum kapitalist üretime anarşik bir nitelik kazandırır. Dolayısıyla kapitalist üretimde sürekli ve dizginsiz bir şekilde sömürüye tabi tutulan yığınların alım gücü şiddetli bir biçimde düşer. Bu durum arzın, talebin üzerinde olmasına neden olur. **Bu üretim ilişkisinin sonucu olarak, arz-talep çelişkisi doğar. İşte, krizlerin patlak verdiği yer de kapitalizmin bu aşıl topuğudur.** 1997 krizinin nedeni de işte bu arz-talep çelişkisidir. Bu tür krizler kapitalist ülkelerde sarmal bir biçimde tekrarlanır. Ve muazzam bir üretici güçler tahribatına yol açar. On binlerce, yüzbinlerce işçiyi yedek işçiler ordusuna katar. Enflasyon yükselir, faizler daha da yukarı çıkar ve kriz derinleşir. Ki, G. Kore ve diğer Güneydoğu Asya ülkelerine yönelik “sıcak para” akışı durunca kriz derinleşti. G. Kore 170 milyar dolarlık dış borucunun aylık faizlerini-üretim neredeyse durduğu ve ülkeye sıcak para girmediği için-ödeyemez duruma geldi. Kriz oradan Rusya, Türkiye hatta Amerika’ya etkiledi.

Krizin ABD ve AB’ye etkileri iki yönlü olmuştu.

1- ABD ihracatını dolar üzerinden yaptığı için G. Doğu Asya’da borçlarının faizlerini dahi ödeyemeyen ülkelere ürünlerini ihraç etmesi hemen hemen imkansız duruma geliyordu. Bir çok Amerikan tekelinin borsa daki hisse senetlerinde aşağı doğru iniş gerçekleştirmişti.

2- Krizin bir süreliğine de olsa derinleşmesi ABD emperyalizmine olumsuz etkileri olsa da G. Doğu Uzak Asya’daki bir çok sektörün iflas noktasına gelmesi ABD ve AB emperyalizminin iştahını daha da kabartmıştı. IMF yalnızca G. Kore’ye 40 milyar dolarlık “yardım” karşılığında sanayi ve diğer üretim tesislerindeki “yabancı şirketlere” verilecek ortaklık payının %50’nin üzerinde olmasını bir ön koşul olarak öne sürüyordu. Bu ülkelerin pazarlarının daha fütursuzca sömürülmesi ve ucuza büyük sanayi komplekslerinin ele geçirilmesi anlamına geliyordu. ABD ve AB emperyalistleri bu politikalarında başarılı 2001’de Türkiye’de patlak veren ekonomik krizi değerlendirdiğimizde, hemen hemen aynı olayların benzer bir biçimde Türkiye’de de yaşandığını göreceğiz. Benzer kriz 1990’larda Arjantin ve Brezilya’da da vuku bulmuştu. Egemenler tüm bu krizlerin faturasını geniş emekçi yığınlarına çıkardılar. Binlerce, yüzbinlerce emekçi yedek işçiler ordusuna katıldı. Sendikal örgütlenme ve sosyal hakları zaten sınırlı olan emekçilerin geri kalan hakları da daha aşağılara çekilerek gasp edildi. Emperyalistler krizlerin patlak verdiği bu tür ülkeleri adeta mandaları haline getirerek istedikleri gibi at koş-turmuşlardır.

İşte, neo-liberal ekonomik politikaların emekçiler ve küçük ve orta dereceli işletmeler açısından anlamı budur.

SSCB VE DOĞU BLOKU'NUN AÇIK KAPİTALİZME RÜCÜSÜ “YDD”

1990'lara geldiğimizde dünyayı etkileyen önemli ve tarihsel gelişmeler oluyordu. RSE (Rus Sosyal Emperyalizmi)'nin yani sosyalist maskeli burjuva diktatörlüklerinin yık

ılışıyla takke düşmüş kel görünmüştü. SSCB ve Doğu Bloku ülkelerin yüzlerindeki “sosyalist” makyajın bir yağmurla birlikte erimesiyle kapitalist yüzleri ortaya çıktı.. Aslında bu SSCB ve Doğu Bloğu halkları açısından büyük bir zaferdi. Bu zafer yeni devrim fırsatlarının önünün açılması anlamına geliyordu. Evet, yıkılan sosyalizm değil, aksine bürokrat burjuva diktatörlüğüydü. Emperyalist burjuvazinin ve kiralık medyasının “demokrasi” beşiği ve “refah devletleri” olarak gösterdiği Avrupa ve Amerika tekellerinin, ne kadar demokrasi (!) yanlısı ve refah devletleri (!) oldukları bu ülkelerin halkları tarafından süreç içinde anlaşıldı. Yani, bürokrat, burjuvazi dikta-

törlüklerine alternatifin, emperyalist tekellerin olmadığını bugün bu ülke halklarının yaşadıkları yoksulluklarla, ulusal ve mezhepsel çatışmalarla daha iyi anlaşıyor. Bu nesnel tablo devrim için yeni imkanlar yaratıyor. Bunun en somut kanıtı, bu ülkelerin nüfusunun özellikle yaşlı ve orta yaşlı kuşağının bürokratik burjuva diktatörlüğü süreçlerini bile arar duruma gelmeleridir. Ya da sosyalizme olan özlemlerini yapmış oldukları gösterilerde taşımış oldukları Lenin ve Stalin posterleriyle ifade etmeleridir. Halklar açısından yaşadıkları sürecin özeti bu şekildeyken; sosyalist maskeli bürokrat burjuva diktatörlüğünün yıkılmasıyla birlikte bu süreçten ekonomik olarak zayıflamış, bir çok yarı-sömürgecini kaybetmiş olarak çıkan Rusya ise aynı zamanda dünya kapitalizmiyle de yarış edebilecek teknolojik alt yapı ve mali sermayeden de yoksun olarak çıkmıştı. Bu yeni konjonktürde, bir süre için meydan sadece ABD emperyalizmine kalmış görünüyordu.

ABD “tek kutuplu dünyanın” baş aktörü olarak dünyayı kendi çıkarları doğrultusunda yeniden şekillendirme projeleri geliştirdi. ABD Başkanı Bush,

bu tek kutuplu dünya konjonktürüne Yeni Dünya Düzeni (YDD) adı vererek dünya düzeninin sağlanması görevini ABD bizzat kendi üzerine aldı!

Bu süreçte ABD'nin ilk icratı çok uluslu askeri güçlerle Irak ve Somali'ye askeri müdahalelerde bulunmak oldu. Irak müdahalesiyle Orta Doğu'daki inisiyatifini sağlamlaştırdı ve derinleştirdi. Dağılan Rus Sosyal emperyalizmi ve Doğu Bloku ülkelerindeki “göz kamaştırıcı” pazarlara yönelik yeni planlar geliştirdi. Doğu Avrupa ve Balkan ülkelerine ayrı, Kafkaslara ayrı planlar geliştirdi. Türkiye'yi manivela olarak kullanarak, Kafkas pazarını ele geçirme planlarını uygulamaya soktu. Özellikle, Balkanlar (Yugoslavya)'da CIA ve NGO (Sivil Toplum Örgütleri(!)) vb. aracılığıyla milliyetçiliği körükleyerek bu bölgeleri adeta kaynayan kazan haline getirdi. Amerikan “Ulusal Demokrasi Fonu”ndan '91'lerden başlayarak 2001'lere kadar Yugoslavya'daki NGO'lara ve çeşitli medya ve partilere 100 bin dolarla kasanın ağzını açtı, 2001'lere geldiğinde milyon dolarları aşan “yardım”larla Yugoslavya'nın altını oydu.

Milliyetçiliğin kışkırtılması

ve Balkanlara'da yeni manda devletçikler yaratılmasıyla Balkanlar'ın "yeniden düzene sokulması" rolünü AB'nin tek başına ABD'ye bırakması beklemezdi. AB giderek büyüyen ekonomisiyle (özellikle Doğu Almanya ve Batı Almanya'nın birleşmesi sonucu çok güçlü bir emperyalist devlet haline gelen Almanya ve yanı sıra Fransa ABD'nin karşısına ciddi bir rakip olarak çıkıyordu.

"YDD"ni bu tanımlamalar üzerin oturtursak, emperyalistler arasındaki it dalaşından, halkların daha çok ezilmesi ve sömürülmesinden milliyetçiliğin körüklenerek yeni yeni yarı-sömürge devletlerin oluşturulmasından başka bir şey değildir. "YDD" sosyalizme yönelik yoğun bir ideolojik savaşın ifadesidir. Her gün, hep aynı "komünizm öldü" masallarıyla emekçilere yönelik ideolojik-siyasal-örgütsel-psikolojik-askeri- kültürel vb. saldırıların alçakça demagojilerle sürdürülmesidir.

"Küreselleşme" demagojisi ya da 21. Yüzyılda Leninizmin bir kez daha doğrulanması üzerine

"YDD"nin neo-liberal politikacıları, aydınları, iktisatçıları ve neo "sol"cular emperyalizmin almış olduğu bu günkü biçimi demagojik kavramlarla süsleyerek neo-liberal politikalarına uygun "küreselleşme" ideolojik kalıbını imal ettiler. Bu imalat, özellikle de emekçiler ve demokratlar üzerinde bilinç bulanıklığı yaratma işlevi görmesi açısından tehlikelidir.

"Küreselleşme"yi tanımlayan "sol"cu aydın ve iktisatçılar:

1- Büyük firmaların ve onların ait oldukları güçlü devletle-

rin "dünya pazarlarındaki payları" artıyor.

2- Belirli bir tüketim kalıpları 'empoze' ediliyor. Yerli tüketim kalıplarının yerine 'uluslararası' yani "büyük firmaların ve onların ait oldukları güçlü devletlerin tüketim kalıpları" alıyor.

-Ya o ülkelerden ithal ediliyor.

-Ya da lisans anlaşmaları ile haraç ediniyor.

3- Zamanla Çok Uluslu Şirketler (ÇUŞ), az gelişmiş ülkelerdeki 'iç ticarete' giriyorlar. Doğal olarak da "kendi mallarını" pazarlıyorlar.

-Katma değeri yüksek ürünler doğrudan doğruya söz konusu gelişmiş ülkelerden geliyorlar. (genellikle ileri teknoloji ürünleri)

-Katma değeri düşük olanlar, üçüncü ülkelerde 'fason' yaptırılıyor...

4- Az gelişmiş ülkelerdeki firmalar, ÇUŞ'ların 'ortağı olarak' tek taraflı bağımlı hale getiriliyorlar. Hangi malların, nasıl, ne kadar, kimin için üretileceği, ÇUŞ tarafından belirleniyor, ihracat da ÇUŞ güdümünde oluyor.

5- Az gelişmiş sanayi ve ticaret ÇUŞ'lerin güdümüne giriyor.

6- Bunların sonucunda az gelişmiş ülkelerin, 'kendi ulusal çıkarları doğrultusunda' bir sanayi ve ticaret politikası izleme olanağı kalmıyor.

7- Küresel sistemde egemen unsur olarak,

-ÇUŞ'ler,

-Gelişmiş ekonomiler ortaya çıkıyor.

Tüm bunların sonucu olarakta, "Az gelişmiş ülkelerde 'siyaset ve bürokrasi", bu ekonomi ve ticari bağımlılıkla birlikte, emperyalistlere, ÇUŞ'lere

bağımlı hale geliyor.

Az gelişmiş ülkede kültür ve eğitimde, ekonomi ve siyasetteki 'bağımlılığa paralel olarak güçlü devletlerin ve uluslararası büyük firmaların güdümüne giriyor..." (Erol Manisalı, Cumhuriyet. 25 Mayıs 2001 "Ticari ve ekonomik olarak küreselleşme ne demek?")

Görüldüğü gibi, tüm burjuva ve küçük- burjuva liberaller ve "sol"cular ve onların kalemşörleri "küreselleşme"yi emperyalizmin bir üst aşaması olarak değerlendiriyorlar. Ya da sanki "küreselleşme"yle birlikte "az gelişmiş ülkeler", "güçlü devletler"ın mali boyunduruğuna girmiş gibi ele alarak, tekelci kapitalizmin bir aşırıdan fazladır mali sermaye ihracıyla yarı-sömürgeleri kendilerine bağımlı kıldıklarını gizliyorlar.

Gerçekte "küreselleşme" emperyalizmin bir üst aşaması mı, yoksa "YDD" neo-liberalizmin ideolojik makyajı mı?

Serbest rekabetçi "meta ihracının hakim olduğu" kapitalizmden tekelci (sermaye ihracının hakim olduğu) kapitalizme geçilmesiyle birlikte tüm zenginlikler en güçlü kapitalistler olarak ayakta kalan tekeller tarafından denetime alınmıştır.

Tekelleşmeyle birlikte rekabet ortadan kalkmaz. Asgari kar için yapılan serbest rekabetin yerini azami kar için yapılan rekabet uluslararası arenada emperyalistler arası hammadde kaynaklarını ele geçirmesi mücadelesi şeklinde sürer. I ve II. Emperyalist Paylaşım Savaşları'nın çıkış sebebidir, azami kar için yürütülen rekabetin hammadde kaynaklarının yeniden paylaşılmasında cisimleşti.

-Lenin yoldaş'ın çözümlediği gibi emperyalizmin ka-

rakteristik özellikleri

1- Meta ihracının yerine sermaye ihracının hakim olması,

2- Dev tekellerin doğması,

3- Sanayi sermayesiyle banka sermayesinin birleşmesi ve bu birleşmenin sonucunda mali oligarşinin oluşması,

4- Asgari kar'ın yerini azami kar'ın alması,

5- Hammadde kaynaklarının emperyalistler arasında bölüşülmesi.

Ve tüm bu (egemen unsur) yönleriyle tekelci kapitalizm ve mali sermaye.

-Uluslararası bir karaktere sahiptir, yani yarı-sömürgelere mali sermayenin temerküz etmesiyle bu tür ülkelerin tüm kaynaklarının bu ülkelerin egemen sınıflarını satın alarak kendine bağımlı hale getirir.

- Ve emperyalist mali sermaye üretimden kopuk olan bu özelliğiyle çürüten ve asalak bir özelliğe sahiptir.

Mali sermaye girdiği her ülkede adeta bir kene gibi yapışır. Yarı-sömürgelerden emperyalist ülkelere yüklü (azami) bir artı-değer taşınır, servet ve hammadde hortumlanır. Yarı-sömürge ülkelerin üretici güçlerini yıkıma uğratar, ülkeleri borçlandırarak kapitalist gelişmelerinin ve feodal mülkiyet ilişkilerinin tasfiyesinin önünü tıkar.

İşte bu özellikleriyle emperyalizm, dünyadaki tüm toprakların bakireliğini bozmuştur.

Emperyalizmin bu klasik ve Leninist tanımlamasıyla "küreselleşme" tanımlamalarını karşılaştırdığımızda "küreselleşme" diye cilalanarak pazarlanın biçim olarak farklılıklar olmasada esas olarak emperyalizmi tanımladığını görüyoruz.

Her şeyden önce şu tespiti yapmak gerekiyor: Büyük firmaların ve onların ait oldukları

güçlü devletlerin 'dünya pazarlarındaki payları'nın artması doğaldır. Bu görecedir. Dünyadaki konjonktürel durumla birebir ilintilidir. I. Paylaşım Savaşından sonra, Büyük Ekim Devrimi'nin gerçekleşmesi, ardından, Çin, Vietnam, Kore, Küba, Doğu Avrupa devrimleri vb. emperyalizmin sömürü alanlarını daraltmıştı. Sömürü alanları daralınca doğal olarak pazarlarındaki paylarında daralma gerçekleşti. Bu gün oluşan yeni konjonktür emperyalistlere yeni pazarlar açtı. Sürece bünyesini mali ve askeri olarak en iyi hazırlayan Amerikan emperyalizmi pastanın en büyüğünü yiyor doğal olarak. Keza yarın, yeni devrimlerin olması durumunda pastadan yedikleri pay da azalacak.

Ne kadar çok yarı-sömürge olursa, o kadar çok mali sermaye ihraç ederek faizden (tefecilikten) mali servet kazanma esprisinden yola çıkarsak, bu gün pazardan büyük paylar kapma oranının 1900'lerin başlarına (17 Ekim Devrimi öncesi) ancak tekabül etmeye başladığının altını çizerek vurgulamak zorundayız. Bu gerçeklik "küreselleşme" teorisyenlerinin çok hoşuna gitmeyecek, ama yinede gerçek, gerçektir.

Bu günkü mali sermayenin uluslararası arenadaki temerküzünü ve dolaşımını bundan 90-100 yıl öncesinden ayıran tek faktör; mali sermayenin bu temerküzünün, bugün iletişim ve teknoloji ağının gerçekleşmesiyle birlikte, çok daha hızlı bir şekilde gerçekleşmesidir. **Yani-sermayenin dolaşımına niteliğini veren özde bir değişiklik yok. Biçimde, sermaye ihracının girdi-çıkışının daha hızlı bir şekilde yapılması söz konusudur.**

Ve hatta, kimi araştırmalar gösteriyor ki, (Paul Hirt ve Brame Tanıpsen gibi araştırmacıların verileri çarpıcıdır) 1900'lerin başlarında sermaye dolaşımı bugünkünden daha fazla ve serbestçe gerçekleşiyordu. Karl Polanyi "Büyük Değişim" adlı yapıtında 1870-1914 döneminin kendi kendini işleyen pazar ve insanın tam olarak yıkıma uğradığı süreç olarak tanımlar. Bu dönemde ekonomi pazar kurallarına göre ve devletin rolünün "yanlızca" tekelci kapitalistlerin çıkarlarına göre şekillendiği (Keynesçi "sosyal devlet" olgusu öncesi) döneme göre işliyordu.

"Sözde küreselleşmiş ekonomi, aslında, I. Paylaşım Savaşı öncesi koşullara dönüşten ibaret. O sıralar ticaret, ulusal gelire oranla bugünküyle benzerdi. Ülkeler arası sermaye akışında en az bugünkü kadar yoğundu..."

Peki enformasyon teknolojisinin gelişimi, "küreselleşmede" yeni bir unsur mu? Aslında bundan daha önemli bir gelişme, 19. yüzyılın ortalarında yaşanmıştı. O sırada atların çektiği nakliye araçları ve gemilerden, demir yollarına ve transatlantik kablolarla geçmiştik. 1873 Viyana mali çöküşünün haberleri 'bu cümleye de dikkat edelim... bn.) NewYork borsasına bu kablolarla ulaştırılmıştı." (Financial Times "Küreselleşmenin Mazereti", Samuel Britton, 9 May. 2001, Aktaran Evrensel 13 Mayıs 2001)

"Bir çok ülkede tahvil piyasaları 1913'e oranla 1980'de milli gelire oranla daha büyüktü. Ancak 1990'ların sonunda 1913 düzeyine yaklaştılar..."

Yani 1913'te olan açıklığı yeniden elde etmek neredeyse bir yüz yıl sürdü. Gerilemelerin arkasındaki en önemli kuvvetler

“

Bu günkü mali sermayenin uluslararası arenadaki temerküzünü ve dalaşımı bundan 90-100 yıl öncesinden ayıran tek faktör; mali sermayenin bu temerküzünün, bugün iletişim ve teknoloji ağının gerçekleşmesiyle birlikte, çok daha hızlı bir şekilde gerçekleşmesidir. **Yani sermayenin dolaşımına niteliğini veren özde bir değişiklik yok. Biçimde, sermaye ihracının girdi-çıkışının daha hızlı bir şekilde yapılması söz konusu.**”

ise, savaşlar ve depresyonu” (age)

Öyleki, söz konusu olan savaşlar, daha büyük “gerilemelerin” önünü açtı ve emperyalistlerin pazarlardaki paylarını küçülttü. O da devrimlerdir.

Dolayısıyla “pazarların büyümesi” ya da küçülmesi görecelidir. “Küreselleşme”yle ilişkili değil, emperyalizmin içinden bulunduğu ulusal ve uluslararası konjonktürle; yani-krizler, savaşlar, devrimler vb. olgularla ilgilidir.

Michel Chossudovsky’de: “Tehlikeli olan, mali servetin büyük yoğunlaşması toplumsal bir azınlığın gerçek kaynaklar üzerindeki egemenliğidir. Bu sonuncusu aynı zamanda uluslararası bankacılık sistemi içinde “para yatırımı”ni denetlemesidir” diyerek “küreselleşmenin” ekonomik boyutunu tanımlıyor. (Yoksulluğun küreselleşmesi” sf. 31)

1913’lerdeki liberal-ulusalci ekonomi- politikanın işlediği koşullarda borsa işleminin büyüklüğü ancak bu günküyle paralel ve uluslararası sermaye akışında en az bugünkü kadardı.

Dolayısıyla, “mali servetin yoğunlaşması”ni küreselleşme olarak tanımlamak, emperyalizmin ideolojik-politik özü ve içeriğini neo-liberal şablonla incelterek “küreselleşme” masallarını yumurtlayarak emek ve hammadde kaynaklarına azami saldırının gerçekleştirilmesinden başka bir şey değildir. Keza tehlikeli olan “mali servetin büyük yoğunlaşması...” değil, bizat kapitalist-emperyalist sistemin kendisidir. Tehlikeyi Michel Chossudovsky’nin tanımıyla sınırlamak, kapitalist-emperyalist sisteme rötuş çekmekten, ondan ince bir biçimde “reform” talep etmekten başka bir şey değildir. **Biz rötuş değil, devrim istiyoruz.**

Kemalist burjuva ve küçük burjuva aydınları, Türkiye’yi sanki, yeni sömürgeleştiriliyor gibi, teoriler “icat” ederek ya da icat edilen teorilere sarılarak gerçekliği nereye kadar çarpıtacaklar.

Fransız-İngiliz (1836 Balta Limanı anlaşmasıyla başlayan) kapitülasyonlarının faturası ve sonuçları bugünkü Türkiye IMF- DB ilişkilerinden hiç de hafif değildi. 1900’lerde Osmanlı’nın içine düşmüş olduğu bağımlılık ilişkisi 1923’lerde Fransız-İngiliz emperyalistlerine verilen tavizlerden hiç de hafif değildi. Dolayısıyla emperyalistlerin “dünya pazarlarındaki payları”nın artması Türkiye açısından da, Türkiye’nin yeni tanışmış olduğu bir gerçeklik değildir.

“Belirli bir tüketim kalıpları ‘empoze’ ediliyor. Yerli tüketim kalıplarının yerini ‘uluslararası tüketim kalıpları’ alıyor” savıyla “küreselleşme”yi tanımlama çabaları gerçek anlamda saçma ve bir o kadar da emperyalizm ve yarı-sömürgecilik ilişkisin-

den hiç bir şey anlamamaktır.

1800’lerin sonlarına doğru serbest kapitalist gelişme sonucu tekeli kapitalizm evresine geçen bir elin parmak sayısını geçmeyen emperyalist devletler, kapitalizmle henüz tanışmaya başlamış olan ülkelere yüksek faizlerle borç paralar vererek, bu tür ülkelerde büyük imtiyazlar elde etmişler, bu imtiyazlarla kendilerine bağımlı olan yarı-sömürgeler yaratmışlardır. Ekonomik ve siyasal bağımlılık komprador ilişkilerin oluşması ve gelişmesini tanımlarken aynı zamanda da henüz yeni doğan burjuvazisinde devrimci barutunu tüketmiştir. Bağımlı ve güçsüz kalan burjuvazi kendi gelişimini de tamamen emperyalist efendilerin kaderine bırakmıştır. Dolayısıyla bu, emperyalizme bağımlı komprador-kapitalizm-montaj sanayi yaratmıştır. O halde biz: Türkiye’de yerli imalat sanayinin bağımsız gelişimi ve “yerli tüketim kalıplarından” söz edemeyiz. Öyleki, emperyalizm ne vermişse/verirse kompradorlar ve büyük toprak ağaları onu yemiştir ve yiyecektir.

Bu 1836’lardan bu güne değin böyle olmuştur. Ve Türk egemenleri yalnız “haraç” vermekle kalmamışlardır, emperyalizmin talan ve soygununu içeren ne varsa, onu vermişlerdir. Onurlarını dahi.

“Zamanla ÇUŞ’ler, az gelişmiş ülkelerdeki ‘iç ticarete’ giriyorlar. Doğal olarak da kendi mallarının pazarlıyorlar” tezi “ÇUŞ’ler”in “egemen unsur olarak” ön plana çıkması iddiasıyla güçlendiriliyor. Ya da tersten alırsak “ÇUŞ’ler aracılığıyla talan edilmesi tezi her iki biçimiyle de aynı kapıya çıkıyor. Tekelci kapitalizmin, yani emperyalizmin temel unsu-

ru”tekeller”dir. “Küreselleşme”cilerin temel unsuru ise, “ÇUŞ” (Çok Uluslu Şirketler)

İlkin ÇUŞ’lerin, egemen unsur haline gelmesinin anlamının ulus özelliğinin kaldırması gü-lünçtür, devletlerinde ÇUŞ’lerin, yani “ulus ötesi”nin “sınıf çıkarlarını” temsil eden bir nite-liğe bürünmesi demektir, yalnızca bu olgudaki “ÇUŞ’ları” “egemen unsur” olarak piyasa-ya sürmenin ne denli “post”(!) bir demagoji olduğunu göster-meye yeter. Örneğin ABD ile Almanya arasındaki her türlü çelişkinin ortadan kalktığı yön-lü bir deli saçması tezin ileri sü-rülmesi de gerekiyor pek doğal olarak. “Ulus ötelik” ulusların kendi aralarındaki çelişkilerin (pazardan pay kapmak için çe-virilen dolaplar gibi) pek tabi olarak ortadan kalkması gereki-yor. Bu noktaya yeniden döne-ceğiz.

ÇUŞ’ların oluşumu, yani uluslararası şirket evlilikleri, (bu evlilikler geçici ya da kalıcı olabilir; adı üzerinde evlilik. Evliliğin kalıcı, uzun ya da kısa olması, şirketler arasındaki “sevgi”nin gücüyle ilintilidir.) tekeller arası rekabetin ve kartel arasındaki ilişkilerle varılan konsorsiyumların bir sonucudur. Yani tekellerin uluslararası rekabette ayakta kalabilmeleri için (çünkü küçük tekeller iştahı büyük olan, büyük tekellerce yutuluyor) birbirleriyle yapmış oldukları şirketsel birleşmelerdir. Bu tür durumlar istisnaidir. Çünkü, uluslararası rekabetle söz konusu olan şirketlerin çı-karlarıyla ilişkilidir. Tekellerin genel eğilimi esas olarak, diğer tekelleri pazardan silme üzerine kuruludur. Bunun dışında orta-ya çıkan birlik eğilimi ise, yu-karıda ifade ettiğimiz gibi ko-şullu ve istisnaları içerir.

2001’in Haziran ayında bir Avrupa şirketiyle Amerikan şir-ketinin “evliliklerine” şirketin mensubu olduğu ülke izin ver-memiştir. Çünkü bu birleşme o ülkenin “ulusal çıkarına” zarar veren bir birleşme olacağı için engellenmiştir. Ki, sosyalist maskeli bürokrat burjuva dikta-törlüklerinin dağılmasıyla bir-likte açığa çıkan pazarları dol-durmak için emperyalistler ara-sında kıyasıya rekabetin arttığı ve emperyalist devletlerin pa-zarları tek başına ya da ittifak-larıyla ele geçirmek için birbir-lerine “çelme” taktıkları koşul-larda, ÇUŞ’ları “egemen unsur” olarak koymak ve bu bağlamda da, “az gelişmiş ülkelerin kendi ulusal çıkarları doğrultusunda bir sanayi ve ticaret politikası izleme olanağının kalmamasın-dan söz etmek, esasta, emper-yalizmin içsel karakterini gizle-mek girişiminden başka bir şey değildir.

Evet, 2000 yıllarına doğru ilerlenen süreçlerde oluşan şir-ket evliliklerinin varlığı redde-dilemez; ama ÇUŞ’ların misyo-nunu olduğundan fazla abart-makta emperyalizmin ve tekeli devletlerin misyonunu kavraya-mamaktır.

“Royal Dutch/Shell gibi bir kaç şirket gelirlerini, hisselerini, yönetimlerini... uluslararası alanda yaymışlar, geri kalanların çoğu, Almanya’da Volswa-gen gibi... ulusal bağlarını kuru-yorlar” New York Times (30/04/98) ABD’de Japon ve Avrupa şirketleri küresellik pos-tuna bürünerek dolaşıyorlar”... “Şirketlerin uluslar üstü olaca-ğımı iddia etmek bir paradokstur... Ne zaman bir yardıma ge-reksinmeleri olsa, hangi ülkeye ait oldukları hemen ortaya çı-kar.” MİT’den William J. Kel-ler)

“Şirketlerin hareketliliğinin artması bir şey, ulusal hükümet-lerin oyunun kurallarının saptamalarına olanak tanımayacak bir ortamın doğması başka bir şey, bunları birbirine karıştır-mamak gerekir. (Harward’dan Dani Rodrik) Aktaran, Ergin Yıldızoğlu Şeytanın en büyük hilesi” Cumhuriyet, 28 Mayıs 2001

Yine Ergin Yıldızoğlu’ndan aktarmaya devam ederek sayısı üç beş taneyi geçmeyen ÇUŞ’larla dünyanın en büyük tekellerinin listesini vererek doğrudan doğ-ruya kıyaslama yapmış olaca-ğız.

“2000 yılında, dünyanın en büyük 200 şirketinin 90’ı ABD, 17’si Japon, 16’sı İngiliz, 13’ü Alman diğer 13’ü Fransız kay-naklıdır. (İnstitue For Policy Studies raporu) FT 500’e göre, dünyanın en büyük 500 şirketi-nin (Sermaye büyüklüğü-ne/mülkiyetine göre, trilyon dol-lar) 239’u ABD, (10.8 trilyon), 64’ü Japon (1.8), 40’ı İngiliz (1.6), 28’i Fransız (0,9), 21’i Alman (2.1)...” (The Economist 13-12-97)

Bu net rakamlardan da anla-şılacağı gibi zorlama teorilerle ÇUŞ’ları dünya ekonomisinin “egemen unsur”u olarak koyan-ların bu teorilerinin ayaklarının tamamen havada olduğu anlaş-ılıyor.

Lenin’in emperyalizm teori-sini bozarak “küresel ekonomik sistem”in “ülkelerin iç bölün-müşlüğünden ve uluslararası bölünmüşlükten beslen”diğini iddia eden burjuva iktisatçılar (Michel Chossudovsky “Yok-sulluğun Küreselleşmesi”sf 31) Sömürünün esas kaynağını giz-lemeye çalışıyorlar. Emperya-lizm, yani uluslararası mali ser-maye ülkelerin bölünmüşlüğü-n-den değil, yaratmış olduğu yarı-

sömürge ilişkilerinden, işçi sınıfı üzerindeki değer sömürsünden, ranttan, tefecilikten beslenir. Çelişki doğru bir şekilde konulmazsa, çelişkinin çözümü de doğru olmayana paralel olarak “çözülüyor”

“Küreselleme”yi tanımlarken “az gelişmiş ülkelerdeki kültür ve eğitim de, ekonomi ve siyasette “bağımlılığa paralel olarak” güçlü devletlerin ve uluslararası büyük firmaların güdümüne giriyor” savıda en hafif deyimiyile ve tam anlamıyla emperyalizmin bu güne değin ne yaptığını bilmemek ya da görmemezlikten gelmektir. Çünkü komprador burjuvazinin emperyalizmle girmiş olduğu ekonomik ilişkiler çerçevesinde ve de esas olarak, bu ilişkiler üzerinden üst yapısını (siyaset, bilim, kültür, ahlak, eğitim) şekillendirir. Her ekonomik ilişki kendine uygun üst yapıyı da inşa eder. Dolayısıyla bağımlılık ilişkisi siyasetine, eğitimine, kültürüne, ahlakına vb.de yansır; kendi kültürüyle, ahlakıyla, eğitimiyle, siyasetiyle karıştırarak şekil alır, Türkiye özgülünde emperyalist-arabesk (yarı-federal mülkiyet ilişkileri ve yarı-sömürgeciliği tanımlayan) bir kültür, eğitim, siyaset, ahlak empoze ettirilir. Söz konusu olan internet ağlarıyla eğitim, kültür vb. bağımlılıksa, bu da bir yanılsamadır. İnternet kullanımını bağımlılığın olup-olmamasının belirlemiyor; yalnızca emperyalizmin gerici kültür, ahlak vb.nin pompalanmasında hızlı bir iletişim ağının devreye girmesini tanımlıyor. Bu tıpkı bir tuşla, sermayenin dünyanın öbür ucuna hızlı bir şekilde transfer edilmesi ya da aynı sermayenin bir uçakla aynı yere taşınması arasındaki fark gibidir. Bir şeyin hızlı ya da yavaş

olması o şeyin niteliğini belirleyen faktör değildir. Ki bazı “küreselleşme” yanlıları da “internet aracılığıyla ve ağıyla demokrasinin geri olan ülkelere dahi demokrasi gittiğini ya da/demokrasinin kendisini bu tür ülkelere dayattığı”nı savunacak kadar ileri gidiyorlar.

Bu “özgürlük ve demokrasi ağında (!)” uluslararası internet şirketlerinin kar marjlarını bir kenara bırakırsak, esasta kitlelerin tepkilerinin monitör başında dışarı vurulmasıyla onların tepkilerini nötralize etmiş oluyorlar. Dolayısıyla internet, özgürlük değil, özgürlüğün burjuvazinin lehine kullandırılmak istenmesidir.

Kaldı ki bizim gibi ülkelerde internet kullanımı kapitalist ülkelerle kıyaslanamaz. Bizde oldukça sınırlıdır. Evine ekmeğe götürmeyen emekçinin bilgisayar götürüp internet ağına bağlanması da beklenemez. Dolayısıyla “küreselleşme”nin “özgürlük ve demokrasi” getireceği mesajıyla emekçinin önüne toz pembe bir dünya serilmeye çalışılıyor. Marksizme yönelik ideolojik saldırının önemli ayaklarından birini de bu mesajlar oluşturuyorlar. Fakat, hayatın devrimci tablosu karşısında bu mesajı reklam bombardımanının dayanma gücü bir balonun küçük bir kibrit kıvılcımına dayanma gücü kadardır. Diğer yandan da, bir günde milyarlarca doların bilgisayar tuşuyla dünyanın bir ucundaki borsaya, bankaya, devlete, şirkete, vs. transfer olması Lenin’in emperyalizm çözümlemesini bir kez daha doğruluyor. Asalak, rantiyeci ve çürüten kapitalizm.

Tekelci kapitalizmin asalak, rantiyeci ve çürüten bu yüzünün bu gün almış olduğu biçim-

de incelemeye değer.

Bugün mali sermayenin uluslararası merkezleşme düzeyi ve bu bağlamda da, dünyanın yarı-sömürge ekonomilerini birkaç merkezden yönetme yeteneği 1917’lerin düzeyinden daha yüksektir elbette. İletişim ağının gelişmesi ve bu gelişmişliğe paralel olarak mali sermayenin dünya çapında dolaşım hızı da artmıştır. Dünyada mali sermayenin dolaşımını yönlendiren IMF ve Dünya Bankası başta olmak üzere, B15 (Uluslararası Sözleşme Bankası) vb. kuruluşlar, tüm dünyanın yarı-sömürge ekonomilerini kontrolünde tutuyorlar

Özellikle IMF ve DB gibi emperyalist kuruluşlar yarı-sömürgelerin ekonomilerini ve buna bağlı olarak siyasetini yönlendirmede çok önemli roller üstlenmiş durumdadır. IMF ve DB’ni oluşturan ülkeler aynı zamanda G-8 (Gelişmiş 7 ülke ve Rusya)’leri oluşturan emperyalist ülkelerdir. Fakat, esas olarak uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası Amerikan Hazine Bakanlığı’nın kontrolindedir. Bu iki kuruluş da 1980’lerde dünyanın yeniden yapılandırılması programına bağlı olarak, neo-liberal politikalar çerçevesinde yeniden yapılandırılmışlardır. Bu yapılandırılmayla yarı-sömürgelere borç vermeyi yeni koşullara bağlayıp “makro-ekonomik istikrar” ve “yapısal uyum” programlarını dayatarak neo-liberal ekonomik politikaların yaşama geçirilmesinin önünde engel olan “önemli döviz kurlarının serbest bırakılması” ve “ekonomik yeniden yapılanmayla ve Keynesci “sosyal devlet” olgusuyla içsel olan Bretton Woods anlaşması bir kenara atılmıştır. Keynesci ekonomi-politikalar bir yönüyle

yükselen sosyalizm mücadelesi ve prestijini kapitalist-emperyalist blokta azaltmak ve yığınların sosyalizm istemlerini “sosyal devlet”le reforme etmeyi hedefleyen yönleriyle de karakteristikti. Fakat 1980’de neo-liberal politikalarla bu terk edilmiş ve dünya bu bazda yeniden yapılandırmaya tabi tutulmuştur. Bu yazı içinde vurguladığımızı yeniden vurgulamakta sakınca yok. Emperyalizm krizlere ve dünya konjonktürüne uygun olarak kendi ekonomi-politikasında gözden geçirir ve yapılandırır. “YDD” Rus Sosyal Emperyalizmin ve Doğu Bloku’nun yıkımıyla birlikte emperyalizm neo-liberal ekonomi politikasını terketmemiş aksine, bu yeni koşullara uygun olarak şekil vermiş ve dünya çapında sosyalizmin prestij kaybına uğramasıyla birlikte DHD ve sosyalizm mücadelesinin gerilemesinde fırsat bilerek, yakalamış olduğu bu avantajla psikolojik-politik-ekonomik saldırıya geçmiştir. Dünya proletaryasının geçici dağılıklığı ve örgütsüzlüğü emperyalist solucanlar için adeta bir fırsattı. Ve onlar yakaladıkları bu fırsatı dünya emperyalizminin ve gericiliğinin “bayram”ı ilan ettiler(!) Bu dağılıklık, gerileme onlara bulunmaz bir saldırı fırsatı doğuruyordu. Çünkü bir politikanın oluşturulması ve uygulanması güç dengeleriyle bire bir ilintilidir. Karşılarında ciddi bir güç olmadığı için de neo-liberal ekonomi-politikalarını da 1990’lardan sonra daha vahşi olarak geliştirmeye ve uygulamaya koyuldular. Bu gelişmeler yalnızca yarı-sömürge ülkeleri değil, kapitalist ülkelerin bir kısmını da G-7’lerin yedeğine taktı. Özellikle Moody’s Standard and Poor “derecelendir-

me”leri ülke ekonomilerini ve siyasetini istediği gibi manüple etme imkanı sunuyordu. Tüm kaderini emperyalistlere bağlamış ülkeler bu manüplasyonlarla suda elektrik yemiş balıklara dönüyorlardı.

Emperyalistler “yeniden yapılandırma” politikalarına uygun olarak 1995’de WTO (Dünya Ticaret Örgütü) nü kurdular. WTO’nun kuruluş tüzüğünde, ulus ticaret politikalarının “denetlenmesi”yle özellikle yarı-sömürgelerin ticaretinin emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda (uluslararası bankalar, ÇUŞ’lar, ticari kuruluşlar vb.) uluslararası bir tüzükle “yasal” güvence altına

“ Bu yazı içinde vurguladığımızı yeniden vurgulamakta sakınca yok. Emperyalizm krizlere ve dünya konjonktürüne uygun olarak kendi ekonomi-politikasında gözden geçirir ve yapılandırır.”

alınıyor. Böylelikle emperyalist şirketlerin, bankaların yarı-sömürgelerdeki “yatırım”larına uyum sağlayamayan ülkelerin kredibilitesi düşürülerek IMF ve DB tarafından borç para verilmesi de güvence altına alınmış olunuyor. Bu şekilde emperyalistlerin yatırımları, ticareti, banka faaliyetleri yasal düzenlemelerle güvence altına alındı. “GATT şemsiyesi altında hazırlanan ve 1994 yılında imzalanan Uruguay Turu anlaşmasıyla yabancı ticari bankaların yerli bankacılık sektörüne serbestçe girmelerine izin (Yoksulluğun Küreselleşmesi sf. 77. Michel Chossudovsky) veren

anlaşmalarında ulusal bankaları çökertme operasyonuna start verildi. IMF ve DB direktifleriyle yarı-sömürgelerdeki ulusal ve özel bankaların çökertilmesi GATT’ın (Türkiye’de son yaşananlar emperyalizmin bu projesinin) bir ürünüdür.

1994 yılında emperyalistler arasında görüşmelerine gizlice başlanan ve 1997 yılında dünya kamuoyuna yansıyan ve emperyalizmin anayasası olarak da bilinen MAI (Çok Taraflı Yatırım Anlaşması) ile emperyalist şirketler yarı-sömürgelerde istedikleri gibi ve serbestçe dolaşarak yerli yatırımcılarla aynı haklara sahip olmuş olacaklar.

Kompradorlarca, KOBİ’lere devlet ve bankalar tarafından sağlanan haklar yabancı şirketlerde sağlanmış olacak, Eximbank tarafından KOBİ’lere verilen kredilerin yabancı şirketlere verilmesi gibi hakların yabancı şirketlere ve ÇUŞ’lara tanınması gibi önemli tavizleri içeriyor. Dahası, her hangi bir yabancı şirketle imzalanan anlaşmadan sonra, eğer devlet yükümlülüklerini yerine getirmezse, ya da iş bu şirketlerin benimsemediği uygulamaları gündeme getirirse WTO’nun Tahkim Kurulu’na (biz bunu emperyalistlerin ekonomi, ticari ve mali mahkemesi olarak ele alalım) gitme hakkı olmuş oluyor. Ayrıca, yabancı şirketlerin zarar etme durumlarında, zararlarının devlet tarafından karşılanması gerekecek.

Buradan da anlaşılacağı üzere MAI yasalarıyla emperyalizm her türlü sömürüyü ve talanını yasal güvenceler altına alıyor.

Emperyalistler bununla da yetinmeyerek GATT (Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması) kapsamında 1986-96 yılları ara-

sında yapılan Uruguay Raundu'nda GATS (Hizmet Ticareti Genel Anlaşması) da dahil edilerek, hizmet sektörlerinde emperyalizme peşkeşini ön görüyor. GATS görüşmeleri WTO içinde devam ediyor ve 2002 yılında bu müzakerelerin tamamlanarak bir sonuca bağlanması öngörülmüyor.

Dünya Ticaret Örgütü Sekreteryası bu anlaşmaya ilişkin olarak: "GATS, sadece sınır ötesi ticaret ve yatırımları kapsamakla kalmayıp; bir hizmetin yerine getirilmesiyle bağlantılı olarak, akla gelebilecek tüm sektörleri kapsayan bir hizmet yatırımları ve hizmet ticaret anlaşmasıdır." (Aktaran Evrensel 25 Haziran 2001)

GATS Müzakereleri:

1- Telekom, posta hizmetleri, görsel ve işitsel iletişim hizmetleri,

2- İnşaat ve bağlantı mühendislik hizmetleri,

3- Eğitim,

4- Su iletim sistemleri, enerji ve atık su işletme,

5- Tüm çevresel hizmetler,

6- Finansal, mali bankacılık hizmetleri,

7- Sosyal hizmetler, (sağlık vb.)

8- Turizm, seyahat vb.

9- Kültürel ve sportif hizmetler

10- Kara, hava, deniz ve tüm diğer ulaşım hizmetleri

11- Diğer hizmet alanları olmak üzere, toplam on bir madde üzerinde sürüyor ve Hizmet sektöründeki ticari rekabet ve uluslararası hizmet ticareti önündeki idari engellerin aşılması olarak kaldırılması amacıyla dünyanın 'yeniden yapılandırılması' ve 'ekonominin inşası' sürecini işletiyor. Dolayısıyla emperyalistler 'az geliş-

miş' ülkelerin tüm hizmet ve ticari kollarının ve emek yasalarının düzenlenmesini uluslararası mali sermayeye tabi kılarak, emperyalist pençesiyle 'az gelişmiş'liğin "azı"nın da pestilini çıkarmayı hedefliyor.

Örneğin sağlık sektöründe dünya çapında 3,5 trilyon dolar, eğitim hizmetlerinde 2 trilyon dolar, su hizmetlerinde 1 trilyon dolar, bir pazarın oluşması ihtimali üzerinde duruluyor.

Türkiye MAI karşıtı çalışma grubunun ifadesiyle "dünyanın en büyük kar amaçlı hastahaneler zinciri, Amerikan Orjinli HCA/ Columbia şirketinin yönetim kurulu başkanı, sağlık alanının, hava yolu ulaşımı ticareti ya da sıhhi yatak üretimi şirketlerinden farklı bir ticaret olmadığı konusunda yeminler ederek Amerika'da kalan son kamu hastahanelerini de yıkmayı, yok etmeyi amaçlamaktadır. Merrill Lynch ve benzeri yatırım şirketleri kamu eğitimi sisteminin önümüzdeki 10 yıl içerisinde tüm dünyada özelleştirileceği ve bu süreçte akıl almaz karların elde edileceği kehanetlerinde bulunmaktadır. Bu arada, Viverdi ve Suez, Yoonnaisdes Eaux ap France benzeri su simsarları da Dünya Bankası'yla el ele vererek, üçüncü dünya ülkelerini su hizmetlerini özelleştirmeleri için zorlamaktadır. (Aktaran Evrensel)

Dünyanın yeniden yapılanması ve "ekonominin inşası" her uluslararası sektörün talan ve azami kar perspektifine uygun olarak sürüyor. (Bu arada Türkiye'deki anayasa "değişiklikleri" bankacılık sektörü vb. vb. yasal mevzuatların değiştirilmesinin bu talan ve sömürüyle ilişkisine gönderme yapmakta yarar var.)

Diğer yandan da emperya-

listler arası bölgesel ve kıtasal ticari-ekonomik kurumlaşmalarda devam etmekte. 1964'de Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi (NAFTA)'yı kurdular. Meksika dünyanın petrol rezervlerinin % 10'una sahip bir ülke olarak ABD ve Kanada'nın petrol ihtiyacını karşılayacak önemli bir ülke konumunda. NAFTA Bu rezervleri ABD ve Kanada'ya hortumlanmanın bir örgütlenmesi değil yalnızca, aynı zamanda Amerikan ve Kanada şirketlerine birçok ayrıcalıklar tanıyarak Meksika emekçilerinin (Amerikan emekçilerinden %30 oranında emek maliyeti düşük) ucuz emek güçlerinin ABD ve Kanada şirketlerine sunulmasını da içeriyordu.

ABD ve Kanada şimdi de, Amerika Serbest Ticaret Bölgesi (FTAA) kurulması planlarını işletiyorlar. FTAA'nın toplam 34 kurucu üye ülkesi (Küba hariç) bulunmaktadır. Bu şekilde ABD ve Kanada kendi arka bahçesinde bulunan 32 ülkeyi kendi şemsiyeleri altında kurumlaştırarak her türlü malın "serbest" dolaşımını ön görüyorlar. Hiçbir Amerika kıtası ülkesinin ABD ve Kanada'yla gerek sanayide, gerek tarımda rekabet gücü olmadığını düşünürsek, bu iki emperyalist gücün kıtayı bütünüyle bloke ederek kendi açık pazarları haline getirecekleri anlaşılır bir durumdur.

Tüm bu verilerden de anlaşılacağı üzere, emperyalizm talanda, hiç bir sınır, yasa tanımıyor. Dünyada emperyalizmin anayasası ve yasaları (MAI, WTO, GATS, FTAA vb. vb. nin borusundan başka hiç bir borunun ötemeyeceği (sosyalizmi bunlara bir alternatif değil, karşıt bir toplumsal yapılanma olarak düşündüğümüz için sosya-

lizmi anmıyoruz) bir yasal-ekonomik-mali, ticari, hizmet sektörü düzenlemeleri gerçekleştiriyor.

Ve tüm bu gelişmelere mukabil, İsmet Berkan “Küreselleşmenin gerçekleşmiş olan kadarı bile, dünyada bugüne kadar görülmemiş nitelikte, yepyeni bir rekabet ortamı yaratıyor. Bakın geçenlerde, “ünlü Jean üreticisi Levis Fransa’daki fabrikasını kapattı. Avrupa üretimini Türkiye’den yapmaya karar verdi. (Radikal 4-6-2001) diyor ama “küreselleşme”nin “nimetleri”ne övgüler yağdırırken, neden Fransa’nın hızlı tren fabrikasını, uzay sanayini vb. Türkiye’ye taşımadığını açıklama ihtiyacı duymuyor... Neo-liberalizmin bu klasik politikasına (örneğin tekstil sanayinin) Türkiye’ye taşımasında karşılık, trilyon dolar karşılığında Bor madenlerinin emperyalistlere peşkeş çekilmesinin (zemini yaratılmaya çalışılıyor bilindiği gibi) bankaların, petrol sanayi, telekom ve diğer stratejik sahalar karşılık bir Levis’e fit oluyorlar. İşte, neo-liberalizmin talan politikaları budur. İşte, emperyalizmin günümüzde almış olduğu biçim budur. Ve emperyalist neo-liberalizmle-komprador kapitalizmle arasındaki ilişkinin içselliğinin tezahürü budur!

21. yüzyılda, emperyalizmin asalak karakterinin 20. yüzyıldan aşağı olmadığı, hatta 1994 yılında yarı-sömürge tüm ülkelerin toplam borç yükünün 1.9 milyar ABD doları düzeyinde (“Yoksulluğun Küreselleşmesi” sf. 33 M. Chossudavsky) olduğunu düşünürsek ve bu ana paranın dışında faiz yükünü de eklersek, asalak mali sermayenin dünyayı nasıl sardığını ve halkları yoksulluğa, açlığa itti-

ğini daha iyi görebiliriz. Ve dünyada dolaşan toplam mali sermayenin %90’ına yakının tefeci bir karakter taşıdığını düşünürsek emperyalizmin bu asallıklığının aynı zamanda onun mezar kazıcılarında yarattığını görürüz.

Çünkü kapitalizmin tefecirantiyeci karakteri her zaman için ulusal ve uluslararası olarak gelir dağılımındaki eşitsizliği muazzam derecede derinleştirir ve uluslararası rekabeti ve mevcut ekonomik durgunluğu daha da kuvvetlendirir. Bugün dünyada yaşanan emperyalist kutuplaşmalar, pazar kavgaları bu tablonun bir göstergesidir. Lenin yoldaşın dediği gibi, emperyalistler arası rekabetin kızışmasının devrimlere yol açacağı, gerçeğiyle; 21. yüzyılın yeni savaşlara, yeni Demokratik Halk Devrimi ve sosyalist devrimlerin yaşanacağı bir yüzyıl olacağını anımsatarak, bu yüzyılın bizim olacağına da güçlü bir vurgu yapmak zorundayız. **Bunun için tüm nesnel koşullar mevcuttur. Emperyalistler devrimlerimiz için tüm nesnel koşulları hazırlıyorlar. Enternasyonal proletaryaya düşen görev ise, bu nesnel koşullara kanıt olacak subjektif güçleri**

hazırlamaktır. Ezilen yığınların hoşnutsuzluğu her geçen gün artmaktadır. Silahlanma yarışı ve silahlanmaya harcanan paraların hacmi büyürken, yoksulluk ve işsizlik oranı da büyümektedir. Bu nesnel koşulların yanı sıra, anti-kapitalist, anti-emperyalist muhalefet dünya çapında güç kazanmaktadır. Nitekim en son İtalya’nın Cenova şehrinde yapılan gösterilere 100 binlerce kişi katılmış bir gösterici katledilmiştir. Tüm bu gelişmeler enternasyonal proletaryaya yeni yeni olanaklar ve görevler sunmaktadır. Enternasyonal proletarya ve tek tek KP’ler olanakları doğru bir biçimde çözümleyerek ve işleyerek kendi görevlerini yerine layıkıyla getirebilirler. Nesnel sürece müdahale etmek, daha da güçlü anti-kapitalist ve anti-emperyalist muhalefeti, devrimci dalgayı yaratacaktır. Çanlar emperyalistler ve onların işbirlikçileri için daha güçlü bir şekilde çalışıyor.

DÜNYADAKİ YENİ KUTUPLAŞMALAR “YDD”, ŞANGHAY BEŞLİSİ VE AB İLİŞKİSİ

1990’ların başlarında dünyada başlayan yeni dengeler 21.

yüzyıla girerken ABD'yi neredeyse rakipsiz bırakmış görünüyordu. SSCB gibi bir sosyal emperyalist rakibinde olmamasına rağmen, ABD halen stratejik öneme haiz silahlanma programına ara vermeden devam ettiriyordu. **Niçin ve kime karşı?**

ABD'nin bu silahlanma çalışmalarına ilk tepki 1997'de Çin'i ziyaret eden Fransa Cumhurbaşkanı'ndan gelmişti. Ardından Çin ve Rusya tepkilerini yüksek sesle dillendirmeye başladılar. Şimdi tepkilerinin nedenini irdeleyelim.

1990'ların başlarında ABD'nin Irak'a yönelik diğer ülkeleri de yedeğine alarak müdahalesine hiç bir güç karşı koymadı. (Irak müdahalesi aynı zamanda "YDD"nin ilk pratik yapılandırılmasını da ifade ediyordu) Ancak Çin ve Rusya gibi ülkelerden cılız ayrık sesler çıktı. Rusya henüz "evinin içini" düzenleme projeleri üretmeye çalışıyordu. Kendi zayıflığını gideremeyen Rusya'nın uluslararası arenadaki it dalaşlarına dalması beklenemezdi. Çin ise henüz ciddi anlamda yeni yeni bir ekonomik ve askeri güç durumuna gelmeye başlayan bir ülke idi. Ardından ABD'nin Somali müdahalesi başarısızlığı dünyada hem "YDD"ni yığınlar ve aydınlar nezdinde sorgulamaya başladı, hem de Rusya, Çin gibi devletlere psikolojik moral kaynağı olarak ABD karşısında yeni manevra alanları için bir misyon oynadı.

ABD'nin "YDD" salvo atışları çerçevesinde "tek süper güç" olma yönlü planları 1990'ların ortasından sonra değişmeye başladı. Rusya'nın kısmen de olsa, neo-liberal kapitalizme ayak uydurmaya başlaması ve Kafkasya'da kaybettiği dizgin-

leri yeniden ele almak için атаğa geçmiş olması ABD açısından bir "oyun bozanlık"tı. AB ile ABD ise Kafkasya koridorunu denetim altında tutmak için adeta Türkiye'yi bir atlama taşı olarak kullanarak birbirlerinin planlarını boşa çıkarmaya çalışıyorlardı.

Kafkasya'da ve Ortadoğu'da bu gelişmeler olurken, 21. yüzyılın yeni "süper gücü" adayı olarak gösterilen Çin ise ABD'nin karşısında rakip olabilecek bir güç olarak sivriliyordu. Çin'in Dünya Ticaret Örgütü'ne (WTO) adaylık başvurusuda bu süreçlere denk gelir. Çin ekonomik olarak, ticaret hacmi ve üretim kapasitesiyle bir çok emperyalist devletin önüne fırlamakla yetinmedi, aynı zamanda silahlanmada da ABD'yle yarış edebilecek alt yapı oluşumuna da hız verdi. Mao'nun sosyalist Çin'i, kapitalist yolcuların iktidarı gasp etmesiyle birlikte kapitalist aşamayı tamamlayarak sosyal emperyalizme evrildi. Çin, sosyal emperyalist gücüyle dünya pazarlarında söz sahibi olma yolunda önemli adımlar attı. Bir buçuk milyarlık Çin nüfusu, bürokrat-tekelci Ç"K"P ve Çin egemenleri açısından zaten hali hazırda büyük bir pazarı ifade ediyor. Çin bürokrat-tekelci burjuvazisinin azami kar hırsı onu dünya pazarlarında diğer emperyalist devletlerle ve özellikle ABD ile rekabete itiyor ve ABD'nin Asya'daki gücünü zayıflatma projelerini geliştirmeye yöneltiyordu. Pazarlarını büyütmek yeni pazarlara açılmak Çin ve Rusya'nın Asya'daki kaderlerini birleştiriyordu. Bu "kader" birliğinin ilk somut adımı Şanghay Toplantısı'nda gerçekleşti. Bu toplantı Çin önderliğinde Rusya-Kazakistan,

Tacikistan ve Kırgızistan'ın katılımıyla yapıldığı için "Şanghay Beşlisi" diye ifadelendirildi.

Şanghay toplantısında bir takım ortak kararlar alındı. Bu kararlardan en önemlilerinden biri de, Asya ve Kafkasya'da gelişen "aşırı dinci terör örgütlerine karşı ortak mücadele etmeyi" ihtiva ediyordu. "Şanghay Beşlisi"nin bu toplantısı ve kararlarından hemen sonra, Rusya Dağıstan'da, bir çok bombalama eylemi yaparak dünyanın gündemini Dağıstan'da yoğunlaştırıp Çeçen'leri hedef göstererek, Çeçenistan'ı yeniden işgal etmenin zeminini yarattı. Ve bir süre sonra da Çeçenistan'a girdi. Dağıstan-Çeçenistan yalnızca petrol bölgesi değil, petrol boru hatlarının da geçiş güzergahıdır. Bu işgalin aynı zamanda Türkiye'de doğal gaz projelerinin tartışıldığı bir döneme denk gelmesi tesadüfi değildir. Ki bu işgalle ABD'nin Çeçenistan'daki etkinliğide en azından şimdilik tasfiye edilmiş oldu.

15 Haziran 2001 yılında "Şanghay Beşlisi" Özbekistan'ında katılımıyla (Özbekistan bir süredir "Şanghay Beşlisi"nin toplantılarına gözlemci olarak katılıyordu) Şanghay Bloku oluşturuldu. **Şimdi ABD-İngiltere, Kanada, Japonya ittifakı ve AB ittifakının yanı sıra Çin-Rusya'nın başını çektiği "Şanghay Bloku" dünyadaki hammadde kaynaklarına yönelik maksimum kar amaçlı yeni alternatif kuttuplaşmada resmileşti.** "Şanghay Bloku"nun karşısına alternatif bir güç olarak yalnızca AB'yi koymak, AB ile "Şanghay Bloku" arasında gelişen ittifak eğilimini doğru bir biçimde kavrayamamaktır. Esasta

ABD, Japonya, Kanada ve İngiltere ittifakına karşı AB ve Çin-Rusya ittifakının gelişmesi için aralarında çıkar ilişkileri bulunmaktadır.

Bu çıkar işbirliğinin Asya'nın, Balkanlar'ın, Ortadoğu'nun, Afrika'nın, kontrol edilmesine yansımaları kesin olmakla birlikte olasılıklar arasındadır. Ki, Makedonya'nın Çin'le geliştirmeye başladığı ticari ilişkiler AB'den bağımsız ele alınamaz. Tüm bu olgular bağlamında gelecekte AB ile "Şanghay Ticaret Örgütü" arasındaki ilişkilerin nasıl gelişeceğini şimdilik tam olarak kestirmek imkansızdır. Çünkü AB ile "Şanghay Ticaret Örgütü" arasında çelişkiler söz konusudur. Fakat, özellikle ABD-İngiltere ve hatta Japonya (bu bölgede Tayvan ve G. Kore'nin yedeklenmesini unutmayalım) ittifakına karşı AB ile ŞTÖ arasında bloke bir ittifak geliştirilmese dahi, uzay sanayi, askeri ya da ticari vb. ittifaklar geliştirilebilir. En son Temmuz 2001 tarihinde Fransa Cumhurbaşkanı Jhak Şirak'ın "tek kutuplu dünyayı kabul etmiyoruz" açıklaması, önümüzdeki dönemlerde ABD merkezli kutuba karşı, yeni saflaşmalar yaşanacağını işaretini veriyordu. Fakat şu bir kuraldır ki, **emperyalistler arasındaki rekabet esas, ittifaklar geçicidir.** Emperyalistler arasında ittifakların gerçekleşmesi durumunda dahi, birbirleriyle rekabet halindedirler. Dolayısıyla rekabetin esas olduğu bir oyunda rakipler sürekli birbirlerini dışlama eğilimindedirler. AB ile ŞTÖ ilişkisine de, bu kural çerçevesinde bakmalıyız. Özbekistan'ında katılımıyla "Şanghay İşbirliği Örgütü" adını alan devletlerin örgütü 15 Haziran ve sonrasında yapmış

oldukları anlaşmaların sonuçları dünyadaki dengeleri ve taşları yerinden oynatacağa benziyor. Bu anlaşmalar çerçevesinde; Kırgızistan, Tacikistan'ın silahlandırılması ("aşırı dinci gruplara karşı") Hindistan ve Makedonya'yı silahlandırma anlaşmaları için gerekli ilişkilerin kurulması kararları alınmış ve planlar gözden geçirilmiştir.

15 Haziran öncesi yani 4 Mayıs'ta Özbekistan Devlet Başkanı İslam Kerimov Moskova'ya giderek Putin ile görüşerek "Rusya'nın Orta Asya'daki çıkarlarını tanıyoruz. Rusya bizim stratejik ortağımız" açıklamalarıyla Rusya'ya olan bağımlılığını resmi belge haline getirmiştir.

ABD'NİN YENİ "SAVUNMA" SİSTEMİ: FÜZE SAVUNMA KALKANI

ABD'nin karşısında gerçek anlamda yarışabilecek güçler ittifakının oluşumu bir çok yönüyle tamamlanmak üzere. Bu oluşumun başını AB: Fransa-Almanya, Çin-Rusya ittifakı çekiyor.

AB, NATO'nun olanaklarını kullanarak AGSK'yı oluşturma çabasını yoğunlaştırdı. Bu çabayı ABD Türkiye aracılığıyla sabot etmeye ya da yine Türkiye aracılığıyla içinde ABD'nin de etkisinin olabileceği bir oluşum haline getirmeye yani; teknik ve politik ifadeyle oluşumu dejenere etmeye çalışıyor. 21. yüzyılın AB stratejisi, artık "kriz bölgelerine yalnızca kendi hesaplarına müdahale etmek"tir.

Avrupa cephesinde bunlar yaşanırken Çin'de nükleer silahlanmaya hız vererek ABD'yle yalnızca ekonomik-ticari anlamda yarış etmek değil, aynı zamanda da silahlanmada da yarışa girme yolunu tutuyor.

Ki azami karın teminatı ve başka pazarlara açılmanın yolu aynı zamanda silahlı bir güç olmaktan da geçiyor. Ki Çin son zamanlarda etkinlik alanlarını Ortadoğu, Asya, Balkanlar, Venezuela, Küba gibi ülkelere de yaymaya başladı. Irak'ın hava savunma sistemini güçlendirdi. (Ki Rusya içinde aynı şey geçerli) Bu durum ABD'nin Ortadoğu politikalarında aksamalara ve gediklere yol açıyor. Dolayısıyla, ABD'nin Irak'a yönelik "akıllı yaptırım" politikasında bu süreçte gündeme geldi. Yani sorun G. W. Bush'un babasının mirasını sürdürmesiyle açıklanamaz. Bush'un ABD silah tükellerinin temsilcisi olduğunu unutmamakta yarar var. Çin Devlet Başkanı Jiang Zemin'in Küba ve Venezuela ziyaretleri de meyvalarını çabuk verdi. Küba lideri Fidel Castro'nun Asya ülkeleri gezisi, Jiang Zemin'le görüşmesinden sonra gerçekleşti. Bu "gezi"de Castro, "İran'ın anti-emperyalist" tutumuna övgüler yağdırdı. Tüm bu gelişmeler, Çin-Rusya ittifakının ve AB'nin dünyada pazar savaşımının yeni dengeler üzerine oturtulmaya başladığını gösteriyor.

Tüm bu gelişmeler karşısında ABD'nin kayıtsız kalamaya çağının yanıtı Mayıs'ın ilk haftasında salı günü G. W. Bush "Ulusal Savunma Ünitesi"nde yapmış olduğu konuşmada geldi, Bush yaptığı konuşmada 1972 "Anti-balistik Füze Anlaşması'nın (ABMA) mevcut dünya konjonktüründe ABD'nin ulusal çıkarlarına yanıt olmaktan uzak olduğunu, bu nedenle, ABD'nin oluşan yeni konjonktürel duruma uygun olarak Füze Savunma Kalkanı kuracaklarını açıkladı. Dolayısıyla bu yeni Amerikan projesi aynı zamanda

ve tepeden tırnağa gözden geçirme ve Clinton raporlarında ABD'nin hegomonik görevini yerine getirmesi için geliştirilen "aynı anda iki savaşı birden" verebilme savaş konseptinin terk edilmesini ya da ikinci plana itilmesini gündeme getirmektedir. ABD'nin bu savaş konsepti, bölgesel savaşları, bu savaşlarda hızlı ve etkili vuruşları içermektedir. Sırbistan, Irak, K. Kore gibi, "kriz bölgeleri"ne aynı anda sonuç alıcı vuruşların yapılmasıyla karakteristik olan konsept, dünyada ABD'nin karşısına çıkan yeni hegomonik "tehdit"leri "bertaraf" edecek geniş kapsamlı bir savaşa yanıt olamayacağı için terk edilerek ya da yedekte tutularak; oluşmaya başlayan bu yeni dengelerin şimdiden kendi lehine bozmayı hedeflemekte ve diğer devletleri (emperyalistler başta olmak üzere) FSK şemsiyesi altına girmeye zorlamayı amaçlamaktadır. Çünkü FSK, nükleer başlıklı ya da balistik tüm füzeleri kalkışından hemen sonra vurmaya amaçlıyor. Bunun için de ABD'nin "müttefik güçlerin" topraklarına FSK'yı yerleştirmesi gerekiyor. Şemsiye olma esprisi de buradan geliyor. Fakat, FSK'ların "dost-müttefik" ülkelerin topraklarına yerleştirilmesi hem yüksek iletişim teknolojisi ve hem de 100 milyar dolar gibi yüksek maliyet gerektiriyor. Her ikisi de ABD açısından pek problemlidir değil. Çünkü ABD'nin şu anda 40-50 arası uydusu bulunmaktadır. Buna karşılık Avrupa'nın uydu sayısı 5-10'u geçmemektedir. Keza Avrupa'nın, Çin'in ve Rusya'nın en büyük handikapı yüksek savaş teknolojilerine sahip olmamasıdır. Bu teknolojiye kısa sürede, ulaşmalarıda en azın-

dan şu an için pek mümkün görünmüyor. ABD'nin hedefi de, Çin-Rusya ve AB'yi mali olarak silahlandırma yarışına sokup onları sıkıştırdıktan sonra pes ettirmektir. Bu tablo ABD'nin hasımlarını etkisizleştirmenin yalnızca görünen yüzünü oluşturmaktadır.

Diğer yüzü ise, FSK'nın teknolojik olarak, çok gelişkin bir projeyi kapsıyor olmasıdır. Bu ABD'nin tüm uzayı ve yer yüzünü tam anlamıyla bloke etmesi anlamını taşıyor. Bu proje, tüm hasım ülkelerin uydularının, bilgisayar ve her türlü iletişimin ve programlanmasının kilitlenmesini, zemin delici nükleer başlıklı silahları kapsamaktadır ki; ABD'nin FSK'nın aslında kontrol etme ve saldırı kalkanı olduğu anlaşılıyor. Ki projelerini, teknik donanımlarını, savaş sanayini, personeli ve ekonomisini en kısa sürede, ya da en iyi biçimde FSK'ya göre şekillendirenler ABD'nin karşısında rakip olarak kalacaklardır ancak. ABD bu projeye kısa vadede AB'nin Avrupa Ordusu projesini etkisizleştirmeyi hedeflemektedir. Ve FSK projesiyle ABD 21. yy'ı "hami" misyonuyla "sorunsuz" geçirmeyi hedefliyor. Ancak bu projeye karşılık, Almanya-Fransa ve Çin-Rusya yakınlaşmasında güçlü bir olasılıktır.

Dolayısıyla bu değerlendirmeler ışığında AB ve Çin-Rusya'nın önünde iki yol var.

1- Ya ABD'nin hegomonik üstünlüğünü kabullenecekler 21. yy'ın tüm şekillendirme ve yapılandırılma projesinde ABD'nin yedeğine düşecekler

2- Ya da ABD'nin restine restle karşılık verip 21. yüzyılın "yapılandırılmasının" baş rol oyuncularını olacaklardır.

İkinci olasılık daha güçlü

gözükmektedir. Özellikle Çin-Rusya ittifakı ve Fransa ve Almanya'nın bu ittifaka göz kırpması söz konusudur. Fakat, Fransa ve Almanya arasında da AB'nin yeniden yapılandırılmasına ilişkin çelişkiler söz konusu. Almanya, Avrupa Birleşik Devletleri planı çerçevesinde Avrupa'nın federasyonlaşma planını savunurken, Fransa ise federasyonlaşmaya karşı çıkıyor. Ve hatta bu planlanan karşılık, "Hitlerin yayılmacılığının anımsatıyor" diyerek Alman ekonomisinin AB'nin federasyonlaşmasıyla tüm Avrupa'yı yutma tehlikesine işaret ediyorlar. Dolayısıyla, Almanya ve Fransa arasındaki rekabetin birlikte hareket etmelerini, hangi koşullarda gerçekleştirdiğini göstermesi açısından çarpıcı bir örnektir. AB tablosu böyle olmasına rağmen, ABD karşısında da AB'ninde birlikte hareketinin olanaklarını zorlamaktan başka da pek şansı görünmüyor. Bu gelişme, ABD "büyük sarı solucanı"nın dünyada tek başına at koşturmasının artık zor olacağını, diğer büyük "kızıl" ve "sarı solucan"ların da bir ya

“

FSK'nın teknolojik olarak, çok gelişkin bir projeyi kapsıyor olmasıdır. Bu ABD'nin tüm uzayı ve yer yüzünün tam anlamıyla bloke etmesi anlamını taşıyor. Bu proje, tüm hasım ülkelerin uydularının, bilgisayar ve her türlü iletişimin ve programlanmasının kilitlenmesini, zemin delici nükleer başlıklı silahları kapsamaktadır ki; ABD'nin FSK'nın aslında kontrol etme ve saldırı kalkanı olduğu anlaşılıyor.”

da iki blok olarak ABD'nin karşısına dikileceklerini gösteriyor. Bu gelişmelerin yanında, emperyalist-kapitalist sistemin çelişkilerini ileriki tarihlerde daha da derinleşerek kendi sonlarını hızlandıracaklardır. **Unutmaya-lım ki, emperyalist kriz, Lenin yoldaşında dediği gibi, devrimleri doğurur. Onların pazar kavgası açığa itilmiş halkların ayağa kalkış ve iktidar kavgasına dönüşecektir.**

BALKANLAR, ORTADOĞU VE KAFKASLAR

BALKANLAR

Emperyalistler arası çelişkilerin şu ya da bu şekilde yansıması da bölgelerde ve ülkelerde kendisini kimi zaman açık, kimi zaman ise örtülü bir biçimde gösteriyor. Balkanlar'da bu çelişkilerden üzerine düşen payı fazlasıyla alıyor. Deyim yerindeyse Balkanlar adeta kaynayan kazan görünümünde. Emperyalistlerin bu bölgeyi sürekli kaşınması milliyetçiliği alabildiğine güçlendiriyor ve halklar arasında düşmanlık tohumları ekiliyor.

Balkanlar'da özellikle de ABD ve AB arasında önemli çelişkiler ve masa başında ka-pışmalar söz konusu. ABD ve AB son olarak CIA ve NGO (Sivil Toplum Kuruluşları!)'lar aracılığıyla Yugoslavya'da Rusya kliğini iş başından uzaklaştırarak, yerine ABD ve AB emperyalistlerinin temsilcisi kliğini iş başına getirmiştir: ABD ve AB emperyalistlerinin gizli servislerin bizzat kendi denetimi ve yönetiminde Balkan devletleri içindeki örgütlenmeleri çarpıcıdır. Son olarak, Miloseviç'in tasfiyesi için Sırbistan'da ki çeşitli medya kuruluşları ve NGO'lara maddi, teknik

ve politik destekler sunulmuştur. Yani, orta vadede Miloseviç kliğinin altı oyularak etkisizleştirilmiştir. Dolayısıyla, emperyalistlerin tetiklediği bir "kitle hareketi"yle Miloseviç tasfiye edilmiştir. Bununla da yetinmeyen emperyalistler Miloseviç'in Lahey Savaş Suçluları Mahkemesi'ne teslim edilmesi karşılığında milyarlarca dolar "yardım" vaadinde bulunmuşlardır. Buradaki amaç, hastanın iyileşip yeniden faal duruma geçmesinin önünü keserek, Sırbistan'daki etkinliklerini daha da güçlendirmektir. Ki bunda da başarılı oldular. 28 Haziran 2001 tarihinde Miloseviç NATO birliklerine teslim edilerek Lahey'deki hapisaneyeye konmuştur.

Tüm bu gelişmelerin Makedonya'da UÇK- UKO Arnavut gerillaları ile Makedonya "arasında" süren savaşla dolaylı da olsa bir bağı bulunmaktadır. Bu bağda, Sırbistan'ın tamamen AB ve ABD'nin kontrolü altına alınarak Makedonya'nın yeniden şekillendirilmesinde Sırbistan'a misyon biçilmesidir.

Makedonya ile UÇK-UKO "arasındaki" çatışmanın nedeni, burjuva medyada verildiği gibi, "UÇK'nın büyük Arnavutluk düşü" değildir. Bu çatışmaların perde arkasında ABD ve AB arasındaki çelişkilerin yansıması yer almaktadır. Bu çelişkilerin odağına Michel Chossudavsky (Evrensel 24 Haziran 2001)'nin dediği gibi, "Karadeniz'i Adriyatik sahiline bağlayan Bulgaristan, Makedonya, Arnavutluk ulaşım, iletişim ve boru hattı koridoru"nun denetlenmesi oturmaktadır. ABD ve AB arasındaki çelişkiler bu koridorun denetiminin ele geçirilmesi ya da bu koridor üzerindeki birbirlerinin etkinliklerini za-

yıflatma politikaları çevresinde gelişmektedir. Amerikan emperyalizmi İngiltere'yle birlikte BP- Emaco-Arco-Cheven ve Texaco vb. petrol tekel ve uluslararası kartellerini Karadeniz ve Hazar Denizi Havzası arasındaki boru hattı koridoruyla bağlanacak olan AMBO Trans-Balkan boru hattı koridoru projesinin stratejik kontrolünü sağlayarak, emperyalizmin petrol konsersiyumu Total, Ema-Elf'in etkinliğini sınırlandırmak ve hatta tamamen etkisizleştirmeye çalışmaktadır. Bunun için UÇK- UKO birliklerini eğitip, silahlandırarak AB etkisindeki Makedonya'yı zayıflatıp kendi kontrolü altına amaya çalışıyorlar.

Fakat ABD ve İngiltere'nin AB'ye karşı geliştirilmiş bu etkisizleştirme siyasetinin tam anlamıyla başarılı olması güç görünüyor. Çünkü, ulaşım, iletişim ve petrol boru hattı "koridoru"nun geçeceği güzergah olan Bulgaristan, Makedonya, Arnavutluk önemli ölçüde İtalya, Fransa ve Almanya emperyalistlerinin denetiminde. İşte tam da burada UÇK-UKO'nun yeniden silahlandırılarak Makedonya'yla çatışmaya girmeleri gündemleştirilerek, AB'nin Makedonya üzerindeki etkinliğinin zayıflatılması planı yaşama geçirilmeye başlandı. ABD bu planda sonuna kadar ısrar edecektir. Çünkü, bu petrol boru hattı "koridoru" işlevinin daha da genişletilmesi söz konusu olacaktır. Yani ABD-İngiltere konsersiyumu olan AMBO Trans-Balkan boru hattı projesinin Karadeniz ve Hazar Denizi havzası arasındaki boru hattı koridoruyla bağlanması söz konusu. Bunun anlamı Kafkas, Hazar arasındaki tüm petrol kontrol noktalarının ele geçiril-

mesi ve dolayısıyla hemen hemen Balkanlar'ın ve Karadeniz'in tüm enerji kaynaklarının ele geçirilmesidir. Bu durum aynı zamanda Rusya'nın kuşatılmasını da beraberinde getirecektir. Görüleceği üzere pasta çok büyük. Pastanın büyük olması emperyalistlerin bu pastayı ele geçirme dalaşlarını da bir o kadar büyük kılıyor.

Fakat her ne kadar da Bulgaristan, Makedonya-Arnavutluk AB'nin arka bahçesi olsada, ABD'nin elinde güçlü kozlar bulunmaktadır. Her ne kadar Avrupa petrol devi olan Total, Ema, ELF, İtalya'n EN ile birlikte hareket etsede ve İtalyan EN'in Kazakistan'ın Kuzeydoğu Hazar Kashogenn petrol alanında çok güçlü etkinliği olsada ve yine EN şirketinin Rus GOZN şirketiyle ortaklığı olsada; ABD'nin Hazar boru hattı (Bakü-Ceyhan) gibi kilit bir hattında denetimini elinde buldurmüş olması ve UÇK-UKO aracılığıyla Makedonya'yı zayıflatmış olması, ABD'ye güçlü avantajlar sağlamaktadır. Burada mesele petrol boru hattının geçeceği güzergahın kontrol altında tutulmasıdır. ABD Bakü-Ceyhan boru hattıyla Hazar petroleri güzergahını denetimine aldı. Şimdide AMBO projesinin en önemli güzergahı olan Makedonya'nın denetim altına alınması planları işliyor.

Şimdi soru şu? ABD, Balkanlar'da sonuna kadar AB (Almanya-Fransa)'yı tasfiye etme yönelimine mi girecek? Hiç kuşkusuz ABD'nin istemi bu? Ancak istemlerle nesnel gerçeklik arasında çoğu zaman bir çelişki oluyor. Çünkü ABD'nin AB'yi "görmemezlikten" gelecek Balkanları tamamen kontrolüne alması AB'yi uzun yıllar

ABD'nin yedeğinde tutacak ya da ABD ile AB arasındaki ilişkileri alabildiğince keskinleştirecek olması şimdilik çok zor. Özellikle AB'nin Balkanlar'daki gücü ve Balkan ülkelerinin AB ile (Makedonya, Bulgaristan ve Arnavutluk'un AB aday üyeliği çerçevesinde çeşitli anlaşmaları söz konusu; "İstikrar ve İşbirliği Anlaşması" SAA vb. gibi) aday üyelik statüsü ve ilişkileri Avrupalı emperyalistlerin elinin-kolunun hiç de bağılı olmadığına göstergesidir.

Dolayısıyla ABD'nin uygulayacağı politika UÇK-UKO aracılığıyla Makedonya'yı zayıf düşürmek, AB'nin direncini kırarak Makedonya'yı AB ile görüşmeye zorlamaktır. Ki bu politikasında ABD başarılı olmuş gözüküyor. Makedonya'nın UÇK-UKO'ya defalarca "savaş kararı" alma girişimi, sürekli olarak AB tarafından engellenmiştir. ABD sürekli bir şekilde NATO'nun Makedonya'ya müdahale etmesi ya da NATO birliklerinin Makedonya'da konuşlandırılması yönünde AB'ye baskı yapıyor. Çatışmaların daha da keskinleşmesi ve topyekün bir savaş haline dönüşmesi durumu AB'nin işini daha da çok zorlaştıracığı ve NATO'nun müdahalesine daha güçlü bir zemin sunacağı için; AB, "zararın neresinden dönersen kardır" mantığıyla ABD'yle işbirliğine giderek (UKO-Makedonya görüşmeleriyle) Makedonya'ya şu ya da bu derecede anlaşma ve ortaklık sağlayacaktır. Bu durumda da NATO'nun Makedonya'da konuşlanması söz konusu olacaktır; ama farklı koşullarda ve konjonktürde. **Yani; Makedonya'da da dengeler olabildiğine karışık ve kimin lehine döneceği emperyalistlerin politikalarına bağlı**

olmakla birlikte, ABD ve AB birbirlerini dışlamak yerine, pusuda birbirlerinin etkinliklerini zayıflatarak "işbirliği" politikaları gütmeye ağır basıyor.

Emperyalizmin tüm bu komplike çıkar ilişkileri, Balkanlar'a kan, gözyaşı, milliyetçilik getirirken, sınıf çelişkilerinin de koşullarını yaratmış olacaklar. Balkanlar'da bir KP'nin olmaması bu bölgenin en büyük dezavantajıdır.

KAFKASYA

RSE (Rus Sosyal Emperyalizmi)'nin dağılması akabinde Kafkaslar'da sular bir türlü durulmak bilmedi.

Kafkasya'da dengeler o kadar karışık ki, tıpkı Balkanlar'da olduğu gibi, kimin eli kimin cebinde ilk bakışta anlaşmıyor. Bu bölgede siyaset, Balkanlar'da, Ortadoğu'da olduğu gibi hassas dengeler üzerinde kurulu.

Rusya'nın Kafkasya üzerinde kriz politikaları, Gürcistan, Çeçenistan ve kısmen Azerbaycan üzerine yoğunlaşmış durumda. Zengin petrol yatakları ve petrolün geçiş güzergahlarının bu ülkelerde olması Rusya'yı "hassas" davranmaya itiyor. Fakat Rusya, kendi "arka bahçesi"ni kontrol etmekte oldukça zorlanıyor ve bazı durumlarda da bunda başarısız oluyor.

Rusya bu bağlamda, ABD'ci Şevardnadze'yi tasfiye etmek için çeşitli yollara baş vuruyor. En son üçyüz askerin Gürcistan Savunma Bakanlığı'nı işgali, uluslararası çevrelerin Şevardnadze'ye karşı Rusya'nın bir eylem planı olduğu yönünde değerlendirmelerine yol açtı.

ABD'nin Türkiye üzerinden Gürcistan'ı NATO'ya eklemeye politikalarına karşılık Rusya'da bu vb. hamleleriyle boş durmadığını gösteriyor. Rusya'nın Gürcistan üzerindeki bu gibi hamleleri pek başarılı olmamış gibi görülmekte, tüm emperyalist solucanların başvurduğu; **“tasfiye edemediğin gücü kontrol altına almaya çalış”** yöntemlerine başvuruyor. Gürcistan'daki Rus kliğinin gücünde küçümsemek doğru bir yaklaşım değildir. Rusya'nın tüm çabası Hazar petrolünün geçiş güzergahının denetimini ele geçirme yönünde yoğunlaşmaktadır. Bu anlamda Rusya'nın Amerikan-İngiliz projesi olan, Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattını denetimini ele geçirmek için önümüzdeki dönemde Gürcistan ve Azerbaycan'ın Rusya lehine “düşürülmesi” demek yalnızca Kafkasya'nın denetiminin Rusya-Avrupa İttifakının eline geçmesi demek değildir. Böyle bir olasılığın gerçekleşmesi durumunda olayın boyutları daha da farklılaşarak Balkanlar ve Asya'nın petrol kaynaklarının Rusya-Avrupa (ve buna Çin'de eklenebilir. Çünkü Çin ile Rusya stratejik ortaklık oluşturmuş durumdadır) denetimine geçebilir. Dolayısıyla, Kafkasya'daki en işe yaramaz toprak parçaları bile emperyalistler açısından hayati öneme hayiz ve bu “işe yaramaz toprak parçası” diğer tüm hammadde kaynaklarının denetimi için bir sıçrama tahtası olma işlevi görecektir.

Güvenlik nedeniyle Çeçenistan'ın kuzeyine kaydırılan Bakü'den Mohaçkale ve Çeçenistan üzerinden geçerek Rusya'nın Karadeniz'deki Tuapse ve Novorossisk limanlarına uzanan boru hattı; Kazakis-

tan'dan gelen hattın Rusya'nın güneyinden Komsomolsky üzerinden Novorossisk'ye taşınması sonucu elde edilen günlük yaklaşık 900-bir milyon varil petrolün taşınması ve ihracı anlamına geliyor. Keza Batı Sibirya-Baltık bölgesi boru hattı sistemiyle 2002 yılından itibaren Kuzey Rusya hattının ihracat kapasitesini günde 250 ton artışını sağlayacaktır.

Rusya ve Avrupa'nın diğer bir planında Rusya üzerindeki boru hatlarıyla Almanya, Polon-

“
Emperyalistler arası çelişkiler derinleşirken, bu çelişkiler devrimcilere ve devrimci çıkışlara sayısız olanaklar da sağlıyor. Dünyadaki devrimci durum düne göre daha yüksektir.”

ya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Macaristan, Sırbistan, Hırvatistan gibi ülkelere Rusya'nın Odesa limanından petrol taşınmasıdır. Bu da Rusya'nın Karadeniz pazarına girmesi anlamını taşıyor. Bu anlamda AB şirketlerinin Rus Gazprom ve Lukoil şirketleriyle ortaklıkları söz konusu.

Rusya'nın bu etkinliği Türkiye'ye taşınacak olan “Mavi Akım” doğal gaz projesiyle artmış durumda. Bu projenin sağlam raylar üzerine oturtulmasıyla Rusya'nın Kafkasya üzerindeki etkinliğide artıyor. Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı İvon İvanov'un yapmış olduğu **“Kafkaslar'da Türkiye'ye özel rol düşüyor. Türkiye ile yeni projeler üretmeliyiz.”** açıklaması Rusya'nın Kafkasya kontrol noktalarından Türkiye üzerindeki etkinliğinin arttığı-

nada işaret ediyor.

Tüm bu gelişmeler yaşanırken, ABD'de boş durmayarak Kafkasya üzerindeki planlarını güçlendirerek Rusya'nın hamlelerine karşı hamlelerle yanıt veriyor. Amerika'nın Çeçen gerillalarla gizli görüşmeleri, Rusya'nın Çeçenistan üzerindeki rolünü zayıflatmayı ve hatta Rusya'yı Çeçenistan'dan tasfiye etmeyi planlıyor.

Bunların yanı sıra ABD Bakü-Ceyhan petrol boru hattı projesini güçlendirerek Hazar Havzası'nda bulunan 5 milyar varillik petrolü ABD-İngiliz şirketlerinin güvencesi altına aldı. ABD'nin Kafkaslar'da etkinliğini arttırma politikaları yakın bir gelecekte bu bölgedeki çelişkilerin daha da karmaşık hale geleceğini gösteriyor. Emperyalistlerin dünyanın yeniden yapılandırılması çerçevesinde kendi aralarındaki çelişkileri keskinleştiriyor, Türkiye ise bir yandan AB-Rusya, diğer yandan ABD-İngiltere politikalarının arasında piyon işlevi görürken, kendi karakterine uygun olarak, adeta iki ucu boklu değnekle sirk “cambazlığı” yapıyor.

ORTADOĞU

Ortadoğu'daki dengelerde Balkanlar ve Kafkasya'dan çok farklı görünmüyor. Bir yandan Irak ile ABD-İngiltere çelişkisi, diğer yandan Filistin-İsrail çatışması müzmin bir sorun olarak bu bölgenin gündeminde yer etmeye devam ediyor.

ABD, Irak'a “Akıllı Yaptırımlar” planıyla (BM'de Rusya'nın vetosuyla bu plan 3 Temmuz günü suya düştü.) siyaset tavrında “yeni” bir baskı ve sindirme aracı geliştirmeye çalışacak. Şimdiye kadar süren yaptırımları Fransa-Rusya ve Çin şu ya da bu biçimde deldi.

Keza Çin'in, Irak'ın hava savunma sistemini güçlendirmesi ve ABD Savunma Bakanı'nın İncirlik Üssü'nde "İncirlik'ten Irak'a yönelik hava uçuşlarını azaltacağız. Çünkü, Çin Irak'ın hava savunma sistemini güçlendirdi. Buda bizim uçuşlarımızı riske sokuyor" açıklaması ABD'nin Irak'a yönelik yeni saldırılarda bulunmak için zemin yarattığını gösterirken diğer yandan bu durum Irak üzerinde gerek Çin'in ve gerek ise Rusya ve Fransa'nın etkinliğinin arttığı gerçeğini deşifre ediyor. Dolayısıyla "Akıllı Yaptırım"ların tam da bu süreçte gündeme gelmesi, ABD'nin Ortadoğu (Irak özellikle) ayağının altındaki zeminin kaydığını işaretidir. "New York Times, Saddam'ın Doğu Avrupa ve Rusya'dan silah ve teçhizat alarak uluslararası ambargoyu deldiğini" (Aktaran "Evrensel" 21 Haziran 2001) yazıyor. ABD'nin "Akıllı Yaptırım"larına karşılık Rusya-Çin-Fransa ve Irak'ta boş durmuyor. 3 Temmuz günü BM Güvenlik Konseyi'nde görüşülecek olan "Akıllı Yaptırım"lara karşılık bu üç devletin veto hakkını kullanması çok yüksek bir ihtimal olarak görülüyor. Bu durumda ABD'nin bu planı bir biçimde boşa çıkarılmış olunacak. Ki Irak'ında boş durmadığını Kerkük-Yumurtalık boru hattını kapatarak Türkiye'nin krizde olan ekonomisine darbe vurmaya ve Ürdün vb. ülkelere karşıda benzer politikalar izleyerek bu tür ülkeleri ekonomik açıdan zor duruma düşürmeyi planlıyor. Özellikle Ürdün gibi ülkelere gelecek "çatlak sesler" ABD'nin Irak'a yönelik politikalarında zayıflamasında rol oynayabilir.

Ortadoğu'nun en ciddi so-

runlarından biride İsrail-Filistin sorunudur.

İsrail Başbakanı faşist Ariel Şaron, bugüne kadar izlenen "yumuşak" politikayı Amerika'nında desteğiyle sertleştirerek Arafat'ı ve dolayısıyla Filistin'i hizaya getirme politikalarını devreye soktu. Burada sorun şu; Bugüne kadar ABD ve İsrail'in yoğun baskı ve saldırılarına rağmen, **Arafat evcilleştirilemedi mi? Evet evcilleştirildi; ama Filistin'de temel mesele Arafat'ın ABD ve İsrail baskısına direnç göstermesi değil, Arafat'a rağmen bu direncin gösterilmesidir. Özellikle de Filistin halkının Arafat'ın her türlü uzlaşıcı tutumunu boşa çıkaran intifadayı sürdürmesindeki kararlılığı Arafat'ın misyonunu da tali plana düşürüyor.**

AB'de Filistin'i şu ya da bu derecede "destekleyerek" ABD'nin Ortadoğu'daki politikalarını etkisizleştirmeye çalışıyor. Bunda kısmında olsa, bugüne değin başarılı oldu. Bu bölgede son olarak Japonya'nın da etkisinin arttığını görmek gerekiyor.

ABD açıktan Şaron'u desteklemesine rağmen, İsrail'in bu güne kadar ki katliam politikalarının Filistin İntifada'sının üzerinde ciddi bir etkisinin olmadığını gördü. Hatta katliam silahları ters teperek Filistin halkının siyonizme ve ABD emperyalizmine karşı tepkilerini daha da çok tetikledi.

Filistin intifadası yalnızca sapanlı direnişle sürmüyor -ki Arafat işbirlikçiliği intifadayı yalnızca sapanlı direnişe sıkıştırılmaya çalışarak tasfiye etmeye çalışmasına rağmen- silahlı eylemler ve İsrail'e yönelik intihar saldırıları artarak devam ediyor. İşte bu anlamda, son

gerçekleşen silahlı eylemler ve intihar saldırıları karşısında Ortadoğu'nun kendi kontrolünden çıkacağı paniğiyle ABD, CIA Başkanı'nı yeniden Ortadoğu'ya gönderip arabuluculuk rolüne soyunarak durumun kendi kontrolünden çıkmasını engellemeye çalışıyor. Bununla da yetinmeyen ABD Dışişleri Bakanı Pavel'ı yine bu bölgeye göndererek "Ortadoğu barışı"nın kontrolden çıkmasının önüne geçmeye ve bu iki tarafı da "uzlaştırma" yönlü çabasını hızlandırdığını gösteriyor. Anlaşılacağı üzere, ABD bu bölgeyi zengin petrol rezervlerinden dolayı kimi zaman katliamları onaylayarak, kimi zaman ise arabuluculuk rolüyle papazlık yaparak karıştırmaya ve "barıştırmaya" devam edecek. Son günlerde ise bir CIA yetkilisine dayanılarak yapılan açıklamalarda, İsrail'in Arafat'a suikast düzenleyeceği ve İsrail'in Filistin'i işgal ederek yeni bir "savaş" başlatacağı sıklıkla dillendirilmeye, propaganda edilmeye başlandı.

Mısır, Ürdün, Suidi Arabistan, Katar vb. ülkelerin oynadıkları rolde direk ABD'nin karşısına çıkmadan sınırlı bir biçimde İsrail'e karşı tepkilerini ifade etmekten öteye geçemiyor. Bu onların uşak olma durumlarıyla tamamen bağdaşmıyor. Ki, Türkiye'nin oynadığı rolde onlardan daha aşağı değil. Ve hatta daha alçakçadır. Türkiye bir yandan İsrail-Filistin "barışı"na Demirel aracılığıyla soyunurken, diğer yandan ise, İsrail'le her türlü askeri-teknik ilişkisini geliştirmekten geri durmuyor. 26 Haziran perşembe günü Konya'da "Anadolu Kartalları" tatbikatı İsrail ve Amerikan uçaklarının katılımıyla başladı. Ve 29 Haziran Perşembe

günü bitti. Adı belirtilmeyen bir İsrail yetkilisi şöyle konuşmuş; “bu tatbikatın planlandığı gibi sürmesi, Türkiye’nin Filistin İntifada’sının yeniden başlamasına rağmen, İsrail dostu olmaksızın korkmadığını gösteriyor.” (Evrensel, “Dünyaya Bakış” köşesi) Açıklamadan da anlaşılacağı gibi, Filistin intifada’sının “destek” güçlerini ve gerçek destek güçlerini tam olarak ayırtmaya yetiyor. Son olarak 8 Ağustos 2001 tarihinde gününbirlik bir ziyaret için Ankara’ya gelen faşist Şaron, yaptığı görüşmelerde, müttefiki Türkiye ile hem ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi hem de GAP’ne yatırım konularını ele aldı.

Bu bağlamda, Filistin ve Ortadoğu halklarının en ivedi problemi bir Komünist Partisi’nin olmasıdır. Yani, Filistin’de ve diğer Ortadoğu ülkelerinde oldukça güçlü olan anti-siyonist ve ABD karşıtı tepkiyi devrimci bir rotaya kanalize etme sorunu, en temel sorundur. İntifada’nın gerçek anlamda ayakları üzerinde oturması ve intifada üzerinden silahlı gerilla savaşı- Halk Savaşı’nın geliştirilmesi durumu yalnızca Filistin’in kaderini etkilemeyecek, tüm Ortadoğu’nun ve dünyasında kaderini etkileyebilecek çok güçlü bir momentin yakalanması anlamı da taşıyacaktır. Dolayısıyla, Filistin halkının gerçek anlamda devrimci rotaya girmesinin yolu, Komünist Parti’nin kurulmasından geçiyor. Öyle ki, Ortadoğu, halklarının böyle bir rotaya girmesi durumu, emperyalizmin Ortadoğu,

Kafkaslar ve Balkanlar’daki tüm oyunlarını boşa çıkarmada güçlü bir etkisi olacaktır.

SONUÇ OLARAK

Toparlarsak; dünya gericiliği her ne kadar dünyadaki dengelerin yeniden oluşumu projeleri geliştireler de, aralarında hem fikir oldukları tek şey, devrimci-komünist silahlı kalkışmaları alçakça boğmak için bir an dahi tereddüt etmemeleridir.

Emperyalistler arası çelişkiler derinleşirken, bu çelişkiler devrimcilere ve devrimci çıkışlara sayısız olanaklar da sağlıyor. Dünyadaki devrimci

durum düne göre daha yüksektir. Ekonomik krizler, buna mukabil artan yoksulluk oranı, yedek işçiler ordusunun büyümesi ve emperyalistler arasındaki çelişkilerin keskinleşmesi durumu, devrimci mücadelenin yükseltilmesi için, tüm nesnel koşulları yaratırken, spontane kitle hareketlerinin sayısında kabarmalar gözleniyor. Ve anti-“küresel” eylemlerin ardı-arkası kesilmiyor. “Küreselleşme” karşıtlarının eylemleri kendi içinde çok ciddi eksiklikler ve yanlışlıklar taşısa da emperyalistlerin soygun ve talan politikalarını deşifre etmede önemli bir işlev görüyor.

Anti- “küresel” eylemlerin içinde bütünlüklü bir “anti”liğin olduğunu söylemek çok zor. Buna neden olarak:

1) Anti- “küresel” hareketlerin bir bütün olarak, anti- “küresel” nitelikler taşımadığı durumlar da oluyor. Emperyalistler bu tür eylemlere katılanların bir kısmını kendi denetiminde tutarak birbirlerinin hamlelerini boşa çıkarmada kullanabiliyorlar. Örneğin Amerika’nın silahlanma programına karşı Avrupa’nın kontrol altında tuttuğu “küreselleşme karşıtı” örgütler harekete geçirilebiliyor. Dolayısıyla, anti- “küreselleşme”cilerle bunları

artı etmek ve bu tespitte uygun politika belirlemek gerekiyor.

2) Anti- “küresel” hareketlerin bir kısmı da bütün olarak emperyalizme karşı tutumüne girmiyorlar.

Bunların tutumu genel olarak IMF, Dünya Bankası ve WTO (Dünya Ticaret Örgütü) gibi örgütlüklere tepki göstermek, yoksul ülkelerin borçlarının silinmesi gibi “talep”lerle sınırlanarak kendilerini deşarj eden tepki eylemlilikleri gerçekleştirmektedir.

3) “Küreselleşme”yi “emperyalizmin bir üst evresi” olarak değerlendiren çevrelerin bütün olarak emperyalizmin politikalarına karşı çıkışları söz konusudur. Bu çevrelerin eylemlerinin odağına anti-kapitalizm oturmaktadır.

Burada genel anlamda devrimcilere ve özelde ise Maoist-

lere düşen görev; **birincilere** mesafeli durmak, ama tamamen dışlamamak. **İkincilere;** ise üçüncülere yaklaştırmak ve **üçüncülerle** ideolojik mücadelede içerisine girerek, “küreselleşme” demagojilerini mahkum etmektir. İkinci ve üçüncülerle anti-emperyalist ittifak yolları mutlaka aranmalıdır. Böylelikle uluslararası güçlü bir anti-emperyalist platform oluşturulabilir. **Bu vesilesiyle komünistlerin etkinliğinde kurulan ve içinde bir çok ülke sendikasında bulunduğu Enternasyonal Lig önemli bir misyonlarda karşı karşıyadır.** Enternasyonal Lig’in “küreselleşme” karşıtlarıyla ittifak-eylem birliği-politikalarının olması çok doğru bir karar olmakla birlikte, bu ittifak politikasının belirttiğimiz ilkeler düzleminde gerçekleşmesi anti-emperyalist eylem birliklerini daha nitelikli kılacakken aynı zamanda Enternasyonal Lig’in ödevlerini yalnızca sınırlamayacak (birlikteliğin kuruluş amacı yalnızca anti-emperyalist bir çıkışı ifade etmesiyle sınırlı değil) aynı zamanda uluslararası devrimci dayanışma vb. çok yönlü perspektiflerini de güçlü bir biçimde uygulama olanaklarını da yaratmış olacaktır.

“Küreselleşme” karşıtı harekete esasta, anti-kapitalist, anti-emperyalist bir özün damga vurduğu su götürmez bir gerçekliktir. Davos’ta start alan anti-“küresel” hareket 30 Kasım 3 Aralık tarihinde WTO (DTÖ)’ne karşı 50 bin kişinin katılımıyla Seatle’de radikal bir şekilde ivme almıştı. Daha sonra Nice, Göteborg, Davos, Washington, Prag, Porto, Alegre, Quebec’te ciddi eylemler gerçekleşti. Son olarak, Avusturya’nın Salzburg şehrinde enter-

nasyonal LİG’inde katılımıyla 1 Temmuz 2001 tarihinde Dünya Ekonomik Formu (WEF) Doğu Avrupa toplantısı 3 bin kişilik “Anti Küresel” eylemlere sahne oldu. Aslında bu eylem İtalya’da yapılan G-8’ler toplantısına bir nevi hazırlık niteliğindedeydi.

Şimdiye kadar gerçekleştirilen “anti-küresel” eylemlere Alman Anarşistleri (“otonom”), Globalization From Blew (Aşağıdan Küreselleşme), Raclain the Street (Sokakları Kazanalım), İtalyan “Beto Yol” hareketi, ATTAC gibi örgütlerin yanı sıra Kanada Komünist Partisi, ABD (DKP), Avusturya KP, TKP/ML gibi parti ve örgütler de katılmıştır. En son İtalya’nın Cenova kentinde yapılan G-8 zirvesi bugüne kadar ki en büyük “küreselleşme” karşıtı gösterilere sahne oldu. Yüzbinlerce insanın katıldığı gösterilerde yaşanan çatışmalarda bir kişi katledilirken, 300 kişi yaralandı ve 100’den fazla kişide tutuklandı. Gösterilerde ön plana çıkan sloganlar arasında anti-kapitalist ve anti-emperyalist sloganlar da bulunuyordu. Mao’nun pankartlarının da taşındığı gösterilerden gözü korkan emperyalistler bir sonraki zirvelerini 26-28 Haziran 2002’de Kanada’da “dağda” yapma kararı aldılar.

Durum iyidir.

Çünkü dünyada anti-kapitalist, anti-emperyalist eylemler güçlenmeye ve emperyalistleri panikletmeye başladı. Birçok emekçi, öğrenci, köylü ve aydın çeşitli ülkelerde biraraya gelerek anti-kapitalist eylemler gerçekleştiriyorlar. Ki, İtalya’da gerçekleştirilen “anti-küresel” eylemlere de birçok devrimci örgüt ve hareket katıldı. Bu örgüt, parti ve hareketlerin arala-

rında görüş farklılıkları olsada aynı ortak düşmana karşı birbirlerine yakın taleplerle gerçekleştirdikleri devrimci eylemler hiç kuşku yok ki, aralarındaki ilişkilerinde güçlenmesine vesile olacak. Çünkü eylemlere niteliğini veren çıkarlar esas olarak ortaktır. Ve bu çıkarlar güçlü bir biçimde sosyalizm talebini de içermektedir (Anarşistler hariç). Avrupa’nın herhangi bir ülkesinden başka bir ülkeye ya da kıtaya aynı talepler doğrultusunda gidilip, her türlü polis terörüne karşı eylemlerde bulunuluyorsa, bunun gelecekte enternasyonalist bir dalganın güçlenmesinin mayası olabileceğini mutlaka gözönünde bulundurmalıyız. Keskinleşen emperyalist çelişkiler, artan yoksulluk ve açlık, işsizlik dünya çapında bir devrimci dalganın oluşacağını işaretleridir. Bu devrimci dalga elbetteki birçok devrimci olanaklarında bizlere sunacaktır. Bu devrimci dalgaya müdahalenin güçlü bir devrimci iradeden geçtiği açıktır. Özellikle Maoistler, şimdiden ulusal ve uluslararası arenada bu iradenin oluşmasına öncülük etmeliler ve bunun hazırlıklarınada giderek, enternasyonal alanda devrimci ilişkilerin geliştirilmesine ve bu ilişkileri bir potaya çekecek politikaların tespitine önem vermelidirler. Enternasyonal cephe devrimci hareket hız alıyor, kitle hareketleri güçleniyor. Güçlenen enternasyonal hareket kendisine yön verecek güçlü devrimci iradeyide yaratacaktır.

Herşeye rağmen uluslararası devrimci durum iyidir.

Yoldaş Mao’nun ölümünün akabinde Deng Çetesi’nin proletaryanın iktidarına darbe yaparak karşı-devrimci iktidarını tesis etmesiyle birlikte tüm sos-

yalist kazanımlar gaspedilmiş-tir. 1989 Mayıs-Haziran devrimci eylemleri Deng Çetesi'nin kan banyosuyla bastırılmış olsada, başta Çin proletaryası olmak üzere, enternasyonal proletaryaya önemli mesajlar içeriyordu. Hiç kimse bugün gelinen aşamada Çin'de suların durulduğunu sanmasın. Çin bürokrat burjuvazisinin azami kar hırsı Çin proletaryası, köylülüğü ve memurları başta olmak üzere, dünya ezilenlerine karşı gemi azıya almış saldırı politikalarıyla sömürü ve talan dayatmalarına karşı sessiz kalınmayacaktır. Çin halkı şimdiden Ç"K"P tekelci-bürokrat kapitalistlerine karşı haklı ve meşru tepkilerini her türlü baskıya ve zulme rağmen göstermekte tereddüt etmiyor. Çin işçi sınıfı salt bu yıl koymuş olduğu korsa grev ve direnişlerle (ki bu direnişler memurlar ve öğrenciler tarafından desteklenmiştir) Ç"K"P bürokrat-kapitalistlerini panikletmeye yetmiş ve direnişleri raporlarına "tehlikeli eylemler" olarak geçmişlerdir.

Mao'nun "hayaleti" bürokrat-tekelci burjuvazinin korkusu olmaya devam ediyor. Birçok uluslararası basın ve belgeselcinin Çin'de yapmış olduğu görsel ve yazılı röportajlarda Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin gazabına uğrayanlar dahi, "Ben Mao'ya saygı duyuyorum; ama halen Çin halkı gibi ona tapmıyorum" diyerek, Mao'nun ideolojik gücünün Çin halkı üzerindeki etkisini deşifre ediyor. Tüm karaçalmalara rağmen, Çin halkının elinde hala "kızıl kitap" dolaşıyorsa, tekelci-bürokratların "tatlı rüyalarını" karabasanlar kabusa dönüştürecek demektir. Tek eksik olan Maoist Komünist Parti'dir.

Çin sınırlarını kuşatan

Maoizmin bayrağıdır.

1996 yılından sonra NKP-Maoist (Nepal Komünist Partisi-Maoist)'in Nepal'de başlatmış olduğu Halk Savaşı bugün adeta Nepal ve Hint gericiliğinin karşısında bir tufan gibi esiyor. Kırsal alanlarda Kızıl Siyasi Üs'lerin yaratılması ve bu üslerin NKP-Maoist için önemli bir mevzi olması, yeni yeni üslerin yaratılması şimdiden Nepal'de DHD'nin doğum hazırlıklarının başladığını gösteriyor.

Nepal'de tek gerçek muhalefet NKP-Maoist'dir. Nepal'de üç gün boyunca (Mayıs ayında) yapılan genel grevin örgütleyicisi-öncülüğünü yapan NKP-Maoist'e karşı uluslararası komplo hazırlıklarında şimdiden başlamış durumda. Özellikle Hindistan yayımlıcağı bu komplonun başını çekmektedir. Fakat Hint yayımlıcağı'nın tüm çabaları boşunadır. Çünkü Halk Savaşı'nın muzaffer ilerleyişini Hint İşgali durduramayacaktır. ABD'nin Vietnam'da uğradığı hüsrana ne ise, Hindistan'ıda aynı akıbet beklemektedir.

Hindistan'da kardeş Parti HKP(ML) Halk Savaşı'nın güçlü yükselişi devam etmektedir. Hindistan'da bir eyaletin neredeyse tüm yönetimi HKP(ML) HS'nin elindedir. Kırsal alandaki binlerce gerillası ve milis gücüyle emperyalizmin ve Hindistan gericiliğinin büyük çaplı komploları ve operasyonlarına maruz kalan HKP(ML)HS'nin yükselişi bunlara rağmen devam etmektedir. 800 milyonluk nüfusuyla Hindistan dünya devrimi merkezlerinden en büyüğü olmaya adaydır.

Dolayısıyla, hem Hint ve Nepal gericiliği hem de Çin bürokrat burjuvazisi başta olmak üzere emperyalistlerin gelecekleri çok parlak gözüküyor.

Özellikle Hindistan ve Nepal'de olası bir DHD'nin Maoist kasırgasının Çin'de de patlamasında önemli bir rolü olacaktır. Dolayısıyla, dünyanın tüm Maoistleri başta olmak üzere devrimci güçler ve ezilen mazlumlarının gözü Asya'nın bu fırtına merkezinde olsun. Hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki, Maoistler emperyalizmin altını oymaya devam ediyor.

Filipinlerde 30 bin gerilla gücüyle FKP'li yoldaşların etkinliği artarak sürüyor.

Peru'da PKP'nin önderliğinin engellenmesiyle (Gonzalo ve sonra Ramires Duran- Yoldaş Feliciano) ciddi yaralar alan Peru Halk Savaşı bu yaralarını savaşın içinde, savaşı büyütürken iyileştiriyor. PKP'nin bu iki önderinin engellenmesiyle birlikte herşeyin biteceğini sanan ABD emperyalizmi ve Peru faşist diktatörlüğü çok geçmeden yandıklarını anladılar.

Peru halkının faşist diktatörlüğe karşı kını her geçen gün daha çok artıyor. Son seçimlerde oy kullananların yüzde 16.6'sı diktatörlüğe karşı tepkisini göstermek için boş oy atmıştır. Sandığa gitmeyenlerin oranı ise bunun iki buçuk katıdır. Salt bu tablo dahi Peru Halk Savaşı'nın yaralarına basa basa nasıl büyüdüğünü ve Peru halkına nüfuz ettiğini göstermesi açısından dikkate değerdir.

Bu değerlendirmeler ışığında Maoistlerin dünya halklarına umut olmaya devam ettiğini hiç çekinmeden vurgulayabiliriz. Dünyada oluşan ve oluşacak olan yeni dengelere ileriki dönemlerde DHD'lerde eklenecektir. Emperyalizm şimdiden bunun hesabını yap-sın. Maoizm bayrağı 21. yüzyılda dünya gericiliğinin burçlarına dikilecektir.

NKP (Maoist) İkinci Ulusal Konferansı Tarihi Dökümanından Alıntılar

ENTERNASYONAL KOMÜNİST HAREKET VE ONUN TARİHİ DERSLERİ

Açıklama: Aşağıda yayınladığımız yazı kısa bir süre önce 2. Ulusal Konferansı'nın gerçekleştiren Nepal Komünist Partisi (Maoist)'in konferans dökümanından bir alıntıdır. Okurlarımızın özellikle yazıyı eleştirel bir yaklaşım ve sorgulayıcı gözle okurlarında yarar vardır. Yazıda katılmadığımız yerler olmakla birlikte, belli fikirler vereceği umuduyla yayınlıyoruz.

“Marksizm olarak bilinen bu bilimsel buluş esasında insanlığın binlerce yıllık tecrübe ve bilgisinin üstün bir sentezinden başka bir şey değildi. Dünyayı sadece açıklamanın yanında onu değiştirmek gibi devrimci bir amaçla da sentezlenmiş bu bilim: insanın düşünme biçiminde daha öncesi görülmemiş bir devrim yaptı, dünyayı anlamak ve değiştirmek ve her türlü dogma, batıl inanç, toplumun kötülüklerine karşı mücadele etme yönünde bilimsel bir araç sundu.

Kapitalizmle birlikte doğan proletarya, tarihin en sonuncu, devrimci ve uluslararası sınıfıdır. Avrupa'da onun kapitalizme karşı mücadelesi Marksizm'in yankı bulmasına yol açtı. Olağanüstü bir yetenekle Karl Marks, yanında yakın arkadaşları Frederik Engels'de olmak üzere, proletaryanın dünyaya bakış açısının, yani diyalektik ve tarihi materyalizmin temellerini ortaya koydu. Marksizm olarak bilinen bu bilimsel buluş esasında insanlığın binlerce yıllık tecrübe ve bilgisinin üstün bir sentezinden başka bir şey değildi. Dünyayı sadece açıklamanın yanında onu değiştirmek gibi devrimci bir amaçla da sentezlenmiş bu bilim: insanın düşünme biçiminde daha öncesi görülmemiş bir devrim yaptı, dünyayı anlamak ve değiştirmek ve her türlü dogma, batıl inanç, toplumun kötülüklere

karşı mücadele etme yönünde bilimsel bir araç sundu.

Marksizm maddi ihtiyaçların karşılanması için üretim ve yeniden üretim sürecinde üretici güçlerin gelişmesiyle nasıl insanlar arasında özel bir üretim ilişkisinin devam ettirildiğini ve nasıl ilkel komünizm döneminden sonra bütün tarih ilerlemesinin kesin bilimsel yasalarla belirlenmiş sınıf mücadelesi olduğunu itiraz götürmez şekilde ortaya koydu. Bu tarihi materyalizmin bütün tarihe karşı iddiasıdır.

Kapitalist sömürünün gerçek nedenini ve sermayenin toplum içindeki bir avuç kapitalistin elinde birikimini gözler önüne sererek Marks son derece önemli artı-değer teorisini ileri sürdü. Ayrıca Marksizm kapitalizmin nasıl daha fazla kar elde edebilmek için insan emeğini yaşamayan bir

şeye dönüştürerek, sömürü kısır döngüsü yarattığını ve aynı zamanda nasıl muazzam modern proletarya sınıfı hazırladığını ve kendi mezarını kazındığını açıkladı.

Üretici güçlerin daha önce görülmemiş bir şekilde gelişmesini ve üretim sürecinin toplumsallaşmasıyla üretim araçlarının özel mülkiyetleşmesi arasındaki çelişkiyi göz önünde bulundurarak ve sosyal devrim sorumluluğunu proletaryanın omuzlarına yükleyerek, Marksizm, sınıfların ve devletlerin ortadan kaldırılmasıyla ve insanın insan üzerindeki her türlü sömürsünün sona erdirilmesiyle ulaşılabilecek bilimsel bir altın komünist toplum ideali sundu. Marks ve Engels komünist toplumun büyük ideallerini gerçekleştirmek üzere proletarya stratejisinin temel ilkelerini belirledi. Bütünsel olarak, bu ilkeler içerisinde, kapitalizmden komünizme geçiş sürecinde şart olan proletarya diktatörlüğü ve sosyalist devlet üzerine, şiddetli devrimin gerekliliği üzerine, eski kapitalist devletin yıkılmasının zorunluluğu üzerine, silahlı kitlelerin yaratılması kavramı üzerine görüşler ileri sürülmüştür. Bütün hayatı boyunca bu bilimsel görüşü yerleştirmek için Engels işçi hareketi içerisinde çıkan burjuva eğilimlere karşı kararlı bir şekilde mücadele etti.

Piyasa güvenliği ve ihtiyaçları için geliştirilen burjuva ulusalcılığı kavramına karşı Marksizm proletarya enternasyonalizminin bayrağını yükseltti. “Bütün ülkelerin işçileri, birleşiniz!” sloganını yüksek sesle dile getirerek Marks ve Engels’in liderliği ve inisiyatifinde Birinci Komünist Enternasyonal

nasyonal kuruldu. Komünist Enternasyonal (KE) “Komünist Manifesto”nun bilimsel fikirlerini işçiler arasında yaydı ve aynı zamanda Enternasyonal Komünist Hareket (EKH) içerisinde çıkan çeşitli oportünist eğilimlere karşı etkin bir şekilde mücadele etti. Bu konsept içerisinde ki proletarya tarihinde ilk defa Fransa-Paris’te silahlı ayaklanmayla yönetimi ele geçirdi. Bütün dünyada “Paris Komünü” olarak bilinen bu tarihi ayaklanma Marksizm’in temel ilkelerinin haklılığını ortaya koymasının yanında Marks ve Engels’in bu ilkeleri Paris Komünü’nden edinilen tecrübelerin sentezlenmesiyle daha da rafine hale getirmelerine fırsat tanıdı. Yaratılışında devraldığı bir takım hatalar yüzünden sadece 72 gün gibi kısa bir dönem yaşayabilmesine rağmen Marks ve Engels bu tecrübenin ebediyen yaşayacağını söylemişlerdir.

Marks ve Engels’in Paris Komünü üzerine olan değerlendirmelerinin bugün bile komünist hareket için revizyonizmi ve oportünizmi tespit edip onlara karşı mücadele etmede tarihi bir referans işlevi görmesi özellikle ve özellikle not etmeye değerdir. Paris Komünü’nün yenilmesi ve içteki oportünistlerin düzenbazlıkları yüzünden Birinci Komünist Enternasyonal dağıldı. Marks’in ölümünden sonra, yeni durumun ihtiyacıyla 1889 yılında, yine Engels’in liderliğinde, ilk aşamada Marksizm’in yayılmasında önemli rol oynayan İkinci Komünist Enternasyonal oluşturuldu. Ancak Engels’in ölümünün ardından başta Karl Kautski olmak üzere İkinci Komünist Enternasyonal’in liderleri

burjuva parlamentarizmi önünde diz çöktü ve Marksizm’in devrimci ilkelerine ihanet ettiler. Rusya’da, reformizme ve parlamentarizme karşı zorlu mücadelelerin süreci içerisinde, Lenin liderliğinde Bolşevik Parti kuruldu ve yeni türden bir devrimci mücadele gelişti ve 1917’de sosyalist devrim gerçekleştirildi. Marksizm’in bilimsel ve devrimci öğretilerini savunmak için revizyonizme karşı ölüm kalım mücadelesi boyunca Marksizm daha ileri bir seviyeye, Marksizm-Leninizm’e ulaştı.

Lenin oportünizme karşı mücadele verilmeden gericiliğe karşı mücadelenin tam olamayacağı önemle vurguladı. Diyalektik materyalizm felsefesini yeni ve daha ileri bir noktaya erdirdi. Karşıtların mücadelesi ve birliği ilkesinin diyalekteğin temel ilkesinin olduğu olgusuna daha bir açıklık getirdi. Emperyalizm üzerine yaptığı araştırmaları ve analizleriyle Lenin, politik-ekonomi alanında nitelikli katkılarda bulundu ve yeni dönemi “emperyalizm ve proleter devrimler dönemi” olarak belirledi. Bu belirlemenin devrimin taktikleri ve stratejisini tespit ve ayırmada büyük katkısı oldu. Daha sonra ki gelişmelerle haklılığı onaylanan Lenin’in analizleri bugün bile aynı derecede doğrudur.

Yeni bir proleter parti kavramı, sosyalist devrimin stratejisi, revizyonizme karşı mücadele, geri kalmış ülkelerde köylülerin devrim perspektifinde birleştirilmeleri ve tümünden bir demokratik devrimin önemi, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkına dair proletaryanın bakış açısı, doğu ülkelerinde proleter devri-

min ulusal kurtuluş hareketlerine önderlik etmesi, emperyalizm döneminde gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçilerin ve emekçi kitlelerin gelişmesi ve mücadelesi gibi bilimsel sosyalizmin bütün yanlarıyla Marksizm’i zenginleştirmesinin yanında Lenin bu bilimi yeni boyutlara yükseltti.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi’nin başarısı dünyada eş görülmemiş dalgalar yarattı. Asırlardır sömürülen kitleler gerçek kurtuluşa yeni bir yol bulduklarını hissettiler. Emperyalist ve gerici bakış açısına sertçe direnerek, 1919’da Lenin’in insiyatifi ve liderliğiyle, dünya devriminin ileriye organizeli bir şekilde varması için Üçüncü Enternasyonal kuruldu. O, coğrafik olarak dünyanın geniş bir alanında kurulu Sovyet sosyalist devletini üs edinecek, dünya devriminin ilerlemesini belirginleştirdi. Gelişen ülkeler arasında bulunan Almanya Devrimi ve aynı sorunları yaşayan Hindistan ve Çin gibi gelişmemiş ülkelerin devrimi derin ve ciddi düşünüldükten sonra ortaya çıktı. Proletarya devrimi çoğunlukta köylü bulunan geri kalan ülkelerde “çok zor ve büyük” diyerek, söz konusu olan ülkenin somut sorunlarına göre komünizmin en temel ilkelerinin uygulanmasını vurguladı. Sonunda, ‘Ulusal Demokratik Devrim’ kavramı sunuldu çünkü sömürge ve yarı sömürge ülkelerin sömürülmesine karşı mücadeleyi zorunlu kılıyordu. Ancak Lenin, söz konusu olan ülkelerin komünist ve devrimcilerinin kendileri stratejilerini kurup geliştirmelerini vurguladı. Bu noktada Lenin liderliğindeki

Kominternin üzerinde vurguladığı Marksizm ve proletarya enternasyonalizminin genel prensiplerinin her ülkenin ulusal karakterlerine göre yaratıcı bir şekilde uygulanmasının önemine ayrıca dikkat edilme-lidir.

EKH içerisinde bir yanını, ulusal karakterler etkisi altında, sekterci ulusalcılığın ve diğer yandan da enternasyonalizm etkisi altında ulusal karakterleri yok sayan Troçkizmin

“Mao’ya göre yanlış ve doğru fikirler arasındaki mücadeleler her zaman parti içerisinde vardır ve belli bir safhadan sonra yanlış fikirler revizyonist görünüp, devrimcilerle düşmanca mücadeleye doğru yön alırlar. Eğer proleter olmayan düşünceler parti’de hakim olursa, tüm parti rengini değiştirir. Bu yüzden, devrimciler her zaman sürekli iki çizgi mücadelesi içerisinde partiyi yenilemelidirler.”

temsil ettiği eğilimlere karşı halen mücadeleye ihtiyaç olduğu bir zamanda EKH’nin önemi ortadadır.

Lenin’in ölümünden sonra Stalin EKH’nin önderliğini üstlendi. Stalin proletarya hareketine: **başta Troçki, Kamenov ve Zinovyev’in sözde sürekli devrim teorisinin kisvesi altında baş gösteren sağ tasviyeciliği yenilgiye uğratmak; Leninizmi yerli yerine oturtmak; Sovyetler Birliği’-**

ni kolektif tarımla ve planlı ekonomik gelişme programıyla güçlendirmek; İkinci Emperyalist Savaşı’nda Hitler faşizmini yenilgiye uğratmak, Sovyet ekonomik gelişmesinin tecrübelerini sentezlemek ve tüm EKH’e yaklaşık 30 yıl liderlik yapmak gibi tarihi görevleri omuzlayarak hizmet etti.

Her nasılsa Stalin’de bir çok ciddi zayıflıkların bulunması ve bunun sonucu olarak birtakım önemli problemlere neden olduğu olgusu da bahsedilmeden geçilmemelidir. Bunu yaparken başlangıç noktamız tabii ki Mao’nun Stalin hakkında yaptığı değerlendirme olması gerekir, bu değerlendirmede Stalin’in düşünce ve eserlerini ikiye ayırmış, %70’i doğru ama %30’u yanlış diye ifade etmiş.

Üçüncü enternasyonal’in başlangıç döneminde Lenin’in ileri sürdüğü kapitalizm öncesi aşamadaki sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde devrimin genel hatlarının yolunda ilerleyerek, Çin’deki Yeni Demokratik Devrim başarıyla gerçekleşti. Çok geniş bir alan içinde ve aynı anda da dünyanın en büyük nüfuslu olan ülkesinin, yıllardır sürdürdüğü mücadelenin sonucu olan bu başarılı devrim, kapitalizm öncesi aşamasında bulunan diğer yarı-feodal ve yarı-sömürge ülkelere devrimin yeni örneğini sundu. Lenin’in istediği gibi, Çin Komünist Partisi Mao’nun liderliğiyle bir doğu ülkesinde büyük ve zor görev olan devrimi, yaratıcı şekilde Marksizm ve Leninizm’in evrensel prensiplerini kendi hususi durumlarına uygulayarak üstlendi. Bu anlamda, Çin Komünist Partisi

Mao'nun liderliğiyle beraber Marksizm bilimini geliştirip zenginleştirdi. **Mao'nun felsefe alanında çelişki, teori ve bilgisi, politik ekonominin bürokratik analizi, yeni demokratik devrim strateji'nin ve halk savaşının evrensel ilkeleri'nin gelişmesi, somut parti anlamı, askeriye ve birleşik cephe, Marksizm ve Leninizmin zenginleştirmesini netçe**

gösteriyor.

Devrim süreci esnasında, Mao fırsatçı olan çeşitli sağ ve sol kesimlerle ve Lili San, Wang Ming, Chang Kuo – Tao gibi yabancı tecrübeleri mekanik bir şekilde kopye etmek isteyenlerle zor bir savaş sürdürdü. Üzerinde derince durulduğunda, Mao'nun Lili San ve Wang Ming'le olan mücadelesi, hiç açıklamamış olsa bile, asıl Stalin ve Komintern'in mekanik materyalist düşünce ve çalışmasıyla alakalı bir görüşünü veriyor. Mao, Çin Komünist Partisi'nde ve Enternasyonal Komünist Hareketi'nde bulunan mekanik materyalist tehlikesine ve metafizik düşüncesine karşı birleşik cephe örneğinde ortaya koyduğu birlik ve mücadele politikasının yanında

“Çelişki Üzerine”, “Pratik Üzerine”, “Etüdlerinizde Reform Yapın”, “Çalışma Biçimini Düzelt” ve “Yeni Demokrasi Üzerine” gibi önemli eserleriyle halkı uyardı.

Uluslararası Komünist Hareketin'de, Mao partiyi monolitik ve homojen birlik olarak değil karşıtların birliği olarak tanımlamıştır ve iki çizgi mücadelesinin hakikaten parti ha-

yatını harekete geçirmenin önemli bir aracı olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte, toplumdaki sınıf mücadelesiyle parti'deki iki çizgi mücadele'sinin karşılıklı ilişkisini aydınlatarak, sınıflar olduğu sürece partinin olduğu ve parti olduğu sürece ideolojik mücadelenin devam edeceğini bilimsel bir şekilde ortaya koymuştur. Mao monolitik birlik kavramının anti-diyalektik olduğunu ifade edip reddetmiştir. Mao yeni tip Leninist militan parti görüşünü yeni bir boyuta ulaştırmıştır. Mao'ya göre yanlış ve doğru fikirler arasındaki mücadeleler her zaman parti içerisinde vardır ve belli bir safhadan sonra yanlış fikirler revizyonist görünüp, devrimcilerle düşmanca mücadeleye doğru yön

alırlar. Eğer proleter olmayan düşünceler parti'de hakim olursa, tüm parti rengini değiştirir. Bu yüzden, devrimciler her zaman sürekli iki çizgi mücadelesi içerisinde partiyi yenilemelidirler.

Çin devrimi Marksist-Leninist düşünceler zemininde milyonlarca işçi ve köylüleri kendi kaderlerinin patronları olmaları için harekete geçirmiştir. Mao öncülüğünde Çin Komünist Partisi proleterya liderliği altında Yeni Demokratik Devrim'inin başarısının hemen arkasından sosyalist devrim için bir program öne sunmuştur. Tam o dönemde Stalin Sovyetler Birliği'nde öldü. Kuruşçev revizyonizmi karşı devrimci bir darbeye SBKP 20. Kongresi'nde liderliği ele geçirdi ve kapitalizmin restorasyonu başlamış oldu. Stalin'in kişilik kültürüne karşı mücadele bahanesiyle Kuruşçev kliği başarılı bir şekilde sosyalizmi ve proletarya diktatörlüğünü devirdi. Bu olay bütün dünyada devrimcileri şaşkına uğrattı. Nükleer silah tehditleriyle terör saçan klik kitlelerin tarihin yazılmasındaki belirleyici rolünü reddetti. “Üç barışçıl”lık adına, Kuruşçev kliği sınıf mücadelesi yerine sınıf uzlaşmacılığının sözcülüğünü yerine getirdi. Bariz bir şekilde yaptığı burjuva parlamentarizmi savunuculuğunu değişen dünya durumuyla, ortaya çıkmış fırsatlarla örtbas etti. Rusya'daki kapitalist restorasyondan cesaretlenen ÇKP içerisindeki sağcılar parti içinde proletarya diktatörlüğüne yaptıkları saldırıları daha da yoğunlaştırdılar. Peng The Hui olayı bunun somut bir örneğidir.

Bu durumun karşısında,

Mao sosyalizmde sınıf mücadelesi üzerine ciddi şekilde bir daha düşünmüş ve ülke dışında Kuruşçev modern revizyonizmine karşı mücadelenin ve Parti içinde de sağ oportünizme karşı mücadelenin bayrağını yükseltmiştir. Çetin mücadele süresince, sosyalizmde sınıf mücadelesinin bilimsel bir analiziyle, Mao kapitalizmin restorasyonunu önlemenin bir ilkesi olarak proletarya diktatörlüğü altında sürekli devrim kavramını ileri sürdü ve bütün insanlık tarihinde daha öncesi görülmemiş bir kitle-devrimi olarak değerlendirilen, Büyük Proleter Kültür Devrimine önderlik yaptı. Yersarsıcı bu devrimle Mao, proleter sınıf sosyalist toplumda kapitalizmin restorasyonunu önlemek yönünde yeni bir silahla kuşandırdı. **Bu büyük katkı Mao'yu Marksizm'in yeni, üçüncü ve daha yüksek boyutunun, yani Marksizm-Leninizm-Maoizmin, yaratıcısı yapmıştır.** Bu büyük devrim Çin'de kapitalist restorasyonu 10 yıl süreyle önlemiştir. Mao'nun ölümünden sonra, çeşitli ulusal ve uluslararası nedenlerle, Kapitalist yolların karşı-devrimci dolaplarla Çin'de kapitalizmi yeniden oturtma başarısı karşısında duramasa da geliştirdiği ilkenin önemi hiç de azalmış değildir. Aksine gelecek devrimlerin yoluna kılavuzluk yapacak bir meşale olarak büyümüştür.

Burada not edilmesi gereken, Kuruşçev kliğinin Sovyetler Birliği'nde herhangi ciddi bir karşı çıkış olmadan kapitalizmi yeniden oturtmasından sonra Mao bir yandan dünyadaki ilk sosyalist devletin başarılarının güvenliğini sağlamak için mücadele etti ve diğer yan-

danda böylesi yeri dolduramaz bir kayba neden olan zayıflıkların etüdü üzerinde ciddi olarak durarak çalıştı. Bu gerçeklik içindedir ki Mao'nun Kuruşçev kliğinin saldırılarına karşı Stalin'i savunmasını ve onun hata ve zayıflıklarını açıklayışını anlamalıyız.

Mao'nun Stalin'i değerlendirmesi hem Stalin'i tamamen rededen sağcı revizyonizmden ve hemde onun hata ve zayıflıklarını dahi kabul eden, sekterci dogmatist revizyonizmden ayrı durmaktadır. Enternasyonal Komünist Hareketi içerisinde, yukarıda bahsedilen revizyonist eğilimlerden birincisine Troçki, Tito, Kuruşçev önderlik etmişken ikincisine de Enver Hoca vb. önderlik etmiştir.

Not edilmesi gereken diğer bir önemli noktada, kendisi burjuva anarşist çoğulcu açıdan yaklaşarak Stalinin monolitik birlik ve bürokrasi kavramlarına karşı çıkma bahanesi ile Marksizm'in bütünsel diyalektik materyalist bilimine karşı çıkan , Avrupa komünizmidir.

Enternasyonal Komünist Hareket içerisinde tartışma devam ediyorken ve modern revizyonizmin saha lideri Kuruşçev, emperyalizmle birlikte aynı anda, karşı-devrimci açıdan Stalin'in kişiliğine saldırıda bulunurken Stalin'in esasında pozitif ve doğru olan yanlarını savunmak zorunluuydu. **Böyle yapmakla sadece Stalin savunulmuş olmadı ama aynı zamanda bütün komünist hareket, sosyalizm, ve genel olarak Marksizm-Leninizm'in kendisi savunuldu. Ama bugün durum büyük ölçüde değişti: Daha sonra sosyal emperyalizme dönüşen Kuruş-**

çev revizyonizmi Sovyetler Birliği'nin çözülmesiyle tamamen konumundan düşmüştür. Çin'de, Mao'nun ölümünden sonra Çinli Kuruşçevçiler karşı-devrimci bir darbeye iktidarı ele geçirip Çin'de tekrar kapitalizmi yerleştirdiler. Ve bugün dünyada bir tek sosyalist devlet dahi yoktur.

Bugün her hangi bir siyasi baskı olmadan dünyanın her yanındaki devrimciler tarihi tecrübelerin esasını yakalama noktasında hürler ve hiç şüphesiz omuzlarında yerine getirmek için çok çalışmaları gereken büyük bir sorumluluk vardır. Bu konuda Mao önderliğindeki Çin Komünist Partisi tarafından Kuruşçev revizyonizmine karşı açılan "Büyük Tartışma" sürecinde değerlendirilen "Stalin Sorunu" adlı yazının başlangıç bölümünde bahsedilenlerin derinliklerine inmemiz gerekmektedir. O yazıda şu ifade bulunmaktadır, "Stalin sorunu her ülkenin tüm sınıfları arasında tepkiler uyardır ve bugün de halen değişik sınıfların partilerinin ve gruplarının üzerinde değişik görüşlere vardığı büyük bir tartışma konusu olan dünya çapında önemli sorunlardan birisidir. Öyle görülüyor ki içinde bulunduğumuz yüzyılda da bu sorun üzerinde kesin bir hükme varılamayacak". Mao önderliğindeki Çin Komünist Partisi'nin sözünü ettiği yüzyılı geride bırakıp 21.yüzyıla girdik. **Bizler Stalin'in %70'lik olumlu katkıları üzerinde dikkatlerimizi yoğunlaştırıp %30'luk yanlışlarından da gerekli dersleri çıkarmalıyız. Yukarıda sözü edilen yazının başka bir bölümünde de ifa-**

de edildiği gibi “Zaten ikincil olan (*olumlu katkılarına göre*) Stalin’in hatalarından tarihi dersleri almak yararlı olacaktır. Böylece Komünistler uyarılmış olup aynı hataları tekrar etmekten kaçınabilirler veya daha az hata yaparlar”. Önemli başka bir nokta da Stalin’in hatalarının iki tarafının olmasıdır: proletarya diktatörlüğünün tecrübe yetersizliğinden dolayı işlenen hatalar ve ideolojik yanlışlıklar yüzünden işlenen hatalar. Proleter devrimin tecrübe yetersizliğinden kaynaklı hataların önlenmesi mümkün değildi ancak ideolojik yanlışlıklardan kaynaklı hatalar önlenebilirdi.

Stalin’in hatalarını sıralarken, Büyük Tartışma’nın aynı yazısında şu da ifade edilmektedir, “Düşünme çizgisiyle bazı meselelerde Stalin diyalektik materyalizmden ayrılmış metafizik ve subjektivizme düşmüştür ve bunun sonucu olarak bazen gerçeklikten ve kitlelerden uzaklaşmıştır. Parti içi ve dışı mücadelelerde, bir takım durum ve meseleler üzerinde doğaları itibarıyla birbirinden ayrı iki tür çelişkiyi birbirine karıştırmıştır: Bizimle düşman arasındaki çelişki ve halk arasındaki çelişki. Ayrıca bu iki ayrı çelişkiyi ele alırken gerekli metodları da karıştırmıştır. Stalin’in önderliğinde karşı-devrimi bastırma çalışmasında bir çok karşı devrimci, hakettiği cezayı almazken aynı dönemde masum yere mahkum edilen insanlar vardı; ve 1937-38 yıllarında karşı devrimcilere yönelik baskıyı genişletmenin ölçüsünde hata yapıldı. Parti ve devlet kurumları meselelerinde, Stalin proleter demokratik mer-

keziyetçiliği tam olarak uygulamadı ve hatta bir noktaya kadar bu ilkeyi çiğnedi. Ayrıca enternasyonal komünist hareket içerisinde de bir takım hatalı önerilerde bulundu. Bu hatalar Sovyetler Birliği’nde ve Enternasyonal Komünist Hareket’te bazı kayıplara neden oldu.

Büyük Proleter Kültür Devrimi’nin, Maoizm’in ve Modern Enternasyonal Komünist Hareketi’nin tecrübelerinin arka zemininde bugün belirli olan bir şey var; büyük bir Marksist-Leninist olmasına rağmen, Stalin’in ideolojik hataları dünya komünist hareketini subjektif olarak etkiledi. Kategorik olarak bahsetmek gerekirse, Stalin’in, diyalektiğin temel ilkelerini, zıtların birliğini ve mücadelesini, kavrama ve uygulama noktasında zayıflıkları vardı. Komünist partiyi zıtların birliği yerine monolitik bir birlik olarak ele almasından dolayı ilişkilerin belirlenmesinde ve parti içinde iki-çizgiyle uğraşlarında hatalara düştü. Bunun sonucu olarak, özel mülkiyetçiliğin elimine edilmesiyle gelen hızlı ekonomik büyüme, kollektif tarım ve sanayileşme zeminlerine dayanarak, Sovyet Toplumunu içerisinde düşman sınıfın – çelişkinin- olmadığı ilan edildi. Bu Marksizm-Leninizm’in temel ilkelere aykırıydı. Böylesi bir analiz Stalin’i, Sovyet toplumuna gelebilecek tehditlerin dış müdahaleler ve komplolardan olacağı tek taraflı düşüncesine götürdü.

Sovyet Toplumunda komünist parti içerisinde nasıl yeni kapitalizmin türediğine ve bunun nasıl kontrol edileceğine yeteri önemi vermek yerine, dış müdahale ve komplolarla

gelecek bir karşı-devrim üzerinde yoğunlaşmak zaman zaman Lenin’in bir ülkede sosyalizmi kurmak ve Komüntern’in ilk döneminde ortaya çıkan dünya devriminin geliştirilmesi temel önerilerini çiğnedi. Ortada her hangi bir artıyet olmasına rağmen, Sovyet toplumu dış tehditlerden koruma üzerinde aşırı derecede durulması fiilen enternasyonalizmi sarstı ve Rus milliyetçiliğini abarttı. Bu da dünya devrimini ve Komintern’in işlevini anlama ve iletme konusunda bir çok kafa karışıklığına neden oldu. Hatırlanmalıdır ki, Komintern’i oluştururken, Lenin dünya devrimi kavramını, dünya komünist partisini ve her şeyin onun liderliği altına gireceğini vurgulamıştı. Ancak Stalin’in liderliği döneminde, tersi olması gerekirken, dünya devrimi Sovyet Toplumunun bir parçası olarak değerlendirildi. Enternasyonal Komünist Hareket’te Stalin’in yanlış önerileri olarak Mao’nun işaret ettiği de budur. Stalin kollektif tarımı, sanayileşmeyi, ekonomik alandaki merkezi planlamadan dolayı üretimin ve üretici güçlerin hızla gelişmesini sosyalizmin başarısı için yeterli bir zemin olarak ele aldı ve tek taraflı

“

Mao, proleter sınıf sosyalist toplumda kapitalizmin restorasyonunu önlemek yönünde yeni bir silahla kuşandırdı. **Bu büyük katkı Mao’yu Marksizm’in yeni, üçüncü ve daha yüksek boyutunun, yani Marksizm-Leninizm-Maoizmin, yaratıcısı yapmıştır.**”

olarak bu noktada da ısrar etti. Bu durum toplum içerisinde var olan ayrılıkların çözümünün önemini zedeledi ve üretim ilişkilerinin devrimcileşmesine mani oldu. Bu daha sonra parti içinden karşı-devrimci Kuruşçev kliği tarafından temsil edilen yeni burjuva sınıfının gelişmesine yardım etti. Böylece proletarya diktatörlüğünü ters çevirip burjuva diktatörlüğünü yerleştirdi.

Tarihi sınırlamalardan ve ideolojik zayıflıklardan kaynaklı Stalin'in bu hatalarından dersler çıkaran Mao, ekonomi politikasının ciddi bir etüdünü yaptı. Kapitalist restorasyonu önlemek bakımından sosyalist toplumda sınıf mücadelesine dair Marksist-Leninist ilkeleri daha yüksek bir boyuta ulaştırmak için onun olumlu ve olumsuz yanlarına parmak bastı ve yeni bir sosyalist ekonomi modeli sundu. Sadece üretimin kolektif sahipliği sosyalizmin başarısını garantilememektedir. Çünkü sosyalist toplumda halen yeni kapitalist sınıfların çıkması için maddi zemin sağlayan kafa ve kol emeği çelişkisi, şehir ve kırsal çelişkisi ve ticari malların üretiminin kapitalist safhada olması gibi bir çok farklılıklar vardır. **Bu yüzden Mao, sosyalizmde hem komünizmin hem de kapitalizmin özelliklerinin bulunduğunu ve halen kapitalist restorasyon tehlikesinin var olduğunu açıkça söyledi. Mao usta bir şekilde, proletarya devlet iktidarını ele geçirdikten sonra, sürekli devrim süreci aracılığıyla kapitalizmi kısıtlayarak komünizme doğru ilerlemenin mümkün olduğu bilimsel gerçekliğini ileri sundu.**

Bu prensip temelinde Mao, halkın partideki zengin olanın iyi olduğunu savunan Kuruşçevci çizginin sözcüleri kapitalist yolculara karşı isyan etme hakkını kullanması yönünde önyak oldu. Aşağıdaki sloganlarla Marksist devrimcilerle revizyonistler arasında kesin bir hat çizdi: **“Marksizmi uygula, revizyonizmi değil; Birleştir, ayrılma; Açık ve gizlisiz ol; komplo ve entrika kurma”.** **“Burjuva karargahları bomba”** sloganıyla halkı revizyonistlerin kalelerini ele geçirmeye çağırdı. Büyük Proleter Kültür Devrimi (BPKD) süresince, Liu Shao Chi, Lin Piao ve Teng Hsiao Ping üçlü çetesine karşı verdiği mücadelede, birlik-mücadele-değişim projesiyle yeni birlik elde etme diyalektik metodunu daha da geliştirdi. Parti'ye yeni kan sağlamak için yaşlılar, yetişkinler ve gençlerle 1 içinde 3 ilkesine göre parti komiteleri oluşturmanın gerekliliğini vurguladı. Ancak, enternasyonal komünist hareketin bir kaç negatif etkisi, sınıf mücadelesinin tarihi kısıtlılığı ve ortaya çıkarmak noktasında fiilen geç kalındığı için, o zamana kadar parti içerisinde ve hükümette yüksek mevkilere gelmiş sağcıların hepsini uzaklaştırmak mümkün olmadı. Yine de bu konuda geliştirilen prensibin önemini arttırdı. Kimileri kültür devrimi döneminin karışıklığını idrak edemekte ve daha sonraki dönemde yapılan bir takım uzlaşmalara dair Mao'yu suçlamaktadırlar. Bu tamamen yanlıştır. **Mao, Parti içerisinde devrimci öz olarak Chian Ching, Chiang Chun Chiao dahil olmak üzere devrimcilerin yükselmesine çalışmıştır. Gerçek-**

ten de Mao sözde dörtlü çetenin lideri ve en uzak görüşlü olanıydı.

Bu bakımdan önemli bir soru yükseltilebilir - Kuruşçev revizyonizmine karşı tarihi bir mücadele yürütmenin tecrübesi varken ve BPKD'ni yönlendirdiği halde, neden yeni bir Komünist Enternasyonal kurmak için herhangi bir inisiyatif ele almadı? Cevap olarak Komintern'in son dönemlerindeki bir takım olumsuz tecrübeler ileri sürülebilir ancak bu haliyle asıl faktör olamaz. Hakikaten de Mao, Kuruşçev revizyonizmine karşı mücadele vererek, BPKD'ne önderlik ederek ve ulusal kurtuluş hareketlerini, yeni demokratik ve sosyalist devrimleri destekleyip yayararak ve onlarla dayanışarak, ideolojik olarak enternasyonal komünist hareketin lideri olmuştur. Ama ona örgütlü bir hal verme noktasında objektif olarak bir takım pratik zorluklar vardı. Bunlar arasından en göze çarpanları, Mao'nun evrensel katkılarını inkar edecek Arnavutluk, Vietnam ve Kuzey Kore gibi ülkelerin dogmatik, revizyonist, merkezci ve şovenist “komünist” partileridir. Bütün bunları yok sayarak o dönemde bir enternasyonal komünist oluşturmanın imkanı yoktu..

Ancak bugün durum büyük ölçüde değişti. Dünyada bugün bir tek sosyalist devlet dahi yoktur. Gerçek devrimciler Maoizm'i Marksizm-Leninizm'in daha ileri bir safhası olarak yükseltmektedirler. Ufukta yeni bir devrim dalgası görünmektedir. Artık yeni bir komünist enternasyonalin yaratılması için ideolojik temel olacak Marksizm-Leninizm-Maoizm vardır. Sınıf mücadelesi

ve ideolojik mücadele aracılığıyla, komünist enternasyonale örgütlü bir form vermek için bütün komünist devrimciler ciddi bir şekilde ileri çıkmalıydılar. Bugünden DEH, bunun embriyosu olarak ortaya çıkmıştır. DEH dışarısındaki devrimcilerle ilişkiler ve tartışmaların sürdürülmesine ve onların mücadele içerisinde birleştirilmesine özellikle dikkat edilmiştir.

Böyle yaparken, komünist devrimciler Komintern'in tecrübelerini ciddi şekilde gözden geçirmelidirler. Komintern 7. Kongresi'nin değerlendirmeleri, İkinci Dünya Savaşı ve Komintern'in dağılması, bazı ülkelerin komünist partilerine anti-faşist bujuvaziyle hükümet kurmak için verilen tavsiyeler ve Lenin'in Milerandizm eleştirisi, Yunan, İtalyan, Fransız, İspanyol, Hintli, Çin Komünist Partileri'nin pozisyonları ve Stalin'in rolü gibi meselelerini çözmeye çalışmalıydılar. Bu sorunlar enternasyonal komünist hareketin önünde zorluk olarak durmaktadır. Bu yüzden Maoizm'i uygulayarak geçmişin olumlu ve olumsuz tecrübelerinden öğrenmek için komünist devrimciler inisiyatiflerini hızlandırmalıydılar.

rinden öğrenmek için komünist devrimciler inisiyatiflerini hızlandırmalıydılar.

ULUSLARARASI DURUMUN BAZI TEMEL KAREKTERLERİ

Rusya Ekim Devrimi'nin hemen ardından, Lenin tarafından yapılan emperyalizmin temel karakterlerinin analizi hâlen doğrudur. **Buna uygun olarak bugün dahi dünya emperyalizm ve proleter devrimler çağı içerisinde.** **Dünyada bugün dört temel çelişki bulunmaktadır: Burjuvazi ve proleterya arasındaki çelişki, emperyalistler arası kar, paylaşma ve talan etme çelişkisi, emperyalizmle ezilen ülkeler ve halklar arasındaki çelişki ve kapitalist sistemle sosyalist sistem arasındaki çelişki.** Bu dört çelişki arasından dördüncüsü şu anda yüzeyde görünmemektedir, ancak geçmişteki tecrübelerle dayanarak ve geleceğe dair referanslar için bu çelişkiyi de sürekli olarak hesaba katmalıyız. Sosyalist devrim **birinci** çelişkinin içerisinden çıkmaktadır ve o çelişkinin çözümüdür. **İkinci**

çelişki dünyanın yeniden paylaşımı için dünya savaşına doğru yönelmektedir ama kesin olarak sonuçlanmamıştır. Mao'nun dediği gibi proleterya dünya savaşını önlemeye çalışmalıdır ancak, başarılı olamadığı takdirde, dünya savaşını mümkün olduğunca dünya devrimine dönüştürecek politikalar üretmelidir. **Üçüncü** çelişki ulusal kurtuluş hareketlerine doğru yönelmektedir ve bu çelişki başarılı olmasıyla son bulur.

Yukardaki çelişkiler arasından emperyalizmle ezilen ülkeler ve halklar arasındaki çelişki bugün dünyadaki asıl çelişkidir ve Parti dünyadaki asıl çelişkiyle ilgili bir takım ideolojik ve politik sorunlara dair net olmalıdır. Çünkü ulusal kurtuluş hareketinin tarihi önemini yok sayıp tehlikeye sokacak yanlış eğilimler ve onu sekterci ulusalcılık olarak etiketleyen yanlış eğilimler Enternasyonal Komünist Hareket içerisinde bulunmaktadır. Bu eğilimler Troçkist ve başta Kruşçevci revizyonizmden büyük ölçüde etkilenmiştir.

Burada not edilmesi gere-

ken ilk nokta emperyalizm ve proleter devrimler çağının gelişmesi sürecinde, Rusya'daki sosyalizmi kurarken ve dünya devrimini ilerletmek yönünde komintern oluştururken ve onun stratejilerini formüle ederken Lenin, proleter devrimin ve kurtuluş hareketinin iç içe geçmesinin gerektiğini ve bu kaynaşmanın tarihi açıdan önemli bir görev olduğunu belirtmiştir. Dünyanın sömürge ve yarı sömürge ülkelerinde ki kitlelerin acımasız sömürü ve talanından elde ettiği hesapsız karlardan küçük bir kısmını işçi sınıfına bir sus payı olarak veren emperyalizm, işçi sınıfı içerisinde dahi aristokratik bir kesim oluşturarak emperyalist ülkelerdeki sosyalist devrimin önüne set çekmektedir. Bu nedenle ulusal kurtuluş hareketinin proleterya hareketi içerisinde kaynaştırılmasına gereken önemi veren Lenin, şu sloganı ileri sürdü, **“Dünya'nın bütün işçileri ve ezilen halkları birleşiniz.”** Lenin maksimum diktatini Hindistan, Çin gibi ezilmiş ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketleri üzerinde yoğunlaştırdı. Lenin'in bu analizi temelinde, Mao dünya proleter hareketi içerisinde ulusal kurtuluş hareketi meselesi ve önemine dair bütünsel bir düşünce geliştirdi.

Emperyalizm, ezilen ülkelerin egemen sınıflarını kullanarak, o ülkelerin halklarını ezmekte ve onlar üzerindeki sömürü ve siyasi baskılarını arttırmaktadır. Ezilen ülkelerin ekonomilerini kendi ekonomilerinin bir iç parçasıymış gibi kullanarak ve ucuz işgücü ve ham madde ile aşırı kar elde ederek o ülkelerin halklarını giderek daha da

yoksul düşürmektedir. Asya, Afrika ve Latin Amerika da Yeni Demokratik Devrim için durumu olgunlaştıran işte tam anlamıyla budur. Bu yüzdendir ki Mao, bu bölgelerin dünyadaki devrimlerin fırtına merkezleri ve devrimin dünyadaki esas eğilim olduğu iddiasında ısrar etti. Mao Ulusal Kurtuluş mücadelelerinin dünya proleter hareketi içerisinde ki bir parça olduğu geçkeğini kavrayarak onun proleterya liderliğini oturtmanın stratejik metodunu geliştirdi.

Biçimsel olarak önemli değişiklikler olmasına rağmen Mao'nun analizleri esasında bugün de doğruluğunu korumaktadır. Soğuk savaş süresince Rus Sosyal Emperyalizmi ve ABD emperyalizmi silahlanmaya devasa miktarda para harcayıp etki alanlarını genişlettiler ve bunu takiben süper güçler haline dönüştüler. Ezilen ülkeler üzerine çeşitli şekillerde bölgesel savaşlar empoze ettiler, neredeyse yeni dünya savaşına yol açtılar. Ancak Rus Sosyal Emperyalizmi emperyalist kriz yüzünden eski biçimini koruyamadı, siyasi ve ekonomik olarak çöktü. İronik bir şekilde batı emperyalizmi, Rus Sosyal Emperyalizminin çöküşünü komünizmin çöküşü olarak tanıtıp neşeyle kendisinin tek kutuplu hegemonyasını kutladı.

Bu gelişme kesinlikle ABD emperyalizmine daha direkt talan, sömürü ve yarı sömürge yarı feodal ülkelerle birlikte genel olarak tüm dünyaya müdahale etme fırsatı verdi. Bu dünya çapında finans kapitalin hiç engelsiz hareket etmesini daha da hızlandırdı ve kolay-

laştırdı. Emperyalizm tarafından 'küreselleşme' olarak yücelleştirilen budur. Emperyalizm bu 'küreselleşme' aracılığıyla ezilen ülkelerin ekonomilerini tümünden kısıpacı içerisine almaktadır ve bu ülkelerin egemen gerici sınıflarını buyrukları altında sermaye akışını hızlandırmak için, liberalleşme politikasını benimsemeye zorlamaktadır. Emperyalizm, Dünya Bankası (DB), IMF (Uluslararası Para Fonu) vb. gibi kurumları aracılığıyla kendisine ezilen ülkelerin ekonomik işlerini yönetme ve kontrol etme rolü için ortam yaratmıştır. Esas olarak ABD emperyalizmi, elektronikte olduğu gibi bilim ve teknolojiye daha önce hiç görülmemiş ilerlemeyi yarı sömürge-yarı feodal ülkelerdeki ucuz emek gücüyle kombine ederek, sınırsız kar elde etmeye daha da çok cesaretlenmiştir.

Herhalükarda 'tek kutuplu dünya', 'küreselleşme' ve 'liberalizasyon' gibi emperyalist kampanyaların nihayi objektif sonucu ne olmuştur? Son on yılın tecrübeleri şimdiden gerçekleri göstermektedir: Ayrı sınıflar arasındaki çelişkiyle zengin ve yoksul ülkeler arasındaki çelişki derinleşmiştir. Emperyalistler tarafından hazırlanan istatistiklere göre bile -ki bu istatistiği hazırlayanın çıkarlarına göre manipüle edildiği halde- dünya nüfusunun sadece %15'ini oluşturan zengin ülkeler dünya zenginliğinin %85'ine sahipken geri kalan %85'i sadece dünya zenginliğinin %15'ine sahiptir. Bugün 2.5 milyar insan aşırı derecede yoksul ve 1 milyar insanda kesin yoksulluk sınırının altında hayatlarını sefalet içerisinde devam ettirmektedirler. Her yıl

“ Emperyalist ülkelerde bile sınıf çelişkisi derinleşmektedir. Dünya'nın bir numaralı kabadayısı olan ABD'de bile 20 milyondan fazla insan tam bir yoksulluk içerisinde. Her geçen gün ırk ayrımcılığı, eşitsizlik, işsizlik, barınaksızlık, sosyal güvensizlik, kadınlar üzerindeki baskı giderek artmaktadır. Bütün bunlar zaman zaman halk için katlanılmaz duruma gelmektedir ve egemen sınıflar halkın tepkisini bastırabilmek için özel askeri güçler kullanarak, yeni stratejiler belirlemek zorunda kalmaktadır.”

80 milyon yarı sömürge-yarı feodal ülke insanı geçim kaynağı bulmak için ülkelerini terk etmek zorunda bırakılmaktadır. Emperyalist ülkelerde bile sınıf çelişkisi derinleşmektedir. Dünya'nın bir numaralı kabadayısı olan ABD'de bile 20 milyondan fazla insan tam bir yoksulluk içerisinde. Her geçen gün ırk ayrımcılığı, eşitsizlik, işsizlik, barınaksızlık, sosyal güvensizlik, kadınlar üzerindeki baskı giderek artmaktadır. Bütün bunlar zaman zaman halk için katlanılmaz duruma gelmektedir ve egemen sınıflar halkın tepkisini bastırabilmek için özel askeri güçler kullanarak, yeni stratejiler belirlemek zorunda kalmaktadır. Batı Avrupa'da, işsizlik kurumsallaşmıştır ve halk iş sıkıntısı ve enflasyon yüzünden sokaktaki mücadelelere yönelmiştir. Yarı sömürge-yarı feodal ülkelerini her yanında gelişen halkın tepkisine, ulusal kurtuluş hareketi-ne ve sosyalist harekete karşı

baskıyı, terörü, dini ve mahalli kargaşaları kullanmak emperyalistler ve gericiler için günlük bir rutin iş haline gelmiştir.

Parlamentar demokrasi levhasını taşıyan siyasi perdelerinin yırtılıp parçalanmış olduğu gerçeği son zamanlarda yapılan ABD başkanlık seçim dramasıyla kusursuz bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bir ülke, ekonomik ve politik özgürlüğün sözcülüğünü yapmaya başlar başlamaz, emperyalistler o ülkeye siyasi baskı, askeri müdahale yapmakta, orada soykırım gerçekleştirilmekte, ekonomik ambargo koymakta zaman kaybetmemektedirler. Diğer birçok Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin yanında Irak, Yugoslavya, Filistin ve Meksika'ya yapılan müdahaleler bunun kanıtıdır.

Emperyalizm 'yeni dünya düzeni'ni korumak için devasa bir askeri güç ve strateji mekanizması kurmuştur. ABD emperyalizmi global ekonomik talan ve hegemonyasını hayata geçire bilmek için askeri strateji geliştirmiştir. Savunma bütçesi istatistiklerine göre, ABD emperyalizmi sadece savunmaya 262 milyar dolar ayırmıştır. Bu rakam bütün dünya ülkerinin savunma bütçelerinin neredeyse yarısıdır. NATO içerisindeki müttefikleri ve Japonya, İsrail, Güney Kore gibi kendisine ittifak ülkelerin de savunma bütçeleri dahil edildiğinde bu oran dünya savunma bütçesinin %80'ini aşmaktadır. Bugün ABD silah ticaretinin kargah merkezi durumundadır. ABD emperyalizmi askeri – endüstri kompleksiyle dünyayı istediği şekilde yağmalamakta ve kendi halkına bu yağmadan küçük bir porsiyon vererek

kandırmaktadır. Toplam savunma bütçesi sadece 15 milyar dolar olan İran, Irak, Libya, Suriye, Kuzey Kore ve Küba'ya karşı Körfezlerde ve Kore yarım adası açıklarında hazır bulunan dev bir askeri gücü alarında tutmaktadır. Lenin'in emperyalizme dair belirttiği gibi, ABD ittifakları üzerindeki siyasi ve askeri hegemonyasını devam ettirmek için askeri gücüne öncelik vermektedir ve Hindistan, Çin gibi ülkelerde, bu ülkelerdeki büyük ucuz emek ve ham madde yığını elde etmek için, global askeri hegemonyasıyla aktivitelerini yoğunlaştırmaktadır. Bununla birlikte Hindistan'ın yayılmacılığıyla olan stratejik ittifakı hızla büyümektedir ve Güney Asya'da kitlesel talan ve soykırımın karabulutları daha da büyüterek bu bölgenin üzerine çökmektedir. Delhi'de bir FBI şubesinin açılması bunun bir kanıtıdır.

Ancak, olgular objektif bir şekilde göstermektedir ki, başta Yanke emperyalizmi olmak üzere, emperyalistler ezilen ülkeler ve halklarla olan çelişkiler tarafından sarılmıştır. Şu anda süper güçler arasında direk bir çatışma olmamasına rağmen, soğuk savaşın sona ermesinin ardından hayal edilen sözde tek-kutupluluk, ABD, Avrupa Topluluğu, Japonya, ve Rusya arasında var olan açık ve kapalı ekonomik ve siyasi çıkar çelişkileri ve çatışmalarının gösterdiği gibi, hiç gerçekleşmeyecek bir rüyadır. Bu dar-bogazla milyonlarca kitlenin ayağa kalkması ihtimali her geçen gün daha da artmaktadır.

Emperyalizm tarafından günümüz dünyasından maksimum karı koparmak için ortaya

çıkarılmış olan aşağıdaki ilginç durum üzerinde ciddi şekilde durmamız gerekmektedir. İlk olarak, bu durum, yüksek teknolojiyle, kalabalık kitlelerin ucuz işgücü arasında bir bağ kurarak, halkın bilincinin gereklilik dünyasından özgürlük dünyasına kaymasının hızlanmasını garantilemiştir. **İkinci olarak**, kar koparma amacındaki küreselleşmeyle, iletişim teknolojisi alanında gerçekleşen, tarihte eşine rastlanmaz gelişme dünyayı küçük bir kırsal birim durumuna indirgedi. O yüzden, dünyanın herhangi bir yerinde ortaya çıkan bir olay bütün dünyada olumlu ya da olumsuz büyük bir etki yapacak konumdadır. **Üçüncü olarak**, emperyalizmin dünya çapındaki silah üretim ve dağıtım sistemi halk savaşlarının teknik açıdan hazırlanmaları yönünde dolaylı bir rol oynamaktadır. **Dördüncü olarak**, ne gariptir ki, limitsiz üretim ve üretimin sosyal sürecinin küreselleşmesi hızlı bir şekilde 'herkesten yetenegince ve herkese ihtiyacı kadar' komünist ilkesine doğru materyal zemini inşa etmektedir. **Beşinci ve asıl olarak**, emperyalizm sınıf mücadelesini yoğunlaştırmak, esasen emperyalizmle ezilen ülkeler ve halklar arasındaki çelişkiyi maksimum seviyeye çıkararak, dünya halklarının %80'i için devrimci objektif durumu hazırlamaktadır.

Devrimci objektif durumun bu gelişmesi Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın herhangi bir ülkesinde gerçekleşebilecek devrime götürmektedir bizleri ve

bunun uluslararası önemi ortadadır. Mao'nun Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın devrimin fırtına merkezleri olacağı analizini onaylamaktadır. Bütün bu özellikler göstermektedir ki 21.yüzyıl halk savaşlarının ve sosyalist dünya sisteminin zafer asrı olacaktır. Bunun yanında, 1980'li yıllardan sonra şimdiye kadar hakim olan devrim modeli konseptinde önemli bir değişikliğin olduğunu da ortaya koymaktadır. **Bugün, silahlı ayaklanmayla uzun süreli halk savaşı stratejilerinin kaynaştırılması esastır.** Böyle yapılmadığı takdirde, herhangi bir ülkede ciddi bir devrimin yapılması neredeyse imkansızdır.

Bugünün tarihi görev, ayrı ayrı ülkelerde, Marksizm-Leninizm-Maoizm temelinde, kitlelere önderlik edecek ciddi komünist partileri geliştirerek bulunduğu ülkenin koşullarına göre belirlenmiş halk savaşları aracılığıyla dünya devrimini ilerletmektir. Mao'nun dünya devrimine katkılarının evrenselliği benimsenmedikçe ve Marksizm-Leninizm-Maoizm ideolojik önderliği yerli yerine

oturtulmadıkça bu tarihi görev yerine getirilemez.

Yeni objektif durum, geçmiş tecrübelerden öğrenerek, dünya devrimini ilerletecek yeni bir komünist enternasyonalin oluşturulması için ideolojik ve materyal zemini hazırlamaktadır. Çeşitli ülkelerdeki devrimci hareketleri koordine etmek ve dünya devrimini ilerletmek için Marksizm-Leninizm-Maoizm ilkeleri temelinde oluşturulan DEH (Devrimci Enternasyonal Hareket) bu yönde önemli bir adımdır. Çeşitli ülkelerdeki devrimci hareketlerin tecrübeleriyle ve ideolojik mücadelelerle gelişmektedir. Özellikle Komüntern, İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı ve Stalin'in rolü gibi konularda Dünya Komünist Hareketi'nin bilimsel bir analizle bütünsel bir kavrayışın geliştirilmesi, bir yandan ulusal kurtuluş hareketlerini minimize eden ultra-enternasyonalci Troçkist sapmaya ve diğer yandan da proleterya enternasyonalizmini tehlikeye sokan ultra-ulusalcılığa karşı ideolojik mücadelenin sürdürülmesi, çeşitli ülkelerde Maoist partilerin yaratılması için birlikte çalışılması, mücadele

içerisinde var olan tüm devrimci partilerle birleşmesi gibi meselelerde yeni bir Enternasyonal'in oluşturulması bakımından DEH'in önünde ciddi zorluklar bulunmaktadır. Bütün samimi proleter devrimcilerin, bu zorlukları başarılı bir şekilde göğüsleyerek, yeni bir enternasyonal'i yaratmak için inisiyatiflerini hızlandırmaları gerekmektedir.

En önemli olan emperyalizmle ezilen ülkeler ve halklar arasındaki çelişkinin tabiatını doğru kavramak ve proleter enternasyonalizmin ulusal kurtuluş hareketlerine önderlik etmesini sağlamaktır. Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki gibi geri ülkelerde gelişecek devrimlerin dünya çapındaki önemini benimsetecek bir mücadeleden izole olmuş bir dünya devrimi kesinlikle mümkün değildir.

Son olarak, dünyadaki durumun analizinden kristal gibi açıktır ki emperyalistlerin dünya düzeni insanlık için bir lanetten başka bir şey olmayan çürümüş, barbarca ve terör estiren bir düzendir. İnsanın insan üzerindeki sömürü ve baskısını ortadan kaldırarak komünizmin büyük ideallerini gerçekleştirmek için gerekli maddi koşullar giderek olgunlaşmaktadır ve proleterya partilerinin cesaretilice dünya devrimini ilerletmek için yeni boyutlarda inisiyatifler omuzlamaları gerekmektedir.

GÜNEY ASYA'DAKİ DURUM ÜZERİNE

Dünya nüfusunun %20'siyle Güney Asya, feodalizm ve emperyalizmin baskılarından kaynaklı, yoksulluktan, kıtlıktan, eğitimsizlikten ve işsizlikten

büyük ölçüde acı çekmektedir. Bu bölgenin halkları uzun yıllardır kendi ilerlemeleri ve kurtuluşları için bir çok fedakarlık yapmaktadırlar. Feodal ve emperyalist baskılarda ve buna karşı gelişen halkın mücadeleleri de doruk noktalarına yaklaşmaktadırlar ve kesin bir çatışmaya doğru ilerlemektedirler. Halkların devrimci mücadeleleri yoğunlaştıkça Nepal, Hindistan, Sri Lanka, Pakistan, Bangladeş ülkelerinin gerici sınıfları emperyalizm önünde daha bir diz çökmekte, halklar üzerindeki baskılarını ve sömürlerini arttırmakta ve devlet terörünü yükseltmektedirler. Bu bölge ülkelerinin gerici sınıfları kitlelerin istek ve ihtiyaçlarını karşılama noktasında ciddi çelişkilerle yüzyüzedirler. Silahlı ulusal kurtuluş hareketleri, demokratik hareketler ve halk savaşları bütün bölgeyi sarsmaktadır. **Gerici sınıflara ağır zorluklar çıkararak ve kitlelere somut alternatifler sunarak Maoist devrimci hareketi ilerletme koşullarının olması bu bölgenin başka bir olumlu yanıdır.**

Hindistan tekelci kapitalist egemen sınıfı, İngiliz İmparatorluğu'nun ardından gelenler, halkların ve komşu ülkelerin ulusal talepleri üzerindeki baskılarını, müdahalelerini ve sabotajlarını arttırma yayılmacı politikasını takip etmektedirler. Keşmir ve Kuzey-Doğu eyaletleri halklarının ulusal talepleriyle, Andhara ve Bihar'daki yeni demokratik hareketlerle silahlı ve devlet terörünü kullanarak çatışmak çabasıdadır. Nepal, Bhutan, Bangladeş, ve Sri Lanka'yı yeni bir Sikkim haline getirme stratejisi altında buralar üzerindeki baskıları, sa-

“İşçilerin ülkesi yoktur” ve “Dünyanın bütün işçileri, birleşiniz” sloganları daima proleter devrimcileri enternasyonal sorumluluklarına dair tedbirli olmalarına yöneltmiştir. Marksizm-Leninizm-Maoizm'in evrensel ilkelerini, proleterya enternasyonalizminin büyük ideal ve emelinin rehberliği altında, bu bölgenin ulusal kurtuluş ve demokratik hareketler özeline uygulamak görkemli bir görev olarak durmaktadır.

botajları ve provakasyonları yoğunlaştırmaktadır. Soğuk Savaş'tan sonra Pakistan'ı yalnızlaştırma amacıyla ve bölgesel hegemonyasını kurma emeline ulaşmak için ABD emperyalizmi önünde diz çöken Hindistan egemen sınıfları, liberalleşme bahanesiyle halkları acımasızca sömürmek için kapılarını sonuna dek açtı. Hindistan egemen sınıfı Hindistan kaskacıyla Çin'i sarmak ve kapitülasyonları kabul etmek yönünde zorlamak için düşünülen emperyalist planın suç ortağı olmuştur. Kendi ajanlarını iktidar mevkilerine getirebilmek ve “Sikkimizasyon” sürecini ilerletmek için bariz bir şekilde çevre ülkelerin iç işlerine müdahale etmektedir. Nepal'de 5 yıldır devam eden halk savaşını Pakistan, Çin ve ticari kaçakçılara bağlamak yönlü dolaplara yakınlık yapmakta ve böylece Hindistan halkının kafasını karıştırmaktadır.

Bölgenin jeo-politik pozisyonu tabiatıyla ve halklar ara-

sında tarihler boyu yerleşmiş ekonomik, politik, dini ve kültürel ilişkilerden kaynaklı kendine has özelliğinden yarı-feodal ve yarı-sömürge sartlara karşı gelişen ulusal demokratik devrimlerin ortak taleplerini kendi bölgesel emellerine ulaştırmak için kullanmak Hindistan egemen sınıfının süregelen bir özelliği olmuştur.

Bu farklı koşul, bu bölge ülkelerinin halklarının yürüttüğü haklı mücadelelerin birliği için özel bir ihtiyaç, fırsat ve önem arz etmektedir. Teorik olarak, Lenin tarafından belirtildiği gibi, ulusal kurtuluş hareketlerinin direk olarak proleter hareketlerle kaynaştırılması fırsatına bu bölgede de tanık olmak mümkündür. Bölgenin kendine has ekonomik, politik, kültürel ve coğrafik koşullarından kaynaklı olarak ve Hindistan'ın bölgedeki rakipsiz tekelleri kapitalist konumundan ötürü, bir ülkenin tek başına başarılı bir şekilde yeni demokratik devrimi gerçekleştirmesi ve gerçekleştirebileceğini yaşatabilmesi oldukça zordur. Bu yüzden bölge devrimcilerin ciddi olarak, dengesiz gelişmeyi takiben, bir ülkenin veya bir ülke içinde bir coğrafi kesimin bölge halklarının ortak gücü ve birlikte mücadelesiyle kurtarılması üzerinde yoğunlaşmaları gerekmektedir. Böyle bir kurtarılmış kesim o bölgenin bütününde üs-alanı rolünü oynayabilir.

Tam bu noktada tüm bölge devrimcilerinin Lenin'in Rusya'daki 1917 Ekim Devrimi ve Sovyetler Birliği kuruluş tecrübelerini genelleştirme çabalarına dikkat etmesi gerekmektedir. **Proleterya enternasyonalizmi temelinde dünya devri-**

minin bir parçası olmadıkça ya da ona hizmet etmedikçe gerçek kurtuluşun mümkün olmayacağı açıktır. Bu emperyalizm ve proleter devrimler çağının bir özelliğidir. "İşçilerin ülkesi yoktur" ve "Dünyanın bütün işçileri, birleşiniz" sloganları daima proleter devrimcileri enternasyonal sorumluluklarına dair tedbirli olmalarına yöneltmiştir. Marksizm-Leninizm-Maoizm'in evrensel ilkelerini, proleterya enternasyonalizminin büyük ideal ve emelinin rehberliği altında, bu bölgenin ulusal kurtuluş ve demokratik hareketler özelinde uygulamak görkemli bir görev olarak durmaktadır. Ulusların kendi kaderini tayin hakkı mücadeleleri ve proleterya hareketinin birleşmesi bu görevi tek başına kaldıramaz. Lenin'in Sovyetler Birliği'ni kurduktan sonra ve Komintern'in ilk safhasında ileri sürdüğü Ulusal Demokratik Devrim kavramı ve Mao tarafında sunulan Yeni Demokratik Devrim kavramları üzerinde ciddi şekilde durmalıyız.

Bu konu da tekrar düşündüğümüz zaman açık bir şekilde görülmektedir ki, bu bölgenin özelliklerinden dolayı, komünist devrimcilerin Hindistan tekelleri burjuvazisine ve çeşitli ülkelerdeki uşaklarına karşı içiçe geçmiş ayrı stratejiler geliştirmeleri kaçınılmazdır. Bu kaçınılmazlık bölgeyi 21.yüzyılın yeni Sovyet Federasyonu'na dönüştürme ihtiyacının kapısını çalmaktadır. Bu yüzden bu bölgenin çeşitli ülkelerinden Maoist devrimcilerin bir araya gelip bu açıdan tartışmaları ve farklı türden bir ortak anlayışın, bütünsel bir stratejinin ve örgütsel

yapının meydana çıkarılması, uzun ve kısa vadeli mücadele planları hazırlamak yönünde çalışmalarını gerekmektedir.

Ekonomik, politik, kültürel ve coğrafik özelliklerin yanında, bölge çapında komünist hareketin büyümesi perspektifinde, modern revizyonizm karşıtı olarak Charu Mazumdar liderliğindeki Naxalbari hareketi etkisinde, kardeşlik ilişkileri, fikir değiş-tokuşu, tekniksel yardımlaşma Maoist devrimciler arasında gelişmesi ve halk seviyesinde ortak programların hazırlanması yukarıda bahsedilen tarihi görevi yerine getirme yolunda somut adımlardır. Açıktır ki devrimci mücadele geliştikçe karşı-devrimci komplolar da yoğunlaşacaktır. Bu yüzden devrimciler arasında bütünsel ve içiçe geçmiş çalışmalar geliştirilmelidir.

Marksizm-Leninizm-Maoizmin evrensel ilkelerini bu bölge koşullarına uygulama süreci ABD emperyalizminin bu bölge, özellikle de Hindistan, üzerine olan planlarına karşı mücadelenin sürdürülmesinde etkili bir rol oynayacaktır. Böylece dünya devrim bütünlüğünün bir parçası olarak bu bölgenin birleşik inisiyatifi dünya devrimine önemli bir katkı olacaktır. Bu süreci doğal ve bilimsel bir şekilde ilerletmek yönünde DEH ve diğer devrimci enternasyonal güçlerin ortak çalışmaları esastır. Ancak, önemli olan bölge devrimcilerinin kendi sorumlu inisiyatifleridir. **Yol uzun ve zor fakat gelecek aydınlıktır; Proleterya enternasyonalizmi ve halk kitlelerinin zaferi muhakkaktır.**

Çiang Çing:

Komünist Bir Önderin Devrimci Emelleri-1

Açıklama: Aşağıdaki makale **Kazanılacak Dünya** dergisinin 19. sayısında yayınlanmıştır. Zafia Ryan imzalı yayınlanan bu çalışmayı komünist kadın önderlerden Çiang Çing'in Türkiye devrimci-demokrat kamuoyunca daha iyi tanınması ve ölümünün 10.yıl dönümü vesilesiyle siz okurlarımıza sunuyoruz. (Partizan)

“Devrim hayal etmeye cüret edenler - dahası, devrim yapmaya cüret edenler için, Çiang Çing, eski ve zamanı geçmiş olan herşeye korkusuzca karşı çıkmanın, mücadelenin tüm dönemeçlerinden ve bazen kanlı virajlarından geçerek, yeni bir toplumsal düzen yaratmak üzere yeninin ortaya çıkması için güzergahı yığıtçe çizmenin güçlü bir sembolüdür.”

Çiang Çing, 1976'da iktidarı ele geçirip Çin'de kapitalizmi restore eden revizyonistler tarafından onbeş yıl boyunca esir tutulmuştu ve yaşamı 14 Mayıs 1991'de, son derece şüpheli şartlar altında yine onların alçak ve kanlı ellerinde son buldu.

Yoldaş Çiang Çing'in ölümlüyle birlikte, enternasyonal proleterya, en değerli önderlerinden birini kaybetmiş oldu.

Devrim hayal etmeye cüret edenler -dahası, devrim yapmaya cüret edenler- için, Çiang Çing, eski ve zamanı geçmiş olan herşeye korkusuzca karşı çıkmanın, mücadelenin tüm dönemeçlerinden ve bazen kanlı virajlarından geçerek, yeni bir toplumsal düzen yaratmak üzere yeninin ortaya çıkması için güzergahı yığıtçe çizmenin güçlü bir sembolüdür. Komünizm davasına- Mao Zedung'un davasına -kendisini ömürboyu adanmış olması, pro-

leter devrimin tecrübesine ve anlayışına önemli katkılarda bulunmasını sağladı. **Çiang Çing, ateş gibi yüreğinin derinliklerine kadar, kitlelerin enginleri fethetme hakkını, her alanda geleneğe meydan okuma hakkını savundu. Mao'nun, dünyayı alttan yukarı dönüştürme, sınıfları ve toplumsal eşitsizliğin her biçimini süpürüp atma yönündeki geniş ufuklu emeli için (ve bu yönde mücadele etmeyenlere karşı) savaştı.**

1960'lı yıllara kadar halk önünde açıktan rol oynaması esas olarak engellendiği halde, Çiang Çing, sanat konusunda ve toprak reformu hareketi dahil diğer alanlarda araştırmalar yürüterek, böyle bir rol için hazırlanmada önemli adımlar attı. Büyük İleri Atılım'ı takibeden keskin Parti içi mücadelede ön plana çıkarak, Büyük Proleter Kültür Devrimi (BPKD)'ni başlatmalarında Mao'ya ve dev-

rimcilere aktif olarak yardımcı oldu. Kültür Devrimi'nin muhteşem döneminde, kendisinden talep edilen doruklara derhal ve şevkle tırmandı, en ön saflara geçip kültür Devrimi'ne güçlü siyasi enerji ve önderlik zerk etti, isyankar gençliği teşvik ederek, çığır açıcı sosyalist değişiklikler yaratmak için mücadele veren halka pratik rehberlik sağladı. Çiang Çing, hızla, devrimci Sol'un vazgeçilmez bir önderi oldu.

Kültür ve eğitimin önemli alanlarına hakim olan revizyonistlere karşı mücadelesi, Kültür Devrimi sırasında revizyonistlerin alaşağı edilmesinin yolunu döşedi. Çiang Çing, aynı zamanda, sanatı devrimcileştirmede önemli bir rol oynadı. **Kadınların öne çıkması için, bunun gerçekleşmesi karşısında ki engelleri yıkarak ve kendi şahsında da güçlü bir örnek sunarak mücadele etti. Proleter yönetimin son muhteşem on yılı boyunca, Çin Komünist Partisi (ÇKP)'nin başta gelen önderlerinden biri olarak Çiang Çing, Parti içindeki şiddetli sınıf mücadelesine yakından katıldı, Mao'nun önderliği altında Parti'nin devrimci niteliğini ve doğru çizgisini güçlendirmek için ve Kültür Devrimi'nde kaydedilen ilerlemeleri savunmak, tam anlamıyla uygulamak ve güçlendirmek için amansızca savaştı.**

Sınıf mücadelesinin her döneminde ve güçlerin her yeni saflaşmasında, Mao'nun devrimci çizgisini ezmeyi, kapitalizmi restore edip Çin'i yeniden emperyalizme peşkeş çekme yoluna sürüklemeyi ümideden ÇKP içerisindeki revizyonist kamplar, Mao'nun ölümüyle birlikte güçlerini birleştirdiler ve

bir aydan daha kısa bir zaman içinde Çiang Çing'i ve Sol'un takipçilerini tutukladılar. Kapitalist yolcular, muhalefeti derhal bastırmak zorundaydılar. Önce Mao'nun esas halefleri kendileriymiş pozuna bürünerek, Çiang Çing'i ve Sol'u revizyonistler, dönemler ve Mao'nun düşmanları olarak göstermeye çalıştılar. (Sırf halkın kafasını karıştırmak için, kendi içlerindeki "çürük yumurtaları" da Dörtlü'yle -Çiang Çing ve yoldaşları böyle biliniyordu- birlikte mahkemeye çıkarttılar.) Bir yandan Çiang Çing'in tüm yaşamının itibarını düşürmek için iğrenç bir kampanya başlatıp kendisini karalamaya çalışırken, bu kampanyaya destek olarak, kendi revizyonist darbeleri ve devlet iktidarını gasp etmeleri karşısında Çiang Çing'in takipçilerinin devrimci güzergahta sebat etmesini önleyip onları yıldırma amacıyla, büyük bir baskı ve güç gösterisine giriştiler. Ancak Çiang Çing, onların alçak saldırıları karşısında boyun eğmeyi reddetti ve tehditleri karşısında ölüme meydan okuyarak, 1980'deki tarihsel mahkemede, devrimci yoldaşı Çang Çun-çiao ile birlikte, kızıl bayrağı kahramanca dalgalandırmaya, devrim yapma hakkını savunmaya ve onları ve onları toplumsal düzenini teşhir etmeye devam etti.

GELENEĞE KARŞI BİR İSYANKAR

Gençliğinde, ayaklarında ki demir ayakkabıları fırlatıp attığı andan itibaren, Çiang Çing bir asiydi. Emperyalist güçlerin bölüp paylaştığı Çin'de, barbarlık derecesindeki yoksulluk günlerinde, Mao'nun "ağaçlar da halk kadar çıplaktı, çünkü halk ağaçları yemekle meşguldü" diye tasvir ettiği bir dönem

de "köylü kadınların, daha az bedbaht olabilmek için yeniden dünyaya köpek olarak gelme özlemini çektiği feodal baskı şartlarında büyüdü. Li Çin'in (adı böyleydi o zamanlar) 1914'te yoksul bir esnaf ailesinin ferdi olarak dünyaya geldiği Şantung eyaletinin Almanların elinde bulunan alanları, Birinci Dünya Savaşı'nda Çin'in tümüne girebilme imkanına sahip olmak için ayak basacak sağlam bir yer kabilinden Japonya tarafından ele geçirildi. Tekerlek ustası olan babası, yoksulluğuna karşı duyduğu hiddetin hıncını, karısını ve çocuklarını döverek alıyordu, ta ki annesi onu terkedip bir toprak ağasının yanında hizmetçi olarak çalışmaya başlayana kadar. Çiang Çin, çoğu zaman aç olduğunu, ancak okula gidebildiği için bir çoğundan daha şanslı olduğunu hatırlıyor. Kendisiyle röportaj yapan bir gazeteciye anlattığına göre, ilkokuldayken en nefret ettiği ders Konfüçyüs'ün ahlak öğretileri konusunda yetiştirilme (ya da otoritelere itaat) dersi idi ve ders esnasında gözü açık hayal kurduğu için dayak yemişti. Çocukluğunda, borcunu ödeyemeyenlerin direklerle asılan kesilmiş başlarını gördüğünde nasıl midesinin bulanıp dehşete kapıldığını, yiyecek çalan hırsızların infaz edilme seslerinin nasıl kulaklarını çınlattığını hatırlıyor.

Çiang Çing'in tiyatroya ilgisi 15 yaşındayken yeterince kız öğrenci kaydolmamış olduğu için kabul edildiği hükümete ait deneysel bir tiyatro okuluna devam etmesiyle başlar. Ancak, Tsinan şehrinde bulunan bir savaşa ağasının ordusunun baskıları sonucu, okul kısa zamanda kapanır ve Çiang Çing, okulun bazı öğretmenleri ve öğrencile-

riyle birlikte, turne yapan bir tiyatro grubunun parçası olarak Pekin'e gider. Çiang Çing için ilk siyasi dönüm noktasını temsil eden olay, Japon emperyalistlerinin Mançurya'yı ele geçirdiği 18 Eylül 1931 Mukden Olayı'dır. Küçüklüğünden beri ülkesinin yabancı güçler tarafın-

dan işgal edilmesinden kin duyan Çiang Çing, bu sefer artık bir tavır alması gerektiğine karar verir. Üniversitede kütüphane memuru olarak çalıştığı Tsingtao'da (Komünist Partisi önderliğindeki) sol-Kanat Dramatisteler Ligi'ne katılır ve Lenin'i okumaya başlar.

Arkadaşlarıyla birlikte, Japonya aleyhtarı piyesler sahnelemek ve Çin Kızıl Ordusu tarafından kurulmuş olan "Sovyet" alanlarını popülarize etmek üzere kırsal alanlara giden Deniz Kıyısı Tiyatro Cemiyeti'ni kurar.

Birlikte, şehirlerde hiçbir zaman görmedikleri yoksulluğu keşfederler ve milliyetçi Kuomintang (KMT) güçleri ile komünistleri birbirinden daha berrak bir şekilde ayırdetmenin kesinlikle akademik bir sorun olmadığını kavrarlar. Çiang Çing, Japon saldırganlığına karşı "tam direniş" çizgisini destekler ve içine girdiği üniversite çevresinde "baş belası" olarak tanınmaya başlar.

Gerçekte, Çiang Çing beş sene ilkokul da dahil toplam sadece sekiz yıl resmi eğitim görmüştür, ancak ilgisini çeken üniversite derslerine sık sık katılmıştır. Kendisinin anlattığına göre, Çiang Çing en çok "sosyal eğitim"den, tecrübe okulundan öğrenmiştir, ki bu Çiang Çing için 1933'de o

zamanlar gizli olan Çin Komünist Partisi'ni arayıp bulup ardından Parti'ye kabul edilmesiy-le başlar. 1930'lu yılların fırtınalı döneminde, devrim yapmanın şiir ve tarih yazmaktan çok daha önemli olduğuna karar vermiştir. Ancak, Çiang Çing 1933'de faaliyet yürütmesi için Şanghay'a gönderildiğinde, aktif bir Parti üyesi olmanın çok daha zor olduğunu anlar. Mao'nun başlıca siyasi rakibi Wang Ming ve onun şehirlerde ayaklanma çizgisinin altında, parti yapısı

bu şehirde aşağı yukarı tamamen parçalanmış durumdadır ve oportünizm yaygındır. Bu ÇKP önderlerinin çoğu, eğer doğrudan KMT ile işbirliği yapmıyorsa, kozmopolit şehir Şanghay'ın bağrına çektiği yüzbinlerce sol görüşlü aydının içerisinden komünizme yakınlık duyan taze güçleri, kendilerini Kuomintang'ın ağlarından korumak için kalkan olarak kullanıyorlardı. Çiang Çing'in Şanghay'daki ilk görevi, Şanghay Çalışma İnceleme Grubu ileldir. Çiang Çing, bir tiyatro sanatçısı olur ve Çin'i Japonya'ya karşı savunması için halka çağrı yapan birçok ilerici piyeste oynar. Daha sonraki görevde, kadın işçiler için gece okulu öğretmenliği yaptığı sırada, birçok fabrikayı ziyaret eder ve fabrikada kontratlı emekçilerin içinde bulunduğu sefil durumu, özellikle Japon'lara ait büyük tekstil fabrikalarındaki ve Britanya'ya ait sigara fabrikalarındaki durumu yakından tanır. (ÇKP'den dönüklük edip gizli polise katılan eski bir arkadaşının "yardımı" ile) KMT tarafından tutuklanır, sekiz ay gözaltında tutulur; sonradan anlattığına göre, hiç olmazsa hapisanede bulunduğu dönem, KMT gardiyanlarını dış görünüşle nasıl aldatabileceği hakkında kendisine bazı dersler öğretmeye yaramıştır.

1930'larda Şanghay'da, film artisti olmak, her cephede geleceğe karşı çıkmak anlamına geliyordu. Film artistliği küçük görülür, "başı boş" kadınlara ve sosyal olarak radikal kadınlara ait bir meslek olarak bakılırdı. Kadın film artistleri, yaygın şahsi hakaretlerin hedefiydi, bu baskıların amacı ise, kurbanların "feodal" içgüdülerini körüklemek ve kadınları intihara sürüklemektir -ki buna sık sık rast-

lanırdı- Bu dönemde son derece etkili olan ve komünistlere sempati duyan ünlü devrimci yazar Lu Hsun, Çiang Çing'in nasihatçilerindendi. Birçok yazısında bu soruna ve genel olarak kadınların kurtuluşuna değinmişti, özellikle, sahne sanatlarındaki kadınlara karşı yapılan haksız karalamalara ve basının kadın düşmanı saldırılarına değindiği "**Dedikodu Korkulu Birşeydir**" adlı yazısında.

1930'ların ortalarında, Mao ve Kızıl Ordu, Uzun Yürüyüş'ü tamamlamaktaydılar. Çiang Çing, esas olarak karnını doyurabilmek için sinema sanatçılığıyla daha fazla ilgilenmeye başladı ve birkaç demokratik film dışında bu sanatın hala tamamen Hollywood'un hakimiyeti altında olduğunu gördü. Çiang Çing ayrıca Enlightenment (Aydınlanma- çn) adlı sol dergiyeye makaleler yazdı. Kaçırılmasının haberi basında yanlış olarak verildikten sonra (amaç intihar etmesini teşvik etmekte) Şanghai'da çıkan bir gazetede yayınlanan "Açık Mektubum" başlıklı makalesinde bu kişisel tehdidi mahkum etti. 1937'de Japonlar Şanghai'yı bombalamadan az önce, Çiang Çing, kuzey ÇKP'nin Sian'daki Sekizinci Yol Ordusu karargahına seyahat etti, burada kendisine ve diğer birçok radikal gence 300 mil kadar dağlık arazinin ötesinde bulunan Yen'an'daki Kızıl Ordu üssüne katılmaları önerildi.

YENAN MAO'NUN ÖĞRENCİSİ VE SİLAH ARKADAŞI

Çiang Çing Parti'ye birkaç yıl önce katılmış olmasına rağmen, yaşamı ile ilgili herşey, kendisi için gerçek bir siyasi ve ideolojik sıçrama temsil eden dönemin, Yen'an'da bulunduğu

dönem olduğunu gösteriyor. Çiang Çing burada Mao Zedung'un verdiği konuşmaları dinleyerek Parti Okulu'na katıldı, aynı zamanda bir yandan çalışıyor bir yandan da Lu Hsun Edebiyat ve Sanat Akademisi'ne devam ediyordu (Akademi, başka şeylerin yanısıra cephede hizmet edecek tiyatro ekipleri yetiştiriyordu). Aktörlük artık Çiang Çing'in başlıca faaliyeti olmaktan çıkmıştı bölgeye gelişinin savaştan nispeten sakin olduğu bir döneme rastladığı için, Çiang Çing altı aylık bir askeri eğitimden de geçti ve Marksizm-Leninizm'i ciddi olarak incelemeye koyuldu. Mao kültür meselelerine yakın ilgi duyuyor, yeni gelenlerle sanat ve siyaset tartışmak için özel çaba gösteriyordu ve Çiang Çing, Mao'nun coşkulu öğrencilerinden biri oldu. 1938'in sonlarında, Çiang Çing'le Mao Zedung evlendiler. Li Na adlı bir kızları oldu ve onu Mao'nun diğer kızı Li Min ile birlikte yetiştirdiler.

1976'da Mao'nun cenazesi için hazırladığı çelengin üzerinde Çiang Çing'in yazdığı ithaf şöyleydi: "**Öğrencin ve silah arkadaşından**" "38 yıllık evlilikleri boyunca Başkan'la ilişkisini Çiang Çing böyle vasıflandırdı ve birlikte göğüs gerdikleri siyasi fırtınalar çok ve çeşitli olmasına rağmen, bu yakın bağların temeli, Yen'an'da paylaştıkları mağaralarda ve Mao'nun Çin'in Kuzeybatı'sında önderlik ettiği kurtuluş savaşının son yıllarında yaşadıkları yoğun dönem içinde atılmıştı.

Komünist önderlerin köylülerle kolayca kaynaştığı, gençlerin ve yaşlıların birlikte dans ettiği ve askerlerin yiyecek üretimine katıldığı, yaşamın son derece sade olduğu ve halkın devrimci savaş verme şeklindeki

tek yönlü amaç etrafında örgütlendiği ve yeni bir toplumun yeşil filizlerinin belirmeye başladığı bu yoğun ve çetin Yen'an günlerinin radikal ruhlu "savaş komünizmi" atmosferini birçok yabancı ziyaretçi anlatmıştır. Mao'nun eski Yen'an duvarlarına kömürle yazılmış bir sloganında belirttiği gibi: "**Bir omuzumuzda çapa, öbüründe tüfek, üretimde kendi kendine yeterli olacağız ve Parti'nin merkez Komitesi'ni koruyacağız!**"

Mao ile Çiang Çing'in evliliğine ÇKP'nin ne derecede müdahale ettiği belli değildir, fakat çeşitli raporlara göre, bazı Parti üyeleri, ancak Çiang Çing'in açıktan siyasi bir rol oynamasına izin verilmemesi şartıyla bu evliliği onaylamışlardır, bu ise, daha sonraki yıllarda kurtuluş elde edildikten ve sosyalist devrimle sosyalist insanın görevleri ciddi olarak başladıktan sonra, Çiang Çing'in insiyatifini defalarca köstekleyecek bir durum yaratmıştır.

Çiang Çing, Mao'nun 1939 yılında bölgede üretimi teşvik etmek için başlattığı toprak ele geçirme projesinin ve kendi kendine yeterli topluluğun bir parçası olarak Nanniwan dağlık bölgesinde altı ay boyunca emekçilik yapmak üzere yola çıkan bir gruba katıldı. Aynı zamanda bir dönem için Mao'nun şahsi sekreterliğini yaparak, bu sıfatla ünlü Yen'an edebiyat ve Sanat Forumu'na devam etti. Her zaman makalelerini kendi eliyle yazma konusunda ısrar eden Mao, ancak hastalığın kendisini yazı yazmaktan alıkoyduğu bir döneme rastladığı için Çiang Çing'in bu görevi üstlenmesine izin vermişti, fakat Çiang Çing'in anlattıklarına göre, bu görevde iken bile ÇKP önderliğindeki diğer erkekler ken-

Çiang Çing ve Mao

disine tam saygı göstermeyi reddetmişlerdi. 1940'ın başlarında veremle mücadele etmekte olmasına rağmen, Çiang Çing, Lu Hsun Akademesinde tiyatro sanatı öğretti ve Japon saldırılarına karşı çıkmaları yönünde kitlelere çağrı yapan ve cephedeki yerel halka götürülen piyeslerin sahneye koyuluşuna önderlik etti.

Mart 1947'de Çang Kay-Şek Yen'an'ı bombalayarak Parti önderliğini bölgeyi terketmek zorunda bıraktı. Çiang Çing, Mart 1947 ile Haziran 1949 arasında, kendi tabiriyle, kurtuluş savaşının en zorlu yıllarının yaşadığı Kuzeybatı tiyatrosu Üçüncü Alay da siyasi eğitimlik yaptı. Kültür Devrimi sırasında geliştirilen ünlü yeni eserlere -Sarı İrmak Piyano Konçertosu ve devrimci operalardan ikisi, Kızıl Fener ve Şaçiapang'a- ilham kaynağı olan işte bu dönemdir. Çiang Çing, Mao ile birlikte yürüyüş yolunda ziyaret ettikleri bazı köylerde kitlelerin sıcaklığını ve döktükleri sevinç göz-

yaşlarını ve Mao'nun adını ulu-orta kullanmayı reddederek onu korumak için gösterdikleri çabayı hatırlıyor.

Mao'nun, halka Çang Kay-Şek'i yenme ve ulusu birleştirme çağrısı yapan "**Çift On Manifesto**"su (10 Ekim 1947) sırasında, Çiang Çing'in görevlerinden biri, askerler arasında geçmişin ızdıraplarını hatırlama kampanyası örgütlemek ve "**Üç kontrol**"ü yerine getirmektir, yani **Üç Disiplin Kuralı** ve Sekiz Dikkat Noktası"nda yoğunlaşmış olan Kızıl Ordu'nun davranış ilkelerine uyulup uyulmadığını kontrol etmektir.* Bundan kısa bir süre sonra, Mao'nun yeni Demokrasi'yi popülerize eden yazıları Çin'e yayıldıkça, kısmen toprak reformuna da hazırlık olarak, orduyu pekiştirmek için daha genel bir kampanya başlatıldı. Çiang Çing, aynı zamanda gezgin bir propaganda biriminin çalışmalarının bir parçası olarak bir tartışma grubuna da önderlik etti. Daha sonra, 1949 baharında, Pekin'de Yeni

Demokratik devlet örgütlenmekteyken, Parti Sekreterliği'ne katıldı.

Çiang Çing, düşmanla çarpışmaların arasındaki zamanı, toprak reformu başlatmanın hazırlığı olarak, köylülerin toplumsal ve siyasi durumu hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için kullandığını anlatıyor. Bu dönemde, odalık olarak yaşamının olağan olduğu kıyı eyaletlerinden birinde geçen kadın sorunu ile ilgili olay ifşa edicidir. Odaklıklarını, kendisini hasır bir iskemlede taşımak ve bütün tarla işlerini üstlenmek gibi aşağılık işler yapmaya zorlayan bir toprak ağasından özellikle nefret ediliyordu. Toprak reformu sırasında, ağanın odaklıkları, tüm bölge halkı karşısında ağayı mahkum edip mahvettiler; arkasından da herbirine kendileri için işlemek üzere ağanın toprağının bir parçası verildi.

TOPRAK REFORMU VE SOSYAL ARAŞTIRMA

Çiang Çing'in devrimci bir eleştirmen olarak bilgisini geliştirme ve sanatta proleter bir çizgi uygulayarak kültür alanında başkalarına önderlik etme yeteneğinin kökü, kısmen, kendisini görünmez ve sesi çıkmaz durumda tutmaya çalışan güçlere karşı inatla mücadele ettiği 1950'li yıllarda yürüttüğü cesaretli ve geniş kapsamlı araştırma yürütme tecrübesinde yatar. Gündemdeki siyasi ve ideolojik meseleleri inceleme ve ilerletmenin yanı sıra, toplumu devrimcileştirmek için mücadele eden köylülerin ve işçilerin karşılaştığı şartları ve sorunları

*Üç Disiplin Kuralı şunlardır: 1) Her eylemde emirlere itaat et, 2) Kitlelerden tek bir iğne ya da iplik parçası alma, 3) Ele geçirilen herşeyi teslim et. Sekiz Nokta: 1) Kibar konuş, 2) Satın aldıklarının parasını adil olarak öde, 3) Ödünç aldığın herşeyi iade et, 4) Zarar verdiğin herşeyin parasını öde, 5) Kimseyi dövme, küfür etme, 6) Ürünler zarar verme, 7) Kadınlara saygısızlık etme, 8) Esirlere kötü davranma.

doğrudan görüp öğrenmek üzere kitleler arasında faaliyet yürütme gayreti, on yıl kadar sonra, Çin'in sahnelerinde toprak ağalarının ve imparatoriçelerin yerine geçmekte olan bu yeni kahramanların devrimci vasıflarının nasıl yansıtılacağı konusunda sanatçılarla sürdürdüğü mücadelede ve dahası, Parti'nin en üst düzeylerini birbirine katan sınıf mücadelesinde doğru tavır olabilmesinde, büyük yarar sağlamıştır.

Savaşın dolayı zayıf düşen ve bir dizi sağlık sorunları olan Çiang Çing, bundan sonraki on yıl zarfında sık sık uzun süreli tıbbi bakım için Moskova'ya gönderildi, çünkü Çin'in hastanelerinin çoğu savaş yıllarında harap olmuştu. Mao'nun siyasi düşmanlarının bunu Çiang Çing'i kendi işlerinden uzakta tutmanın bir yolu olarak gördükleri de anlaşılıyor; Çiang Çing, 1950'lerde, Moskova'daki doktorlar durumunu düzeltmek için hiçbirşey yapmıyor oldukları halde ve rahim kanserinden ölümün eşiğinde bulunduğu halde, Pekin'e dönmesi için kendisine izin verilmediğini anlatıyor.

Çiang Çing, Nisan 1949'da, kıyıda oyalanan Biritanya savaş gemisi Amtehyst'e karşı Halk Kurtuluş Ordusu'nun (HKO) cüretkar hamlesinin haberini Sovyet radyosunda duyduğu zamanki sevincini de hatırlıyor. 1949'un sonbaharında Halk Cumhuriyeti kurulduktan az sonra Çiang Çing Pekin'e döndü ve toprak reformunun başlamış olduğu Şanghay civarının kırsal kesimlerinde araştırma yürütme planları yaptı. Daha Kuzeybatı kampanyası sırasında -toprak ağalarını devirip toprağı yeniden bölüştürmelerinde köylülere önderlik ederek -Mao'nun devrimci tarım politikasını yürürlü-

ğe koymada belirli tecrübeler kazanmıştı.

Geniş doğu bölgesini kontrol altında tutan bazı Parti dönemleri (anlaşıldığına göreve (KMT'a geçen ve Parti'nin tanımadığı Wang Ming'ciler) Çiang Çing'in Şanghay dışına resmi olarak örgütlenen ziyaretini önledikten sonra, Çiang Çing, Kiangsu eyaletindeki Wusih endüstri şehrine gidebilmek için kendi başına harekete geçmek zorunda kaldı. Orada, bölgenin geçmişini, toprak kiralama sistemini ve yerel ekonomiyi inceledikten sonra, civardaki kırsal bölgeyi ziyaret etti. Örneğin, köylülerin gıda konusunda kendi kendilerine yeterli olamadıklarını, topraklarının bir kısmını, pirinçle değiş tokuş etmek üzere çay ve ipek üretimine ayırdıklarını öğrendi. Ve Japon işgali döneminde kesintiye uğrayan üretimin hala köylülerin yeterince gıda almasını engellemekte olduğunu öğrendi.

Birkaç yıl sonra, bir zamanlar KMT'nin "örnek bölgesi" olan, erkekler kumar oynayıp çay içerken "işlerin çoğunu kadınların yaptığı" ancak kadınların saban sürmesine izin verilmediği bölgeyi ziyaret etti. "Ben de gittim, kendi başıma saban sürdüm" diye anlatıyordu. Kadınlarla erkekler arasındaki maddi eşitsizlikler, kırsal alanlarda şehirlerdekinden daha aşıkardı. Tarım reformu, toprağı erkeklere ve kadınlara eşitlik temelinde dağıtmasına rağmen, bu kanunlar dengesiz olarak uygulanıyordu. Kadınlara daha küçük alanlar ya da en kötü topraklar veriliyordu ve ezilmelerini ağırlığı yüzünden, kadınlar karşı koyup mücadele etmiyorlardı. Komünist Partisi'nin tesis ettiği eşit işe eşit ücret şeklindeki yeni hükümet politikasına

rağmen, erkekler bundan yararlanarak tarım aletlerini paylaşmayı reddediyor, en düşük ücretli en kötü işleri kadınlara bırakıyorlardı.

1950'de onaylanan Evlilik Kanunu esas olarak kadınları korumak için kadınlara özgür seçme hakkı ve boşanma hakkı tanımak için çıkarılmıştı. Çiang Çing'in anlattığı gibi, eski pratiklerin ve geleneksel düşüncelerin devrilmesi zordu ve bazı bölgelerde görücü usulü evlilik devam ediyordu. Bu dönemde Çiang Çing bazı köylere giderek boşanma ile ilgili çelişkilerin çözümlenmesine yardımcı oldu, ayrıca bu alevli sorunları ele alınmasını öğrenmelerinde ve örneğin boşanma tipi sorunlarda ölüm cezası uygulama gibi antagonist çözümler talep eden kitlelerin kuyruğuna düşmek yerine, ikna yönünde kamuoyu yaratmalarında yerel Parti Komite'lerine rehberlik etti. Çiang Çing, Çin'in kırsal bölgelerini dönüştürmek için verilen sınıf mücadelesine katılma konusunda son derece istekliydi ve 1951'in sonbaharında, Yangtze nehri üzerindeki Wuhan bölgesinde toprak reformunun gelişmelerini izlemek üzere bir çalışma grubuyla birlikte bu bölgeye doğru yola çıktı. Mao kendisini desteklemesine rağmen, Parti teşkilatının üst düzeylerinde bulunan bazı kişiler Çiang Çing'in kitlelerle yakın bağ içinde olmasına karşı çıktılar ve tren kırsal alana varmadan Çiang Çing'i ve koruyucularını tiren den indirdiler. Vazgeçmeyi reddeden Çiang Çing, koruyucularını da alıp, halk savaşından önce uzun yıllar KMT'nin kalerinden biri olan ve toprak reformuna karşı özellikle direnen son derece çetin bir bölgede kendi başlarına araştırmalarda

bulundu.*

Toprak reformunun kendisine has dolambaçları ve dönemeçleri vardı. Mao hedef olarak üç büyük dağ tesbit etmişti **-feodalizm, bürokrat kapitalizmi ve emperyalizm-** ve kırsal bölgelerde bunun anlamı, toprak ağası sınıfı üzerinde ve toprak ağaları örgütlenmeleri yöneten yerel zorbalarda üzerinde yoğunlaşmaktı. Yerel halk içinde faaliyet yürüterek, Çiang Çing'in ekibi, % 8-20 oranında olan en kötü suçluları seçip ayırarak mahkemeye sevketti. Çiang Çing, bu nefret edilen zorbalara karşı zincirlerinden boşandırılır boşandırılmaz kitlelerin öfkesini zaptetmenin zorluklarını anlatıyordu: Zaman zaman faaliyet ekibi, anında ölene kadar dayak yemelerini önlemek için bu zorbaları korumak zorunda bile kalıyordu, bazen de bu sırada ekibin kendisi saldırıya uğruyordu. Ekip bunları, haklarında ceza biçimleri için Halk Mahkemesi'ne çıkartıyordu, ceza bazen ölümdü. Arkasından, toprak ve menkul mallar yeniden paylaştırılıyordu ve bunun için, dikkatli bir sınıf tahlili gerekiyordu. Kendiliğinden ortaya çıkan eğilim, toplumsal hedefleri genişletmekti, yani (önemsiz derecede küçük topraklara sahip olan) orta köylülerin toprakları da kamulaştırılıyordu ya da zengin köylüler toprak ağası olarak vasıflandırılıyordu: Ancak bazı "sağ hatalar" da ortaya çıkıyor, toprak ağaları tamamen kurtulabiliyordu. Ve Çiang Çing'in özellikle vurguladığı gibi, tabakalaşmalar alandan alana farklılık gösteriyordu, dolayısıyla tarım kanunları farklı olarak uy-

gulanmak zorundaydı. Toprak ağasının mülkiyetinin paylaşılmasında, Parti ekibi "ruh genişliği"ni her ailenin sadece ihtiyacı kadarını almasını teşvik ediyordu. Çiang Çing, gülerken o günlerden bir görüntü hatırlıyor: Bazı toprak ağaları mümkün olduğu kadar mal mülk kurtarabilmek için o kadar çok elbise üstüste giyiyorlardı ki, kımıldayacak halleri kalmıyordu!

Toprak reformu faaliyetini yürütebilmek için, Çiang Çing'in ekibi Marksizim-Leninizm'i inceliyor ve Mao'nun vurguladığı "örgütlenen" şiarını izleyip yerine getirmeye çalışıyordu. Toprak dağıtıldıktan sonra, kendilerini bu göreve adayarak, yeni, demokratik bir yerel hükümet kurulmasına ön ayak oldular ve köylü dernekleri için seçimler örgütlediler.

Mao'nun 1955'te kooperatifler lehine kamuoyu yaratmak için "**Çin'in Kırsal Alanlarında Sosyalist Kabarış**" adlı makale dizisini tamamladığı sıralarda, Çiang Çing'de "Halk Vesikalı Tahıl Tayınlarından Yeteri Kadar Gıda Elde Ediyor mu?" adlı bir yazı yazdı. Yazıda Çiang Çing, tek tek ihtiyaçları detaylı bir şekilde ele alarak, kırsal bölgelerde üretimin yeniden örgütlenmesine karşı kayda değer ölçüde direniş bulunan şehirlerde tahılın vesika ile dağıtılması yönünde tartışma yürütüyor.

AKINTIYA KARŞI YÜZMEYİ ÖĞRENMEK

Çiang Çing, geçirdiği bir dizi ciddi hastalığın uzun nekahet devirlerini, çeşitli konularda geniş çapta okuyarak ve kendi de-

yimiyle "sınıf düşmanı ile aramızdaki esas mücadele" üzerinde yoğunlaşarak geçirdi. Yeni kitapları ve makaleleri inceleyerek kendi düşüncesine göre esas noktalarını belirlediği en önemli malzemeleri Mao Zedung'un okuması için ayırdı. Özellikle uluslararası meseleler üzerinde araştırma yürütme görevi vardı. 1953'ün kışında Mao, Çiang Çing'in yatağının başucunda otururken, Çiang Çing ona son olayların haberlerini veriyor, ona gazete ve telgraflar okuyordu.

1954'te, Onsekizinci asrın tarihsel romanı "Kırmızı Oda Rüyası"nın uzmanı olarak bilinen bir profesörün burjuva görüşlerini eleştiren iki öğrencinin kaleme aldığı bir makaleye rastladı. Çiang Çing makaleyi Mao'ya gösterdi, Mao da kendisinden makalenin "Halkın Günlüğü"nde yayınlanmasını sağlamasını istedi. Çiang Çing olayın üzerine gidince, hem önde gelen edebiyat dergilerinin hem de Halkın Günlüğü'nün makaleyi yayınlamayı reddettiğini, çünkü makalenin "önemsiz" kişiler tarafından yazıldığı ve edebiyat ortamını velveleye vermeyi haketmediği görüşünde olduklarını öğrendi -Çiang Çing aynı tepkiyi Merkez Komitesi Propaganda Dairesi'nden de aldı. Mao, hemen bir direktif vererek, roman konusunda sözüm ona otorite geçinenlere karşı "son 30 senenin ilk ciddi saldırısı" olarak makaleyi selamladı.

Feodal ve eski burjuva sınıfları savunan bir dizi başka eser konusunda da Çiang Çing şimşekleri üzerine çekmiş, bunları Mao'nun dikkatine sunmuştu.

* Toprak reformuna Parti önderlik ediyordu, ancak, kamulaştırma ve yeniden dağıtma faaliyetlerini yürütmede kitlelere dayanıyor, onları bu amaçla teşvik edip ayaklandırmak için de bazı bölgelere ekipler gönderiyordu. Bu Kurtuluş Ordusu'nun geçtiği bölgelerde 1949'dan da önce başlamış olmasına rağmen, kurtuluşa kadar KMT'nin kontrolü altında bulunan bölgeler, bu köylüleri ayaklandırma süreci örgütlenene kadar, nispeten geri ve muhafazakar durumda kalıyordu.

Bu eserlerin arasında 1900 yılındaki Bokser İsyanı hakkında olan ve köylülüğü cahil ve barbar olarak gösterirken liberal aristokrasiyi temsil eden Mançu İmparatorunu yücelten "Çing Sarayı'nın İçinde" adlı film de vardı. Çiang Çing, bu filmin (Liu Şao-şi ve diğerleri tarafından) "yurtsever" bir film olarak gösterilip propagandasının yapılmasına karşı çıkıyordu, Mao da filmi görünce, onu bir ulusal ihanet filmi olarak değerlendirdi.

Wu Hsun'un Hikayesi adlı film 1950'de toprak reformu hareketi esnasında çıktığında, Çiang Çing, filmin burjuva emelleri desteklemesini, kurtuluş ve toplumsal başarının eğitimden geçtiğini vaaz eden temel mesajını ve feodal toprak ağaları konusundaki tavizkar tavrını teşhir etmişti. Wu Hsun, eline ne para geçerse bir kenara koyan yoksul bir kişiydi, toprak ağaları ve tefeciler sayesinde bu paralardan faiz elde etmiş ve sonunda mülk edinip yoksul çocuklara parasız eğitim veren bir okul yaptırmıştı. Kültür Bakanı yardımcısı Çu Yang biraz reformizme tahammül edebileceğini söyleyince, Çiangn Çing kendisine "O zaman reformizme devam et!" diye bağırıp kapıyı yüzüne kapatmıştı. Mao bile önceleri Çiang Çing'in sadece zamanını boşa harcadığını düşündüğü halde, Çiang Çing Wu Hsun'un hayatı hakkında sekiz aylık bir araştırma dönemine girdi; eleştirilerini tepeden tırnağa bilgi sahibi olarak sunabileceği ve sanat alanındaki bu burjuva çizginin temel dayanaklarına ve savunucularına saldırıya geçebileceği bir konumda olmak istiyordu.

Başlangıçta, Çu Yang, Çiang Çing'in bu projesini yürütmesini engellemeye çalıştı, ama başarı-

mayınca Wu Hsun destanın özellikle güçlü olduğu Şantung eyaletindeki çalışmaları sabote etmesi için sekreterlerinden birini Çiang Çing'in asistanı olmakla görevlendirdi. Çiangn Çing, yerel bir toprak ağasının halka Wu Hsun modelinin propagandasını yaptığını gözlemledi ve Wu Hsun'un geçmişini kurcaladıkça, sınıf kökenleri hakkında daha da çok şey öğrendi. Bölge halkını bu Wu Hsun "ruhu"nın neyin nesi olduğunu ortaya çıkarmada yardımcı olmaya çağırıyordu. Sonunda Wu Hsun'un sadece bir dizi metrese sahip bir toprak ağası olmakla kalmadığını, zamanında batı Şantung'u birbirine katan yaygın köylü ayaklanmalarına karşı da öne çıkarılmış olduğunu öğrendi.

Çiang çing, Başkan'a raporlar gönderdi ve "Halkın Günlüğü", araştırmanın sonuçlarını yayınlamaya başladı; bu arada rakip "gerçekleri bulma" ekiple ri ortaya çıktı ve Wu Hsun modelini üzerindeki tartışma, 1951'de yaygın bir toplumsal mesele haline geldi. Mao'da Çiang Çing'in raporları temelinde Halkın Günlüğü'ne bizzat bir başyazı yazarak, "Ülkemizin sanat çevrelerinde erişilen idolojik kafa karışıklığının derecesi"ne işaret etti. Makaleye Mao şöyle devam ediyordu: "Birçok yazarın görüşüne göre, tarih eskinin yerini yeninin alması ile değil, eskinin kaybolmaması için mümkün olan her çabanın gösterilmesi ile gelişmiştir, devrilmesi gereken gerici feodal yöneticileri devirmek için verilen sınıf mücadelesi ile değil, ezilenlerin sınıf mücadelesinin yadsınması ve onların bu yöneticilere Wu Hsun misali boyun eğmesi ile gelişmiştir." Mao, filmin ve Wu Hsun'un hikayesiyle ilgili yazıların tartışılması yö-

nünde çağrı yaptı.

Geniş olarak bilinmemesine rağmen, ÇKP'deki kıdemli revizyonistlerin de desteğiyle aşağı yukarı tamamen burjuva aydınların hakimiyeti altında bulunan bu alanda Çiang Çing ta başından itibaren katkıda bulunmuştur. Çu Yang, Çiang Çing'in yazarlarla sanatçıların "keyfini kaçırdığı" biçiminde sızlanırken, Çiang Çing'in zihnindeki mesele bambaşkaydı: Kırsal alanlarda tarımı ve toplumsal ilişkileri dönüştürmek için muazzam devrimci çaba gösteren milyonlarca köylü vardı ve bunlar film veya tiyatro gösterisi seyretme fırsatına senede belki tek bir defa sahip oluyorlardı. Seyredecekleri film ya da piyes, onların isyanlarını bastıran parıltılı imparatorlar ve imparatoriçeler ya da para sayan kendini beğenmiş toprak ağaları hakkında mı olacaktı, yoksa yeni aktörler, yani toplumu değiştirmek için kanını feda eden ve hayatını adayan emekçi halk kitleleri hakkında mı? **Çiang Çing ihtilafı kaçınmayı reddetti ve Mao'nun 1940'lardan beri geliştirdiği sanat ve siyaset hakkındaki çığır açıcı tahlilini kullanarak, o zamana kadar devrimin dönüştürmek bir yana dursun zorlamayı bile ender olarak gerçekleştirebildiği kutsal alanlardaki barışın parçalanmasına yardım etti ve bu ihtilafı, geçmişin "standartları"na sarılan yazar ve sanatçıların zamanı geçmiş düşüncelerini teşhir etmek için kullandı.** Mao ile birlikte, taze "önemsiz"leri, ağırbaşlı ve küf bağlamış "otoritelere" karşı çıkmaya teşvik etti ve proleter ideoloji ile devrimci kahramanları öne çıkartma konusunda görüş geliştirmeye başladı.

Kültür Devrimi'nin bahar fir-

tınaları tamamen patlamadan on yıl önce kültür alanında iştirilmeye başlayan bu gökgürültülerini, üstyapıyı doğrudan etkileyen sorunların gündeme girmesi için Mao'nun 1957'de başlattığı, "Yüz Çiçek Açsın, Yüz Düşünce Okulu Çatışsın" kampanyası daha da teşvik etti. Mao ısrar ediyordu: sık sık suçlandığımız gibi kapalı olarak değil, açıktan, zehirli otları sıçrayıp kendilerini göstermeye davet ediyoruz, ki onları daha iyi eleştirebilelim. **"Sınıf mücadelesi, insanın iradesinden bağımsız objektif bir gerçektir... İnsanlar onu gözardı etmek isteseler bile gözardı edilmesi mümkün değildir. Yapılacak tek şey, durumu en iyi şekilde kullanmak ve zaferle sonuçlanması için mücadeleye rehberlik etmektir."**

ESKİ ÜSTYAPIYA... VE ONUN BEKÇİLERİNE SALDIRIŞ

1950'li yıllar sona ererken, Merkez Komitesi'nin içindeki siyasi mücadele son derece keskinleşti. İki yol ve iki çizgi giderek berraklaşıyordu- biri, ekonominin sosyalist inşasına ve toplumun devrimcileşmesine devam etmekte, ötekisi de, burjuva öğelerin, yani devrimin ilk burjuva demokratik safhasında "yapışıp kalan" kıdemli Parti önderlerinin istediği gibi durup "dinlenmek" ve kapitalizmi geliştirmekte. Ayrıca, Kruşçev'in komünizm yerine gulaş çağrılarını da Çin'in içerisindeki tehlikeyi büyük çapta güçlendiriyordu.

1959'da Lushan'da yapılan fırtınalı Siyasi Büro toplantısı sırasında, Mao, sosyalizme geçişi hızlandırmaya karşı çıkan Savunma Bakanı Peng Teh-Huai'ye karşı hazırladığı cevabı Çiang Çing'e gönderdi. Peng, Sovyetler Birliği'ndeki gibi modern bir ordu oluşturmayı savunan (ve halk milisleri yaratılmasına karşı çıkan) ve Büyük İleri Atılım sırasında ağır sanayinin öne çıkarılması ve ordunun inşa edilmesi adına tarımın kooperatifleştirilerek dönüştürülmesine karşı girişilen saldırı ile yakından ilişkisi olan çizginin Merkez Komitesi içindeki başta gelen temsilcisi olarak alaşağı edilmek üzereydi.* Mao, son derece yoğun mücadelenin hassaslığı açısından fazlasıyla zorlayıcı olacağı konusunda ikaz ederek onu durdurmaya çalıştığı halde, Çiang Çing, durumu tam olarak anlayabilmek için toplanılarda Mao'ya eşlik etmede ısrar etti.

1960'ların başlarında, mücadele, Büyük İleri Atılım'ın ve genel olarak komünleşmenin nasıl değerlendirileceği üzerinde yoğunlaştı. Mao'nun baş muhalifi ve kapitalist yolcu Parti görevlilerinin baş temsilcisi Liu Şao-şi, daha açıktan ortaya fırlayarak, tarımsal üretimde daha fazla maddi teşvik, özel mülkiyet altındaki tarlaların genişletilmesi, daha kırsal (kapitalist) panayırların örgütlenmesi vb. yönünde öneriler getiriyordu. Liu'nun Konfıçyüs'ün türbesini ziyaret etmeye başlaması tesadüf değildi. Mao ve proleter saf,

Parti'ye genel olarak sağlamca hakim olmasına rağmen, giderek Parti'nin en üst düzeylerinde yoğunlaşan burjuva güçler de kuvvetliydi ve iktidarı ele geçirmek için enerjik olarak kamuoyu yaratmaktaydılar. Bu revizyonistler, ideolojilerini yayararak kiteleri etkilemede kilit role sahip olanlar olan eğitim sistemi ile sanatları sıkıca ellerinde tutuyorlardı.

Sol bir karşı-saldırı hazırlayarak, Parti içindeki burjuvaziye karşı önemli bir hücum için kendi kamuoyunu yaratmaya başladı.

Çiang Çing, siyasi muharelere Mao'nun yanbaşıyla girişti. Bazı kadın ve gençlik dergilerinde kendi adıyla makaleler yayınlamaya başladı ve 1963'te, Mao'nun revizyonizme, burjuva pratiğe ve düşünce tarzına karşı savaşmak için başlattığı ve Kültür Devrimi'nin habercisi niteliğindeki **Sosyalist Eğitim Hareketi**'nin bir parçası olarak yeniden kitleler arasında faaliyet yürütmeye koyuldu. Sekizinci Merkez Komitesi'nin 1962'deki Onuncu Oturum'unda, büyük mücadelelerden sonra Çiang Çing'in Siyasi Büro üyesi ve Pekin Belediye Başkanı Peng Çen'in başkanlık ettiği (ve kültür konusunda ulusal siyaseti tespit etme sorumluluğu olan) revizyonistlerin kalesi Pekin Belediye Komitesi'ne karşı bayrak açması yönünde bir karar alındı. Bunlar Çin basınının büyük bir bölümünü, tiyatrolarını ve kültür çevrelerini kontrol altında tutan ve genelde aydınlar

*Büyük İleri Atılım 1958'de özellikle kırsal kesimde geniş bir kitle kabarışı olarak yayıldı ve köylüler, tarıma hizmet için küçük hafif endüstriler (yerel değirmenler ve arka-bahçe çelik eritme atölyeleri gibi) geliştirmek, daha fazla kamu mülkiyetli daha geniş kolektif çiftlikler ve Halk Komünleri oluşturmak için kendi güçlerine dayanmaya başladılar. Mao'nun **"sosyalizmi inşa ederken daha büyük, daha hızlı, daha iyi ve daha ekonomik sonuçlar elde etmek için ileriye atılın, hedefi yükseklerde tutun"** siyasetinin, ekonominin mahvına sebep olduğu suçlamasını içeren MK içindeki mücadele, Mao'nun şu ünlü sözlerine yol açtı: **"Ortaya çıkan kargaşanın çapı büyüktü ve sorumluluğu üstleniyorum."** Mao burada, kitlelerin bilinçli inisiyatifinin yolaçtığı muazzam ilerlemenin ve yeni hamlelerin ikincil bir yönü olan zorluklar ve aşırılıklara değiniyordu. Bundan kısa bir süre sonra, Sovyet teknisyenleri ve yardımı birdenbire çekildi. Bunun Çin ekonomisinde sebep olduğu ani sarsıntı ve hemen ardından gelen doğal felaketler, sosyalizmin inşası konusundaki ve Sovyetler Birliği'nden farklı bir güzergah izleme konusundaki çizgi mücadelesini yükseltti.

Çiang Çing ve Çang Çun-Çiao, 10. Parti Kogresi'nde. 1976

arasında popüler olan (Mao'nun toplumu daha da devrimcileştirme yönündeki girişimlerine karşı çıkararak modernleşme adına mevcut yuvalarını sağlamlaştırmanın propagandasını yapan) bir düşünce ekolünü savunup teşvik eden kişilerdi.

Bunlar, 1961'de yayınlanan ve aslında Mao'nun 1959'da Peng Tehhuai'yi Savunma Bakanlığı'ndan indirmesini protesto etmek için kaleme alınan, sadece Ming Hanedanlığı sırasında geçtiği için amacı yarım yamalak örtbas edilen Hai Jui Görevden Alındı adlı piyesin yazarı Wu Han gibi yeni burjuva yazarlar için bir sığınak yaratmışlardı. Mao ve çizgisine taşlama yoluyla saldıran "Üç Ailelik Köy" adlı gazete köşesinin vafiz babaları da bunlardı. Sınıf bakış açıları ile genel olarak kültürel ve entellektüel yaşamı boğmak için aktif faaliyet gösteren bu yeni burjuvazinin desteğinde kaleme alınan ya da sahnelenen yazıları ve tiyatro ürünlerini eğer devrimciler eleştirirlerse, bu eleştiriler sahte özeleştiriyi ya da tali noktalara değinen karşı-makalelerle atlatılıyordu.

Sol'un yayınlanmasını istediği şeylerin çoğunu yayınlattı, dolayısıyla Lin Piao'nun

kumandanlık ettiği ordu içindeki kanallara dayanmak zorunda kalması gerçeği, bu ikilemi daha da çıkmaza sokuyordu. Bir zaman sonra, 1966'nın başlarında Mao Merkezi Propaganda Bakanlığı'nı "Cehennem Prensi'nin Sarayı" olarak adlandırarak şöyle söyledi.: **"Bu saray alaşağı edilmelidir! Despotların işine yarayan halkı cahil bırakmaktır. Bizim işimize yarayan ise halkı akıllandırmaktır."**

Çiang Çing, Hai Jui Görevden Alındı'ya karşı eleştirileri Pekin'de yazdırıp yayınlattı, ancak klik deliye dönerek, Çiang Çing'in girişimini her yerde bloke etti. Sonunda sessizce Çiang Çing'in ve Mao'nun önderliğinde çalışan ve Yüz Çiçek Kampanyası'nın ardından gelen sağ aleyhtarı hareket içinde faal olan Yao Wen-yuan adlı genç bir yazar, bu peyisin keskin bir eleştirisini kaleme aldı. Fakat eleştiri önce sadece Şanghay'da ve ancak Mao'nun bunu Kültür Devrimi'nin "sinyali" olarak vasıflandırdığı Kasım 1965'te yayınlanabildi. Ardından, Pekin'deki yazarlar kliği, patlak veren muazzam ihtilafı tarihle ilgili akademik nüansların içine gömmeye çalışarak,

kendi mevkiilerini kurtarabilmek için, eleştirilen piyesin yazarı (ve Pekin Belediye Başkanı yardımcısı) Wu Han'la aralarında mesafe koymaya bile giriştiler.

PEKİN OPERASI'NDA DEVRİM

Sanat dallarının çoğunda, bilhassa operada, küstahça bir dizi kodaman "uzman"la feodal ve burjuva tiyatro ve müzik savunucularının sözü geçiyordu. Parti'nin en üst düzeylerindeki revizyonistlerle bağı olan yeni burjuva elitin, üst yapının önemli alanlarındaki bu hakimiyeti, genel olarak sosyalist olmakla birlikte hala kayda değer kapitalist öğeleri bulunan toplumun iktisadi alt yapısındaki dönüşümün tamamlanmamış olmasının bir yansımasıydı. **Mao'nun derinleştirdiği önemli gerçek - devrim yapmak için gereken siyasi mücadelenin üst yapıda da, fikirler, gelenekler ve kültür alanlarında da yürütülmesi gerektiği gerçeği- birbirleriyle mücadele içinde olan her iki sınıfa hem proletaryaya hem de burjuvaziye gözünü dikmiş bakıyordu.**

Onyıdan fazla bir zamandır süren proleter yönetim sırasın-

da, geri, yarı-feodal yarı-sömürge Çin'i dönüştürmede dev adımlar atılmıştı: Endüstrinin kolektifleştirilmesi ve kamulaştırılması ile özel mülkiyet esas olarak değiştirilmişti ve Çin yabancı hakimiyetin pençelerinden kurtarılmış olduğu için, ekonominin bütünü, emperyalistlerin kasalarını doldurmayı değil halkın ihtiyaçlarını karşılamayı temel alıyordu. Yoksulluk ve borcun sıkıntılı döngüsü kırılmış, açlık ve okumamışlık esas olarak yok edilmişti. Kadınlar çok daha fazla miktarlarda okullara girmeye ve üretimle siyasi yaşamda aktif rol oynamaya başlamıştı. Aynı zamanda, bazı alanlardaki ileri hamleler ancak kısmi olarak gerçekleşmişti, ya da revizyonist çizgi veya geçmişin ezici ağırlığı tarafından tamamen engellenmiş durumdaydı. Bu, en berrak şekilde "üç büyük farklılığın", şehirle kır, işçilerle köylüler ve kol emeği ile kafa emeği arasındaki farklılığın kısıtlanması açısından geçerliydi. 1964'te, Mao, Kamu Sağlığı Dairesi'ni, "Şehirli Bayların Sağlık Bakanlığı" olarak damgaladı. Bazı fabrikalarda, revizyonistlerin önderliğindeki idare, üretim engellenmesin diye işçileri siyasi tartışmalarını günde yarım saatle kısıtlandırmaya zorluyordu. Ve, Çang Çun-Çiao'nun burjuva hak konusundaki derin tahlilinin bir yönünün ortaya çıkarttığı gibi, kırsal bölgelerde mülkiyet hala "tüm halka ait" değil sadece kolektifti, ki bu durum kapitalist eğilimleri kolaylaştırıyordu; bundan da öte, toprağın kalitesi değişik komünler arasında muazzam çapta farklılık gösteriyordu, bu da bazılarını önemli avantajlar sağlıyordu. Sosyalizm ile feodalizmin kalıntıları artı yeni doğan kapitalizm ara-

sındaki bu çelişki, endüstriye, öğretmenlik hizmetlerine, alt düzey Parti ve hükümet görevlerine katılmaya başlayan, ancak feodal fikirlerin ve evde geleneksel ezici rollerin teşkil ettiği muazzam engellere yüzyüze olmaya devam eden Çin'li kadınların kurtuluşu için artan oranda verilen çetin mücadelede berrakça yansiyordu. **Ancak üstyapıda bilinçli bir mücadelenin zincirlerinden boşandırılması, bu idelojik prangaları parçalamaya başlayabilir ve bu da iktisadi altyapının sosyalist dönüşümünün ilerletilmesine yol açabilirdi.**

Sanat alanındaki mücadele bunun bir yansıması olarak patlak verdi. Burjuva çizgi, bu mücadeleyi, sanat meselelerini fazla "dar bir biçimde" ele almak sorunu üzerine "sosyalist reform"un hızı, ya da yaratıcılık için gereken "deha" sorunu üzerine bir çatışmaya indirgedi. Oysa gerçekte, bu mücadele, proletaryanın bu alanda kontrolü ele geçirecek üstyapıda devrim yapıp yapmayacağı biçimindeki temel sorunu yoğunlaşmış bir şekilde ortaya koyuyordu. Kültür alanı sosyalist altyapıya hizmet mi edecekti yoksa onu zayıflatacak mıydı? Sol, sadece kötü düşüncelere karşı değil, toplumun eski ezici bölünmelerinin muhafaza eden düşünce inanç ve kültür çalışmalarına karşı da bir saldırıya hazırlanmaktaydı. Eski Pekin operası, ideolojik alanda toprak ağaları ve kapitalist sınıfların inatçı bir kalesi durumundaydı ve repertuarındaki eserler esas olarak Konfiçyüs'ün itaat ve sadakat değerlerinin propagandasını yapıyordu. On yıl sonra değerlendirildiği gibi, "Proleter devrimci edebiyat ve kültür alanında çıkış açıcı bir hamle yapması için Pe-

kin Operası'nın seçilmesi, Konfiçyüs ve Mençiyus'un doktrinlerini eleştirme yönünde önemli bir mücadeledir; bu mücadele nin amacı, yeryüzünde cehennem yaratmak için gerici sınıfların asırlardır dayandığı manevi payandaları parçalamaktır."

Çiang Çing geniş araştırmalarda bulundu, tüm ülkede birçok tiyatro ekibini ziyaret etti, göstericilerle konuştu, filmler seyretti, piyesler ve operalar gördü. Karşılaştığı, kitlelerin başarılarını ve kahramanlığını öne çıkartan sosyalist yenilikler değil, yeni revizyonizmle, imtiyazları ve sınıf farklılıklarını savunan, şatafatlı ve hurafeci geleneksel karakterleri sahneye usandırıcı ve baskıcı eski eserlerin veya burjuva yazarların yabancı piyeslerinin tamamen taklidinin aptallaştırıcı bir karışımı idi.

Çu Yang önderliğinde yeni tiyatrolar oluşturulmuş olmasına rağmen, eski eserler ve dar bir seyirci kitlesine ağır öz kamaştırıcı feodal operalar sunan yerel opera kumpanyalarının varlığı devam ediyordu. Fakat geleneksel "yeni tiyatro" ile birleştiren yeni revizyonist sanat da üretilmekteydi. Bu eklektik bir şekilde herşeyi bir araya katıyor, etkisi ise kötüyü, olumsuz kahramanları (bu Pekin Operası'nın özelliklerinden biriydi), eski biçim ve melodileri muhafaza etmek, yeni sanat biçimleri ile belirgin devrimci konuların ve kahramanların ortaya çıkmasını engellemek oluyordu. Örneğin, Büyük İleri Atılım sırasındaki tarım devriminde ortaya çıkan piyeslerde, başrolü, yönettikleri köylü kitlelerine birdenbire şefkat göstermeye başlayan feodal imparatoriçeler oynuyordu; kurtuluş savaşı aşk konularını öne sürmenin sıçrama tahtası olmuş-

tu ve "gerçekçilik ve doğalcılık" bayrağı altında, kitleler, yorgun ve pejmürde biçimde yansıtılıyordu, böylece kahramanlık rollerine ilham kaynağı olmaları zor oluyordu.

Mao'nun, Kültür Bakanlığı'nı "İmparatorlar ve Prenslar, Generaller, Mumyalar, Hünerli Alimler ve Yabancı Güzeller Bakanlığı" şeklinde mahkum ederek, "eğer değişmezlerse, biz de onları adımı değiştiririz" demesine kısmen Çiang Çing'in bulguları yol açmıştı. Çiang Çing, Pekin Operası'nı dönüştürme çalışmalarına başladı-araştırma 1961'de başladı, 1963'te de "eyleme giriştik." Şanghay Belediye Başkanı Ko Çing-Şih, Çiang Çing'in sahnedeki feodal iblislerle canavarların yerine işçi-köylü ve asker kitlelerini öne çıkaran devrimci eserleri geçirme faaliyetini destekleyen ender kişilerdendi. Sanatçılar, sınıf mücadelesini bu alanlara da taşıyarak yeni sosyalist repertuarlar geliştirmeye da-

vet edildi. Mao'nun Yanan Edebiyat ve Sanat Forumundaki Konuşmaları'nı inceleyen az miktarda bir grup öncü, Çiang Çing'in önderliğinde eleştiri silahlarını bileyerek, hem eski eserleri teşhir etmeye hem de senaryoları düzeltip yenilerini yazmaları için sanatçı ve yazarlarla canlı bir şekilde mücadele etmeye başladı.

Birkaç sene zarfında, ilk örnek eserler dahil 37 kadar yeni ve düzeltilmiş opera ve piyes geliştirildi. İyi modern piyeslerin yaratılması için Çiang Çing, parti kadrolarıyla, (iletecekleri tecrübeyi daha iyi kavramaları için köylülerin, askerlerin ve işçilerin arasında yaşamaya gönderilen) tiyatro yazarları ve sahnelenmeye hazır eserlerin daha iyi hale gelmesi için bunları izleyip eleştiren devrimci kitleler arasında bağ tesis eden üçlü kombinasyonlar metodunu başlatmıştı.

Örneğin, Çiang Çing, 1963'te bir Huai Çu (halk) operasının sahnelenişini gördükten sonra bunun Pekin Operası'na adapte edilmesini önerdi ve ortaya çıkan Rıhtımda adlı eser sosyalist dönemde geçen ilk tiyatrolardan biri oldu. Eserin aslı Şanghay rıhtım işçilerinin yardımıyla yazılmıştı ve bu işçiler durumdan büyük heyecan duydular: "**Eski günlerde sadece hamal veya rençberdik, sahneye çıkmamız şöyle dursun, sahneyi seyirciler arasında izleme hakkımız bile yoktu.**" Ancak Şanghay Pekin Opera Tiyatrosu, revizyonist çizgi-

nin sanat alanında bir kalesi durumundaydı ve yazarları derhal senaryoyu değiştirmeye girişerek, içindeki enternasyonalizmi sulandırmaya, "orta karakterleri" esas rollere çıkartmaya çalıştılar. Rıhtım işçileri buna fena halde öfkelenildiler. "**Ailelerimizin her birinin acı ve ızdırap dolu bir geçmişi var... Parti'nin devrimci davasına gelince, biz işçiler canlı, hazır ve kararlıyız. Sizin operanız bizi aptal ve tembel gösteriyor... Böyle bir operayı asla onaylamayacağız!**"

Mart 1965'te, Çiang Çing, oyuncuların ve senaryo yazarlarının yeniden örgütlenmesine önderlik ederek, Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki ulusal kurtuluş mücadelelerine gönderilmek üzere bir gemiye buğday yüklemek için mücadele eden, ancak Parti içindeki revizyonistlerin desteklediği geri bir işçinin sabotajıyla yüzyüze gelen Şanghay'lı ileri rıhtım işçilerinin hikayesini yeniden yarattı. Gerçek hayattaki revizyonistler yine karşı saldırıya geçtiler ve yeni versiyonun sanatsal açıdan zayıf olduğunu söyleyerek (entrikayı ortaya çıkarma ve geminin zamanında yola çıkmasını sağlama mücadelesine önderlik eden) kadın Parti önderinin oynadığı güçlü rolü, "gerçekçi değil" diye eleştirdiler. Sahnelemeleri önlemeye çalıştılar. Bunu daha fazla mücadele takip etti. Çiang Çing, tiyatro grubunu teşvik etmek için enternasyonalizmi vurguladı: "**Tüm dünyadaki ezilen halk bizim devrimci güncel konuları işleyen operalarımızı görmek için can atıyor. Çin halkının ve bütün dünyadaki ezilen halkın ihtiyaçlarına hizmet etmede en yüksek emellere ve kararlılığa sahip olmalıyız.**" Bundan iki yıl son-

ra, Kültür Devrimi'nin alevleri siyasi alanda iki çizgi mücadelesini netleştirdikten sonra, söz konusu opera tamamlandı ve Yen'an Forumu'nun 25. yıldönümünde sahnelendi.

Konu ve içerik konusunda, sanatçıların kendi görüş açılarını yeniden kalıba sokma ve sahnede temsil ettikleri sınıfların yaşamlarını öğrenme gereksinimleri konularında çizgi mücadelelerine girmenin yanı sıra, Çiang Çing, sanatsal biçime ve devrimci siyasi içerik ile sanatsal biçimin mükemmelleştirilmesi arasındaki son derece önemli birliğe de büyük dikkat gösteriyordu. Yenilik teşvik etmek için ve farklı bir sınıf tavrı yansıtmak üzere rol yapmaktan, vücut hareketlerine, ışıklandırılmadan, dekor, kostüm, renk, müzik, dans ve şarkıya kadar herşeyi nasıl değiştirecekleri konusunda sanatçıların kendileriyle mücadele etmek için, bizzat tiyatroları ziyaret ediyordu. Artık eski operalardaki gibi hayıflanmak yoktu. Kadınlar ağlar-

ken dahi başlarını dik tutuyor, üzüntülerini öfkeye dönüştürüyorlardı. Feodal toplumdaki gibi, gülümsedikleri zaman ağızlarını kapatmak yerine, artık sevinç ve kararlılıkla ağız dolu su gülüyorlardı.

Aristokrat Çin'deki zayıf ve narin "orkide parmağı"nın yerini, militan yumruklar almıştı.

Çiang Çing'in araştırmalarının büyük bir bölümü, revizyonist kültür hiyerarşisinin rahatsız bakışları al-

tında 1964 yazında yapılan ve eyaletlerle şehirlerdeki operakumpanyalarından 5000 temsilciyi bir araya getiren Pekin Opera Festivali'ndeki konuşmasında ortaya çıktı. Festivalde, kültür alanındaki keskin mücadelelerin ortasında yaratılan yeni devrimci operalar sahneye kondu, bunların arasında, Kore Savaşı sırasında geçen Beyaz Kaplan Alayına Baskın ve Japonlara karşı gerilla savaşı sırasında orduyla köylü kitlelerin arasındaki yakın bağları vurgulayan (aynı zamanda senfoni olarak da çıkartılan) Şaçiapang da bulunuyordu. Festivalde, bu dönüşüm sürecine ısrarla karşı çıkan revizyonistlere karşı verilen sınıf mücadelesindeki tecrübeler de karşılıklı aktarıldı. Sosyalist toplumun yeni filizleri ortaya çıkıyordu.

Kamuoyu karşısına bu ilk çıkışında, Çiang Çing, sanatçılara şöyle soruyordu: **"Bu bir avuç (toprak ağasına, zengin köylüye, karşı-devrimciye, kötü ögeye, sağcıya ve burjuva öge-**

ye) mi yoksak 600 milyona mı? (işçiye, köylüye ve askere mi?)... Yediğimiz tahılı köylüler üretiyor, giydiğimiz elbiselerin ve içinde yaşadığımız evlerin hepsini işçiler yapıyor ve Halk Kurtuluş Ordusu ulusal savunmanın cephelerinde nöbet bekliyor, yine de biz sahnede onları yansıtmıyoruz. Hangi sınıf tavrını aldığınızı sorabilir miyim? Ya hep sözünü ettiğimiz sanatçı 'bilinciniz?'" Çiang Çing konuşmasında "en başta gelen görevin" devrimci kahramanlar yaratmak olduğunu söylüyor ve "sürat tayin edicilerin" öne çıkartılması, "gerçekten tarihsel materyalizm bakış açısıyla kaleme alınan ve geçmişin bugüne hizmet etmesini sağlayan tarihi operalar yaratılması" için çağrı yapıyor. Yaratıcı senaryolar ve adaptasyonlarla yeni piyesler geliştirmenin önemini vurguluyor.

Sahne arkasında Çiang Çing'in (ve Mao'nun) siyasi düşmanları, açıktan karşı çıkmadıkları bu büyüyen hareketi nasıl kendi etkileri altına sokup yolundan saptıracakları konusunda plan hazırlıyorlardı. Örneğin, sonunda festivale ayak uydurmak zorunda kaldılar ama, öncesinde festivalde sahnelenecek operalar için hazırlıkları sabote etmeye çalıştılar ve sonrasında da, Çiang Çing'in konuşmasını yayınlanmadan önce revize ettiler. Konuşmanın orjinal metni basılı olarak üç yıl sonra Mayıs 1967'ye kadar çıkmadı. Çiang Çing'in Pekin Operası'nı devrimcileştirmedeki tayin edici rolü ilk kez o tarihte geniş olarak kamuoyuna sunulmuş oluyordu.

Bir müddet sonra, 1967 yılında, Çiang Çing, sanatı proleterleştirmede yardımcı olma konusunda, Şanghay'da Beyaz

Şaçlı Kız balesi gibi eserlerle başlatılmış olan süreci devam ettirme meselesinde Pekin Belediye Başkanı Peng Çen ile doğrudan yüzyüze geldi: Burada da reformlara başlamak üzere Pekin Operası'ndan bir grupla çalışması için Çiang Çing'e izin vermek istemez miydi? Peng Çen bu öneriyi kendini beğenmiş bir şekilde reddederek, Çiang Çing'in kendisine göstermek üzere beraberinde getirdiği bir opera düzenlemesini elinden yırtarcasına çekip aldı. Esas olarak şan-şöhret ve servet peşinde olduğu için, Deng Hsiao-ping'in opera reformu konusundaki tavır daha bayağı idi: "Her iki elimi de havaya kaldırıp evet oyu veririm, yeter ki hiçbirini seyretmek zorunda kalmayayım!" dediği işitilmiştir. Aynı derecede geniş-fikirli revizyonist dostu Tao Çu ise devrimci opera seyretmek zorunda kalmak yerine Deng'le mahjong oynamayı yeğliyeceğini ilan etmişti.

Kültür Devrimi'nin başında işler kızışmaya başladığında, bu revizyonist şefler, mevkiilerini kurtarmak için düzelme jestleri yaptılar, ancak çok geçmeden, BPKD'nin ilk iktidarı ele geçirme dönemlerinde ayakları takılıp düşmeye başladılar.

Hainlerin ortaya çıkartılması, onların eski düzeni muhafaza ve teşvik etmelerini teşhiri, yapılabacakların sadece bir bölümünü teşkil ediyordu. **Eskiye parçalayıp alaşağı etmek üzere ayığa kalkmakta olan taze ve yeninin gemi azya alabilmesi için, kitlelerin kendi proleter sınıf çıkarlarını yansıtan sanat eserlerinin yaratılmasını talep etmek ve bu sürece katılmak üzere, zincirlerinden boşandırılması gerekiyordu ve bu bütünüyle, proletarya diktatörlüğünü güçlendirmek**

için toplumun her alanında ortaya çıkmakta olan muhabereyle bağ içindeydi. Sanatta iki çizgi arasındaki bu çekişme, gelecekteki daha da büyük fırtınaları haber veriyordu, nitekim on yıllık muhteşem Kültür Devrimi muharebesinde, kültür ve genelde üstyapı, sınıf mücadelesinin önemli bir alanı oldu.

KÜLTÜR DEVRİMİ ÖNDERİ

Hai Jui Görevden Alındı piyesine karşı Sol'un etkili karşı saldırısı ile birlikte, işler kültür alanında alevlendiği halde, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin merkezindeki mesele siyasi iktidarın kendisiydi. Çin'in sosyalist yolda kalıp kalmayacağı, halkın toplumu tepeden tırnağa dönüştürüp hem Çin'de hem de bütün dünyada sınıfların ve sınıf farklılıklarının tamamen ortadan kaldırılmasına doğru ilerleyip ilerlemeyeceği konusu, iktidar mücadelesinden kimin -toplumun her alanında proletaryaya diktatörlüğünü uygulamasında önderlik eden Komünist Partisi'ndeki devrimci komünistlerin mi, yoksa devrim yapmayı çoktan bitiren, şimdi sosyalist devriminin ilerlemesine kesinlikle karşı çıkan ve Çin'i kapitalizm yoluna koymak için aktif olarak çalışan kabuk bağlamış bürokratların ve muhafazakar Parti önderlerinin oluşturduğu yeni burjuvazinin mi?- muzaffer çıkacağı biçimindeki can alıcı meseleye bağlıydı.

Gündemde olanın tam da bu olduğunu berrakça gören Mao, yapması mümkün olan tek yolla -kitlelere dayanma ve Parti'nin üst mevkiilerinde bulunan revizyonistleri alttan ve topyekün alaşağı etmeleri için kitleleri harekete geçirme yoluyla proletaryanın siyasi iktidarını pekiştir-

me mücadelesine önderlik etmek için herşeyi göze aldı. Bu devrim içinde devrimi örgütlemek ve ona önderlik etmek için devrimci bir karargah gerektiği için, Mao başında Çen Pota olmak üzere Kültür Devrimi Grubu'nu (KDG) yarattı, Çiang Çing'i de, Şanghay'lı devrimci bir Parti önderi Çang-Çun-çiao ile birlikte birinci önder yardımcısı olarak öne çıkarttı.

Çiang Çing keskin sınıf mücadelesinin kabaran sularında tehlikeleri ve kendisine verilen sorumlulukları cesaretle omuzladı; güçlü ve çevik revizyonist akıma karşı sadece kararlı kulaçlarla yüzmekle kalmadı, aynı zamanda, kendisinden bekleneni yerine getirerek, dünyada güzergahı daha önce hiçbir zaman çizilmemiş olan bu muazzam devrimci kabarış içinde, BPKD boyunca can alıcı ve önder bir rol oynadı. Hiç şüphesiz, bu, Çiang Çing'in en büyük katkısı olarak hatırlanacaktır. Ve Çiang Çing'e tüm dünya burjuvazisinin tam düşmanlığını ve iftiralarını kazandıran da, kitlelere siyasi iktidar üzerindeki kontrollerini güçlendirmelerinde yardımcı olması ve genel olarak Kültür devrimi ile yakından özdeşleştirilmesinin teşkil ettiği bu affedilmez günahıdır.

Kültür Devrimi için belgeler hazırlamakla sorumlu komitenin parçası olarak, Çiang Çing'in ilk görevlerinden biri, Kültür Devrimi'ni yolundan saptırmak ve dağınıklığa uğratmak amacıyla Peng Çen'in sosyalist kültür hakkında hazırladığı revizyonist Şubat Anahat Raporu'na karşı bir tamim yazmaktı.(Çiang Çing'in söylediğine göre Mao tarafından birkaç kez düzeltilen) 16 Mayıs Tamimi "Yanıbaşı-

mızdaki Kruşçev benzerleri"ni isimleriyle saydığı için, en üst düzeylerindeki mücadelenin keskinliği Parti tarafından öğrenildi. Ardından, Pekin Üniversitesi'nde Mayıs 1966'da ortaya çıkan ve Mao'nun yürekten desteklediği büyük harf duvar afişleri ile birlikte, Kültür Devrimi'nin sel kapakları tamamen açılmış oldu.*

Çiang Çing, Kültür Devrimi'ni ilan eden top atışlarına hızla katılarak, öğrencilerle konuşmak ve oradaki tartışmaları dinlemek için Temmuz 1966'da Pekin Üniversitesi'ne ve diğer okullara gitti. Buralarda, öğrenci isyanlarını bastıran çalışma ekiplerinin karşı-devrimci rolünü hemen ortaya çıkartıyordu. Temmuz sonlarında KDG, Parti merkezinin kabarış hakkındaki çizgisi hakkında kafa karışıklığı yaratmak üzere Liu Şao-çi ve Deng Hsiao-ping tarafından gönderilen bu ekipleri dağıttı. "Kuşatma" ve "beyaz terör" yoluyla, mücadeleyi kendilerinden uzaklaştırıp "asayiş tesis etmeye" çalışan revizyonistlerin Pekin'de (Mao orada yokken) iki

ay boyunca iktidarı ellerinde tutmaları uzun ömürlü olmadı. "Burjuvazinin küstahlığını şişirip proletaryanın moralini söndüren" bu önderlik konumundaki kişiler, Ağustos 1966'da Mao'nun ünlü "Karargahı Bombalayın!" duvar afişinin (dazubao) hedefi oldular; duvar afişi, isyan alevlerinin uzak ve geniş olarak yayılmasını, fakat özellikle de sınıf mücadelesinin yoğunlaştığı Parti'nin en üst saflarında kapitalist yola koyulanları hedef almasını teşvik ediyordu.

Çiang Çing hakkında hiç unutulmayacak şeylerden birisi de, onun da Mao gibi gençlikle olan yakın bağlarıdır. Ancak (Merkez Komitesi tarafından Kültür Devrimi'nin siyasi önderliğini üstlenme sorumluluğu verilen) KDG'nin bir parçası olarak Çiang Çing, Mao'dan farklı bir rol oynayabilmiş, yerine giderek gençliğin isyanını cesaret ve enerjile desteklemek üzere kavganın içinde yer almıştır. Onlara Başkan'dan selam getirmiştir ki bu, birbiriyle çatışan çizgi ve programlar ara-

sındaki karmaşık mücadelenin ortasında gençlere büyük cesaret vermiştir; Çiang Çing ayrıca gençlere, topluma Parti içindeki mücadeleyle ilişkisi olan sınıf mücadelesi emarelerini ayırdetmelerine yardım etmiştir. Çiang Çing ve KDG'nin diğer üyeleri, öğrenci, işçi, asker, köylü, öğretmen ve sanatçı delegasyonlarıyla görüşerek, hangi metodların kullanılmasını, kimlerin hedeflenmesi gerektiği, bölünmelerin ve fraksiyonculuğun nasıl ele alınacağı, kısacası Çiang Çing'in sık sık belirttiği gibi, **"düşmanla kendi aramıza ayırışım çizgisinin keskince nasıl koyulacağı"** ancak aynı zamanda da devrimi ilerletmek için kitlelerin nasıl birleştirilip ittifakların nasıl kurulacağı dahil, Kültür Devrimi sırasında keskince ortaya çıkan sorunları onlarla tartışmışlardır.

Örneğin, imtiyazlı veya muhafazakar aile kökeni olan herkesi kınayıp paylama yönündeki sol-görünümlü ancak sağ-özülü çağrı, gençlik ve öğrenciler arasında önceleri önemli derecede kafa karışıklığına sebep oluyordu. Çiang Çing, gençliğin "yiğidin oğlu yiğit olur, gericinin oğlu çürük yumurtadır" sloganını değiştirerek yerine şu sloganı koymaları yönünde onları ikna etti: **"ana-baba devrimci ise, evlatları onların yolunu izlemelidir; ana-baba gericirse, evlatları isyan etmelidir"**

Kızıl Muhafızlar, Eylül 1966'da Pekin'e tarihi girişlerini yaparak, kısa bir müddet sonra işçilerin ve köylülerin de harekete katılacağına ve bu Kültür

*Onaltı Noktalık Karar, BPKD'ni sosyalist devrimde yeni bir aşama olarak vasıflandırır. Parti içinde kapitalist yola koyulanları hedefler ve gerici burjuva akademik "otoritelerin", burjuvazi ve tüm diğer sömürücü sınıfların ideolojisinin eleştirilmesi ve mahkum edilmesi için ve sosyalizmin gelişmesini kolaylaştırmak amacıyla eğitimin, edebiyatın, sanatın ve üstyapının diğer tüm parçalarının dönüştürülmesi için çağrı yapar. Parti'nin kitleleri cüretkarca hareket geçirip geçirmeyeceğinin, BPKD'nin sonucunu tayin edeceğini vurgular, hareket içinde kitlelerin kendi kurtuluşlarını ve eğitimlerini gerçekleştirmelerinin gerekliliği üzerinde ısrar eder ve kitleler tarafından geliştirilmekte olan yeni örgütlenme biçimlerini selamlar. Karar, tartışma sırasında işleri muhakeme ve müzakere yoluyla ele alma, zor kullanmama çağrısında bulunur.

Devrimi'nin toplumun tümünü sarsacağına işaretini verdiler. Çiang Çing kamuoyu önünde konuşmaya başlayarak, kitlesel gösterilerde gençliği özellikle tarihi kendi ellerine almaları yönünde teşvik etti. Ünlü askeri kep ve üniformasıyla, Mao'nun Kızıl Muhafızları kabul ettiği sekiz merasimin yedisinde hazır bulundu. Çiang Çing aynı zamanda üniversite ve ortaokul-lise öğretmenlerine, sanatçılara, sinema yönetmenlerine ve bundan sonraki birkaç ay boyunca çoğu yürüyerek Pekin'e akın akın dolan milyonlarca genci destekleyip denetleyen 100 000 HKO askerine hitap etti. Sonbahar ayları boyunca Kızıl Muhafızlar için örnek operaların sahnelenmesine önderlik etti ve Kasım sonunda Kültür Devrimi ve Pekin Operası'ndaki ve diğer sanat cephelerindeki keskin sınıf mücadelesi hakkında 20 000 edebiyat ve sanat emekçisine hitaben önemli bir konuşma yaptı.

Kızıl muhafızlar'a hitap eden Çiang Çing, onları Parti içindeki baş kapitalist yolcuları seçip ayırmaya, ideoloji, kültür, gelenek ve alışkanlıklar biçimindeki dört eskiyi silip süpürerek, devrimci karargahın Kültür Devrimi'ne önderlik etmesi için çıkarttığı esas belge olan 16 Madde'ye uygunluk içinde mücadele-eleştiri-dönüşüm sürecini yürütmeye çağırırdı. "Bu görevi iyi bir şekilde başaracağımızdan eminim" dedi onlara.

Çünkü devrimcilerin sadece Sağ'a karşı mücadeleyi keskinleştirmek ve onu muzaffer kılmak değil, aynı zamanda bunu yaparken Sol'u da güçlendirmek ve saflarına yeni devrimci kan ve önderler kazandırmak gibi bir görevi vardı. "Soruyorum sizde, eğer sol birleşip güçlenmezse, onları silip süpürebilir mi?"

"Hayır!" diye gürliyordu genç Kızıl Muhafızlar, Çiang Çing'e cevap olarak.

Ocak 1967'de, işçi ve köylü delegasyonları başkente akın ederek devrimci tecrübelerini birbirine aktaran öğrenci ve gençliğe katılmaktayken Çiang Çing şimdi artık yörelerine dönmeleri teşvik edilen kalabalık kitleleri idare etme sorumluluğu olan Kızıl Muhafızlar'ın önderlerine hitap etti. Bu karmaşık bir görevdi, çünkü gerçekten başkente devrim bulmak üzere gelenlerin hem siyasi coşku ve gayretini destekleyip güçlendirmek, hem de aynı zamanda bu kitlelerle döntüp kendi bölgelerinde devrimi yaymaları yönünde mücadele etmek için Kızıl Muhafızlar'ın yüksek siyasi düzeye sahip olmaları gerekiyordu. Kitlelerin sayısı o kadar yüksekti ki, bu durum şehrin kaynakları üzerinde yük olmaya bile başlamıştı, ancak bunun doğru ele alınması gerekiyordu. (İşaret edilmesi gerekir ki, bu yüke, ücretlerine zam yaparak ya da bedava tren bileti vererek, "asileri" şikayetlerini dile getirmeleri için "Pekin'e göndermek suretiyle başlarından defetmek isteyen bazı yerel revizyonist otoritelerin niyetleri de ekleniyordu) Çiang Çing, "Kızıl Muhafızlar'a" Pekin'e dışardan gelenlerin iktidarı ele geçirmeleri gerekiyorsa, onları yörelerine dönüp iktidarı orada ele geçirmeleri yönünde harekete geçirmeliyiz" diye direktif verdi.

Aralık 1966'da yapılan bir KDG toplantısında, bir asi işçi grubunun temsilcileri, kontratlı emek sistemini mahkum etti. İşçileri böldüğünü, kapitalizmin restorasyonu için bir "yuva" yaratarak revizyonizmi teşvik ettiğini ve kitlelerin devrimci faaliyetini boğduğunu söylüyorlardı.

"Bu sistem, Liu Şao-şi'nin 1964'de Hopei eyaletinin bazı bölgelerinde yaptığı araştırma hakkındaki raporundan sonra tesis edildi" diyordu temsilciler. Bazı yerlerde kontrat sisteminin düzenli işçiliğe geçilerek işçilerin savaşkanlık ruhunu kırma yönündeki çabaları da anlatıldıkları zaman Çiang Çing bunun kendilerini aldatmasına izin vermemelerini söyledi: "**Devrimdir istediğiniz!**" diyordu. Çiang Çing, Çalışma Bakanına ve sendikalar federasyonu başkanına hemen toplantıya gelip öfkeli işçilere cevap vermeleri yönünde emir verdi. Kendilerine bütün gün ne yaptıkları sorulduğunda, "bizim sorumluluğumuz işçileri eğitip örgütlemek" cevabını verdiler. Çiang Çing, küplere binerek şöyle karşılık verdi: "**Siz onlar için çalışmıyorsunuz, onlara hizmet etmiyorsunuz, Merkez Komitesi'ne rapor vermiyorsunuz, sorun da çözümüyorsunuz. Bir Komünist'in niteliklerinden tekine bile sahip misiniz?. Kontratlı işçiler de proleter ve devrimcidir. Siz ekabir bakanlar işçilere nasıl davrandınız? İşler böyle gidecek olursa, işçilerimizi nasıl bir gelecek bekliyor?"**

İsyankar işçiler arkasından sendika karargahını ele geçirecek Çalışma Bakanlığı'nın ve ülkede iş dağıtımından sorumlu olanların bürolarını kapattılar. Çiang Çing, kitlesel bir "suçlama-eleştiri-reddetme" toplantısı düzenlenmesini ve tüm kontratlı ve geçici emekçilerin BPKD'ne katılmalarına izin verilmesi gerektiğini ve bu yüzden işine son verilen herkesin ücretli olarak yeniden işe alınacağını ilan eden bir KDG tamimi hazırlanmasını önerdi.

İKTİDARIN ELE GEÇİRİLMESİ

1967'de Şanghay'da yürütülen muhteşem Ocak Fırtınası örneğinin izinde, yerel iktidarı kapitalist yolcuların elinden alarak yeni önderlik organları örgütlemeye yönünde bir hareket, baştan başa tüm ülkede esti. Çiang Çing bunu coşkuyla destekledi ve proletaryanın kazanmakta olduğu bu tamamıyla yeni tecrübeyi popülerize etti. Devrimci komiteler denilen yeni iktidar merkezlerini oluşturmak üzere, yeni üçlü kombinasyonlar, devrimci Parti kadrolarını, ordu temsilcilerini ve devrimci kitlelerin temsilcilerini biraraya getirdi.

BPKD'nin bu aşamasında, Çiang Çing'in önderliği büyük çapta, Mao'nun ve KDG'nin geliştirdiği, iktidarı ele geçirmek için büyük ittifaklar inşa etmek, devrimci komiteler kurmak ve mücadele-eleştiri-dönüşüm sürecini uygulamak şeklindeki can alıcı çizginin uygulanması üzerinde yoğunlaşıyordu.

Revizyonist iktidar sahiplerin esas kalelerinden biri olan (ve Merkez Komitesi'nin eski Propaganda Bölümü ve eski Kültür bakanlığı ile yakın bağı olan) Pekin Belediye Komitesi nihayet alaşağı edildikten sonra, Çiang Çing, Pekin Devrimci Komitesi'nin oluşturulmasının kutlanmasına başkanlık etti. Çiang Çing, Pekin kliğinin perde arkasındaki patronlarının, kapitalist yola koyulan bir avuç üst kademe Parti yetkilisi olduğunu söyledi. "17 senedir, burjuva gerici bir çizgi öne sürüyor ve bunu inatla savunuyorlar. Başkan Mao'nun temsil ettiği proleter devrimci çizgi, bu çizgiye karşı mücadele içinde geliştirilmiştir," bu burjuva gerici çizginin siyasi ekonomik ideolojik ve kültürel cephelelerdeki etkileri topyekün ortadan kaldırılmalı, yerine Mao

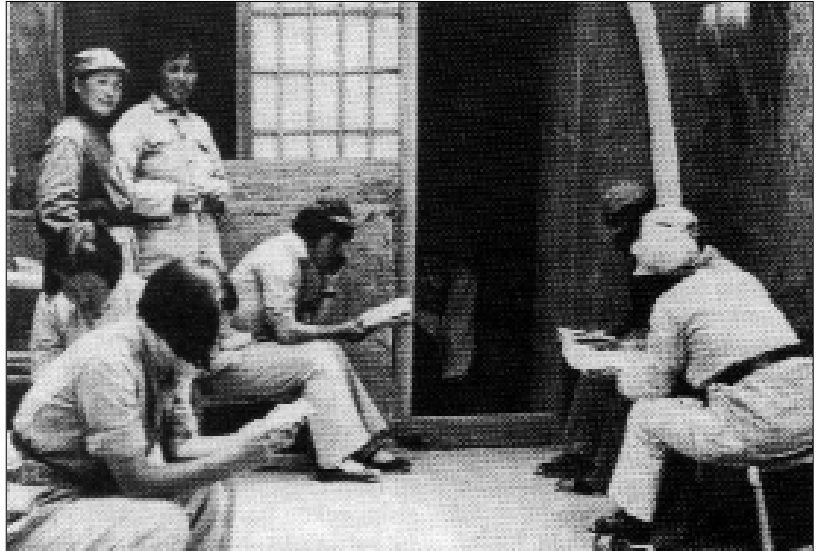
Zedung Düşüncesi'nin muhteşem kızıl bayrağı dikilmelidir.

Çiang Çing, Pekin'de yürütülmesi gereken değişimlerle, Kültür Devrimi'nin temel görevi arasında bağ kurarak, iktidarı ele geçirmek üzere ittifak inşaatının yanı sıra mücadele-eleştiri-mahkum etme ve dönüştürme sürecini uygulamak üzere bir kitle hareketi başlatmanın gerekliliğine işaret etti. "Çeşitli alanlarda, mücadele, eleştiri, mahkum etme ve dönüştürme görevi ile kapitalist yola koyulan üst Parti yetkililerini eleştirme ve mahkum etme faaliyeti birbirinden bağımsız değildir ve birleştirilebilir" Çiang Çing, bu ikisinin birbirine güçlü bir hız verebileceğini ve mevkii sahibi kapitalist yolcuların daha bütünsel ve derin bir şekilde teşhir edilmesini ve eleştirilmesini mümkün kılacağını izah etti; halka, tüm bunların, Mao'nun eserlerini iyi şekilde incelemeyi ve tepeden tırnağa araştırma yapmayı gerektirdiğini hatırlattı. Sosyalist devrimin ve sosyalist insanın, mücadele, eleştiri mahkum etme ve dönüştürmeyi, çeşitli örgütlenmelerde ve bölümlerde başarıyla tamamlamasının şart olduğunu söyledi. "Bu temel bir görevdir, ve önümüzde-

ki yüz sene için can alıcı öneme sahiptir."

Fraksiyonların parça parça ettiği Anhwei eyaletinden bir delegasyona yaptığı konuşmalardan birinde Çiang Çing, iktidarın ele geçirilebilmesi ve devrimci komitelerin yaratılabilmesi için birleşip büyük bir ittifak kurmaları yönünde iki fraksiyonla canlı bir mücadele yürütür. Ancak o zaman, der Çiang Çing, "bize önderlik edecek kişilere sahip olabiliriz. Ve devrim, önderler olmadan ilerleyemez!" Çiang Çing, "Merkez Komitesi'nin onayı ile oluşturulan tüm devrimci komiteleri fesketme amacıyla estirilmekte olan" kötü rüzgarlara karşı onları uyarır ve şöyle söyler, içinde bulunduğumuz "**mükemmel durumda bunlara karşı uyanık olmalıyız. Doğal olarak bazı geri dönüşler olacaktır, ancak bunlardan korkmamalıyız. İktidarda bazı geriye dönüşlerin olması normal bir şeydir. Üstelik ülkede durum dengesizdir, ancak dengesizlik de normaldir.**"

Devam edecek

BÜYÜK PROLETER KÜLTÜR DEVRİMİ VE ÖĞRETİLERİ -2

“Mao, düşüncenin madde üzerindeki etkilerini en iyi özümlemiş, ender komünistlerden biridir. Kitlelerin doğru bir siyasal çizgi ile silahlandırılmaları, devrimci düşüncenin kitleleri dönüştürerek toplumsal yönetimin daha büyük parçalarını ele geçirme, sevk ve idare etme yeteneğini artırma, siyasi insiyatiflerini geliştirme, MK’ni bile kitlelerin denetimine sunma, gerektiği zaman, yani kapitalist yolda ısrar edildiğinde, “burjuva karargâhları bombalayın” demekten çekinmeyen bir önderdir.

ÇİN’DE KÜLTÜR DEVİRİMİ ÖNCESİ DURUM

Mao, Kasım 1965’de Büyük Proleter Kültür Devrimi’ni (BPKD) başlatmadan önce, partiyi ve kitleleri harekete geçirmek için sürekli çabalar harcamıştır. Özellikle, kitlelerin devrime sahip çıkması, yönetime gelmesi, yönetici organlarda yer almaları, eğitimlerini ilerletmeleri için hamleler yapmıştır. Bu hamleleri salt bir avuç yönetici kesim için değil, bizzat kitlelerin hamlesine ve devrime sahip çıkmasına önem vermiştir.

Mao, saray darbeleriyle muhalifleri bastırma yerine, herkesin -karşı-devrimciler hariç- görüşlerini açıkça dile getirmesinin zorunlu olduğunu ve bunun koşulların yaratılması gerektiğini vurgulamış ve; **“Genel olarak karşı-devrimci görüşlerin dile getirilmesi kuşkusuz yasaklanmalıdır. Fakat, görüşler karşı-devrimci değil de dev-**

rimci bir kılığa büründürülerek ileri sürüldüğünde, buna izin vermemiz gerekir. Bu sayede bu sözlerin gerçek niteliğini kavrayacak ve onlara karşı mücadele edebileceğiz.” (11)

Mao, daha 1957’lerde; “yüz çiçek açsın yüz fikir akımı birbiriyle yarışsın” derken, bütünüyle revizyonizmin deşifre edilmesi, öbür yandan kitlelerin tartışmalara açıkça katılmasını istiyordu. Daha önce de üzerinde sıkca durduğumuz gibi, Mao; “Devrim kitlelerin eseridir ve onu koruyacak olan da yine kitlelerdir.” ilkesine bağlı kalmış ve kitlelere sonsuz güven duyan bir diyalektik ustasıdır. Bundan dolayı da, kitlelerin susturulmasına, kapalı kapıcılığa, kitleleri dışalayan tartışmalara hep karşı çıkmıştır. Elbette, bunun doğru bir taktik ve marksizmin kendisi olduğu yadsınamaz.

Mao’nun hep dikkat ettiği nokta; doğru bir politik çizgi önderliğinde proletaryanın,

sosyalist devletin tüm organlarına yerleşmesi, parti içinde burjuvaziye karşı uyanık olması ve baskı uygulaması, onları gerektiğinde alaşağı etmesi sorunu, devrimin sürdürülmesinin temel sorunuydu.

Mao, BPKD'ni, işçileri, köylüleri ve diğer emekçileri, devrim için harekete geçirme, kitlelerin insiyatifini kamçılıyarak yönetimdeki yetki ve etkilerini artırma, parti ve sosyalist devlet içinde yer alan kapitalist yolcuları temizleme ereğiyle; "burjuva karargahları bombalayın" şiarıyla başlattı.

Mao, düşüncenin madde üzerindeki etkilerini en iyi özümlemiş, ender komünistlerden biridir. Kitlelerin doğru bir siyasal çizgi ile silahlandırılmaları, devrimci düşüncenin kitleleri dönüştürerek toplumsal yönetimin daha büyük parçalarını ele geçirme, sevk ve idare etme yeteneğini artırma, siyasi insiyatiflerini geliştirme, MK'ni bile kitlelerin denetimine sunma, gerektiği zaman, yani kapitalist yolda ısrar edildiğinde, "burjuva karargahları bombalayın" demekten çekinmeyen bir önderdir.

Neden, "Burjuva karargahları bombalayın"? Mao, dünya proletaryasının ilk kültür devrimini başlatıyordu. Bugüne kadar, hiç bir sosyalist ülkede yöneticiler, kitlelerin kendilerini "bombalamasını" istememiş, tersine, hep desteklemelerini istemişlerdir. Devrimin özü, dünyayı değiştirme mü-

cadelesinin ileri atılımı burada yatıyor. Devrimi bir avuç önder yapmamış, kitleler yapmıştır.

Devrimi yapanlar kendi eserlerine sahip çıkmalı, onu korumalı ve geliştirmelidirler. Kitleler devrime sahip çıkamazlarsa, devrimin karşı-devrime dönüşmesi riski her zaman vardır. Büyük devrimciler, kitlelere güvenmişler ve her şeye kitlelerin sahip çıkmalarını istemişlerdir. Kitlelerden korkanlar ise, kapalı kapıcılığı kendilerine ilke edinmiştir.

Bu burjuvazinin anlayışıdır. Kitleleri sömürenler, onların yarattıklarına sahip çıkarlar, kitlelerden korkarlar, kitlelerin uyanmamasını, onların koyun sürüsü gibi olmalarını isterler.

Mao ve Çin komünistlerinin önünde bir kültür devrimi deneyimi olmamasına karşın, Mao, kitlelerin; yozlaşan ya da yozlaştırılmak istenen parti ve sosyalist devlet içindeki "proleter" görünümlü burjuva karargahlara karşı ayaklanmasını, onları ideolojik bombar-

dımana tutmasını, bunun tarihi ileri götürecek bir adım olduğunun bilincinde olduğu gibi; zaferi yine komünistlerin kazanacağından da emindi. Çünkü kitleler, burjuvazinin izinden değil, kendi özgürlüklerini yaratma mücadelesinden taviz vermeyeceklerdi.

Mao, 1957'de "Büyük İleri Atılım"ı ilan ederken de, BPKD'nin ilk adımını atıyor, daha keskin çatışmalara hazırlanıyordu. Büyük İleri Atılım (BİA), sağcılara karşı belli başarılar sağlasa da, esas olarak Çin Sosyalist Ekonomisi'nde başarı sağlamış, sosyalist ekonominin gelişmesine olumlu bir ivme kazandırmıştı.

ÇKP içinde, 1963'lerden sonra sağcılık rüzgarı yeniden güçlenmeye başladı. ÇKP içindeki sağcılığın uluslararası alanda gelişen revizyonizmden destek aldığı da bir gerçektir. Elbette, sağcılığın gelişmesinin ekonomik ve sosyal temeli esas olarak iç olmakla birlikte, 1956'dan itibaren SBKP'nin revizyonizme kayması, Kruşçev revizyonizmi-

nin UKH'i ciddi şekilde tehdit etmesi, bunun yankısını ÇKP içinde bulmaması düşünülemezdi.

“1956 yılındaki revizyonizm rüzgarının Partinin bir çok olumlu yönünü tahrip ettiğini...” belirtirken Mao, Kruşçev revizyonizminin ÇKP içindeki boyutunu da açıklıyordu. Özellikle ÇKP ile Kruşçev revizyonizmi arasındaki mücadele kızıştıkça, Liu Şao-çi ve diğer Kruşçev yanlısı revizyonistler, Mao'yu aşıktan eleştirmeye, onu dogmatikle suçlamaya, BİA'ı, “çılgın fanatizm” olarak niteliyorlardı. ÇKP'nin Kruşçev revizyonizmine boyun eğmesi durumunda, Rusya'dan sonra Çin'de de geriye dönüşlerin yaşanabileceğini çok iyi bilen Mao ve ÇKP'li komünistler, bir taraftan Kruşçev revizyonizminin gerçek yüzünü, sosyalizm düşmanı niteliğini diğer KP'lere göstermeye çalışırken, ÇKP içindeki etkilerini de kırma mücadelesine hız vermişlerdi. SBKP'nin revizyonizme kayması sıradan bir olay değildi.

SBKP'nin UKH'in içinde büyük ve etkisi kolay kolay yıkılamayacak bir prestiji vardı. Stalin'in ölümüne kadar ve daha sonra da, hemen hemen bütün KP'leri, SBKP'ni kendilerine örnek almış ve onun öncülüğünde hareket ediyorlardı. Hatta SBKP'nin aldığı kararlar, diğer KP'lerinde kararları haline geliyordu. Bu anlayışın yanlışlığını Mao eleştirmiş ve KP'leri arasındaki enternasyonal ilişkinin böyle ele alınmasına karşı çıkmıştı, ama bu durum, o dönemin bir gerçekliği idi.

Stalin'in ölümünden hemen sonra da, SBKP'nin KP'leri ve dünya proletaryası ve halkları üzerinde haklı olarak kazandığı prestij düşmedi. Kruşçev revizyonizminin, Stalin'in bazı hatalarını öne çıkararak, Stalin şahsın da ML'e saldırması da, bu partinin prestijini düşürmedi, tersine UKH üzerindeki ağırlığını korumaya devam etti.

Kruşçev revizyonizminin, “Marksizm biçim değiştirmiştir” tezlerinin revizyonist niteliği uzun süre görülemedi.

SBKP'nin revizyonizme kayması ile birlikte, hemen hemen -ÇKP ve AEP dışındaki- çoğu KP'ler de aynı revizyonist tezlere sahip çıktılar, rotalarını Kruşçev revizyonizmine çevirdiler.

Proletaryanın ilk vatanını yaratan bir partinin kısa sürede gözden düşmesi ya da onun hatalarının görülmesi beklenebilir de. Kruşçev revizyonizmi, revizyonist tezleri ile UKH içinde büyük bir kaos yaratmış, KP'lerin önemli bir bölümünü kendi revizyonist hegemonyası altına almıştı.

Buna karşı direnen ÇKP ve AEP'in, SBKP'nin karşısında; prestijleri ve diğer KP'ler üzerindeki etkileri, o günkü koşullar dikkate alındığında, fazla bir baskı gücü oluşturamamaları doğaldı.

Diğer yandan, sosyalizmin ilk defa böyle bir geriye dönüşü yaşaması ve KP'lerin geriye dönüş deneyimlerinin olmamasının da bu konuda uyanıklığı engelleyen nedenlerin arasındadır.

Proletaryanın ilk devletini yaratan Lenin ve Stalin'in partisi, İkinci Emperyalist Paylaşım

Savaş'ında Hitler faşizmini çökerten ve bir çok yeni devrimlere yol açan SBKP'nin çöküşü, salt kendisi ile sınırlı kalamazdı, o çöküşün ve yıkıntının altında, tahminden de fazla KP'nin ve devrimin kalması, o günkü koşullar dikkate alındığında pek de yadsınacak bir durum olmaması gerekir. Mao'nun 1956-60 Deklarasyon'larında Kruşçev revizyonizmine bazı tavizler vermesi de bu çerçevede ele alınmalıdır.

Mao'nun Kruşçev revizyonizmine karşı mücadelesi, ÇKP içinde baltalanmaya çalışılmakla birlikte, Çin Halk Cumhuriyeti'nin de Rusya'yı takip etmesini isteyen eğilimler de az değildi. Çin revizyonistleri, sosyalizmi ileriye götürecek her adımdan korktukları gibi, “bilinçsiz” dedikleri yığınların ayağa kalkmasını da “kaos” ya da “anarşizm” olarak niteliyorlardı.

Emperyalist burjuvazi, Kruşçev revizyonizmini alkışlarken, Çin'de de Liu Şao-çi kliğinin “kıvılcık komünist” dedikleri Mao'ya karşı zafer kazanmasını dört gözle bekliyorlardı. Emperyalistler boş durmadığı gibi, Kruşçev'de boş durmuyor, Mao'yu, “dogmatik” ve “çılgın” olarak değerlendiren, SBKP'nin “büyük parti”, “ana parti” imajını kullanarak, ÇKP içindeki revizyonistlere aşıktan destek veriyordu.

Hatta daha da ileri giderek, Uluslararası alanda Çin'i “saldırgan” olarak nitelemek ve zor durumda bırakmak için, Çin-Rusya, Çin-Hindistan sınır anlaşmazlıkları sorununu gündeme getirerek, Hindis-

tan'ı kışkırtarak, Hindistan'ın bir çok kez Çin'e saldırmasını sağlamış, aynı zamanda Çin-Rusya sınırında çatışmaların olmasına neden olmuştur.

Mao; "Kruşçev üç şeye karşı çıkıyor..." diyordu ve bu üç şeyi şöyle açıklıyordu: "Yüz çiçek açsın kampanyasına, halk komünlerine ve Büyük İleri Atılım'a... bu üç kampanyadan güç alarak Parti içindeki kuşkuculara, muhalefete ve bütün dünyaya kafa tutmalıyız." (12)

Çünkü Mao, Çin proletaryasına ve emekçilerine güveniyordu. Bu nedenle de, ML ilkelerden taviz vermiyor, sağcılarının açıkça ortaya çıkması için görüşlerini ifade etmelerinin koşullarının yaratılmasını istiyordu. Parti ve devlet kademelerindeki burjuvaziye açığa çıkarmanın en iyi yolu bu olduğu gibi, yanlış düşüncelere karşı kitleleri uyanık tutmanın da yolu, ideolojik tartışmaları açıkta yapmak ve bu tartışmalara kitlelerin aktif olarak katılmasını sağlamaktı.

Mao, kapalı kapılar ardındaki mücadelelere ve darbeci anlayışlara kesinlikle karşıydı. Her şeyin kitlelerin içinde ve onların bu sorunlara direkt taraf olmasını, ideolojik tartışmaları partinin bir avuç ileri düzeyindeki kadroları ile sınırlamanın; kitleleri, açık mücadeleden uzak tutmaya çalışan kapitalist yolcuların işine yarayacağını ve bu tür anlayışların burjuva anlayışı olduğunu biliyor ve Partiyi bu konuda sürekli uyarıyordu.

Kitlelerin mücadeleye katılmasından korkmayanlar, kitleleri mücadeleye sevk ederler. Ama, burjuvazi ve burju-

vazinin çanak yalayıcıları kitlelerin sokağa dökülmesinden hep korkmuşlardır.

Mao 1930-40 yılları arasında, SBKP'nin muhaliflerini bastırma yöntemlerindeki eksiklikleri görerek, bu tür yöntemlerin burjuvaziye bütünü-

“Parti içindeki iki çizgi mücadelesi reddedildikçe, KP içinde burjuvazinin olabileceği kabul edilmedikçe; geriye dönüşlerin esas nedenleri görülemeyeceği gibi, böyle bir yaklaşımla proletarya, geriye dönüşleri önlemesi için ideolojik ve teorik olarak silahlandırılmaz.”

le açığa çıkaramayacağı gibi, kitlelerin sorunlardan uzak kalacağına dikkat çekiyordu. Burjuvaziye baskı yapılacaksa, burjuvazi devlet ve parti kademelerinden tasfiye edilecekse, bunu kitleler kendi mücadeleleri ile başarmalıydılar. **Komünistlerin görevi kitlelere önderlik etmek onlar adına iş yapmak olmamalıydı.**

Çünkü sosyalizm için mücadele kısa süreli bir mücadele olmayıp, yüz yılları alacak bir mücadele sürecini içerecektir.

Ve burjuvazi salt fiziki baskılarla ortadan kaldırılamaz, yenilgiye uğratılamazdı, bu ancak, sessiz yığınların devrimci eğitimi, MLM ideoloji ile burjuvaziye karşı silahlan-

maları ve kendi davalarına sahip çıkmalarını sağlamakla olabilirdi.

“Luşan'da yaşanan sınıf mücadelesidir... Geride kalan on yıl boyunca süren sosyalist devrim döneminde burjuvazi ve proletarya arasındaki ölüm kalım savaşı burada devam ediyor.” (13) diyen Mao, sosyalizm de sınıf mücadelesinin kaçınılmazlığına ve keskinliğine, parti içindeki burjuvazinin bitmez tükenmez enerji ile devrimi yıkmak için her yolu mübah gördüğüne dikkat çekiyor, kitlelerin ve parti üyelerinin uyanıklığını arttırmalarını istiyordu.

Yaşamın kendisi monolitik ve tek düze olmadığı gibi, toplumsal gelişmeler, toplumsal örgütler ve toplumsal sınıf örgütlenmeleri de monolitik olamaz, tersini iddia etmek, diyalektik materyalizmi inkar etmek olur. Ne var ki, kendine Marksist diyen bir çok revizyonist akım, bu gerçekliği görmezden gelmeyi yeğleyerek, proletaryanın kendi partisi içindeki burjuvaziye karşı uyanıklığını köreltmeye çalışmışlardır.

Monolotizmin baş savunucularından biri de Enver Hoca dönüğü olmuştur. Parti içindeki iki çizgi mücadelesi reddedildikçe, KP içinde burjuvazinin olabileceği kabul edilmedikçe; geriye dönüşlerin esas nedenleri görülemeyeceği gibi, böyle bir yaklaşımla proletarya, geriye dönüşleri önlemesi için ideolojik ve teorik olarak silahlandırılmaz.

Nitekim, ülkemizde ve genel de dünya da, Enver Hoca revizyonistlerin takipçilerinin bir kısmı, “Maocu etkilerden

kurtulalım” adı altında bütünüyle burjuva saflarına katılırken, geriye kalan bazıları da, troçkizmin bayrağı altına sığınmanın teorilerini yapıyorlar.

Arnavutluk’taki geriye dönüşü ise, salt “emperyalistlerin baskısıyla” açıklama yolunu tutarak, sosyalizm ve sosyalizmdeki sınıf mücadelelerinden ne denli uzak olduklarını ve aynı zamanda bu konudaki teorik cahilliklerinin yanı sıra proletaryayı burjuvazi karşısin-

nist ve revizyonistleri mahkum eden, onların metafizikçi yanlarını açığa çıkaran görüşlerinden kısa bir aktarım: “Önce birlik gelir, ardından bir süre mücadele edince farklı görüşler ortaya çıkar ve bu bir süre sonra mücadeleye dönüşür... Yollar yeniden ayrılır... birlikten söz ettiğimiz sırada bile ortada ayrılıklar vardır... Parti içinde monolitik bir birlik olduğunu savunmak; mücadeleyi, çelişkileri bu temelde açıklamak Marksist-Leninist bir tutum olamaz.” (14)

lar açmıştır.

Proletaryanın devrim yaptığı ülkeler içinde bu özellik sosyalist Çin’e özgü bir olaydır. Tabii ki bu, Mao’nun ML ustalığından ve uzak görüşlülüğünden kaynaklanan bir durumdur. “Yüz çiçek açsın..” kampanyası BPKD’deki gibi, geniş kitleleri kucaklamasa da, özellikle 1956’da Kruşçev revizyonizmin ortaya çıkmasından sonra, Çin’de esen sağ rüzgarların aydınlar üzerindeki etkisini kırmak, kültür alanında burjuva eğilimleri ortaya çıkarmak ve devrimci sanat anlayışını yerleştirme de ileri bir adım oldu.

Daha bu kampanya sırasında, Partinin propaganda bürolarında yer alan bir çok burjuva anlayışa sahip aydın, kampanyayı vesile bilerek burjuva görüşlerini açığa vurular, MLM’e olan düşmanlıklarını bir çok gazete, dergi ve yayımladıkları kitaplarda kusmaya başladılar. O zamanın devlet başkanı Liu Şao-çi’de bu kam-

panyayı kendi lehine kullanmak adına, yeniden Konfüçyüs’ü keşfetti.

Konfüçyüs’ün doğduğu yeri 1962’de ziyaret ederek, onun görüşlerinin yeniden nasıl canlandırılacağını, konferanslar düzenleyerek tartıştı. Yine, Liu Şao-çi’ye yakınlığı ile bilinen Çu Yang’da, Mao’nun sanat ve edebiyat alanındaki görüşlerini ulu orta eleştirmeye, Büyük İleri Atılı-

da ideolojik olarak silahsızlandırma görevlerini de üstlenmiş durumdalar.

Diyalektiğin zıtların birliği ve mücadelesi olduğunu, birliğin geçici mücadelenin ise esas olduğunu iyi bilen Mao, Parti içi ve sınıf mücadelesi diyalektiğini de en ince ayrıntılarına kadar çözümleyerek Marksizm-Leninizm’i daha da derinleştirmiştir. İşte, monolitik anti-diyalektikçi oportü-

“Yüz çiçek açsın ...” kampanyası, özünde aydınları dönüştürme, devrimcileştirme ve aydınlar üzerindeki burjuva anlayışları yıkmayı hedefliyordu. **Dikkat edilirse Mao, mücadeleleri hep kampanyalar şeklinde yürütmüştür.**

Ekonomide, siyasallaşmada, kültür-sanatta ve eğitimde, sosyalist normların yerleşmesi ve burjuva anlayışların giderilmesi için büyük kampanya-

mı; “büyük bir trajedi”, komünlerin geliştirilmesi hareketine; “aceleci bir eylem”, kitlesel üretim kampanyalarına ise; “kokuşmuş köylü tarzı” diyerek, sosyalizmin temellerine saldırmaktan geri durmadı.

Ne var ki, Mao’ya ve sosyalizme -elbette sosyalizme açıktan değil, yine sosyalizmi savunma adına, sosyalizmin temellerine saldırıyorlardı, Mao’nun deyimleriyle, bunlar; “şekere bulanmış tehlikeli mermilerdi” saldırırlarken, ardından ise; “Başkan Mao’ya uzun ömürler” dilemeyi eklemeyi de unutuyorlardı.

Aslında Mao’nun da istediği buydu. Mao, daha önce de belirttiğimiz gibi, önce düşmanın görüşlerini ortaya çıkarmak için olanak tanır ve onların içlerindeki bütün pislikleri, MLM düşmanı ideolojik anlayışlarını ve eteklerinde varolan bütün taşları dökmelerini sağlar ve ardından ise ML bilimin ideolojisi ile yüklenir.

Aynı yıllarda, opera ve tiyatro salonlarında, burjuva-federal yaşama özentisi, kral ve onun yoldaşlarına yapılan saldırıları kınama, özel mülkiyeti özendirme oyunları da sahneye konmaya başlandı. Bütün bunları yapanlar, parti dışındaki unsurlar değil, parti içindeki unsurlardı. Ama bunlar, her zaman yaptıkları gibi, yine, oyunun sonunda “Başkan Mao’ya uzun ömürler” diyerek oyunu bitiriyorlardı.

Sosyalist ülkede aydınların,

kapitalist toplumdan gelme alışkanlıklarını hemen bir kenara atıp, komünist düşünceleri benimsemeleri, düne kadar yaşadıkları özel mülkiyetçi yaşamı unutup devrimci yaşamı kabullenmelerini söylemek, geçmiş sistemlerin in-

“Komünist Partisi içinde, iki çizgi mücadelesini reddeden, burjuvazinin dışarıdan değil, bizat KP’nin içinden geriye dönüşü sağlama mücadelesi verdiğini anlamayanlar, geriye dönüşleri; ya “kader” olarak değerlendirileceklerdir ya da troçkistlerin ileri sürdüğü gibi; tek tek ülkelerde “devrim olmaz” diyerek, emperyalist burjuvaziye teslimiyetin, proletaryaya ise ihanetin “zevkini” tadacaklardır.”

sanlar üzerindeki etkilerini görememek olur.

Sanatçı ve aydınlar, burjuva sisteminden miras kalan “seçkin yaşam” felsefesini sosyalizmde de kendileri için geçerli olmasını isterler ve her ne kadar kendilerine komünist deseler de, “seçkin” sıfatının her alanda kendilerine, toplumun diğer kesimlerine oranla bir “ayrıcalık” olarak tanınmasını isterler. Çin de yazarlara ya da aydınlara toplumun diğer kesimlerinden farklı bir “ayrıcalık” tanınmıyordu. -

SSCB’de aydınlara bazı ayrıcalıklar tanınmıştı- “Bazı yazar ve gazeteciler ise, Partiye bağlı olmayan çeşitli dergilere yazı yazarak ücretlerini yükseltebiliyorlardı.

Film endüstrisinde bazı aktörlerin ve senaristlerin normalden daha yüksek ücret istedikleri ve çalışmalarının yaratıcı niteliği bulunmasından dolayı, her türlü konforu bulan evlerde oturmak istedikleri olmuştur.” (15)

Çin’de “beyaz perdeli dükkanlar” (*) yoktu, ama, ÇKP içindeki burjuva kadrolar, “ayrıcalıklar” istemiyor da değildi. Örneğin; “... bazı yüksek görevlilerin çocukları için özel okullar açıldı.” (16)

Bu okullar BPKD sırasında kaldırıldıysa da, yıllardır sosyalizm için, halk için mücadele veren, sömürücü sınıfların toplumda yarattığı tüm ayrıcalıklara karşı ölüme savaşanların, iktidara gelince, bu “ayrıcalıklara” hemen balıklamasına dalmaları düşündürücü olduğu kadar, aynı zamanda bu olay bir gerçeği de göz önüne (*) koyması bakımından önemlidir: İnsanın kısa zamanda burjuva pisliklerinden arınmadığını, bin yıllardır gelen özel mülkiyet ilişkilerinin, proletarya diktatörlüğü ile yıkılmasının yetmediğini, Mao’nun deyimleriyle, bu alışkanlıkları toplumun üzerinden atması için daha yüz yıllar gerektirdiği gerçekliğinin önümüzde durduğudur.

*Doğu Avrupa’da “beyaz perdeli dükkanlar” terimi, yüksek seviyeli görevlilerin ve onların ailelerinin gittiği özel dükkanlar için kullanılır. Bu dükkanlarda en iyi kalitede, çoğunlukla ithal edilmiş mallar bulunur, bu mallara genellikle açık pazarda rastlanmaz.”

Komünist Partisi içinde, iki çizgi mücadelesini reddeden, burjuvazinin dışarıdan değil, bizzat KP'nin içinden geriye dönüşü sağlama mücadelesi verdiğini anlamayanlar, geriye dönüşleri; ya "kader" olarak değerlendireceklerdir ya da troçkistlerin ileri sürdüğü gibi; tek tek ülkelerde "devrim olmaz" diyerek, emperyalist burjuvaziye teslimiyetin, proletaryaya ise ihanetin "zevkinin" tadacaklardır.

Araştırmacı Merle Goldman şunları yazıyor: "Mao'nun siyasi çizgisine en sert muhalefet Propaganda bölümünün edebiyatla ilgili kurumlarının, devrimin başından beri aydınları etkilemesiyle tanınan üst düzey yöneticilerinden geliyordu." (17)

BPKD'ne kadar, üniversitelerin kapılarından içeri sokulmayan işçiler dikkate alınırsa, sanatçı ve aydın kesiminin sosyalist devrimi boğmak için nasıl bir çaba içinde oldukları daha iyi görülebilir ve BPKD'nin zorunluluğu daha iyi anlaşılabilir .

Aydınların durumunu yakından bilen, sosyalizm koşullarında burjuva anlayışları en çabuk kabul edebilen kesim olarak bilmesine karşın, onların kazanılması içinde itinalı davranmasını öğütüyordu. Aydınlarla karşı bir taraftan mücadele edilmesini önerirken, bir yandan da onlarla birlik olmasını bilmek gerektiğini vurguluyordu.

"Onların yanlış görüşlerini eleştirin, ikna edin, eğitin ve onları yeniden kalıba dökün; ama saçlarının tek bir kılına dokunmayın, topluma yararlı olmalarını ve çalışa-

bilmelerini sağlayın."

"Çin'in endüstrileşmesinin en önemli adımı... aydınların ideolojik olarak yeniden biçimlendirilmesi dir."(18)

Mao, BPKD sırasında da bu ilkeden hareket etmiştir, bazı aydınlara karşı aşırılık yapan, fiziki olarak saldıran bazı öğrenci hareketlerini uyarılmış ve bu tür hareketlerin önlenmesini istemiştir. Mao, aydınlara karşı sabırlı ve uzun süreli bir kazanma mücadelesinden yanaydı ve bu yaklaşımı doğruydur. Ancak, revizyonist kesim, onları etkilemek içinde yoğun bir çaba için-

deydiler.

Liu Şao-çi'nin 1930'larda yazdığı "Nasıl İyi Bir Komünist Olunur?" isimli kitabı 1962'de yeniden basılarak bütün kadrolara "zorunlu eğitim kitabı" olarak verildi. Bu kitap da, revizyonizme karşı mücadeleden ve proletarya diktatörlüğünden hiç söz edilmiyor; ideolojik mücadele ve Marksist-Leninist ideolojiye sahip olma yerine, **Konfüçyüsçü bir anlayış olan; "kişisel erdemler"den sıkça söz edilerek, Konfüçyüsçülüğün yeniden diriltilmesinin hızlı adımları atılıyordu. Mao'nun 1962'ye ka-**

“SEH ile, hem eski geleneklere karşı, hem de bireyciliğe karşı savaş amaçlanıyor, aynı zamanda Parti içindeki kadroların ve öğrencilerin köylere giderek, kitlelerle birlikte çalışmalarını ve onlardan öğrenmelerini, sade yaşamı seçmelerini hedefliyordu.”

dar, 4 ciltlik eseri bütün Çin çapında 14 milyon satılırken, Liu Şao-çi'nin kitabı 60 milyon basılıp dağıtılmıştı. Bu da, Parti içindeki burjuvazinin BPKD öncesi hummalı faaliyetinin yalın bir göstergesini oluşturuyordu. Zehirli fikirleri yaymanın yolu, Parti adını kullanarak yapıyordu.

Liu Şao-çi'nin yanı sıra, “Yenşan'da Gece Konuşmaları”, “Üç Ailelik Bir Köyden Notlar”, “Hay Juy'un Görevden Alınışı” gibi, kültür devriminin hedefleri olan oyunlar ve yazı dizilerinin yayınlanması, burjuvazinin Büyük İleri Atılım'dan sonra tekrar atağa geçtiğinin ciddi göstergeleriydi.

ÇKP içindeki sağcıların, Kruşçev revizyonizminden sonra daha cüretkar davranmaları, zaman zaman Mao'yu açıktan eleştirmeleri tesadüfi bir olay değildi. Mao ve ÇKP'li komünistlerin Kruşçev revizyonizmine karşı mücadelesinin yükseldiği bir dönemde, ÇKP içindeki Kruşçev yanlıları da boş durmuyor,

ÇKP'nin revizyonizme karşı saldırılarını engellemeye çalışıyorlardı. Mao, Kültür Bakanlığı bürokratlarını sık sık uyarmaktan geri kalmıyordu:

“Geçtiğimiz onbeş yılda... bu örgütlerin (Yazarlar Federasyonu gibi sanat ve edebiyat örgütleri), yayınladıkları eserlerin çoğu (birkaç tanesinin iyi olduğu söylenebilir) ve bu örgütlerde yer alan insanların hemen hemen hepsi (herkes değil) Parti politikalarını uygulamadı.

Bunlar güçlü ve dokunulmaz bürokratlar gibi davrandılar; işçilere, köylülere ve askerlere gitmediler; yapıtlarında sosyalist devrimi ve sosyalist inşa çalışmalarını yansıtmadılar. Son yıllarda da doğrudan revizyonizm batağına saplandılar... Kendilerini içtenlikle düzeltmezlerse... Macaristan'daki Petofi Grubuna dönüşmeleri kaçınılmazdır.” (19)

Mao, ÇKP içindeki Kruşçev yanlılarına karşı 1963 Mayıs'ında; “Doğru Görüşler Nereden Gelir” başlıklı bir konuşma yaptı. ÇKP içindeki burjuva anlayışlarının felsefi köklerini ele aldı ve mahkum etti. Özellikle, “bilincin maddeye, maddenin bilince dönüşebileceğini” ve revizyonistlerin; “iki bir olur” metafizik anlayışlarına karşı çıkarak, “birin ikiye bölünebileceği” materyalist anlayışını açıkladı.

ÇKP içindeki revizyonistler; bu metafizik anlayışlarıyla, düşüncelerdeki değişimin maddi dünyayı değiştirebileceği gerçeğini, yani diyalektik materyalizmi reddediyorlardı, böylece, felsefi alanda da re-

vizyonizmin önünün açılmasına çalışıyorlardı.

Mao, daha 1963'ler de başlattığı; “Sosyalist Eğitim Hareketi” (SEH) ile, revizyonizme karşı daha boyutlu bir mücadelenin ön adımlarını atıyor, kendi deyimi ile “taş atma” yöntemini kullanıyordu. SEH ile, hem eski geleneklere karşı, hem de bireyciliğe karşı savaş amaçlanıyor, aynı zamanda Parti içindeki kadroların ve öğrencilerin köylere giderek, kitlelerle birlikte çalışmalarını ve onlardan öğrenmelerini, sade yaşamı seçmelerini hedefliyordu.

Çünkü bu dönemde, Çin'in bir çok bölgesinde, zimmete geçirme, özel teşvikler, özel yatırımlar, kan davaları ve adaletsizlikler artmıştı. Böyle bir hareketle, bu tür olayların azaltılması ve kadroların yozlaşmasının önüne geçmek hedefleniyordu. SEH kampanyası, üniversite görevlilerini ve aydınları da kapsıyordu. Aydınların ve üniversite görevlilerinin önemli bir bölümü bu çalışmalara katıldılar.

Sosyalist Eğitim Hareketi Kampanyası sonucu, köylük bölgelerdeki sorunların önemli bir bölümü çözüldü, kolektif komünler daha da geliştirildi ve yaygınlaştırıldı, küçük mülkiyetlere son verildi. Büyük İleri Atılım, eğitim alanında da büyük ilerlemeler sağlamış, burjuva eğitim sistemini kökten değiştirme, öğrenimi salt akademik düzeyle sınırlama anlayışlarına ve pratiğine büyük darbe vurmuştu. Mao, daha o zamanda bu eğitim sistemini şöyle eleştiriyordu; “Yüksek öğrenim adını ver-

dikleri bu sistemin neye benzediğini biliyoruz. İlkokuldan üniversiteye kadar 17-18 yıl... öğrenciler işçilerin nasıl çalıştığını, köylülerin toprağı nasıl sürdüğünü öğrenmeden yıllarını harcıyor... bu eğitim sistemi içinde kaldıkça daha da cahilleşiyorlar!” (20)

Çin’de, aydınların, sanatçıların, eğitim görevlilerinin ve öğrencilerin kampanyalar halinde dönem dönem kırsal alanlara gönderilmeleri kendine Marksist diyen bir çok revizyonist tarafından hem içte hem de dışta eleştiri yağmuruna tutuldu.

Revizyonizmin amacı, toplumda var olan ayrıcalığı daha da derinleştirmek, kırsal alandaki gelişmeyi baltalamak, aynı kapitalist sistemde olduğu gibi, aydın ve öğrencilerin toplumdan ve üretimden kopuk ve onlara yabancı olarak kalmalarını ve yaşamalarını sağlamak, böylece burjuva anlayışların köklü yerleşmesine zemin hazırlamaktır.

Büyük bir köylülük nüfusa sahip olan Çin, 1949 Devriminin üzerinden 14-15 yıl geçmesine karşın, köylük bölgelerde hala eski gelenekler köklü olarak yıkılamamıştı. Devrimden sonra, eskiye oranla temelden bir değişimin varlığı, tarım ve sanayide köklü değişimlerin, halkın eskiye oranla refah düzeyinde kat kat gelişme olmasına karşın, bütün bunlar, Çin’in bu kısa sürede istenilen seviyeye geldiği anlamına gelmediği gibi, bu kısacık sürede fazlasını beklemek de ahmaklık olur.

Sosyalizmin bütün normlarının ülkede yerleşmesi, uzun bir süreç ve çetin mücadeleler

sonucu olacaktır. Çin ise, işin daha başındaydı, her şeye karşı son 15 yıl içinde Çin artık eski Çin değil, yeni bir sürece girmişti. Mao ve ÇKP bunun bilincindeydi. Bu nedenle de adım adım ve sabırlı bir şekilde mücadeleyi sürdürüyorlar, içte ve dıştaki bütün saldırılara karşı koyarak, hem Çin ekonomisinde hızlı bir gelişmeyi sağlıyorlar, hem de kitleleri sosyalist bilinçle eğitmeye devam ediyorlardı.

1949 yılında Çin’de çıraklar ve büro emekçileri de dahil çalışan işçi sayısı dört milyon kadar iken, bu sayı 1958’de 45 milyona çıktı, yalnız 1958 yılı içinde yeni açılan fabrikalarda 17-18 milyon köy kökenli işçi çalışmaya başlamıştı. (*) bkz. bu konuda kaynak Sabah Tufanı Cilt -2, sf.212)

BPKD öncesi Çin ekonomisindeki gelişmeler olumluydu, ve bu gelişmeler Büyük İleri Atılımın ve SEH’nin ürünüydü. **Sanayi tarıma hizmet eder hale gelmişti. Sadece 1965 yılında 1.3 milyon hektar toprak -Kızıl Ordu’nun da katılımıyla sulanarak tarıma açılmış ve bu büyük projenin %99’u Halk Komünleri tarafından finanse edilmişti.**

Bunların yanı sıra kimyasal gübre üretimi arttığı gibi, halk bol ve ucuz gübre kullanmaya da başlamış ve bunların sonucu olarak tarımsal üretim de rekor düzeyde artış sağlanmıştı.

Ayrıca değişik türlerden binlerce traktör üretilerek halk komünlerinin kullanımına sunulmuştu. “Karasaban ülkesi”, 15 yıl gibi kısa sürede bütünüyle traktör ülkesi haline ge-

lebilmmişti. Diğer yandan tarım makine araçları sadece seçilmiş komünlere kiraya verilmekle kalmıyor, hemen hemen bütün komünlerin bu yöndeki gereksinimleri karşılanır hale gelmişti. Ülkenin geniş kırsal alanları, küçük endüstri kuruluşları, hidro elektrik santralleri, çimento, gübre, tarım araçları ve her türden hafif sanayi üreten küçük fabrikalarla doluydu.

Eğitim alanındaki canlılık, kitlelerin gereksinimlerini karşılar olmuş, eski eğitim sistemindeki burjuva yaklaşımlar yıkılmaya başlamıştı. Yayın evleri, üretim gruplarına ve çalışma tugaylarına ihtiyaç duyulan bilimsel eserleri gönderiyor, sanatçılar, müzisyenler ve tiyatro grupları köyleri dolaşarak etkinlikler düzenliyorlardı. En ilginç yanı ise, her halk komününün ve evlerden yayın yapan binlerce radyo istasyonları vardı. Radyo istasyonları sayesinde geniş bir haberleşme ağı sağlanırken, halkın ihtiyaçları doğrultusunda eğitim veriliyor, kitleler aydınlatılıyordu.

Kısacası, BPKD arifesinde halkın refah düzeyinde belli bir yükselmenin yanı sıra, Çin ekonomisi de hızla geliyordu. Böylesi bir dönemde; “neden kültür devrimi” soruları, içerde ve dışarıda, özellikle de revizyonistler tarafından soruluyordu. Amaçları, Kültür Devrimini engellemektir. Çünkü, Mao önderliğindeki Kültür Devrimi’nin kimleri hedefleyeceğini çok iyi biliyorlardı.

Devem edecek

Lal Salam Comrades!-2 (Kızıl Selam Yoldaşlar!)

“Lal salam, kurtuluşun şah damarı düşmanın korkulu rüyası Hindistan Partizanları! Lal salam, yoksul halkın bilincine umut aşıl原因an düşmanın beynini gürz gibi parçalayan Naksalcılar! Lal salam, Naksalbari isyanından direniş ilhamını alan, Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimiyle donanarak bağımsızlık ve özgürlük için derelertepeleri, büyük nehirleri yüce dağları aşan gerilla! Lal salam!”

Birinci tren yolculuğum ve ABD’li öğrenciler;

Belli zorluklar çektiysem de Mumbai’de yoldaşlar ile görüşebildim. Bir çok konuda fikir alış-verişi yaptık, sohbetler ettik, tarihi yerleri gezdik. Mumbai’daki devrimci mücadele, halkın ekonomik-sosyal-siyasal durumunu, Hindistan ve Türkiye’deki devrimci güçlerin durumunu ele aldık.

Görüştüğüm yoldaş bayağı entellektüel ve birikimli. Dünyada ki, Uluslararası Komünist Hareketteki gelişmeleri çok yakından izleyen ve partimizi iyi bilen biri. Uluslararası alanda HKP(ML) HS ile attığımız ortak adımları çok önemsiyor. Bunun diğer ciddi Maoist güçleri de içine alarak, daha ileri mevzilere taşınmasının önemini belirtiyor. Kürt ulusal mücadelesi, PKK ve Öcalan hakkında detaylı bilgi-

ler veriyorum.

Mumbai, diğer tüm devrimci güçlerin olduğu gibi, kardeş partimiz HKP(ML) Halk Savaşı’nın da en zayıf olduğu şehirdir. Ama kardeş partimiz bunlar arasında en güçlüsü ve en yaygın tabana sahip olandır. Daha çok işçi sınıfı, aydınlar ve üniversiteli gençlik arasında örgütlü.

Delhi’ye gitmeden önce, bir başka şehire uğramam gerekecek. Bu şehire ancak 10 saatlik bir tren yolculuğundan sonra varıyorum. Burada da yoldaşlarla görüşüyor, bir gün kalıyorum. Hayat şartları öylesine ağır ve çekilmez ki, bunları yazıya dökebilmem çok güç. HKP(ML) Halk Savaşı’ndan yoldaşlar beni, en az kendi yoldaşlarım kadar sahipleniyor. Bu yoldaşlık, kardeşlik ilişkilerinden öylesine etkileniyorum ki. Ne mutlu

bize ki böylesi yoldaşlara sahibiz!

Bir kaç saatlik ara yolculuk ve 19 saatlik bir başka uzun tren yolculuğundan sonra Delhi'ye varıyorum. Delhi'ye yolculukta bir ABD'li üniversite grubu ile aynı vagonu paylaşıyoruz. Onlar ile yedi-sekiz saatlik sohbetim oluyor. Şehir planlamacılığı okuyorlar. Son üç ay içinde Brezilya'dan Sao Paolo'ya, Güney Afrika Cumhuriyeti'nden Cape Town'a gitmişler. Şimdi ise Mumbai'nin, Delhi'nin şehir planlamasını inceliyorlarmış.

İçlerinden ikisinin ailesi çok zengin. Diğerleri orta halli. Hepsi de, özellikle gezi sonrası, kapitalizmden bir hayli şikayetçi olmuşlar. Daha önce tüm dünyayı ABD ve Avrupa gibi sanıyorlarmış. Ama şimdi, gördükleri ve yaşadıkları çok değişik olaylardan sonra "küreselleşme"nin sonuçlarını eleştirmeye başlamışlar. Siyasal yönleri geri ama entellektüel birikimleri iyi.

"Kapitalizm çok iyi değil ama alternatifi yok ki! Komünizm teorik olarak iyi ama, yaşayamadı ki! O halde kapitalizmi insana daha fazla önem veren daha sosyal bir duruma getirmek lazım" diyorlar. "Demokrasi", "diktatörlük", "insan hakları", "küreselleşme", "serbest pazar ekonomisi", "geri kalmışlık" vb. bir çok konuda derin ve hararetle tartışmalara giriyoruz.

Onları daha fazla düşünmeye itecek sorular sorarken, bazen de kesin doğrudur diye düşündükleri belli fikirlerini açıktan çürüten somut örnekler, kanıtlar veriyorum. Hiç birisinin yerli yerine oturmuş

görüşleri yok. Bu bakımdan onları etkilemek, doğrulardan yana ikna etmek ve yanlışlarını ortaya sererek gerçekleri görmelerini sağlamak fazla zor olmuyor benim için.

Yoğun tartışma-sohbet sonunda kapitalizmin-emperyalizmin hem insanlığı hemde doğayı tahrip ettiği, sömürüyü daha da boyutlandırdığı, sosyalizmin-komünizmin ise insanın insanca yaşaması ve doğayı tahrip etmeden dostça kullanması bakımından tek alternatif olduğu yönünde ortak bir sonuca varıyoruz.

Bu görüşe üçü gerçekten inanıyor, diğer beşi ise başka bir alternatif getiremediği için inanmak durumunda kalıyor. Vagona ki Hintliler ise bizi can kulağıyla dinliyorlar. Bir kaç kişi dışında tümü, kapitalizme-emperyalizme karşı.

Delhi'ye toplam olarak, yaklaşık 34-35 saatlik yolculuktan sonra varıyorum. Uykusuz uzun süreli tren yolculuğuna artık alışıyorum. Hindistan'da trenler ile daha binlerce km'lik, günlerce yolculuk yapacağım. Dolayısıyla şimdiden bu yaşama alışmam gerekiyor.

16 kez yıkılıp tekrar inşa edilen bürokrasi merkezi Delhi

Delhi, Mumbai ve Kolkata'dan sonra ülkenin en büyük üçüncü şehri (eyalet statüsünde) ve bürokrasi merkezidir. Nüfusu 10 milyonu aşkındır. Kuzey Hindistan'ın merkezidir. Ganj nehrinin ana kollarından biri olan Yamuna ırmağı üzerinde kurulmuştur. Hindu-lara, Moğollara-Müslümanlara, İngilizlere başkentlik yapmıştır. Son üç bin yıl içinde yaşa-

nan yoğun çatışmalardan, savaşlardan, işgallerden dolayı en az 16 kez yıkılmış ve yeniden inşa edilmiştir.

Şehir en az sekiz küçük kentten oluşuyor. Her biri farklı dönemde, farklı imparatorluklar tarafından inşa edilmiş. Şimdi eski ve yeni Delhi olmak üzere, iki bölümden oluşuyor. Eski Delhi, üç yüz yıl kadar, 17 yy. ile 19. yy. arası Müslüman Hindistan'a başkentlik yapmış bir kenttir. Bu döneme ait çok sayıda cami, mescit, medrese vb. tarihi yerlere sahip. Yeni Delhi'ye göre çok daha yoksul, bakımsız ve eskidir.

Yeni Delhi, İngiliz sömürgeciliği tarafından inşa edilmiş ve onlara başkentlik yapmış modern bir şehirdir. Daha önceleri İngilizlerin Hindistan'daki başkenti Kolkata idi. Fakat Kolkata'nın güçlü anti-sömürgeci direnişi, mücadelesi ve bitmeyen isyancı geleneği sonucu İngilizler, başkenti 1911'de Yeni Delhi yaptılar. Şehrin inşası ancak 1931'de bitmiş.

Yeni Delhi daha sonraları (yarı-sömürge statüsüne geçişle) Hindistan'ın başkenti olmaya devam etti. Ve şimdi ülke çapında bürokrasinin yerleştiği şehirdir. Büyük binaları, geniş yolları, parkları... var. İngiliz kültürü ve medeniyetinin izleri fazlasıyla mevcut. En fazla konuşulan diller; Hintçe, Urduca, İngilizce ve Pencabi'dir.

Delhi'de motorlu araç sayısı, Mumbai ve Kolkata'nın toplamından daha fazladır. Dolayısıyla bu şehir, hava kirliliği oranının en yüksek olduğu ve özellikle sıcak yaz günlerinde insanın nefes almada bir hayli

zorlandığı yerdir.

Delhi’de Çin tipi çekik gözlüler, Kazak, Moğol, Özbek insanı, bizim gibi açık tenli ve uzun boylu insanlar... var. Kuzey olduğu için Mumbai’ye göre Delhi insanı, daha uzun boylu, iri yapılı ve açık tenlidir. Güney eyaletler ve Batı Bengal insanı ise genelde kısa boylu, teni Afrikalı kadar siyah ama saçları düzdür. Aynı şekilde güney eyaletlerde tamamıyla Afrikalı gibi olmasa da, ona yakın olanlar da bir haylidir.

Burada üç veya dört gün kalacağım. Bu süre zarfında yoldaşlarla tekrar kontak kurmam gerekecek. Bir sonraki yolculuk ve kontak için bu zorunlu. Bu sürede deyim yerindeyse Delhi’nin altını-üstüne getiriyorum. Her gün sabah 00:07’de sokağa çıkıp gece 23:00, 24:00’de otele dönüyorum.

Çöle, gemi yolculuğu

Delhi’ye varır varmaz, Mumbai’de yaşadıklarımı tekrar yaşıyorum. Uzun bir arayıştan sonra bir otel bulup yerleşiyorum. Hindistan’da satı-

lan pek çok şey onların adlandırılmasıyla “duplicate” yani, sahte ve gerçeğin kopyasıdır. Fakat bu işi öylesine profesyonelce yapıyorlar ki gerçek ile sahteyi birbirinden ayırmak çok güç. Burada yaşadığım onlarca olaydan ikisini anlatmadan geçemeyeceğim.

Delhi’nin denize, okyanusa yüzlerce km uzak olduğunu bir çoğumuz bilir. Bunu “herşey satanlar”da çok iyi bilir ama, onlar gene Delhi’den bir başka şehire, örneğin Bhopal’a gemi bileti satarlar. Hindistan’ın coğrafyası hakkında bilgim iyi olmazsa bir çok yere, örneğin Rajastan çölündeki Pokaran şehrine gitmek istesem, gemi bileti almamak elde değil.

Bugüne kadar çok uyanık ve bitirim kişiler tanıdım ama, Hindistan’daki gibilerini asla. Bu ülkenin özellikle büyük şehirlerinde “her şey satan” yüzlerce, hatta binlerce uyanığın, bitirimin oyunlarına gelmemek, onlar tarafından soyulup çıplak soğana çevrilmemek hiç te zor değil. Satacak bir şeyleri yok ama, herşey satma becerisine sahiptir.

Gemi biletini satanlarla bilinen tarzda başa çıkamayacağımı anlayınca, kurtulmak için Pokaran’a gitmek istediğimi söylüyorum. Etrafımı saran bitirim satıcılardan biri hemen öne atılarak, “*Beyefendi o dediğin yere ancak haftada bir deniz otobüsü gidiyor. En erkeni yarın. Çok az biletim kaldı, şimdi almazsan yarın bulamazsın*” diyor. Diğerleri de hemen bunu onaylıyor. Aralarında çok uyumlu örnek bir dayanışma var.

Ben, “yahu gemi bileti satmak istediğin yerde ne deniz var, ne de burdan oraya akan bir nehir var, sen bu hızlı deniz otobüsünü oraya nasıl götüreceksin Pokaran’ın nerde olduğunu sen biliyormusun?” diyorum, adam, “*benim o dediğin yeri bilmem gerekmiyor ki, olmasa bileti olurmu hiç?*” diyor.

Çıkar da göreyim Pokaran’ın gemi biletini diyorum. Adam arıyor-tarıyor Pokaran ismine düzenlenmiş gemi bileti bulamıyor. En sonunda, “*Yanına almayı unuttuğum, ama fark etmez. Şu gördüğün yazı*

makinemle şu isimsiz bilete, dediğin şehrin ismini yazar-sam gemi biletin hazır. Hazır biletim olmadığı için sana normal fiyattan % 10 indirim yapıyorum.” diyor.

Onlara, gemi bileti satmak istedikleri şehri harita üzerinde gösteriyorum. Onlar ise kendi görüşlerini destekleyen onlarca şahit getiriyorlar. Bazen de –nasıl bir ilişki sonucudur bilinmez ama- bir iki turist de buluyorlar. Benden bir şey çıkarmayacaklarını kesin olarak anladıktan sonra, fena halde kızarak küfürler yağdırarak uzaklaştılar.

Sefil duruma düşen Türkiye-li iş adamları

Yeni Delhi'nin tam merkezinde, bir kaç daire içinde oluşturulmuş güzel bir park var. Özellikle havanın güzel olduğu günlerde burası tıklım tıklım. Bugün de öyle bir gün. Burada göze çarpan yüzlerce hadise arasında ayakkabı boyacıları da var. Her taraf ayakkabı boyacısı, sanki “Çanakka- le geçilmez” misali, boyacılar da “*ayağında bir şey olduğu sürece boyatmadan geçemezsin*” dercesine iş yaparlar.

Açık renk spor ayakkabı giymişim. Boyacıardan biri, üstelik sadece koyu renkli boyası olanı, ayaklarıma yapışarak il-laki boyayacağım diyor. Ayaklarımı resmen kelepçeye almış. Kurtulmak için adama zarar veriyorum ama gene bırakmıyor. Adam aldırıyor, bir kez ayaklarıma yapışmış, illaki boyayacağım diyor. Tüm gücümü kullanarak adama büyük hasarlar vererek ancak kurtuluyorum. Ve bu halimizle bir anda herkesin ilgi odağı oluyo-

ruz.

Daha 15-20 metre yürümeden başka boyacılar bu kez, beyefendi ayakabılarını silelim, temizleyelim diyorlar. Ayakkabım tertemiz, ne varki ne sileceksiniz diyorum. “Bir baksana” diyorlar. O da ne? Her iki ayakabımın üzerinde kocaman hayvan pisliği. Ne zaman oldu, kim yaptı, nasıl fark etmedim... kendime olmadık küfürler ediyorum. Bir de uyanık geçiniyorum. Ne gezer!

Bir dakika önce boyayanlar, şimdi temizleyenler oldu. Ne kadar dikkat ettiysemde aynı gün, üstelik aynı alanda dört kez aynı olayı yaşadım. Fakat her defasında daha da inatlaşarak ayakabılarımı onlara vermiyor kendim siliyorum. Hayatımda bir günde bu kadar sinirlendiğimi, bu kadar küfür ettiğimi hatırlamıyorum. Boyacılarla-temizlikçilerle yaşadığım kıyasıya bir savaştı bu! Bu yaşadıklarımın dolaylı tüm günüm mahvoldu. Moral diye bir şey kalmadı.

Akşam yemeği için McDonald's türü bir Hint lokantısına gittim. Yemek sırasında beklerken Türkiye'den ticari amaçlı gelmiş iki kişinin yüksek sesli konuşmasına tanık oluyorum. Sadece biri çok az İngilizce biliyor, sipariş vermekte bir hayli zorlanıyorlar. Bir an hemşerilerime yardımcı olmak, onlarla tanışmak istedim ama kendi özel durumumu hatırlayınca bundan vaz geçiyorum.

Bunlara yakın oturuyorum. Başlarına neler gelmiş tam olarak bilmiyorum ama, çok öfkeli ve kızgınlar. Her hallerinde soyuldukları, çarpıldıkları belli. Yanında oturanlara, ge-

len geçene herkese küfürler edip hakaret yağdırıyorlar. Öyle ya nasıl olsa kimse Türkçe bilmiyor! Bunların düştüğü sefil durumu benim anlatmam, tarif etmem mümkün değil. Üstleri dağınık, gömlekleri yırtılmış. Benim girdiğim muharebelerin daha büyüklerine girmiş ve büyük yenilgi almışa benziyorlar.

Türkçeleri çok düzgün ve üst tabakadan oldukları her hallerinden belli ama hayatımda duymadığım, bilmediğim en kötü küfürleri ben bunlardan duydum. İyi olmadığını biliyorum ama, bunların bu durumu sayesinde bana moral geliyor. İçimden güle güle kırılıyorum. Ve daha sonraki günlerde bunları hatırladıkça bol bol stres atıyorum.

Boyacıların o alanda tuzak kurduklarını sonradan öğreniyorum. Oradan geçipte ayakkabısını boyatmayanlara kesinlikle hayvan pisliği veya ona benzer şeyler atılıyor. Aynı şekilde boyayanlarada saldırı oluyor, temizlensin yeni bir iş çıksın diye. İş çıkarmaktan sorumlu onlarca, yüzlerce çocuk görevlendirilmiş. “Bermuda üçgeni” gibi yutulacak birilerini arıyorlar. Büyük bir organizasyon, mafya var işin içinde.

Bunu da ancak ikinci gün öğrenebildim. Bu işin iç yüzünü anlamak için önce uzaktan yarım saat kadar seyrettim. Daha sonra o alanın öncülerinden biri olduğunu düşündüğüm birine yaklaşarak, “Eğer benimle bu alanı beraber dolaşıp tanıtırsan sana bir dolar vereceğim. Ama ayakkabılarıma en ufak bir şey olmayacak, bir şey olursa tek Ruppı vermeyem” diyorum. Adam güle-oymaya

kabul ediyor.

Beraber muharebe alanında yürümeye başladık. Adam sağına soluna emirler yağıdırıyor. Bir çoğunu artık daha iyi tanıyorum. Dün iyi düzeyde haşır neşir olmuştuk zaten. Onlar, benim artık yola geldiğimi, kendilerinin egemenliğini kabul ettiğimi düşünerek alaylı alaylı bakarlar ben zoraki gülümsüyor ve herşeye rağmen buradaki durumu öğrenmeye çalışıyorum. Klavuzum yarım saat içinde buradaki örgütlülüğü, işleyişi, tuzağı yeterince anlatıyor. Bir dolarım gidiyor ama, daha sonraki iki gün o alanda rahat rahat öfkelenmeden dolaşıyorum.

Savaşçı parti ilkeleri

Yoldaşlar ile görüşüyorum. Beni burdan alıp kantağa götürmesi gereken yoldaş, zorunlu olarak bir hafta önce ayrılmış. Onlara, kapalı zarf içinde bana verilmek üzere ve kesinlikle anlamını bilmedikleri kodlu bir not bırakmış. Bu kodlara uygun şekilde kantağa kadar ulaşması gereken sadece benim. Hiç birisi (hem Mumbai ve x şehrindeki, hem de Delhi'deki yoldaşlar) benim nereye, nasıl ve kiminle gideceğimi bilmiyor.

Tam illegal, savaşçı bir komünist partinin çalışma tarzı. Doğrusu bu kadarını beklemediğim. Dolayısıyla gerçek kantağa ulaşana kadar, görüşüğüm hiç bir yoldaşla kongre hakkında en ufak bir şey konuşmuyorum. Aynı şekilde onların da bu yönlü en ufak bir sorusu olmuyor. Bunlar parti üyesi mi değil mi, legal mi illegal mi, kadro mu veya örgütlü sempatanlar mı bilmiyo-

rum. Sadece konuşma sırasındaki tavırlarından, genel siyasal düzeylerinden, birikimlerinden belli ip uçları alıyorum.

Tüm parti üyelerinin kongre oturumlarına kattırılmadığını sonradan, kongre yerinde öğreniyorum. Kongre süreci bölge, eyalet ve merkezi oturumlarla gerçekleşiyor. Örgütsel rizikolardan, güvenlik sorunlarından ötürü şehir düzeyine indirgenmiyor kongre. Düş-

“ Artık bundan sonra açık tenli insan çok dikkat çeker. Düşman hilesine karşı devrimci hile ile cevap vermek, sınıf kavgasının bir başka temel sorunudur. Bunu sınıf mücadelesinin temel bir sorunu olarak görmeyen bir KP veya devrimci örgütün mücadeleyi ilerletmesi çok zor, hatta imkansızdır. Koyu baskı, zulüm ve “av” peşindeki hainler kol-geziyor buralarda.”

man gözetiminde olan ve koşulları yeterince iyi olmayan parti üyelerinin bir kısmı sürece (oturumlara) kattırılmıyor. Partinin bütünsel güvenliği, kongrenin tarihsel önemi kesinlikle küçük şeylere kurban edilmiyor. İlkeler, başından sonuna kadar en katı şekliyle uygulanıyor.

Her iki şehirde karşılaştığım yoldaşlardan hareketle çıkardığım izlenim, kardeş partimizin genel düzeyinin beklediğim üzerinde olduğudur. Enternasyonalizm ve onun bilinciyle donanma çok iyi. Kendi

mücadelelerinin dünya proleter devrimlerinin kopmaz bir parçası olduğu yönündeki sorumluluk ete-kemiğe bürünmüş. Partimize yönelik hem ciddi beklentileri, hem de büyük sempati ve saygıları var. Bize göre daha ileri oldukları bir çok yönleri var ama, alabildiğince mütevaziler. Bunu her davranış ve konuşmada görmek mümkün. Böylesi yoldaşlara sahip olmak gerçekten bir ayrıcalık.

Kardeş partimizin Delhi'deki durumu, Mumbai'ye göre daha iyi. Devrimci güçler arasında en örgütlü ve geniş tabana sahip olandır. Esas olarak işçiler, aydınlar ve öğrenci gençlik arasında örgütlüler. Yedi-sekiz bin kişilik tabandan ancak yarısını harekete geçirebildiğini söylüyorlar. Daha sonra Kongrede hem Maharashtra (Mumbai) hemde Delhi-Haryana eyaletlerinin sekreterleriyle konuştum. Onlardan bu iki büyük şehirin faaliyetleri hakkında bilgiler aldım. Karşılıklı tecrübe alış-verişinde bulunduk.

Kongre öncesi örgütlülüğe bulaşmamaya çok özen gösteriyorum. Zorunlu ve çok sınırlı kontaklar dışında görüşmüyorum. Varolan zamanı sürekli şehri dolaşarak geçiriyorum. İki gün peş peşe J.Nehru üniversitesine gittim. Bir çok öğrenci ve bir kaç öğretim üyesiyle görüştim. Bunlarla daha rahat sohbet ortamını bulabilmek, yakın ilişkiler kurabilmek için, bu üniversitede x alanında lisans üstü eğitim yapmak istediğimi, koşullar ve imkanların ne olduğunu soruyorum. Bir çok konuda yararlı sohbetlerimiz oldu. Hatta bazı-

larıyla tapınaklara gidip ortak röportajlar, araştırmalar yaptık.

İstenmeyen zorunlu bir davranış;

Beklenen son notu alıyorum. Fakat x şehrinde verilen randevuya yetişebilmemin koşulları çok az. İki buçuk gün var. Randevu saatine ulaşabilmem için, bugün mutlaka yola çıkmam gerekiyor. Yoksa bir daha ilişki kurmak çok zor, belkide imkansız. Bu nedenle ne yapıp mutlaka tren bileti bulmam gerekiyor.

İlk trenle dokuz saatlik, üç saatlik ara beklemeden sonra da ikinci trenle 34-35 saatlik bir yolculuk yapacağım. Yani aktarmayla birlikte toplam 47 saate varan tren yolculuğum var. Hayatımda ilk kez bu kadar uzun bir tren yolculuğuna çıkıyorum. İlginç olan artık beş-altı saatlik yolculuklar bana çok kısa geliyor.

Bir türlü tren bileti bulamıyorum. Yerler çoktan dolmuş. Uçak gitmiyor, otobüs ile gitsem yetişmiyorum. Özel taksi çok pahalı, en az 250 dolar gözden çıkarmam gerekecek. Yalnız olduğum için belli tehlikelerde yok değil. Bu bakımdan en son noktaya gelmeden, tamamıyla çaresiz kalmadan bu yola baş vurmayacağım.

Trende bir yer bulabilmek için, en son çare olarak istasyon menejerine gidiyorum. Uluslararası bir toplantım var, mutlaka yetişmem lazım. Bunun için şu saatteki trende mutlaka bir yer bulmam gerekiyor diyorum. Menejer, "*Malesef hiç boş yerimiz yok, iki gün önce doldu beyefendi. En az iki gün beklemen gerekecek*" diyor. İmkânı yok, mutla-

ka bir yer bulmam lazım, bunu bulmadan buradan bir yere gitmem diyorum.

Menejer, "*Beyefendi yerimiz çoktan doldu, iki gün sonrasını beklemekten başka bir çareniz yok*" diyor. Ben ise mutlaka bu trenle gitmem gerekir diyorum. Adam en ufak olumlu bir mesaj vermiyor. Hiç sevmediğim, tasvip etmediğim ve alışkanlığım olmadığı halde, ama o anda yapılacak başka bir şey de olmadığı ve zorunlu kaldığım için menejerin eline on dolar koyarak, on dakika içinde bir yer istiyorum, bilgiler için kimliğim burda, lütfen elinizi çabuk tutun yoksa bu treni de kaçıracam diyorum.

Menejer karşı çıkmaya çalışıyor ama, ben turist olmanın da avantajıyla daha baskın davranıyorum. Psikolojik olarak benim etkim altında olduğundan hiç bir olumlu-olumsuz tepki göstermiyor. O an sanki dışarıdan ayarlı bir makina gibi hareket ediyor. Hemen sekreteri çağırarak, onunla birlikte bilgisayardan bana bir yer ayarlamaya çalışıyor. Böylelikle beş dakika içinde, randevu yerine kadar bilet sorunumu çözmüş oluyorum.

Kendi davranışımından dolayı menejerdan özür diliyor, onun yardımından dolayı da teşekkür ediyorum. Kendisine, "*Bu davranışımın doğru olmadığını ben de biliyorum ama, inanınız ki yardımınızın değeri çok büyük ve ülkenizin geleceği açısından bir hayli anlamlı olacak*" diyorum. Bundan bir anlam çıkaramayan menejer daha da tuhaflaştı. Bana, ülkesine faydalı olacak ne yapmıştı ki! Düşünmesine dahi

izin vermeden, bir kez daha teşekkür ederek ayrılıyorum. O ise peşimden kapıya kadar gelerek "*bir kahvemi içseydin*" diyor. "*Şimdi istemem, gördüğün gibi acelem var. Dünya küçük, belki de bir başka sefere*" diyorum.

Eğer son anda bir terslik çıkmaz ise, varacağım şehirde esas kontağa ulaşmış olacağım. Ve gelen koda göre beni, büyük olasılıkla tanıdık bir yoldaş karşılayacak. "*Sen tanımasan da o seni tanır*" deniliyor. Notu çözmeye çalıştıkça bir an, sanki gözetleniyorum, takip ediliyorum hissine kapılıyorum. Ama bu olası takibin yoldaşlarımızın olduğunu düşününce de daha bir rahatlıyorum. Yoldaşlarımız bu kadar profesyonel mi çalışıyorlar, oluşturulmuş bir istihbarat örgütleri mi var?

Yolculuk sırasında, üstelik trenin salıncak gibi sallandığı, radyo sesinin kulakları zonklattığı, türlü türlü yemek kokusunun ortalığı kapladığı ve hiç bir zaman eksilmeyerek sesli veya sesiz şekilde bağırsaklardan dışarı atılan çekilmez hava gazları ortamında uyumak, dinlenmek benim için çok zor, hatta imkansız.

İlk tren (9 saatlik) yolculuğumda sürekli okuyorum. İyi ki okumak için son anda bir kaç kitap almışım. Kendimi okuduğum kitaplara ve yoldaşlarla birlikte yaşayacağım olası durumlara veriyorum. Yoksa zamanın geçmesi ve yukarıda anlattığım ortama dayanmak çok güç. Kimseyle bir sohbetim olmuyor. Burunu isyana götüren kokulara rağmen, güzel Hint müziği eşliğinde kitap okumak, derin düşüncelere

dalmak öylesine güzel, öylesine dinlendirici ki! Bu doyumun anlatmanın mümkünatı yok.

Tren X şehrine geldiğinde iniyorum. Gece yarısı saat 01:00. Küçük bir bölüm dışında istasyonda ışık yok. Ama yerde balık istifi uzanan sayısız insan var. Bunlar yolcu mu, yoksa başını sokacak bir kulübesi, Slum'ı dahi olmayan insanlar mı, bilmiyorum. Onlara zarar vermeden yürümede bir hayli zorlanıyorum. Zarar versem, rahatsız etsen bile kimse'nin umurunda değil.

Oturacak bir yer olmadığı için üç saat boyunca oturuyorum. Sürekli olarak istasyonda, çevresinde yavaş yavaş dolaşıyorum. Derin düşüncelere dalıyorum. Öyleki zamanın nasıl geçtiğini bile fark edemedim. Gece, başta vücuda su misali ter attıran bir sıcaklık, sabaha doğru ise insanı kemiklerine kadar üşüten bir soğukluk yaşıyor.

Yol arkadaşım

Üç saatlik beklemeden sonra ikinci, belki de son trene biniyorum. Benim olduğum va-

gon gayet sakin, fazla insan yok. Havalandırılmalı, iki veya üç yataklı... Benim olduğum vagon en pahalı ikinci mevki. Bu bakımdan bu vagona ancak ekonomik durumu iyi olanlar biniyor.

Benim bölümümde 55 yaşlarında, temiz giyimli, gayet iyi bakımlı, bürokrat görünümü birisi var. Her haliyle konuşacak birilerini bekliyor. Sonradan, bu şahsın annesinin Hintli, x ülkesinden ekonomi profesörü olduğunu ve Birleşmiş Milletlere bağlı Afrika Kalkındırma Bankası'nda görevli olduğunu öğreniyorum. Adamın çok konuşkan olduğu ve benimle doyumsuz uzun sohbetlere gireceği her halinden belli.

Bu durumunu ilk dakikalarında anladığımdan, kendisine sadece merhaba demekle yetiniyorum. İlk bir saati sürekli çantamı düzeltmek, elbiselerimi değiştirmek ve not tutmakla geçiriyorum. Ve kaçınılmaz duruma gelen sohbet için kendime bir senaryo hazırlıyorum.

Bana fazla iş düşmüyor. Hazırladığım senaryonun temel noktalarını vermem yeti-

yor adama. Sonra daha çok konuşmasını sağlayacak, belli fikirlerini ortaya serecek sorular soruyorum, sanki özel olarak konuşacak birisini arıyor, yoksa patlayacak gibi. Bir atasözünün de dediği gibi, sürahinin bardağa "sen olmasan ben içimi kime dökerim" diye. Burada profesör sürahi, ben ise bardak oluyorum.

Adamın bu yaşına ve kariyerine rağmen henüz oturmuş, kökleşmiş bir düşünce sistemi yok. Birbirini dıştalan, çürüten, doğru ve yanlış fikirlerin iç içe geçtiği eklektik düşünceleri var. Kariyeri ve maddi durumu iyi olduğu halde dünyadan, yaşamdan hiç memnun değil. Sanki üçüncü emperyalist paylaşım savaşını dört gözle bekliyor. Öylesine karmaşık düşünceleri varki, taraf olduğuna da karşı duran birisi. İşte, belli bir çerçeveye oturtmaya çalıştığım ekonomi profesörünün karmaşık düşüncelerinden bir demet;

Birileri ABD'ye dur demeli. Bu insanlık için gerekli. On yıla kalmaz yeni güçler çıkacak. ABD emperyalist bir güçtür,

dünyanın, Afrika'nın düşmanıdır. Kime ne yardım veriyorsa, insan hakları için değil, kesinlikle kendi çıkarlarının garantiye almak içindir. Örneğin, Mısır'a korkunç düzeyde parasal yardımda bulunuyor. Bunun bir çoğu açık değil, gizli ve dolaylıdır.

Peki niçin? Arapları kendi denetiminde tutmak, İsrail'i Araplara ve Müslümanlara kabul ettirmek içindir bu. Mısır'ın Ortadoğu'daki, Araplar arasında ki ağırlığı bildiğinden. Bu ülkenin sürekli kontrolünde olması, kendisine büyük imkanlar sağlıyor.

Filistinliler fazla bir şey yapamaz. Çünkü yöneticileri emperyalist güçlerle, özellikle Avrupalı devletlerle sıkı ilişkiler içerisinde. İsrail sürekli Filistinlileri katlediyor, toprağına el koyuyor, ülkenin altını üstüne getiriyor. Peki Filistin önderliği ne yapıyor? Tek kelime ile hiç bir şey. Üstelik Filistin halkını emperyalist devletlerin çıkarları için kontrolde tutuyor. Onlar ise Avrupalı devletlerden ve ABD güdümlündeki Müslüman devletlerden gelecek paraya bakıyor. Göbekten bağımlılar. Bu önderlikle Filistin halkına bağımsızlık yok.

Yahudiler dünyanın başına sürekli kötü çoraplar örendir. Birinci ve ikinci dünya savaşlarını onlar çıkarttı. Üçüncüsünü de gene onlar çıkaracak. ABD ve Avrupalı devletleri yöneten onlardır. Dünyanın en zenginleridir. Hitleri hiç sevmem çünkü koyu bir faşisttir. Yahudilere yaptığını kesinlikle savunmuyorum ama, onlar bunu hak etti.

Geleceğin en büyük gücü

ve insanlığın başına bela olacak ülkesi Çin'dir. Hong Kong ve Macau'yu aldılar, şimdi sıra Tayvan'da. ABD ne yaparsa yapсын Çin, Tayvan'ı kesin olarak alacaktır. On yıla kalmaz Asya Pasifikte egemenliğini büyük oranda oturtacaktır.

Adamlar hem çok sinsi hem de çalışkanlar. 50 yıllık stratejik hesaplar yapıyorlar. ABD ne yaparsa yapсын Çinliler her şeye rağmen onu da kandıracaktır. Ciddi bir taviz vermeden Dünya Ticaret Örgütü'ne de girdiler. Tüm Asya'ya hakim olacaklar. Onlardan hem nefret ediyor, hemde gelişmelerinden korkuyorum.

Nepal'deki Maoistler yetmiyormuş gibi, birde Hindistan'ın başına Naksalcıları, Maoistleri ördüler. Biliyorsun Mao komünistti ama Çin'de çok büyük ve güzel işler de yaptı. Onun Çin'e yaptığı, Gandhi'nin Hindistan'a yaptığından çok daha fazladır. Çinliler Maoyu bıraktı ama Maoizmi Nepal'e, Hindistan'a ihraç ettiler.

Kendilerine Maocu diyen bu güçler silahlı mücadele yürütüyorlar. Senin ülkeni bilmem ama burada devlet otoritesini sarsıyorlar. Bak Nepal'e Maoistlerin silahlı mücadelesi ve taktik oyunları sonucu parlamento çalışamaz durumda. Parlamento ile kral karşı karşıya geldi. Beş-on yıla kadar Nepal Maocularının eline düşerse hiç şaşma.

Hindistan'da ki Maoistlere biz Naksalcı diyoruz. Lideri Ç.Mazumdar'dı, Mao'yu kendisine örnek aldı ve devlet tarafında öldürüldü. Biz, Naksalcılar artık bitti derken, özellikle son bir kaç yılda üs-

telik daha örgütlü ve gelişmiş şekilde tekrar gündeme geldiler.

Andra Pradeş ve Bihar'da neredeyse kurtarılmış alanlar ilan edecekler. Yani devlet içinde biz de devletiz diyorlar. Bu mücadeleye de Halk Savaşı diyorlar. ABD'ye kızıyorum ama, onun silahlı mücadeleye, Maoistlerin savaşına karşı geliştirdiği savaşı beğeniyor, değer veriyorum. Elimizi çabuk tutmaz isek Hindistan da Nepal'e benzeyecek.

Ben Hinduyum ve Hinduizme inanıyorum ama fanatik değilim. İslam'ı ve Müslümanları sevmiyorum. Çünkü ne İslam'da ne de o inancı uygulayan Müslümanlarda demokrasi denen, insan hakları denen bir şey var. Tam bir diktatörlük. Diktatörlerden nefret ediyorum. İslam insanın düşünmesine bile izin vermiyor. 'Herşey yazılmış, söylenmiş sen sadece uygula' diyor. Böyle oluncada sana köle olmaktan başka bir şey kalmıyor.

Pek çok Müslüman ülkede sürekli diktatörlüklerin, darbelerin olması sadece tesadüfe bağlanabilir mi? Darbe olmayan, diktatörlükle yönetilmeyen hangi Müslüman ülkesi var? Sanmıyorum olsun. En azından ben bilmiyorum. Şu Müslüman komşularımız Pakistan ve Bangladeş'e bak. Tarihleri darbeler, diktatörlükler tarihidir. Bu yetmiyormuş gibi sürekli Hindistan'da yaşayan Müslümanları kışkırtıyorlar. Keşmir kimin eseri? Tabi ki Pakistan'ın.

Ama ben biliyorum ki, bu işin arkasında sadece Pakistan değil, bizim dostumuz görünsede zavıf düşmemizi isteyen

ABD ve Çin de var. Osama Bin Laden'in nerede olduğunu, nasıl ve kimlerle yaşadığını ABD bilmiyor mu? Kesinlikle biliyor. Üstelik günlük, saatlik davranışını bile kontrol ediyor. İstese en fazla üç saat içinde onu ortadan kaldırır. Ama yapmıyor. Neden? Çünkü işine gelmiyor. Onu sürekli gündemde tutarak, sorunlar çıkartarak kendi planlarını uyguluyor

Bu sorunların nasıl çözüleceğine ben de tam akıl erdiremiyorum ama, bildiğim bir şey var ki çok şeylerden, ülkeden, ulustan nefret ettiğim ve bunların dünyanın başına çok çorap ördükleri, yeni bir dünya savaşına bizleri sürükleyecekleridir. İnsanlık buna karşı durmalı, uyanık olmalıdır. BM, IMF ve Dünya Bankası'ndaki oyunların çoğunu bilirim. Ama bir şeyde yapamıyorum. Bu çirkeflikler arasında yaşamaktan artık nefret ediyorum."

Profesörümüz, benimde bir komünist/Maoist olduğumu, bu yolculuğun Naksalcılar ile görüşmeye, onlara destek ve moral vermek amaçlı olduğunu ve incelediğim yerde de onlarla buluşacağımı bilse acaba ne diyecek, ne yapacak?

Profesörümüz dünyadaki ekonomik-siyasal-askeri gelişmeleri yakinen takip ediyor. Ama düşünceleri karma karışık. Sorduğum sorularla, bazı görüşlerini açıktan çürüten kaba örneklerle adam iyice bunahıyor. Yanıt veremeyince de "Peki sen söyle alternatifi ne?" diyor. Ben ise anti-emperyalist çizgide görüşler ileri sürüyorum. Onun anlattıklarına açıklık getirmeye, hangisinin daha doğru ve mantıklı olduğunu somut örnekler vererek anlatı-

yorum.

Yakında intihar ederse şaşmam. Çünkü; yoğun çelişkiler yumağı içerisinde. Gerçi verdiğim örneklerle, yaptığımız sohbetle yaşama olan bağlılığı, emperyalizme olan öfkeyi, ezilen ve sömürülenlerin kendilerini özgürleştirecek mücadeledede haklı olduklarını ve onlara olan sempatiyi sürekli güçlendirmeye çalıştım. Ne kadar başarılı oldum bilemiyorum ama, düşüncelerimi ciddiye aldığı ve görüşlerime saygı duyduğu muhakkak.

İnceği şehirde tren 20 dakika mola verdiğinde O, bu kısa süre içinde kendisini istasyonda bekleyen ailesini bulup benimle tanıştırmış ve çok kısa süre olduğu halde büyük bir konuk severlik göstermişti.

Bana, New York'taki, Paris'teki, Kahire'deki, Delhi'deki ve indiği şehirdeki adreslerin tümünü vererek, mutlaka kontak kurmamı ve "Yaşamı umutlarımız doğrultusunda değiştirecek, anlamlı kılacak ortak bir şeyler yapalım, halkın yararına olan konularda yoğunlaşarak, uluslararası bir çalışma başlatalım, bilinmeyenleri kamuoyuna teşhir ederek emperyalistlere karşı bir şeyler yapalım" demişti.

O insanları sevdiği, haksızlıklara karşı çıktığı ve emperyalizme karşı olduğu sürece, dedikleri neden olmasın! Belki çok zor olacak ama, bu gibi insanların katkısını devrimin nehrine akıtma becerisini neden göstermeyelim? Emperyalist burjuvazinin yoğun ideolojik saldırıları sonucu halka karşı bir duruş sergilediği halde, henüz insanlığını tamamıyla yitirmemiş olanlar, devrim-

cilerin-komünistlerin doğru siyasal yaklaşımlarıyla, örnek tutumlarıyla neden halka yeneden kazandırılmasın?

Ekonomi profesörü olan yol arkadaşım sayesinde zamanın nasıl geçtiğini pek anlayamadım. Kısa süre olduğu halde, belki de uzun yılları alan dostluğun ön adımlarını attık. Belki de bir gün, 'bilinmez' bir nedenle kapısını çalacağımız, beraber yararlı sohbetler edeceğimiz bir dostumuz oldu. Kimbilir, belki de omuz omuza vererek ortak kaderi paylaşacağımız zorlu güzergahın yoldaşları olmada ilk parke taşlarını döşedik. Neden olmasın?

Şimdi gece saat 22:00 civarı, tren benim incelediğim durağa yaklaşıyor. Tüm eşyalarımı yeniden gözden geçirip, son hazırlığımı yapıyorum. Büyük sırt çantamla, giyimimle bir turist olduğum hemen bell oluyor. Heyecanım artıyor. Acaba kim karşılayacak, nasıl tanışacağız? Bu insan seli arasında nasıl buluşacağız?

Nihayet gece karanlığını yarararak uzayın derinliklerine bir şimşek gibi dalan, insanı en derin duygulardan vuran, düşlerden uyandıran güçlü bir fren çığıyla trenimiz duruyor. Şimdi 30 yıl önce Kurtalan Expressi'yle yaptığım yolculuk aklıma geliyor.

Yıllardır hasret kaldığım bir duyguyu şimdi yeniden tadıyorum. Sevgiliye, anneye-babaya, dosta, yoldaşa yıllardır hasret kalmış bir duygudur yaşadığım. Sanki doğduğu yere yıllar sonra dönen ve en sevdiği insanlara hasret kalmanın buluşmasıdır şu an yaşadıklarım. Tarifi zordur daha görme-

diğın “yaban ellere” hasret kalmak. Açıklanması imkansızdır bilmediğın sevgiliye delicesine aşık olmak. Bu sevgi, diğır her tür sevgiyi yarı yolda bırakan, yoldaş sevgisidir.

“Tanıdık yoldaş” ve ‘cennet’lik dualar

Ben yoğun kalabalık içerisinde sağa-sola bakarak tanıdık birilerini ararken, bana arkadan biri aniden sarılarak kocaman sırt çantamla birlikte beni havaya kaldırıyor. Ve bu şahıs aynı anda yüksek sesle kahkahalar atarak, “*Hoş geldin, bu ne güzel tesadüf, neden tatilini burada geçireceğini önceden bildirmedin, neden bizi süprize boğdun...*” diyor. Neredeyse 10-15 saniye kadar ayaklarım yerden kesiliyor. Evet, bu ses bana yabancı gelmiyor, bir yerlerden hatırlıyorum. Bu ses tam da “tanıdık yoldaş”ın sesi.

“Tanıdık yoldaş”ın (bundan böyle “T.yoldaş” diye kullanacağım) bu candan ve çok içten davranışı çevremizde ki insanların yoğun dikkatini çekiyor. Bir Hintli bir yabancıyla nasıl bu kadar samimi olabilir... anlam veremiyorlar. T.yoldaşın çevreye verdiği görüntü şöyle; ABD’de tanışıp uzun süre birlikte olmuş Hintli ve x ülkesinden iki arkadaşın yıllar sonrası tekrar buluşması biçiminde. Birbirimize öylesine candan sarılıyoruz ki, yılların hasretini, yoldaşlık özlemini gideyoruz. Karmaşık duygularla çok heyecanlı ve tarifi zor bir mutluluğun doruklarındayız şimdi.

T.yoldaş hakkında kısa bir ön bilgi vermek istiyorum. T.yoldaş ile beş yıl önce ortak

bir etkinlikte tanışmıştık. HKP(ML) Halk Savaşı’nın Merkez Komitesi’ndendir. 50 yaşlarında ama çok dinç ve halkımızın deyimiyile de babayığıt biridir. Hindistan’ın en elit üniversitelerinden en iyi derecelerle mezun olmuş, değişik emperyalist ülke üniversitelerinde lisans üstü, doktora, asistanlık yapmıştır. 25 yılı aşkındır profesyonel mücadele yürütmekte olup entellektüel, çalışkan, fedakar ve oldukça mütevazidir.

Eşi (Caniki), daha doğrusu mücadele yoldaşı da onun kadar bir süredir sınıf kavgasında. O da iyi bir burjuva eğitimi görmüş, kariyer sahibi olmuş ama bilgi, birikim ve tecrübelerini bütünüyle devrime akıttandır. Onu daha sonra yaptığım röportajla geniş olarak tanıttacağım. Her ikisi de diğırleri gibi, yaşamlarını tamamıyla devrim mücadelesine, partiye adanmış fedakar, cefakar, mütevazı insanlar.

İsrarla sırt çantamı almak istiyor ama vermiyorum. Küçük çantalarımından birini veriyorum. İstasyondan dışarıya çıkıp bir Rick-Shaw’a biniyoruz. İnceğimiz yere kadar, geçen beş yılın hasretini gideriyoruz. İkimiz de öylesine mutluyuz ki! En az kendi partimizden en yakın olduğumuz yoldaşla berabermişiz gibi. Şimdi gerçek kontağa ulaşmış bulunuyorum. Kongre yerine kadar T.yoldaşla birlikte olacağız.

Yaşanacak herşeyi, tüm zorlukları, engelleri, tehlikeleleri, pusuları... birlikte aşacağız. Belki de düşmanla çıkacak bir çatışmada geride kalan tüm yoldaşlara, olan gücümüz ve

en gür sesimizle “lal salam comrades, kızıl selam yoldaşlar” diyeceğiz, Hintçe ve Türkçe’de haykıracağımız sloganlarla beraber toprağa düşerken al kanlarımızla bire-bin veren toprak anayı, gene beraber sulayacağız!

Arabayla yol alırken bir sonraki plan hakkında kısa bilgiler veriyor. Plan şöyle; şimdi (gece 23:00 civarı) tanınmış bir tapınağa gideceğiz. Orada kiralık taksiyi bizi bekleyen bir yoldaşla buluşup, 80 km uzaklıkta bir şehre gidip sabah erkenden tekrar buraya döneceğiz.

Bunun nedeni, bu şehirde başka eyaletten bir kaç delege yoldaş ve Nepal Komünist Partisi (Maoist)’nden temsilci yoldaşın da konaklanıyor olmasıdır. Yani güvenlik nedeniyle başka şehire gidiyoruz. Bu önlem, olası bir olumsuzluktan doğan kaybın en asgari düzeyde olması içindir. Çünkü bu şehir halk savaşımızın kapsamı içerisinde. Daha rahat bir şehir olsa da ciddi güvenlik sorunları doğabilir.

Rick-saw’dan inip bizi bekleyen yoldaşla buluşmaya gidiyoruz. Buluşma yeri yaklaşık 800 yıl önce yapılmış bir tapınak. Etrafımızı tapınağı gezdirmek isteyen rehberler ve dua ederek bizi “cennet’e göndermeye yeminli din adamları sarıyor. T.yoldaşın çok mütevazı durumu ve insancıl yaklaşımı bu uyanıkların çok işine geliyor. Yoldaş rehberlerin ve uyanık din adamlarının bitirim tavırlarına gelerek, onlara benim hiç bir zaman veremeyeceğim parayı veriyor.

Bunu gördüğümde yoldaşa, sen bunlarla ilgilenmeyi ve

servis almayı bana bırak.” diyorum. Benden birşey çıkarmayacağını anlayan uyanıklar beni bırakıp T.yoldaşa üşüştiler. Normalde tersi olması gerekir. Rehber, “Arkadaşın parasını geri ver, ben sana dolar vereceğim” diyorum. Uyanık dolar lafını duyunca hemen Ruppileri geri veriyor. Sonra “Bize 100 Ruppilik tanıtım yap” diyorum. Bu tavrıma öylesine sinirleniyor ki, ‘tanrı’ bizi onun gazabından korusun. “Sen bu servisi yapmaz isen başkası yapacak.” diyorum. Başka çarenin olmadığını anlayınca beş dakikalık tanıtım yapıyor.

Uyanık din adamları ise, “Bu gece bizlerin özel bir ibadeti var. Yapacağımız duaların tanrı tarafından tamamen kabul edileceği çok özel bir ibadet. Bana sen de dahil olmak üzere tüm aile fertlerinin, akrabalarının ismini, yaşlarını ve cinsiyetlerinin ne olduğunu ver. Sabaha kadar özel olarak sizler için dua edeceğim.” diyor. “Dua parayla mı?” diye sorulduğunda “Evet” diyor. Peki bir duanın fiyatı ne? “Bir kişi için en az üç kez dua etmem gerekecek. Bir dua 50 Ruppi (bir dolardan daha fazla).

Ama bir duanın tanrı tarafından tam olarak kabul edilmesi için en az altı kez okunması gerekiyor. Söyle kaç kardeşiniz? Beş, altı yoksa sekiz kişi mi? Akrabalarının isimlerini de söyle, kağıdım burda yazayım” diyor. Ben ailenin tek evladıyım. Annem ve babamdan başka hiç bir akrabam da yok.” diyorum. “Yok yok sen akrabalarını da söyle, uzak ta olsun fark etmez.”

dedim. Akrabam yok kardeşim. Sen sadece benim için 20 Ruppilik dua et yeter diyorum.

Adam, “Ne demek benimle dalgamı geçiyorsun?” diyor. Hayır ne alakası var. Ben fazla değil, sadece 20 Ruppilik dua istiyorum. Sen fiatını ben de sayısını söylüyorum. Niye zoruna gidiyor, parasıyla değil mi? Bazıları gibi “tanrı”nın zoruna giden bir günahım da yok. “Cennet”e gideceğim kesin olduğu için, fazla duaya ihtiyacım da yok. Adam, “Bak senin için 200 Ruppilik dua ederim, üstelik beş kez.” diyor. Hayır gerekmez, beni 20 Ruppilik kurtarır. Fazla dua ederek beddua mı kazandıracaksın diyorum?

Ben, beni “cennet”te gönderecek din adamımla bunları konuşurken, T.yoldaş, bir uyanığa gene yakayı kaptırmış. 300 Ruppi ödemiş, şimdi de isimleri (kafadan sallayarak) sayıyor. Ne yaptın, niye beni beklemedin, o kadar para verilir mi? diyorum. Ne yapayım rahat bırakmıyorlar ki diyor. En sonunda 320 Ruppilik duayı ‘garanti’leyerek tapınaktan zor-belayla ayrılıyor. Dışarı çıkarken bizi bekleyen yoldaşla buluşuyoruz. Gecenin bu saatinde yaşam cıvıl cıvıl, iğne atsan yere düşmez.

Yolculuğa dair ilk bilgi

Gece kalacağımız şehre doğru yol alıyoruz. Takside şöförden başka üç kişi varız. 80 km’yi ancak üç saatte alıyoruz.

En az 6-7 kasabadan geçiyoruz. İneklerin yolu tutması sonucu çok büyük sıkıntılar yaşıyoruz. Şöförümüz fanatik bir Hindu. Yolu kesen ineklere en ufak bir şey yapmıyor. İnip

“Şimdi tehlike her yönüyle doruk noktada, ölüm her an kapımızı çalabilir. Hem avcılar hem de avlanma olasılığı yüksek olanlar şimdi burun buruna. Hele ki önceden ufak tüyolar vermiş, minnacık açıklar bırakmış isek “Tuzla katliamı” misali, sorgusuz-sualsiz kurşun yağmuruna tutulabiliriz. Durdurularak “adressiz sorgular” gibi işkenceli sorgulara alınıp katledildikten sonra, ölü bedenlerimiz “çıkan çatışmada vuruldular” süsü verilerek bir ormana bırakılabilir...”

inekleri sağa-sola savuracağına, arabada put gibi kesilerek ineklerin kendi kendisine yol vermesini bekliyor. Bir defasında en az 10 dakika yol ortasında duran üç ineğin geçmesini bekledik.

Ama geçmiyorlar. Çok rahatsız oluyorum. Şöföre, ya arabayı ineklerin üzerine sür gitsin ya da arabadan in şu inekleri sağa-sola götür diyorum. Adam bana kızmış halde arabadan inerek, ineklere çok saygılı ve kibar davranarak, yalvararak yolun kenarına ancak götürebiliyor. Nedir bu ineklerden çektiğimiz! Sadece ineklerin yolu tutmasıyla otele en az yarım saat geç varıyoruz.

T.yoldaş plan hakkında bilgi vermeye devam ediyor. Şimdi bir otele gideceğiz. Sabah saat beşte kalkıp ünlü bir tapınağı ziyaret edeceğiz. Sonra kahvaltımızı edip tekrar bu şehre geleceğiz. Buradan diğer

grupla buluşup özel bir arabayla yarın öğleden sonra yola koyulacağız. Araba yolculuğumuz iki gün sürecek. Bizi gerillalar karşılayacak. Bir hafta dağ yolculuğundan sonra kongre yerine varacağız. Burası da dahil olmak üzere, kongre yerine kadar bir çok tehlikeyle karşı karşıya olduğumuzu bir an olsun unutmamak gerekir. Özellikle yarın yola koyulduktan sonra her geçen saat daha büyük tehlikeleri beraberinde getiriyor.

Burası ve geçeceğimiz yerlerde çok yoğun baskı ve operasyonlar var. Sokak ortasında kılıçla kafaların uçurulduğu, Halk Savaşı mücadelemizi etmek için binlerce sayıda asker-polis-kontrgerillanın bulunduğu askeri merkezler, göz altında kayıpların, işkence ve her tür baskı mekanizmalarının çok yaygın olduğu yerlerdir. Kongre yerine gidenler arasında en kısa mesafeyi yürüyen sadece bizleriz. Diğer yoldaşlar, delegeler bir ile üç ay arasında yürüyorlar.

Yoldaşın bu bilgileri vermesinden sonra, güzel bir Hint müziği eşliğinde derin düşüncelere dalıyoruz. İki günlük yolculuğumuz çok riskli. Bir çok aramadan, olası operasyonlardan, pusulardan geçeceğiz. Acaba tüm bu engelleri aşabilecekmiyiz. Nepal’li yoldaşın rengini bilmem ama, benim rengim yoldaşların rengine hiç benzemiyor. Turistik bir bölge olmadığından bu dezavantaj oluyor. Acaba nasıl bir senaryo hazırlanmış, hazırlıklar nasıl?... Bize malzeme (silah) verilecek mi, bir saldırı veya tehlike esnasında kendimizi nasıl koruyacağız...

Yanısıra, iki günlük arabalı yolu başarıyla sonuçlandırsak bile, daha bir haftalık dağ yolculuğumuz var. Doğrusu ben dağ yolculuğunun iki veya üç gün olacağını beklemiştim. Bir hafta boyunca yürümeyi uzun zamandır yapmış değilim. Yürümede bir sorunum yok ama, özellikle ilk bir-iki gün ciddi zorluk çekeceğim muhakkak. Sonra yüküm diğerlerine göre oldukça ağır.

Bir kaç km. bir şey değil ama, bir haftalık yürümeden bahsediyoruz. Bu yükü sonuna kadar baş edebilir miyim? Çatışma çıkar mı, pusuya düşer miyiz, bunlardan sağ mı kurtulurum yoksa yaralı olarak tutsak mı düşerim veya şehit mi olurum?.. Eğer şehit düşecek olursam burjuva-feodal Hindistan basınında “Türkiye’den bir Naksalçı, Türkiye’de ise Hindistan’da bir TİKKO’cu devlet güçleriyle çıkan bir çatışmada ölü ele geçti” denilecek...

Coğrafik olarak arazinin durumu nasıl? Dağlık mı yoksa tepelik mi? Bunlar ormanlarla mı kaplı yoksa çıplak mı? Yiyecek, içecek sorunu nasıl çözülecek? Yemeklerine alışabilecek miyim, yaşamlarına ayak uydurabilecek miyim? Sivrisinek, yılan ve diğer yırtıcı hayvanlar, bunlardan korunma... olmadık sorular, düşünceler ve kendimce bulduğum çözümler aklıma geliyor. Yoldaşlar herşeyi düşünmüş, mutlaka bir önlemini almıştır desem de aklıma geliyor. Çok ciddi zorluklar çeksem de, bir çok doğal dezavantajlarım olsa da başaracağıma inanıyorum.

Sabaha karşı saat 2 suların-

da, önceden araştırılan otele varıyoruz. Tabi, eğer otel denebilirse! Ortalıkta köpek havlamalarından başka ne ses var, ne de insan. Yarım saat kadar otel görevlilerini arıyoruz. Daha sonra birilerini bulup, kayıtları yaptıktan sonra yatmak için bir odaya geçiyoruz. Odanın duvarları yosun tutmuş, örümcek ağı bağlamış. Demirden çok ilkelce yapılmış çok eski bir karyola üzerinde çift kişilik bir yatak var. Bu yatak, örtüsü yırtılmış çok kirli, tozlu ve çok ince bir süngerden ibaret. Çarşaf, battaniye, yastık denen bir şey yok.

21.yy Hindistan’da, konaklama vb. alanında bu gibi manzarayla karşılaşmayı doğrusu hiç beklemiyordum. Daha önce de belirttiğim gibi, Hindistan’ın bir çok yönüyle Türkiye’den geri olduğunu, yoksulluk ve sefaletin ise daha ileri boyutlarda olduğunu biliyordum. Ama gördüklerim ve yaşadıklarım önceden düşündüklerimin çok ötesinde.

Oda sivrisinekten geçilmiyor. Fare dahil nefret ettiğim her tür küçük canlı yaratık var. Sivrisinek ve diğer canlı yaratıklara karşı elektrik ve vantilatörü sürekli açık tutuyoruz. Çok sıcak. Elbiselerimiz terden sırlı-sıklam olmuş. Biraz su olsa da duş alsak. Bu saatte ne gezer. Görevliye sabah saat 5’te üç teneke su hazırlamasını istiyoruz. Otelden başka herşeye benzeyen şu kötü yere, bir sürü para veriyoruz..

Yarının planı üzerinde biraz daha yoğunlaştıktan sonra, üç yoldaş yan yana uzanıyoruz. Diğer yoldaşlar biraz da olsa dinlenirken, ben gözlerimi dahi kapatmıyorum. Saat daha

beş olmadan gidip görevliyi kaldırıyorum. Beraber kuyudan su çekiyoruz. Sabah serin olduğundan suyu az da olsa ısıtıyoruz. Yoldaşlar kalktığında dişlerimizi fırçalayıp hafif ılık suyla duşumuzu alıyoruz. Saat altı civarında şehirdeki tapınağa gidiyoruz.

Tapınak yaklaşık bin yaşında. Ortalık çok sakin, bizden başka sadece bir kaç ziyaretçi var. Fakat daha yarım saat geçmeden otobüslerle, kamyonlarla yüzlerce insan akın ediyor. Tapınak bir tepenin üzerine kurulmuş ve oldukça yüksek. Üst taraflara tırmandığımızda aşağıda bizi harikulade bir manzara bekliyor. Yukarıdan bakınca şehir yeşillikler arasında çok muhteşem görünüyor.

Hayatımda cinselliğin bu kadar açık işlendiği bir başka tarihi yapı görmedim. Hem dış duvarları hem de iç duvarları daha çok cinselliği işleyen binlerce figürle dolu. Bir çoğunun neredeyse kabile hayatı yaşadığı bu ziyaretçilerin, çoğunlukla cinselliğin işlendiği bu tapınağa akın etmeleri biraz tuhafıma gidiyor. Bunlar arasında kadınlar ve genç kızlar çoğunlukta.

Otele geri dönüyoruz. Sineklerin yoğun saldırısı altında sulu pirinçli kahvaltımızı ediyoruz. Otelde durum böyle ise, kimbilir kırsal alanda nasıl. Bu gidişle aç kalacağım. En büyük avantajım bol şekerli sütlü çay oluyor. İyi ki İngilizlerden kalma böylesi bir kültür var burda. Şöförle anlaşma gidiş-dönüş temelinde yapıldığından, o da akşam bizimle kaldı ama takside sabahladı. Şöfürü kaldırıp saat 9'da tekrar yola

koyuluyoruz.

Buluşma ve ilk yolculuğumuz

Akşam geldiğimiz şehre geri dönüyoruz. Öğlen saat 12:00'de diğer yoldaşların kaldığı otele gidiyoruz. Hava çok sıcak, en az 35 derece. Yoldaşların kaldığı odaya çıkıyoruz. İçeride Nepalli ile bir başka yoldaş var. Yoldaş sıcaklığıyla birbirimize sarılıyoruz. Nepalli yoldaş 50'nin üzerinde, biraz açık tenli, uzun boylu ve biraz kilolu ama oldukça diñç biri. Diğeri ise genç, ikinci şöfürümüz olduğunu sonradan öğreniyorum. Birinci şöfürümüz ise dün akşam tanıştığım, bizimle birlikte başka şehire gelen ve daha olgun yaşta olanıdır. Bunlar bu bölgeyi çok iyi tanıyan, şöfürlükleri olan ve araba yolculuğu boyunca şöfürlüğün yanısıra bize hem rehberlik hemde korumalık yapacak yoldaşlardır.

Bu hotelde iki yoldaş daha varmış ama, şu an dışarıya alış-verişe çıkmışlar. Şöfür yoldaşlar, *"gideceğiniz yer hem serin hemde çok sivrisinek var. Üstelik öldürücü olanlardan. Biliyorsunuz bir hafta kadar dağ yolculuğunuz var. Ciddi bir aksilik çıkmaz ise herhangi bir kasaba veya şehirde durmayacağız. Bu bakımdan ihtiyaçlarınızı bir kez daha gözden geçirin, alınacak bir şey varsa burada alın. Diğer yoldaşları beklerken siz de ihtiyaçlarınızı karşılayın"* diyorlar.

Şöfürlerin bir takım işleri var, hotelde kalacaklar. Biz; yani ben, Nepalli ve T.yoldaş son ihtiyaçlarımızı karşılamak üzere çarşıya çıkıyoruz. Daha

önce fazladır, ağırlık yapmanın, ihtiyaç yoktur diyerek Delhi'de bıraktığım uzun kollu kazakları ve gömlekleri şimdi çok arıyorum. Tüm gömlek ve tişörtlerim kısa kollu. Sivrisineklere karşı bir kaç tane uzun kollu gömlek, terliğe benzer yazlık ayakabılar, el feneri, çakmak, temizlik malzemeleri, bisküvi, su... alıyoruz.

Otele dönüp çantalarımızı yeniden hazırlıyoruz. Bir büyük sırt çantası ve bir de kitap ve acil ihtiyaçlarımın bulunduğu biraz küçük bir çantam var. Çok gerekli olmayan herşeyi bıraktığım halde, yüküm gene en az 25 kg. En ağır yük benim. Otelden ayrılma saatimiz geldi. Bir taksi kiralayarak, yolculuk için özel olarak hazırlanmış bizi bekleyen arabamıza gidiyoruz.

Özel arabamızda bizi diğer iki yoldaş karşılıyor. Bir kaç kişi daha varmış ama, güvenlik gereği biz gelmeden onlar ayrılmış. Yeni karşılaştığımız iki yoldaştan biri Tamil Nadu (başkenti Madras veya yeni ismiyle Chennai; Hindistan'ın ipek ve tekstil merkezi) eyalet sekreteri ve kongre delegesi. Diğeri Karnataka (başkenti Bangalore; kardeş partimizin üç MK üyesi yoldaşın yakalanıp sonradan katledildiği ve Hindistan'ın teknoloji şehri) eyalet sekreter yardımcısı, delegesi ama kongrede oy hakkı yok.

Öğleden sonra saat bir civarı, taşıtlı iki günlük yolculuğumuz başlıyor. Şehirden çıktıktan sonra olgun yaştaki şöfür yoldaş, bugün bir polis-asker araması durumunda hazırlanan senaryoyu ve rollerimizin ne olduğunu açıklıyor. Gü-

nümüz dünyasında genelde beyaz tene sahip olmak avantaj, hatta neredeyse kimi durumlarda bir ayrıcalık. Fakat, özellikle yoldaşlarla hareket ettiğimde açık ten çok büyük dezavantaj oluşturuyor. Hatta tehlikeli.

Arabanın plakası bölgeye ait. Arabanın özel bir şirkete ait olduğu arka ve ön camlara yapııştırılan özel kağıtlarda belirtiliyor. Kollektif bir tartışma

oturuyor. Arabada bir M16 ve bir de 14'lü tabancanın olduğunu sonradan öğreniyorum. Çok rahat ve gevşek görünen herşeyin aslında çok planlı ve bilinçli olduğunu sonradan anlıyorum.

Yolculuk boyunca siyasal sohbetlerimiz oluyor. Daha çok soru soranlar Tamil Nadu ve Karnataka eyaletlerinden gelen delege yoldaşlar. Nepal ve Türkiye devrimci mücade-

rülüyor.

İlk yolculuğumuz sabaha karşı saat ikiye kadar sürüyor. Bu esnada üç kez 5-10 dakikalık ihtiyaç molası veriyoruz. Açlık ve susuzluğumuzu araba içerisinde gideriyoruz. Kullandığımız yol güya eyaletler arası ana yol. Fakat bu bildiğimiz ana yollara hiç benzemiyor. Büyük bir kısmının asfaltlanmadığı, kocaman çukurların olduğu, derelerin geçtiği, toz-

ile senaryo iyice zenginleştiriliyor. Benim rolüm yeniden belirleniyor. En kötü olasılıklar hesaba katılmış. Hepimiz temiz giyinmiş, bir özel şirketin yöneticileri görünümündeyiz.

Bir çatışma durumunda kendimizi koruyacak herhangi bir silah verilmiyor. Bu konuda bir soru sormuyorum. İki şöför yoldaşın aynı zamanda korumalarımız olduğunu önceden belirtmiştim. Bu bakımdan bunlardan biri arabayı kullanırken diğeri mutlaka arkada

leleri, partilerimizin tarihi, faaliyetleri hakkında uzun bilgiler veriyoruz. Yanısıra soruların bir kısmı kongre gündemindeki konuları içeriyor. Örneğin komprador bürokratik kapitalizm, Maoizm, Halk Savaşı aşamaları, halk iktidarları, şehir çalışması, legal ile illegal faaliyetler arasında ki ilişkinin nasıl sağlandığı, kır-şehir ilişkilerinin nasıl koordine edildiği... Kongeye iyi hazırlandıkları, tarihi önemi her yönüyle bilince çıkardıkları çok açık gö-

topraktan nefeslerin alınmadığı, arabanın bir salıncak gibi sallandığı, kafalarımızın sürekli tavana ve sağa-sola çarptığı, midelerimizin bullandığı, öndeki arabanın araziden sollandığı... bir yol.

Yolun durumu çok kötü olsa da doğal manzara harikula-de. Palmiye, mango, bambu ve ismini şu an hatırlayamadığım, bilmediğim bir çok ağaç türünün bulunduğu, ormanların mis gibi kokuları arasında, bazen müzikli bazen müziksiz

ama ciddi bir sorunla karşılaşmadan ilerliyoruz. Bu süre içerisinde asker tarafından iki kez durduruluyoruz. Bunların birisi yol yapımı, diğeri baraj yapımı için. ‘Bağış niyetine’ zorunlu harcımızı ödüyörüz. Bir kaç soru dışında bir sorun çıkmıyor.

İhtiyaç olarak en fazla satın aldığımız pet-şişedeki su oluyor. Büyük çoğunluğunun “duplicate” ve ciddi sağlık sorunlarını içerdiğini biliyoruz. Bu nedenle şişelerin içine mikropları öldüren, etkisizleştiren haplar atıyoruz. Herkesin en az üç şişe suyu var. Bardak olmadığı için direk şişeden içiyoruz. Şişelerden mikrop ve bulaşıcı hastalık kapma olasılığı yüksek olduğundan şişe ağzını dudığımızı değıdirmiyoruz. Bir çeşme misali yukarıdan akıtılan suya ağzımızı açıyoruz. Benden hariç tüm yoldaşlar profesyonel, suyu ağızda toplamadan direkt mideye indiriyorlar. Üstümü ıslatan üç-beş denemeden sonra bu tarza alışıyorum ama, ancak yudum yudum içebiliyorum.

Sabaha karşı saat iki de, Türkiye’de şehirler arası otobüslerin mola verdikleri lokanta-motel gibi tesisler örneğinde ki bir yerde duruyoruz. Ama bu ‘tesis’ Türkiye’dekilerin en az 40 yıl önceki halidir. Güzel ormanlar arasında üstü bambu ağaçlarının dallarıyla örtülmüş, duvarları topraktan ve herşeyin çok ilkel olduğu büyük bir yayla burası. Tuvaleti olmadığından her tarafı pis kokular sarmış. Gecenin bu saatinde kulakları çatlatacak tonda müzik çalıyor.

Saat beşe kadar buradayız. Hepimizde çok yorgunuz. Ben

ve olgun yaştaki şöför arabada, diğeri de yaylanın içindeki masa niyetine kullanılan tahtaların üzerine uzanıyor. Uyuyamıyorum. Ekstradan elbise almadığım için özellikle sabaha yakın saatlerde çok üşüyörüm. Isınayım diye sürekli kollarımı, bacaklarımı hareket ettiriyor, vücudumu sertçe ovuyor, sıkıyorum. Üç saatim böyle geçiyor. Saat beşte kalkıyor, yüzümüzü yıkadıktan sonra hep birlikte sıcak sütlü çayımızı içiyoruz.

Sıcak sütlü çayın olması ne güzel şey! Birde bol şekerli oldu mu tadına diyecek yok. Soğukta sıcak çayları içerken, aklıma soğuk kış aylarında İstanbul Beyazıt meydanında sabah içtiğim ve doyumuna bir türlü varamadığım sahlep geliyor. ‘Tesis’ kalabalık olmaya başladı. İnsanların “bu turistin ne işi var burda” dercesine ısrarlı bakışlarına maruz kalıyorum.

Arabamızın bozulmasıyla doğan tehlike

Saat 5.30 olmadan tekrar yola koyuluyoruz. Araba plakası ve şirket isimlerimiz değiştirilmiş. Yeni senaryoya ilişkin bilgiyi ve diğeri konulara dair açıklamayı bu kez T.yoldaş yapıyor. “*Randevumuz bu akşam 20:00’de, mutlaka yetişmemiz gerekiyor. 100 km sonra daha tehlikeli bir bölgeye giriyoruz. Orada yol kontrolleri, aramalar yoğun. Daha dikkatli olmamız gerekiyor*” diyor.

Yeni senaryoya göre ben, uluslararası bir şirketin merkezden Hindistan sorumlusuyum. Bir proje gereğı buradayım. Proje hakkında daha fazla bilgi toplamak, maliyetini he-

saplamak, gidişatını yakından izlemek üzere gelmiş bulunuyorum. Nepalli ve T.yoldaş da projenin Hindistan’daki sorumluları. Diğeri de projenin farklı bölümünde görevlendirilen Hindistanlılar.

Herşeyi gözden geçirmek için beş dakika kadar durup, arabayı yeniden düzenliyoruz. Herkesin ismine düzenlenmiş kimlik kartları, kart vizitler, logolu resmi mektuplar, yazışmalar, telefon-fax-email... hepsi var. Eğer bir ihbar ve önceden bir takip almamış isek aramalarda fazla bir sorunun çıkması gerekir. Yüksek sesli müzik eşliğinde tekrar yola koyuluyoruz.

İşte ileride bir kontrol! Senaryo mantıklı, görünüm güçlü, roller başarılı. Bir sorun yaşamadan geçiyoruz. Türkiye’ye göre aramalar gevşek. Her yeni bir km. bizi daha sıkı, daha tehlikeli bölgeye götürüyor. Dolayısıyla düşmanın gevşek durumu daha da azalırken, kontrollerin yoğunluğu ve ciddiyeti artıyor.

Yaklaşık 150 km gittikten sonra arabamız bozuluyor. Haydaa, tamda zamanydı sanki! Arıza küçük mü büyük mü, şöförlerimiz bunu giderebilirler mi? Biz dört yoldaş, şöförlerin arızayı giderene kadar başta yolda kısa bir volta atıyor sonra ormana dalıyoruz. Şöför yoldaşlar bir saatlik uğraştan sonra arabanın arızasını gideriyorlar. Araba çalışıyor ama bu durumla bizi kesinlikle randevu yerine götüremeyeceğı söyleniyor. Ne yapacağız? Bundan sonraki tüm hesaplar yeniden yapılıyor.

Görüreceğimiz yoldaşlar (gerillalar) ile iki randevu ya-

pılmış. Birincisi bu akşam saat 20:00'de, yetişmez isek ikincisi yarın aynı yerde ve aynı saatte. Herkes arabanın bu durumuyla yola devam etmenin çok daha tehlikeli olacağını söylüyor. Bu şekilde yola devam edersek, arabanın bozulması durumunda tamirat için gideceğimiz şehirlerin çok daha tehlikeli olduğu belirtiliyor. Tek bir alternatif var. Tehlikeli bölgenin dışına çıkmak.

Bu karar gereği 200 km geri dönüyoruz. Hala tehlike kapsamında olsa da, görece daha rahat olan bir büyük şehire öğleden sonra varıyoruz. Yoldaşların bu şehirde düşman tarafından fazla deşifre olmamış iyi bir örgütlülüğü var. Fakat buna rağmen güvenlik gereği yerel örgütlülüğe bulaşmayacağız. Gene güvenlik sorunu gereği üç ayrı yerde kalacağız. Biz (ben, Nepalli ve T.yoldaş) şehrin en lüks, üç yıldızlı oteline gidiyoruz. Diğer delege yoldaşlar ayrı bir otele, şöförler de arabanın tamiratıyla uğraşacaklar.

Bizim kaldığımız otel temiz ve güzel ama, çok pahalı. Fakat burda kalmaya mecburuz. Yoldaşlar bir çok olasılığı hesaba katarak gerekli planı önceden yapmışlar. Üçümüz çift kişilik bir oda kirliyoruz. Hemden duşumuzu alıp yemek yiyoruz. Bir haftadan sonra ilk kez bu kadar rahat ediyorum. Daha sonra önceden unuttuğumuz son ihtiyaçları almak üzere birlikte çarşıya çıkıyoruz. Fazla deşifre olmamak için dışarıda çok kısa süre kalıyoruz.

Odada iki saat kadar siyasal içerikli sohbet ediyoruz. Bir olumsuzluk durumunda nasıl davranacağımızı bir kez daha

planlıyoruz. Çünkü üçümüzün rolü birbirini çok yakından ilgilendiriyor. Kirli elbiselerimizi yıkıyoruz. Sabah erkenden (5-6 arası) yola çıkacağımızdan, gece saat 22:00 olmadan yatağa uzanıyoruz.

Önümüzde ki günlerin çok daha yorucu ve zor olacağından biraz da olsa dinlenmemiz gerekiyor. Yanısıra kontrol sırasında rolümüze uygun bir görünüm açısından da bu önemli. Çünkü üçümüz de büyük bir şirketin orta düzeyli yöneticileri durumundayız. Böyle bir rolü oynayan insanların gözleri uykusuzluktan kan-çanağına dönmüş, saçı-başı karışık, giyimi-kuşamı dağınık şekilde olması hiç te iyi olmayacak.

Sabah 4.30 olmadan kalkıp traşımızı oluyoruz. Kahvaltımızı edip, temiz ve ütülü elbiselerimizi giyiyoruz. Şimdi tam birer yönetici görünümündeyiz. Önceden bir açık vermemiş ve kontrol sırasında rolümüzü iyi oynar isek, düşmanın bizim gerçek durumumuzu açığa çıkarması çok zor. İki saat bekliyoruz. Saat 7:00 olmuş. Bizi alacak şoför yoldaşlardan henüz bir haber yok. Nasıl olur, normalde en geç saat altıda yola koyulmamız gerekecekti.

Acaba başlarına kötü bir olay mı geldi? Yakalandılar mı? İşkencede çözümlenebilir mi? İşkencede çözülme olasılığı ne düzeyde? Daha önce böylesi deneyimleri var mıdır? T.yoldaş şöförlerin bir çok yönüyle denenmiş, sınanmış ve en zor koşullarda ilkelere bağlı kalma özellikleriyle de, bu eyaletin en iyileri olduğunu söylüyor.

Bu cevapları alınca rahatlı-

yoruz. Biraz önce yoldaşlara duyulan güvensizlik güvene dönüşüyor. Fakat kıyasıya süren sınıf mücadelesi sadece güven temelinde yürütülemez. En sinsisi, en sahtekar, en hileci ve en tehlikeli sınıf düşmanlarımızla girdiğimiz en zor ve çetrefelli kavgada en büyük güvencemiz olan ilkeler, kontrolsüz güvene kurban edilemez. İşte bu anlayıştan hareketle gerekli tüm hesapları yaparak, yarım saat içinde bir haber gelmezse otele ayrılmaya karar veriyoruz.

Yarım saat doldu. Eşyalarımızı toparlamış çıkıyoruz. Tam resepsiyona gelmişken, resepsiyonist "*Beyefendiler sizze bir telefon var*" dedi. T.yoldaş telefona gidiyor. Açan şoför yoldaşlardan biri. Sağlıklı olduklarını ama, araba tamiratının daha bir iki saat alacağını söylüyor. Bu telefonda sonra yeniden odamıza geri dönüyoruz. Taki yeni bir telefon gelene kadar.

Şimdi yeni bir sorunla karşı karşıyayız. Bizi alacak yoldaşlar (gerillalar) bu akşam en fazla saat 20:00'ye kadar bekleyecekler. Bilindiği gibi esas randevu dün akşamdı, ikinci ve son randevu ise bu akşam. Eğer araba tamirati uzun sürerse randevu saatine yetişmeme tehlikesi var. Üstelik yol kontrollerinde harcayacağımız zaman kaybını da (ki bu en pozitif olanı) buna katmıyoruz.

Bekleyen yoldaşlara haber bırakamıyoruz. Tek bir çözüm var. O da, buradaki örgütlülükle ilişkiye geçerek, bir yoldaş randevu yerine göndermek. Bunun hem riski çok büyük hemde, randevu saatinde oraya ulaşması çok zayıf bir olasılık.

Çünkü, ciddi rizikolar bir yana, sadece bu işlerin ayarlanması için en az üç-beş saate ihtiyaç var. Dolayısıyla araba tamiratını beklemekten ve önceki plana uygun davranmaktan daha mantıklı ve güvenilir bir çözüm yok.

Gerillalar ile buluşma ve “Lal Salam Comrades”

Arabanın tamirati ancak saat 10:00’da bitiyor. Hemen yola koyuluyoruz. Şimdi esas sorun randevuya ulaşabilmek. Kontroller bir nevi ikinci plana düşüyor, daha doğrusu randevuyla eşit dereceye geliyor. Şöför yoldaşlar, arabanın en son sürati ne ise onu zorluyorlar. Ve, *en azından ilk 300 km’yi normal süreden çok hızlı geçmemiz gerekir. Daha ileride bunun mümkünatı da yok* diyorlar.

Bu “patika” yollarda bu hızla yol almak ap-ayrı bir riziko, tehlike yaratıyor. Korkumuz arabanın yeni bir sorun çıkaracağı. Önümüzdeki jipleri, traktörleri, otobüsleri, kamyonları, inekleri... çoğu zaman araziden solluyoruz. Kanguru misali, resmen uçuyoruz! İçimiz dışımıza geliyor. Maceracı değilim ama sürekli yenilikler dolu bir hayatı yaşamayı, heyecanlı-risk-tehlike yoğun maceraları tatmayı seviyorum. İşte şimdi, tam da böylesi bir duyguyu hem tadıyor hem de yaşıyorum.

Bugün, şimdiye kadar beş kontrol noktasını geçtik. Kimilerinde durdurulup kontrol edilmiş, kimilerinde dışarıdan bakılarak geçmişiz. Özellikle illegal bir komünist, devrimci birey için tiyatro eğitiminin ne kadar önemli olduğunu şimdi

çok daha iyi anlıyorum. Neden zamanında veya fırsatım olduğunda tiyatro eğitimini almadım? Farklı rolleri profesyonelce oynamada tiyatro eğitiminin çok önemli olduğunu bu yazı vesilesiyle tüm yoldaşlara, devrimcilere hatırlatmak isterim.

Bu dez-avantaja rağmen kontrollerde ciddi bir sorun yaşamadan geçtik. Herkes profesyonelliğe yakın bir davranış sergiliyor. Roller iyi oynanıyor fakat heyecan dorukta. Çünkü hala her yeni bir km bizi daha büyük tehlikelere yaklaşıyor. Ne tuhaf bir çelişki! Bir tarafta yeni bir km. de daha büyük tehlikeye yaklaşıyor, diğer tarafta daha büyük umut ve hedefe ulaşıyoruz. Tehlike ve umuda ulaşma iç-içe, yan-yan. İşte diyalektiğin temeli, çelişme yasası!

Akşam üstü saat beşten sonra, gün yavaş yavaş karar-maya ve güneş yarın sabahın erken saatlerinde yeniden doğmak ve yeni bir yaşamın müjdesini vermek üzere batmaya başlarken ben, köylerden-kasabalardan, yoldan gelen geçen ve hain projektörlerini üzerimize çevirerek av bekleyen düşmanlarımıza görünmemek ama, yarın, sabahın en erken saatlerinde güneşin karanlığı giyotin altına aldığı ve parlak kıvılcıklarla da günü aydınlattığı umuda yolculuk müfrezesinde bana ayrılan yeri boş bırakmamak için, arabada yüzümün görülemeyeceği şekilde zorunlu olarak yoldaşların kucağına uzanarak ‘uyku’ya dalıyorum.

Artık bundan sonra açık tenli insan çok dikkat çeker. Düşman hilesine karşı devrim-

ci hile ile cevap vermek, sınıf kavgasının bir başka temel sorunudur. Bunu sınıf mücadelesinin temel bir sorunu olarak görmeyen bir KP veya devrimci örgütün mücadeleyi ilerletmesi çok zor, hatta imkansızdır. Koyu baskı, zulüm ve “av” peşindeki hainler kol-geziyor buralarda. Kimi zaman sadece düşman uyutmaz bizi, zorunlu olarak ‘uyuyacağımız’ zamanlar da olur. Tıpkı şimdi olduğu gibi! Arama sırasında ‘uyuyor’ numarasını çekeceğim, uyanırdığımda senaryoda ki rolümü oynayacağım.

Araba içinde iki gündür farklı yoğunlukta devam eden siyasal sohbetlerimizi sonlandırmış bulunuyoruz. Artık Maoist halk gerillaları ile devlet güçlerinin yoğun olarak çatıştığı bölgedeyiz. Müziği çok yüksek sesli dinleyen ergenlik yaştaki gençler gibi, bizde zorunlu olarak sevda yüklü güzel Hint müziğini çok yüksek sesle dinlemeye başlıyoruz.

Bu bölgede kontrol noktalarının olup-olmaması fark etmiyor. Her tarfta yollarda, kasaba ve köy caddelerinde asker-polis arabaları cirit atıyor. Özellikle şehir-kasaba-köylerin içinden geçerken (ineklerin yolu tutması tehlikeyi daha da artırıyor) arabamız herkesin, başta da devlet güçlerinin yoğun projektörü altında.

Şimdi tehlike her yönüyle doruk noktada, ölüm her an kapımızı çalabilir. Hem avcılar hem de avlanma olasılığı yüksek olanlar şimdi burun buruna. Hele ki önceden ufak tüyolar vermiş, minnacık açıklar bırakmış isek “Tuzla katliamı” misali, sorgusuz-sualsiz kurşun yağmuruna tutulabiliriz. Dur-

durularak “adressiz sorgular” gibi işkenceli sorgulara alınıp katledildikten sonra, ölü bedenlerimiz “çıkan çatışmada vuruldular” süsü verilerek bir ormana bırakılabilir... Şimdi işkenceli sorguda nasıl bir tavır sergileyeceğimi planlıyorum.

Şu an belki de yolculuğumuzun en tehlikeli, en zor aşamasından, “sırat köprüsü”nden

eyalet ve bölgelerde son bir kaç yılda kurulmuş. Kuruluş amaçları Halk Savaşı'nın ne pahasına olursa olsun bastırılması, ezilmesidir. Tüm Hindistan çapında sayıları beştir. Durduruluyoruz. Ben, üstü battaniye ile örtülmüş şekilde hala yüzü koyun ‘uyuyorum’. Özel olarak kaldırılmadığım sürece kalkmayacağım. Hintçe ve x dilini konuşuyorlar. Soru-

madan ben uyanmış numarasını yaparak kalkayım diye düşünüyorum. Sonra vaz geçiyorum. Çünkü şu ana kadar herşey yolunda. İlgi uyandıracak birşey bulamayınca ve yatırım amaçlı bölgeye geldiğimiz için bırakıyoruz. Ne de olsa milyonlarca dolar yatırım yapacağız. “Serbest pazar ekonomisi”ne daha etkili ve hızlı geçmek isteyen Hint eğemen sı-

geçiyoruz. En deneyimli ve hazırlıklı olanlar da şöför yoldaşlar. Herşeye hazır vaziyette, tetikler. Burası en az on bin güvenlik görevlisinin (merkezi-eyalet askeri, polisi, kontrgerillası, sivili, resmisi, işken- ce merkezi, enformasyon merkezi, operasyonları planlama-koordine merkezi...) bulunduğu çok büyük askeri bir merkez. Önünden geçiyoruz.

Bu merkezler Halk Savaşı mücadelesinin güçlü olduğu

lar soruluyor, gayet mantıklı ve yerinde cevaplar veriliyor. Kimlikler (benim hariç), belge ve dökümanlar gösteriliyor. Çok profesyonel hazırlandığı için bir sorun çıkmıyor. Arabanın içine, dışına bakıyorlar.

Beni soruyorlar, *arkadaşımızdır, çok yorgundur uyuyor* diyorlar. Tabi ki beni de Hintli sanıyorlar. Havanın da çok sıcak olması nedeniyle terden boğuluyor gibiyim. Beni sorduklarında bir an, onlar kaldır-

nıfları için dış yatırım, “bizim yatırımımızla” daha büyük önem kazanıyor.

Hepimiz derin bir nefes alıyoruz. Ama daha hiç bir şey aşılmış değil. Bırakılmamız bir numaradan ibaret olabilir. Ki böyle olmasa da, randevu yerine kadar her an tekrar durdurulabiliriz. Fakat bir avantajımız var. Merkezin önünde durdurulup bırakılmış olmak. Hala 60 km yolumuz var. Saat şu an 19:00 Randevuya sadece

bir saatimiz kaldı. Acaba yoldaşlar bir saat daha beklerler mi? Bize bu toleransı gösterirler mi?.. Olursa çok iyi, olmazsa çok kötü. Bunca zorlukları, tehlikeleri aştıktan sonra, randevuyu kaçırarak ileri gidememek, sürece katılamamak... Ne kadar kötü. Bunu düşünmek bile insana acı veriyor.

Randevuya yetişebilmek için tehlike dolu zifiri karanlıkta daha hızlı yol almaya başlıyoruz. Tehlike ve umut karışımı heyecan dorukta. Ne pahasına olursa olsun yetişmemiz gerekir. *“Yoldaşlar belki yarım saat daha bekleyebilirler ama bir saat asla”* diyor olgun yaştaki şöför yoldaş. Artık yolda asker-polis arabası, jipleri dışında motorlu taşıtla fazla karşılaşmıyoruz. Çok sık ormanların arasından geçiyoruz. Yoldan karşı karşıya sık sık geyik, yaban keçileri, tavşan, domuz... geçiyor.

Saat 8’zi yirmi dakika geçiyor. Müzik sesini başta azaltıyor sonra tamamıyla kesiyoruz. Arabanın hızı giderek yavaşlıyor. Uzandığım yerden kalkıyorum. Herkesin çeneleri sıkıca kenetlenmiş, ağızları kapatılmış, nefesleri tutulmuş. Dilini yutmuşcasına bir sessizlik çöküyor. Şöför yoldaşlar sağa-sola, arkaya ve önden gelen bir araba varmı diye çok dikkat ediyorlar. Dört gözlerini açarak, çok titiz şekilde etrafı kontrol ediyorlar.

Hepimiz randevu yerine yakınlaştığımızı his ediyoruz. Hepimiz etrafa çok dikkatli bakıyoruz. Bu zifiri karanlıkta yol kenarında odun taşıyan üç-dört genç kadına rastlıyoruz. Sonra bir yayla önünde birbiriyle sohbet eden başka kadın-

lar. 500-600 metre ileride yaşlı bir kaç insanı, sonra başları üzerinde testilerle su taşıyan kadınlar. İlgi çeken hiç bir emare yok. Herkes işinde-gücünde. Daha sonra (yaklaşık 1 km sonra) yol kenarında oynayan dört-beş genç kız. Onlardan sonra gene orta yaşlı bir kaç kadın ve daha ileride yaşlılar gözümüze çarpıyor.

Arabada, kimsede tek ses yok. Şöförlerimiz arkayı ve önü bir kez daha kontrol ederek, arabayı ana yoldan çıkarak x yönüne doğru sürüyorlar. Biraz ileride arabanın ışıkları söndürüldü. Sık ormanın aralarından arabanın önüne hızla ilerinde el feneri bulunan kadınlı-erkekli 4-5 insan çıktı. Fakat araba hala hareket ediyor. Onlar, ellerindeki el feneriyle arabanın önünde hızla koşarak arabaya yol gösteriyorlar. Arazide yol alıyoruz. Yaklaşık 500 metre sonra arabamız duruyor. Biz arabadan daha aşağı inmeden 8-10 kişilik bir gerilla grubu etrafımızı sarıyor.

Evet başardık! Şimdi hem ayrılık hem de buluşma zamanı. Grubun komutanı olduğunu sonradan öğrendiğimiz yoldaş ve diğer gerillalar hiza ya girerek bizleri tek tek selamlıyorlar. Çok düşük bir ses tonuyla komutan ve diğerleri **“Lal salam comrades”** diyor. Artık bu cümle etle kemik gibi beynimize, yüreğimize işliyor. İki ay süresince yüzlerce, binlerce kez bunu hem kullanıyor, hem de duyuyorum. Hiç bir ses çıkarmadan, el işaretleriyle anlaşarak çantalarımızı arabadan çıkarıp sırtlıyoruz. En fazla 6-7 dakika içerisinde herkes hazır.

Komutanın talimatıyla sıraya diziliyoruz. Üç gündür bizimle beraber olan şöför yoldaşlarla artık ayrılık anı. Birbirimize yoldaşça sarılarak, birbirimizin mücadelesinde başarılar diliyoruz. Yanısıra, bizi karşılayan örgütlenmeden sorumlu sivil giyimli, köylü görünümü beş yoldaşla da aynı anda hem buluşuyor, hemde vedalaşıyoruz. Son beş km’de gördüklerimiz ve de görmediğimiz bir çok şey yoldaşların bizleri karşılamak üzere oluşturdukları örgütlenme imiş.

Lal salam, kurtuluşun şah damarı düşmanın korkulu rüyası Hindistan Partizanları! Lal salam, yoksul halkın bilincine umut aşılayan düşmanın beynini gürz gibi parçalayan Naksalcılar! Lal salam, Naksalbari isyanından direniş ilhamını alan, Marksizm-Leninizm-Maoizm bilimiyle donanarak bağımsızlık ve özgürlük için dereleri-tepeleri, büyük nehirleri yüce dağları aşan gerilla! Lal salam!

Bizi karşılayan yedi kişilik bir gerilla grubu. Ve yanlarında o bölgeden örgütlü iki milis var. Grup komutanı, T.yoldaş aracılığıyla kendisini bize tanıtıyor. İsmi Rajman. Bu bölgenin iyi tanınan komutanı. Çalışkanlığı, fedakarlığı, düşman karşısında ki uyanıklığı ve bitmez-tükenmez enerjisiyle nam salmış biri. Yanındaki gerillalar bölgenin en tecrübeli ve deneyimlileri. Özel olarak seçilmiş. Rajman, bir sonraki grupla buluşana kadar bizim komutanımız olacak.

BELGELERLE TKP/ML - 3
Karadeniz Dağları'nda TKP/ML TIKKO
gerillalarıyla röportaj ve izlenimler

RÜZGAR BİZDEN YANA ESİYOR...

Umut Yayıncılık

**Çıktı
Oku-Okut**

Çiang Çing: Komünist bir önderin devrimci emelleri

“Hiçbir suçu kabul edecek değilim, kendimi halktan kopartmak istediğim için değil, suçsuz olduğum için. Kabul edeceğim tek bir şey varsa, o da bu iktidar mücadelesinde yenik düştüğümüdür. Şimdi siz iktidar sahibisiniz, dolayısıyla insanları suçlayabilir, suçlamalarınıza destek olarak yalan deliller uydurabilirsiniz. Ancak eğer Çin’de ve dünya çapında halkı aldatabileceğinizi sanıyorsanız, tamamen yanılıyorsunuz. Tarihin mahkemesinde yargılanan ben değil, sizin küçük çetenizdir.”

Çiang Çin, savunmasından

